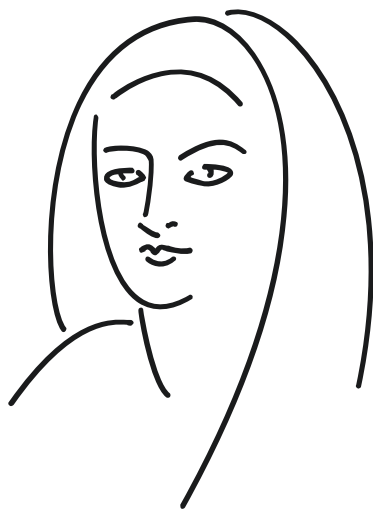


ГУЛНАЗАР

**ТУВУ
ХУБИВУ
РАЪНОЙ**



Душанбе
«Адиб»
2010

ББК 84 Тоҷик 7-5
К-90

Мухаррир *Сайидалӣ Маъмур*

К-90 Келдӣ Гулназар. Туву хубиву раъноӣ (гулчини ашъор). – Душанбе, «Адиб», 2010, 408 саҳ.

Дар маҷмӯаи нави Шоири халқии Тоҷикистон Гулназар асосан шеърҳои тозаӣ тайи чанд соли охир эҷодкардаи ӯ фароҳам омадаанд. Умед дорем, ки барои хонандагони гиромӣ хушоянд хоҳанд буд.

ISBN 978-99947-64-96-9

© Гулназар, 2010

РАВАМ, АЗ ИШҚ ПУРСАМ МАНЗИЛАТРО

* * *

Боз ою кӯчаҳои интизории маро саршори худ кун,
Қатраи танҳоиямро маҳви дарёбори худ кун.

Мурғаконро нағма овар,
Хандаро бо ғунчаҳо омез,
Осмонҳоро баландиву шукӯҳмандӣ биёмӯз,
Асри ҳичрону ҷудоиро фидои лаҳзаи дидори худ кун.

Бӯса ҳам чун сабза месӯзад,
Ҳамчу оғӯши биёбон оғӯши мо низ меҳушқад,
Фурсате дону чу найсонам ғариқи раҳмати
рағбори худ кун.

Бӯи дил ояд зи девоне, ки меҳонам,
Оҳи маҳчурон бихезад аз баму зери арӯз, эй вой!
Ин ҷаҳон то кай ҷаҳони ҳасрату андӯху хирмон аст?
Васли худро шаҳпари сабзи ҳаёли шоири
бемори худ кун.

Андак-андак «ғусса»-ро бо нақди «шодӣ»
метавон бифрӯхт,
Андак-андак дар замири тирамаҳ шамъи баҳори
лолазорон метавон афрӯхт,
Андак-андак метавон оташ шуду бунёди сармо сӯхт,
Ту саропо сеҳру ҷодуй, зи нав такрори худ кун!

Ман «ман»-и маснӯии худро чу болопӯш пушти
дар кашидам,
Ман «ман»-и минӯии худро даруни хона чун
гавҳар кашидам,
Бо тарозуи нигоҳат хубу зиштамро яқояк баркашидам,
Пеш ою ин дили ёронаамро ёри худ кун.

Бе ту дар лабҳои ман шеъри табам афсурда
хоҳад мурд,
Шӯълаамро ҳамдами бедори худ кун,
Гулназарро шоири дарбори худ кун!

* * *

Соия қомати ту беҳ зи ҳама қомати кас,
 Ғурбати туст муқаддам зи ҳама ҳазрати кас.
 То ҳаёли ту бувад, ҳолӣ нест
 Оғуши ошиқии волаи ман,
 Ҳар кучое биравӣ,
 Биравӣ моҳсифат дар панаҳи ҳолаи ман.

Гули хайрии табассум, ки турсот,
 Хайр кун, хайр, ки дунё гузарад.
 Ин аташ,
 ин тапиш,
 ин шӯру киём
 Ҳама аз мост,
 валекин зи сари мо гузарад.

Донаи холи ниҳони ту, ки ман медонам,
Фақат аз бӯсаи ман сабз шавад.
Написандӣ, ки дар ин фасли нумӯю сабзиш
Майсаи ғуссаи ман сабз шавад.

Сад ниғаҳ мезанад аз раҳ ниғаҳи масти туро,
Сад садо мебарад аз раҳ дили шайдои туро.
Дон, ки дар шаҳр дуоғӯе хаст
Сафари беҳатари ҳусни саропои туро.

Эй ҳама маҳзи чавонӣ!
То ту ҳастӣ, ба ҷаҳон пирӣ нест.
Мурдани ҳасрату андӯхе ҳаст,
Ишкмириву чавонмириӣ нест.

* * *

Кокули мушкбед мегӯяд:
«Кокулашро раҳо макун аз даст!»
Ту биёву маро ба ҳам овар,
Ки ҷудой дили маро бишкаст.

Сар-сари пушта мезанад ҷавлон
Хотири шоду ҷони болида,
Нағма дар лонаҳо намегунҷад,
Обаке хуш ба сабза печида.

Бӯса мерӯяд аз лаби ғунча,
Меҳрубонӣ – зи чомаи чашма.
Фасли ишқ асту ман натонам буд
Бо лаби хушку бо дили ташна.

Дасти худро диҳам ба дасти насим,
То бибофад ҳамосаи мӯят,
Лаби худро диҳам ба боронҳо,
То бибӯсад алангаи рӯят.

Ман ҷудо нестам зи номи худ,
Назари ман ба гул бувад ошиқ.
То ба кай чуну чанд мегӯем?
Ман турову туй маро лоиқ.

Ҳар кучое кунун назора кунам,
Ошиқӣ равшан асту манзур аст.
Ту биёву дар оғушам бишкуф,
Ки баҳор асту то ҳазон дур аст!

* * *

Гуфта будам, ки вафоят бикунам,
Чӣ кунам? Умр вафоям накунад,
Лутфи боиста худоям накунам,
Гуфта будам, ки вафоят бикунам.

Роҳи ман гарчи пароканд маро,
Дар канори ту фароҳам будам,
Заррае будаму олам будам,
Роҳи ман гарчи пароканд маро.

Рӯйи ҳарфи дили ман сӯйи ту буд,
Гарчи бо ҳар кӣ сурудам ғазале,
Гарчи бо ҳар кӣ бигуфтам масале,
Рӯйи ҳарфи дили ман сӯйи ту буд.

Ман ҳамон Омуи ту будаму бас,
Гар дусад ҷӯйи дигар хост маро,
Ташнаи кӯйи дигар хост маро,
Ман ҳамон Омуи ту будаму бас.

Осмон дар назарам ҳолӣ буд,
Ахтари чашми ту буд матлаби ман,
Ошиқи моҳи ту буд ҳар шаби ман,
Осмон дар назарам ҳолӣ буд.

Бо кӣ гӯям ғами деринаи дил?
Безабонам, ки забонам будӣ,
Ҳар чӣ меҳостам, онам будӣ,
Бо кӣ гӯям ғами деринаи дил?

Ин манам бо кафи ҳокистари хеш,
Оташам нест, ки афрӯхта буд,
Шӯъла дар ҳастиам андӯхта буд,
Ин манам бо кафи ҳокистари хеш.

Гуфта будам, ки вафоят бикунам,
Чӣ кунам? Умр вафоям накунад,
Лутфи боиста худоям накунам,
Варна гуфтам ки вафоят бикунам.

ШАБИ СОЛИ НАВ

Рафтиву тобу табат монд,
Ҳасрати рӯзу шабат монд,
Қарзи бўса дар лабат монд—
Сол нав, ғамҳош кӯҳна.

Барнагардад оби чӯбор,
Набвадам уммеди дидор,
Метапам чун набзи бемор—
Сол нав, ғамҳош кӯҳна.

Гуфта будӣ: «Ишқ бозист!»
Бо чунин савдо кӣ розист?
Ошиқӣ ин сарфарозист—
Сол нав, ғамҳош кӯҳна.

Роҳи дунё бекарон аст,
Ҳар нафас сад имтиҳон аст,
«Ҳайф, ҳайф»-и мо ҳамон аст—
Сол нав, ғамҳош кӯҳна.

Ёд кардам, ёди ман кун,
Ёди дардбоди ман кун,
Бо алам фарёди ман кун—
Сол нав, ғамҳош кӯҳна.

Гуфта будам нав кунам рӯз,
То шавам бар ғусса фирӯз,
Чун кунам бо ишқи ҷонсӯз?
Сол нав, ғамҳош кӯҳна.

* * *

Худоро ҳар чӣ зебой ба каф буд,
Туро диду туро гуфту туро дод.
Сафедиро ба ду рӯи сабоҳӣ,
Сиёҳиро ба ду чашми сиё дод.

Мучассам кард адову ишваю ноз,
 Пайи сӯзи расо қадди расо дод.
 Шаробу шаҳдаш аз ҷаннат пазируфт,
 Ба лабҳои ту аз баҳри даво дод.
 Малоикро агар ҳусни сухан буд,
 Гирифту бо забони ҷонфазо дод.
 Ғурур омӯхт шоми мижжаҳоро,
 Маро бесабрии боди садо дод.
 Бигуфтам бо дилат: «Раҳми дилам кун!»
 Бигуфто: «Ошиқӣ дарси ҷафо дод!»
 Нигоҳатро бигуфтам: «Ин ҷӣ роз аст?»
 Бигуфто: «Ин ҳама бо ман Худо дод!»
 Ҳама нозу ҳама нозиш туро дод,
 Ҳама дарду ҳама нолиш маро дод.

* * *

Дарахтон навбахоронро сари китфони худ
 алвонҷ медоданд...
 Ба худ гуфтам, ки ғунча буданам беҳ буд,
 Ки рӯи ҳотайи ту мешукуфтам
 Ва бо ту қиссаи кӯтоҳи умри хеш мегуфтам.

Ба вақтам рас,
 Аё парвози ҳичронафкани турна!
 Ду ҷашму гӯшу ҳуши ошиқиамро ғанимат дор.
 Диле ҳасту нахонад ояҳои интизориро,
 Саре ҳасту натобад инқилоби беқарориро,
 Дили гарму сари сабзи фидокори маро
 ҷанде саломат дор.

Ба ҷои набзи ман дар пайкари ман рӯшноӣ
 метапад ҳоло
 Ва ҷун барги забонам дар даҳонам ишқ мечунбад.
 Саропо навбахорам ман,
 Саропо беғуборам ман,
 Магар байни ману ту офтобе нест?
 Қасам бар номи Яздонат, ки дар роҳи тамузи ишқ

Мане ҳасту Туе ҳасту саробе нест!
Дарахтон навбаҳоронро сари китфони худ
алвонч медоданд...

* * *

Дастафшони барг аз паси бод
Интизории ману рафтани бедарди ту ро орад ёд.
Гар ҷаҳон сӯи ба сӯ ҷода бувад,
Корам нест,
Ғамам он аст, ки ту меравӣ аз манзари ман.
Гар ҳаёт омадану рафтани ишқ асту умед,
Корам нест,
Бимам он аст, ки боре чу насим
Ту наойӣ ба суроғи кафи хокистари ман.
Гар зи фарҳанги ҷаҳон пок кунам
вожаи паймоншикани «рафтан»-ро,
Суде нест.
Гар дусад бор «биё!» гӯяму афғон фиканам,
Оғуши орзуи ман холист.
Бигудозам ҳама ҳичрону ҷудой, ба масал,
Васли як лаҳза нагардад ҳосил.
Ҷамъ орам ғаму андӯҳи замонро яқсар,
Нашавад ҳеҷ баробар ба дами шодии дил.
Беҳ, ки аз васли ту афсона кунам,
Ҳаҷри ҷонсаҳти миёни моро
Масту девона кунам,
Бевафоии вафоро ба кафи ҷодуи ишқ
Ҷинси бегона кунам.
Мешиносӣ, гули якдонаи ман,
Ғами афсонаи ман?

* * *

Суруде ҳаст дар хунам, ки номашро намедонам,
Биё, пурсам зи лабҳоят.
Фурӯғе ҳаст дар ҷонам, ки аслашро намебинам,
Биё, пурсам зи табҳоят.

Сабоҳе ҳаст дар ёдам, ки розашро намефаҳмам,
Биё, пурсам зи шабҳоят.

Сурудам бенишон мирад,
Фурӯғам ноаён мирад,
Сабоҳам нозамон мирад.
Намеой... намеой?..

ДАР БЕЧАРОҒӢ

Шаҳри хуршедии ман пӯшида,
Эй аҷаб, пирахани зулмонӣ.
Хона торику нафас бесамару дил безавқ,
Ҳайфам ояд ба ҳама марду зани зулмонӣ.
Боғ бесурату сабза ҳадару чӯ берӯх,
Вой бар нилуфару ёсумани зулмонӣ!
Лаб фурӯ банд, аё мурғи шабовези азиз,
Фурсати базми ту бигашта,
Омада навбати зоғу зағани зулмонӣ.
Осмон тиратар аз рӯи замин,
Сар ниҳода ба сари шаҳри ҳазин,
Мекунад гиря ҳамӯш,
Раҳмам ояд ба маҳу ахтару чашмони мани зулмонӣ.
Ай Худо, ҳиммат хоҳ,
То фурӯзон бикунам ҷойи чароғ
Рӯи авроқи парешон
Вожаи рӯшании «Рӯшан»-ро,
То зудояд сияҳии сухани «зулмонӣ»,
Ҳамчунон аскари лашкаршикани зулмонӣ.
Шаҳри дилхастаи ман!
Сабр кун, сабр, сахар меояд,
Оқибат барфиканӣ аз тани худ пирахани зулмонӣ!

* * *

Равам, аз ишқ пурсам манзилатро,
Тапиш гардам, фаро гирам дилатро.
Чу мастӣ хона монам тӯи чашмат,
Чу шавқ оғуш кунам обу гилатро.

Ҳама соли муҳаббат бемисол аст,
Бинозам ҳаждаҳатрову чилатро!
Касе номат барад, хобам гурезад,
Ба беҳобӣ мақаш ин бедилатро.
Гар аз ҳар зарраам пурсӣ, бигӯяд:
« – Ба бодӣ ҳарза мафкан ҳосилатро!»
Ало, дарёи ман, бо ташнакомӣ
Шавам обу бибӯсам соҳилатро.
Зи худ рафтам, ки умре боз оям,
Шинос ин ношиноси ғофилатро.
Ту, ки бо як нафас дунё кунӣ пок,
Мубарро кун зи ҳичрон маҳфилатро.
Панаҳ дорӣ агар майли дилатро,
Равам, аз ишқ пурсам манзилатро!

* * *

Ман дар ин шаҳр аз нидои «Дӯст медорам!»
Тархҳо афкандаам бар кӯчаҳои «Дӯст медорам!»
Гӯши худро ту фаро овар ба начвои дарахтон,
Бин, чи мегӯяд забони сабзи барги мубғалои
«Дӯст медорам!»

Мешиносӣ лафзи чӯбори равонро?
Мавҷ мешӯрад паёпай ҳамнавои «Дӯст медорам!»
Рӯи роҳат киштаам ман чашмҳои интизорамро,
Боҳабар! Дар зери пойи ту фитода нақши пойи
«Дӯст медорам!»

Ман дарегогӯйи хешам,
То намедонам даруни ғунҷаи гӯшат
чи шабнам раҳ кушуда,
То намедонам ба чоми гӯшҳоят бодаи
харфи кӣ мечӯшад,
Баски ҳаргиз нашнави аз ман садои
«Дӯст медорам!»

Кош, бошад заргаре кудсӣ,
К-аз барои ту бисозад гӯшворе аз тилои
«Дӯст медорам!»

Кӯчаҳои шаб касиф аст,
Он сиёҳии ғализе, ки зи роҳи раставу гулгаштҳо чорист;
Он сиёҳии махуфе, ки ба боми хонаҳо то субҳ мерезад;
Он сиёҳии палиде, ки сари саршохаҳо
 бо баргҳои бетафовут мезанад қарсак.
Аз сиёҳии дили шаб нест.

Дар ҳамин савдои зулмонӣ
Дасти торике бигирад дасти торике,
Ҳарфи шабранге биёбад ҳарфи шабранге.
Ошиқиҳои сиёҳе вошиносад ошиқиҳои сиёҳе.

Кӯчаҳои шаб касиф аст...
Аз дари хобат бурун ой,
Офтоби субҳи покизасириштон,
Интиқоми ИШК-ро аз кӯчаҳои бешараф бистон!

* * *

Сабзаҳо хокистарӣ аз хок меҳезанд,
Нағмаҳои мурғакон аз шоҳа гардолуда мерезанд,
Бори софӣ мефитад аз шонаи мавҷи равони об,
Аз варои пардаи чиркини абр

Ошуфта мебинам рухи маҳтоб –
Шаҳрро ҳаммом бояд кард.

Пойи завқе ошнои остоне нест,
Меҳрубонӣ дар суроғи меҳрубоне нест,
Чашми раҳ аз турктозии ғубори ногумон кӯр аст.
Чилчароғи рӯшани дасти фалак имрӯз бенур аст,
Шаҳрро ҳаммом бояд кард.

Чехраҳо якрангу берӯҳанд
Дар ҳичоби гард.
Кас намедонад нишони Дил,
Кас намехонад нигоҳи Дард.

Аз хиёбонҳои ин шаҳри шиносу ношиноси хеш
Меравам ноошно бо мардуми ноошнои хеш.
Баски ҳарфам гардолуд аст,
Баски рӯзам гардолуд аст.
Ман набишносам сари худро зи пойи хеш.
Тақя созам хаставу пурдари
Бар тани беда ғариби растаи пургард.
Гӯямаш: – Эй шоҳиди фасли ҷавони беғубори ман,
Шаҳрро ҳаммом бояд кард!

* * *

Ин барг, ки соябони ман буд,
Чун соя ба зери по ғитода,
Аз сӯхбати ахтарон бурида,
Сар бар сари хоки раҳ ниҳода.
Хоҳам, ки ба шоҳа бозгардад,
Чун тӯтии маст пар кушода,
Афсӯс, наям баҳор, афсӯс,
Ин ғусса чӣ ноговор, афсӯс!

Ин селай мурғакони кӯчӣ,
Бо ҳасрату ормони кӯчӣ,
Доранд гузар зи дидаи ман
Чун ашки ғами равони кӯчӣ,
Хоҳам, ки ба лона боз оянд
Аз ғурбати осмони кӯчӣ.
Афсӯс, наям баҳор, афсӯс,
Ин ғусса чӣ ноговор, афсӯс!

Дар синаи ман, ки тирамоҳ аст,
Ҳарфам зи хазони ман гувоҳ аст.
Эй боғи ғунуда, ханда омӯз,
На фасли фиғон, на гоҳи оҳ аст.
Хоҳам, ки зи хор гул бичинам,
К-аз обила пойи дил табоҳ аст.
Афсӯс, наям баҳор, афсӯс,
Ин ғусса чӣ ноговор, афсӯс!

ШЕЪРИ САФЕД

Ҳама умрам ба гоҳи ту наарзад,
Савобам бар гуноҳи ту наарзад.
Агар сад дафтарам шеъри сафед аст,
Ба як холи сиёҳи ту наарзад.
Канор аз чашми ту набвад умеде
Ва дур аз нози ширини ту иде.
Нахондам бар баёзи шеъри дунё
Ба сони пайкарат шеъри сафеде.

* * *

Аз чехраҳо то ғунчаҳо
Фасли шукуфтанҳо расид,
Маҳмил бубанд, эй барфу бод,
Ҳангоми рафтанҳо расид!
Розе канори рози худ,
Нозе хумори нози худ,

Базми ба ҳам печидани
Меъроҷи гарданҳо расид.
Дар дил нагунҷад ишқи ман,
Чун нола дар исёни рӯд,
Хомӯш натвонам нишаст –
Даврони гуфтанҳо расид,
Айни шукуфтанҳо расид.
Аз лаб нагӯям ман суҳан,
Аз таб нагӯям пираҳан,
Аммо бигӯям бӯсаро:
– Эй қарзи беохир! Бинех,
Вақти гирифтани расид.
Бо турнаҳои абрҳо
Пар мекашам рӯи ҳаво.
Бӯи гулу борон диҳад
Сар то ба поям.
Ай Худо!
Поёни танҳои расид,
Бар ошиқи танҳо расид.
Чак-чак бирезам бар сараш,
Афтам зи тори кокулаш,
Чоки гиребонаш маро
Хонад ба боғи пургулаш.
Эй сабр, аз ҷурмам гузар,
Вақти шукуфтанҳо расид!

* * *

Барф чун мӯи сафеду навниҳоли ҳамзада
Ёд меовард бар ман қомати пирунаро.
Боғбони меҳрубон ҷӯбе ба даст
Барф меафшонд аз саршоҳаҳо.
Худ ба худ гуфтам, ки: «Эй кош, ин замон
Ғамгусоре буд дар паҳлӯи ман,
То ба лутфе мефишонд аз ҷони ман
Ғуссаву армони ман».

СЕ РУБОЙ

Эй душмани рӯз, ёри шаб хоҳӣ мурд,
Бе ному нишону бенасаб хоҳӣ мурд.
То об зи рӯи худ фуру рехтай,
Бо Ваҳши пуроб ташналаб хоҳӣ мурд.

Дар фасли баҳорам ғами афсурдан нест,
Доғи ду ҷаҳон ба сина парвардан нест.
Эй ишқ, ки оғози ҳама оғозӣ,
Дар оғуши ту мурдани ман мурдан нест!

Пайғоми баҳор медиҳад номи шумо,
Инъоми баҳор медиҳад номи шумо.
Бишкуфтани ғунҷаҳои шеърм нигаред,
Илҳоми баҳор медиҳад номи шумо.

* * *

Бе раводид меравад дарё
Аз диёре суи диёри дигар.
Бе иҷоза паранд мурғон ҳам
Аз баҳоре ба навбаҳори дигар.

Медамад офтоб берухсат,
Меравад ҳамчунон ба шаҳри ғуруб.
Изни касро намекунад хоҳиш
Хандаи ахтарони дил-ошӯб.

Раҳмам ояд ба ҳолат, эй Инсон,
Ки туро нест аз худӣ ту гурез.
Гарчи дунё таҳи нигини туст,
Бе раводид хориву ночиз...

* * *

Фасли ишқам хазон-хазон бигзашт,
Аз кучо омадӣ баҳор-баҳор?
Ба Худо, баъд аз ин намегунҷад
Дар дилам дарди ошиқӣ, зинҳор.

Аз шарори нигоҳи ту нашавад
Кафи хокистарам зи нав гулхан.
Ту маёвар ба шӯришу исён
Хуни дар хештан ғунудаи ман.

Обилаҳои пойи уммедам
То ҳанӯз аз ҷавониам ноланд.
Он ҳавасҳо, ки дар дилам хуфта,
Мурғакони ғариби беболанд.

Субҳ донад сафедии мӯям,
Шом донад сиёҳии роҳам.
Боварат гар зи ман намеояд,
Дар барам шину пурс аз оҳам.

Чашми ту хотирам барошӯбад,
Нози ту ёди ман барангезад,
жилваи қомати ҷавони ту
Бо ману ҷони хаста бистезад.

Лек гӯям: «Ҳазони ман! Ҳуш дор,
Рӯ ба рӯят баҳори гулрез аст.
Рӯзи ӯ пуртаронаву равшан,
Шаби ту лолу ҳузн-ангез аст».

Оҳ, саҳт аст бо ту пайвастан,
Аз ту бигсастанам чӣ мушқилтар!
Кӯр бодо ду чашми ошиқи ман,
Ки ба фармони ман наорад сар!

На! Дигар бас! Равам ба роҳи хеш,
Бо ҳамон баргу бори ғампарвард.
Фақат аз умри ту сипос кунам,
Ки ҷавон омаду ҷавонам кард.

* * *

«Дил дили Зайнаб»-агарчи гуфтаанд,
Дил ба мо бахш, эй хаёли дилнишин.
Ғуссаро бо ғамзаҳоят ғусса деҳ,
Анчуман кун бо ману бош ангубин,
Ҳамчунон холи сиёҳат як нафас
Дар канори чашми ошиқ чо гузин.
Ҳарфи масти «нозанин» дар умри хеш
Мисли ту ҳаргиз надида нозанин.
Ҳамчу кони Фон дарун андар дарун
Ман забона мезанам, сӯзам бубин.
Хирмане дориву ҳастӣ бениёз,
Ман ба домонат ғариби хӯшачин.
Оғӯшатро ёд карда, то сахар
Ман Худоятро фиристам офарин.

* * *

Ҳар гаҳе ояд садоят аз лаби тилфони ҳамроҳам,
Аз ҳама гумгаштагиҳо мешавам пайдо,
Аз ҳама холибуданҳо мешавам саршор,
Аз ҳама танҳобуданҳо мешавам бисёр.

Ман садоятро мисоли оғуши ту мекунам оғӯш,
Ман садоятро чу табҳои лабонат мекашам бар лаб.
Аз садоят мегурезад аз дилам ғамҳои таҳхӯрда,
Аз садоят мешукуфад дар нигоҳам ғунҷаи
уммеди пажмурда.

Аз садоят ҳарфи гунгам мешавад гӯё,
Пойи хоби ёдҳоям мешавад пӯё.
Аз садоят ҳастии ман мешавад ҳастӣ,
Мераҳад роҳи муҳаббатҳои ман аз шои бунбасти.

Дӯст медорам садоятро,
 Вале бисёр меҳоҳам,
 К-он биёяд аз лаби хандони ҳамроҳам,
 Н-аз лаби тилфони ҳамроҳам...

* * *

Чавонӣ дар либоси атласи «шому сахар» дар
 оғуши ман буд.

Лабаш гелосу
 Рӯяш себи хубониву
 Ҳар ду чашми ӯ – шахтут
 Ва оғӯшаш чу боғи пурсамар дар оғуши ман буд.
 Танам дар оташи тобу табаш месӯхт,
 Гули бишкуфтаи оҳам зи гармои лабаш месӯхт,
 Дили шогирди ман дар имтиҳони мактабаш месӯхт,
 Тасаллои ҳазорон пурсиши «Оё?»,
 «Магар?» дар оғуши ман буд.
 Ба тори кокулони майдабофи ӯ
 Бубастам дасту пой ғуссаҳои чони ноосудаи худро,
 Ба парвоз оваридам лаҳзаҳои изтироболудаи худро,
 Ба эҷози нигоҳи меҳрубони ӯ
 Кушудам дар сириштам олами накшудаи худро,
 Шукӯху эътибори сад ЗАФАР дар оғуши ман буд.
 Табассум дар руҳаш гулрез гардиш дошт,
 Такаллум дар лабаш гулбез гардиш дошт.
 Ҳама гул буд,
 Тароват буд,
 тараннум буд,
 тағаззул буд,
 Ба шодобӣ баҳори гулбасар дар оғуши ман буд,
 Саропо оташу тӯфон,
 Пур аз шӯру қиёми навчавонӣ буд,
 Китоби Гулназар дар оғуши ман буд!

* * *

Аз кўчаҳои ғуссаи ман
Ту беҳабар зи сўзи дили ман гузар кунӣ...
Хоҳам, ки дасти холии бебори хешро
Корам ба роҳи ту,
То сад ҳазор даст барояд пур аз ҳавас
Муштоқи доманат.
Хоҳам, ки чашми хастаи беҳоби хешро
Корам ба роҳи ту,
То сад ҳазор дида барояд ба диданат.
Хоҳам забони лоли гирифтори хешро
Корам ба роҳи ту,
То сад ҳазор барги забон рӯяд аз замин
Бо ояи малоҳату шодобии танат.
Хоҳам лабони ташнаи табдори хешро
Корам ба роҳи ту,
То сад ҳазор лаб бидамад по ба пои ту
Аз баҳри бўсаҳои гурезону пурфанат...
Эй гул, зи роҳи ғуссаи ман беҳабар марав,
Дар номи ман шукуфтай, аз Гулназар марав!

* * *

Агар байте ба гоҳе менависам,
Ба масти нигоҳе менависам.
Сафедии ду рӯяшро мапурсед,
Нависам, бе сиёҳӣ менависам.
Лабаш хуни маро шӯридатар кард,
Бигӯ, эй дил! Гувоҳӣ менависам.
Рабуд аз ман сабуриву сафар кард,
Гуноҳаш «Беғуноҳӣ» менависам.
Фироқашро, ки «Беғоҳӣ» бихонам,
Висолашро «Пагоҳӣ» менависам.
Паёми ишқи ўро ҳамчу шабнам
Ба барги ҳар гиёҳе менависам.
Ҳама сўзу гудозашро ба чонам
Паноҳеву паноҳе менависам.
Агар оғӯши мо ба ҳам наояд,
Як оғӯш «Оҳ!», «Оҳ!»-е менависам.

* * *

Ман ҳасад мебарам аз пираҳанат,
 Ки бувад маст зи атри баданат.
 Аз ҷаҳон чун гузарам, ки монда
 Қарзи як бўсаи ман дар даҳанат?!
 Ҳарфи ту мисли ғазал ширин аст,
 Нест Ҳофиз, ки шиносад суҳанат.
 Ту макун фикри равониди сафар,
 Набувад ҷуз дили зорам ватанат.
 Эй ту иқлими мусоид ҳама умр,
 Сабз кун, сабз маро дар ҷаманат!
 Ту биёмӯз ба шеъри ҳавасам
 Шӯълаи ҳусн барафрӯхтанат.
 Сӯи бахтам набарад озода
 Раҳбаре, ҷуз ниғаҳи роҳзанат.
 Дар фаросӯи ҷаҳон пайдо нест,
 Ба ҳудо, ошиқи ҳамтои манат.
 Ман ҳасад мебарам аз пираҳанат!..

* * *

Эй шастсолагӣ,
 Эй қуллае, ки баъди ту шеб асту шебу шеб...
 Баъди ту дил кананд зи ҷодуи «сарфароз»,
 Баъди ту раҳ кашанд зи дунболи «сарнишеб».
 Акнун, ки мисли кӯдаки маҳви таҳайюр
 Бар иртифои шонаи хешам нишондаӣ,
 Бигзор, аз ин баландии қисмат садо кунам
 Он тифлие, ки рафт пайи боли сӯзанак,
 То сӯзане шавад ба кафи пойи пириам.
 Шояд, ки бе кашокашӣ ғавғои кӯдакӣ
 Осудагӣ набуд ба дунёи пириам.
 Дардову ҳасрато!
 Ҳарчанд илтиҷо кунаму орамаш намоз,
 Тифлӣ намекунад назаре сӯи пириам,
 (Бодо сиёҳ рӯи ману рӯи пириам!)

Эй шастсолагӣ!
Аз иртифои шонаи ту
Бигзор, ман назар фиканам, сад садо кунам
Субҳи ҷавонии саҳаромӯзи хешро,
Дар растаҳои шаҳр зи нав ҷустуҷӯ кунам
Ишқи бароҳмондаи ҷонсӯзи хешро,
Шабҳо, ки моҳ бар сари мо сим мефишонд,
Ҳарфи вафову бўсаи мо таъми сим дошт.
Акнун ки он фасонаи умрам фасонаест,
Мӯйи сафеди ман зи маҳи шаб нишонаест.

Пирии ман шиноси ҷавонии ман, ки нест,
Дар лаб варо нишаста суоли ғариби «Кист?»

Эй шастсолагӣ!
Тифливу навҷавонии ман поядори туст,
Ҳар он чиам рабудай, инак,
Сармоядори туст.
Ман пеши ту фитодаву бечора нестам,
Ту бурдаи зи даст зари шохвори ман,
Чун боди тирамоҳ ҳама баргу бори ман.
Ман мушти дод бар дари ҳафт осмон занам,
Пеши Худо зи ту талаби ҳаққи худ кунам:
Ҳар субҳ тифлии маро дар кӯчаҳои бачагӣ
бедор мекунӣ,
Ҳар шаб ҷавонии маро дар ҷодаҳои ошиқӣ
такрор мекунӣ.
Дар ман мани шикастароЭъмор мекунӣ!

* * *

То саҳар хоби шабам беҳобист,
Қиссаи тобу табам беҳобист,
Балки ному насабам беҳобист.

Бахти пурхоби ман аз баски ҳама пурхоб аст,
Бо ғами кӯхнаи беҳобии ман кораш нест,

Гӯиё дар ду чахон
Ҳамчу ман ёри вафодораш нест.

Бахти пурхоби ман, эй маҳрами ман!
Раҳм кун, раҳм ба бетобии ман.
Аз ҳамон хоби мудомат бифирист
Лаҳзае бар шаби беҳобии ман.

* * *

Шарфаи поят ба ҳузни ман тараб овард,
Ҳарфхоят хомушиамро ба гап овард,
Хандаҳоят хандаҳоямро ба лаб овард,
Мушти хокистар будам ман,
Тоби оғӯшат вучудамро ба таб овард.

Навбахори ту хазонамро баҳор омӯхт,
Навчавонии ту умрамро барор омӯхт,
Мустамандии диламро нози мижгонат виқор омӯхт,
Барканор афтода будам ман,
Ҷазби ҳусни ту маро шавқи канор омӯхт.

Гуфта будам: ошиқӣ чуз хастачонӣ нест,
Достон меофарад, аммо азизи достонӣ нест.
Гуфта будам: шеър чуз девонагии дучаҳонӣ нест,
Ҳосили меҳраш ба чуз номехрубонӣ нест.
Лек мактабхонаи чашмат сабақ додам,
ки бе шеъру чунуни ишқ
Лаззате дар зиндагонӣ нест.
Инқилоби шарфаи пой туро гӯям: Муборак бод!
Мӯъҷизи ҳарфи таманноӣ туро гӯям: Муборак бод!
Субҳи гулханди мусаффоӣ туро гӯям: Муборак бод!

Эй дили ман,
Эй гули дар лобалоӣ сад хазон бишкуфтаи ман,
Рӯзи эҳёи туро гӯям: Муборак бод!

* * *

Шафақ дар осмон гул кард,
Шафақ дар синаам гул кард,
Ғуруби по ба пой офтобу ман фаро омад.
Ало, эй меҳрубон чашме, ки шамъи интизориҳо
барафрӯзӣ ба роҳи ман,
Макан уммеди худро аз тулӯи субҳгоҳи ман.
Агар ин шомӣ зулматро сари поён расидан нест
В-агар хуршедро сад сол пиндори дамидан нест,
Ман аз баҳри ту меоям,
Ду оламро ба оташ мекашам, шаҳри ту меоям...

* * *

Мижра обастани хоб аст, ту бедорам кун,
Маҳви бозии сароб аст, ту бедорам кун.
Нестам ҷуғду масири мани овора валек
Аз хароба ба хароба-ст, ту бедорам кун.
Дар ҳама кашмакаши давр сари бодакашам
Масти масти шароб аст, ту бедорам кун.
Беҳисобии замон гарчи фиребост маро,
Ҷони ман, рӯзи ҳисоб аст, ту бедорам кун.
Аз тағофул биравад чашмаи ман аз дили ман,
Ватанам ташнаи об аст, ту бедорам кун.
Сар ниҳодам ба сари кӯҳу таҳаммул кардам,
Зиндагӣ айни шитоб аст, ту бедорам кун.
Сояпарвар бувад он кас, ки бувад сояи кас,
Шамси ман пушти саҳоб аст, ту бедорам кун,
Субҳ бо қатраи шабнам бинавишт ояи хеш,
Гулназарро чи китоб аст? Ту бедорам кун!

ДАР ТАСАЛЛИИ ТЎЛҚИН ХОҶАИ ШОИР

Рӯи тори сатрҳои барқии ту то ба рӯзи ҳашр
Бачагии барқбози бачаҳоят мекунад бозӣ.
Гарчи мегӯянд мегӯй: «Ризои Ҳақ»,
Нестам ман (тавба кардам!) аз Худои меҳрубон розӣ.

* * *

Бар сари ман мечакад борон зи абри пора-пора –
 Як ду-се-чор.
 Лаҳзаҳои умр аз ман меравад ҳамвору ҳамвора –
 Як ду-се-чор.
 Лаҳзаҳо, эй лаҳзаҳо, эй лаҳзаҳои камшумора –
 Як-ду-се-чор.
 Аз канорам меравед оҳиста-оҳиста канора –
 Як ду-се-чор.
 На шумо аз ман ризову на ризоманди шумоям,
 Бевафой мекунеду бевафоям,
 Норасо афтодаеду норасоям.
 Мешавад бас чак-чаки борон зи абри пора-пора –
 Як-ду-се-чор.
 Меравед аммо шумо ҳамвору ҳамвора –
 Як ду-се-чор.
 Мераведу ноаён борони ашкам мекунад чак-чак,
 Мешавад қорӣ миёни қўяхои шеърӣ ман як-як.
 Мераведу мебаред охир маро бо лаҳзаи охир,
 Ҳайфи шоир,
 хайфи шоир,
 хайфи шоир...

* * *

Бӯсаи ту дар лаби ту
 Мавҷ пушти мавҷ ҷавлон мезанад,
 Хоҳиши ман дар лаби ман
 Мушти ҳасрат бар сари ҷон мезанад.
 Чашми ту донад, ки имрӯз
 Роҳи дилро саҳлу осон мезанад,
 Сӯзи ман донад, ки имрӯз
 Хешро бар дашти сӯзон мезанад.

Духтари оҳорӣ, эй ёри бадахшӣ,
 Ҳаҷри ту сар бар сари санги Бадахшон мезанад,
 Васи́л бесомони ман
 Синаро бар синаи оби Зарафшон мезанад.

Инқилоби ишкро осон магир,
Асрро бар асру
давронро ба даврон мезанад,
Дардро бар дарду
хичронро ба хичрон мезанад,
ИН Зарафшонро ба лозури Бадахшон мезанад,
ОН Бадахшонро ба армони Зарафшон мезанад!

* * *

Ҳавохо,
садоҳо баланд,
назарҳо чӣ паст,
Ба даъво-чаҳонгир,
Ба савдо-фалаксайр,
хунарҳо чӣ паст,
Суханҳо чӣ алмос,
Забонҳо чӣ ханчар,
самарҳо чӣ паст,
Чӣ кӯҳе, ки берӯх,
Чӣ рӯде, ки бесуд,
гуҳарҳо чӣ паст,
Сафаршон ба зиллат,
Назаршон ба пастӣ,
сафарҳо чӣ ланг,
назарҳо чӣ паст!

АНАЛҲАҚ

1

Эй Фаластин, эй ту Ҳаллоҷи Аналҳақ!
Бар сари ту монда Ҳақ тоҷи Аналҳақ,
Як туй ёри вафодори Аналҳақ,
Мекунӣ чавлон сари дори Аналҳақ,
Аз гулӯят меҷақад хуни Аналҳақ,
Дар танат карбоси гулгуни Аналҳақ.

Эй дарего, эй дарего,
Интиқоматро кӣ меҳоҳад гирифт
аз душмани дуни Аналҳақ?!

2

Зиндагӣ,
Эй дори Ҳаллоҷ!
Аз Аналҳақ то Аналҳақ имтиҳонам мекунӣ,
Бе сару
 бе даступою
 бе забонам мекунӣ,
Бо ҳамин бечорагӣ
Сӯйи Ҷовидон равонам мекунӣ...

НОДИРПУР

Ҳарфе, ки варост, дидаи гирён аст,
Шеъре, ки варост, навҳаи ҳичрон аст.
Гар мурдаи ӯ дар бағали Эрон нест,
Дар турбати ӯ зиндаи сад Эрон аст.

ШЕЪРЕ ДАР ЯК МИСРАЪ

Тихигоҳи кафи
 дасти гадо
 аз гушнагӣ
 пур буд!

* * *

Замини барфпӯш аз тобиши маҳ
Мунаввар гашта чун Маҳтоб имшаб.
Чу беморони маҳгардам, ки гардам
Миёни растаҳо бетоб имшаб.

Шамими кокулат н-ояд, ки хушк аст
Лаби чӯ кокулони беди Маҷнун.
Нахонам накши поятро раҳорах,
Ки пинҳон аст зери барф акнун.

Раҳини гӯши хешам, ки гарон аст,
Наояд меҳри пешин аз садоят.
Варои сад зимистон нопадид аст
Нафасҳои баҳори ҷонфазоят.

Зимистон бигзарад бо барфу бодаш,
Зи доми ях раҳо гардад раҳи ман.
Зимистоне, ки номаш бевафоист,
Бимонад дар пагоҳу бегаҳи ман.

Зи барфи ўст барфистони мўям,
Зи барфи ўст сутхони сафедам.
Сиёҳӣ мекунад то субҳи маҳшар
Баёзи қисматам,
рӯйи умедам.

Бубинӣ ҳоламу шояд бигӯй:
«Ту оқил мешавӣ оё замоне?
Муҳаббат қиссаи зебост, аммо
Бубояд бишнавияш дар ҷавонӣ».

Худое! Дар хиёбонҳои барфӣ
Саропоям фурӯзон асту вола.
Намедонам, ки марди хастаҷонам
Ва ё ки навҷавони ҳаҷдасола...

* * *

Аз сиришки талхи ҳасрат
Чашми бодомии ў бодомии талх аст.
Бӯсаи ширини ман,
Ҳангома бигзор—
Ҳангом талх аст!

Шишаҳо ях задаанд,
Боядо шишаи дилҳо зи ях эмин бошад,
Варна аз омадани субҳи баҳор
Беҳабар хоҳӣ монд,
Варна ҳангоми пару бол кушудан
ба саропардаи нур
Мушти пар хоҳӣ монд...

* * *

Марди танҳои Худоям, бо Худо танҳо наям,
Эй табори бевафоён! Бо вафо танҳо наям.
Зулматам монанди чодар гар фурӯ ояд ба сар,
Аз дили ҳар зарраам хезад сафо, танҳо наям.
Эй паризоди хаёлам, то хаёлат бо ман аст,
Бо худам ё бе худам, дар ҳар кучо танҳо наям.
Лахза-лахза меравам бепову бесар сӯи ту,
Мекушой дар ба рӯям ту ва ё...танҳо наям.
Лобалои мардуми аз ваҳми дунё безабон,
То лабат пурсад зи ман: «Оё чаро?!», танҳо наям.
Мижжаи тӯфоният бигрифта аз дасти дилам,
Эй балогардони ман! Ман дар боло танҳо наям.
Пештар аз ман «барои ман ба дунё омадӣ»,
То ту ҳастӣ, аз Сурайё то Саро танҳо наям.
Ман, ки қурбон кардаам ҷамъияти дилро ба ту,
Эй ягона шеър! Бо ҳарфу ҳиҷо танҳо наям.

* * *

Эй зани танҳо, биё, танҳои худро ба ҳам бинем,
Ҳасрату армони индунёи худро ба ҳам бинем.
Фасли ишқ охир шуду субҳи ҷавонӣ рахти худ барбаст,
Бош, то шомӣ ғами раҳпоии худро ба ҳам бинем.
Оҳ аз он афсонаи ширин, ки акнун бо «дарегоҳ!»
Қиссаи талхи дили савдоии худро ба ҳам бинем.
Гармии хуршедии эҳсос бо хуршед пинҳон шуд,
Ин шаби афсурдаи сармоии худро ба ҳам бинем.
«Ту»-и ту аз ман буриду бо «ман»-и ман кинаҳо варзид,
Сабр кун, то лаҳзаи «бемой»-и худро ба ҳам бинем.

Вах, чӣ нозе доштӣ дар хилвати ҳусни худододат,
Рӯ ба рӯ биншин, ки он «зебой»-и худро ба ҳам бинем.
Дигарон шаҳри муҳаббат сохтанду бахраҳо бурданд,
Ту биё, Хулбуки худфарсоии худро ба ҳам бинем.
Ноумедӣ кори шайтонаст, мегӯӣ, намедонам,
Фикри фардо кун, ки бефардоии худро ба ҳам бинем...

* * *

Нигоҳатро нигоҳам ҷустуҷӯ дорад,
Каноратро канорам орзӯ дорад,
Хаёлам бо хаёлат гуфтугӯ дорад,
Дареғо аз шаби танҳо, маҳи танҳо, мани танҳо,
Мани бо ғуссаҳои дил тани танҳо.

Рухонат косаи шир асту аз ман нест,
Лабонат шахди анҷир асту аз ман нест.
Баҳори ту фарогир асту аз ман нест,
Дареғо аз шаби танҳо, маҳи танҳо, мани танҳо,
Мани бо ғуссаҳои дил тани танҳо.

Ба ҳар сӯ дида дӯзам, нӯш дар нӯш аст,
Чавонӣ бо чавонӣ масти оғӯш аст,
Чудой дар ҳама олам фаромӯш аст,
Дареғо аз шаби танҳо, маҳи танҳо, мани танҳо,
Мани бо ғуссаҳои дил тани танҳо.

Наям боде, ки бо мӯят сухан гӯям,
Наям роҳе, ки бо кӯят сухан гӯям,
Наям обе, ки бо ҷӯят сухан гӯям,
Дареғо аз шаби танҳо, маҳи танҳо, мани танҳо,
Мани бо ғуссаҳои дил тани танҳо!

Дар ин дунё вафо бошад ниғаҳбонат,
Чавоби ҳар «Чаро?» бошад ниғаҳбонат,
Зи танҳои Худо бошад ниғаҳбонат,
Дареғо аз шаби танҳо, маҳи танҳо, мани танҳо,
Мани бо ғуссаҳои дил тани танҳо!

* * *

Ту маро ёд макун,
Қиссаи ишқи фурӯмондаи моро зи нав эҷод макун.
Ҳаҷри мо баски гарон буд,
Гӯши эҳсоси маро низ гарон кард,
Ба забон номи маро н-овару фарёд макун.
Мурғаке гарди чудой зи пари хеш фишонд,
Лонаи пур зи ҳавою зи наво меболад.
Мурғаки ишқи ману туст, ки н-ояд зи сафар,
Дар баҳорони муҳаббат насарояд дигар,
Шиква аз бахт маёр, ин ҳама бунёд макун.
Буд субҳе, ки ба рӯйи раҳи мо хирмани гул меанбошт,
Буд шоме, ки ба ҳангомаи мо сиккаи ахтар мерехт,
Қадри он лаҳзаи қудсӣ ту надонистӣ, ҳайф,
Субҳу шоми ману ту кӯх шуду чодаи уммед бубаст,
Дигар аз ман талаби шеваи Фарҳод макун.
Бевафой ҳама ҳастии маро
Ҳаҷми зиндони фиғон карду гузашт.
Нолаи дарди маро аз дилам озод макун,
Ҳоки барбоди маро яксара барбод макун,
Ёдам аз дасти ту мурд,
Ту маро ёд макун,
Ту маро, баҳри Худо, ёд макун!

* * *

Ман замоне ба ҷаҳон омадаам,
Ки шабу рӯз баробар мешуд.
Яъне, аз фазли Худо
Зулмату рӯшаниӣ умр ба ҳам ёру бародар мешуд.

Ту магар аз пайи ислоҳи хати қисмати ман омадай?
Ё ки аз Додор аст?
Бовафои ту бо ман чӣ қадар камшумар аст,
Бевафои ту бо ман чӣ қадар бисёр аст!..

* * *

Аз тараб чону дили ман холист
Чун тарабхона ба моҳи рамазон.
Эй ки аз қаҳ-қаҳаат кул-қули мино чорист,
Бо ман омезу маро аз ситами ғам бираҳон.

Гуфта будам, ки дигар ёди чавонӣ накунам,
Чун дарахтони куҳансол дами боди баҳор.
Чӣ кунам? Умр басо ширин аст,
Бо ҳама васвасаю дору мадор.

Боз хоҳам, ки маро оғуши таболудат
Зинда дорад ба мисоли сахари тобистон,
Боз хоҳам, ки бигӯяд лаби ман бо лаби ту
Қиссаи ташнагии хеш миёни ҳаяҷон.

Бингарам рӯи туву рӯи чавонӣ бином,
Хати тақдир бихонам зи хати абрӯят.
Гӯямат мастона:
«Ман фақат мева чашам аз боғат,
Ман фақат об ҳӯрам аз чӯят!»

Пур шавад гӯши ман аз овозат,
Пур кунад нози ту дунёи маро.
Боз миҷғони баланди ту муқаррар созад
Бар мани бесарупо ҷои таманнои маро.

Биравам ҳамраҳи ту раста ба раста то субҳ,
Бо дили раста зи ғамҳои ҷаҳон.
На туро бим зи ғаммозон аст,
На маро умри гузашта нигарон.

Шаҳри ман донаду ман донаму ту,
Ки дигар нест чу мо чону ҷаҳони ошиқ.
Бизанад пар ба фалак овозам:
– Хайр, эй пирии истода ба роҳ!
Марҳабо, умри ҷавони ошиқ!

...Ногаҳ оям ба худу дарёбам,
К-аз тараб чону дили ман холист
Чун тарабхона ба моҳи рамазон.

СИННИ ПАЙҒАМБАР

Орзуям буд расам бар гарди домонаш,
Шукр, бар синнаш расидам.

ДАР РӯЗИ ДАВИ МИЛЛӢ

Аз ҷавонӣ медавӣ сӯи ҷавонӣ,
Аз ту пас монда шитоби зиндагонӣ.
Ғусса натвонад ба гарди ту расидан,
Пирӣ аз домони умри ту кашидан.
Эй хушо дунболи армонҳо давидан,
Пештар аз офтоб аз худ дамидан.
Эй хушо биштофтан аз пушти иқбол,
Гавҳари худ ёфтан аз мушти иқбол.
Эй хушо бо рӯҳи ишқ анбоз будан,
Дар замин пайваста дар парвоз будан,
Эй хушо бигрехтан аз нафси айёр,
Аз ҳама ошу кабобу нони тайёр.
Эй хушо дурӣ зи кӯрӣ то қиёмат,
Аз хушунат, аз хусумат, аз хиёнат.
Зинда бодо тохтан сӯи баландӣ,
Сӯи номи нек, сӯи арҷмандӣ.
Зинда бодо тохтан то рӯзи фардо,
Ҳамчу нури зиндагиафрӯзи фардо.
Зинда бодо лобалои довариҳо
Тохтан то одаму одамгариҳо!

* * *

Чашми худро ту ба чашмам дӯз,
То шавад чашмони ман равшан,

Аз тарии бўсаҳоят чон ато кун
 бар лаби хушкам,
 То намирад решаи нахли ғуруре,
 ки бувад баргу навояш «МАН».

Ман киям?
 Марди раҳи истода дар поёни роҳи хеш,
 Ибтидо кун ишқи морову бубар бар сӯи оғозам.
 Дар гили афсурдаи ман сад баҳорон сабзу
 гулрез аст,
 Дар сукути хуни ман бинхуфта сад хангома
 парвозам.

Эй хушо анбози ту будан,
 Ҳамдилу ҳамрозу ҳамовози ту будан.
 Гарди пириро ба дононам расидан нест,
 Тирамахро то баҳори синаам
 зӯъми хазидан нест.

По ба поят меравам сӯи ҷавонӣ боз,
 По ба поят мегурезам аз худу аз зиндагонӣ боз,
 Аз ҳамоне, ки ба сар барфам фурӯ андохт,
 Оби дарёи диламро чӯ ба чӯ андохт.

Ҳар киро дар осиебе навбате буда,
 Навбати ман лек дар Саросиё¹
 гум мешавад бо ту.
 Субҳи ту шоми маро бахшад сафедӣ боз,
 Маншаи умедҳои ман бигардад ноумедӣ боз.

Сад қасам номи Худоро, ки Худоям ҳаст,
 Варна дар ин зулмати ман ҳамчу нурат
 кӣ раҳо мекард?
 Варна «фарёд ибни фарёд»-ам насаб будӣ,
 Варна танҳо нолаам нуқли тараб будӣ.

1 Саросиё – оромгоҳест дар Душанбе.

Аз ду дастам гир,
Ҳамчунон ки навбахорон дасти
шохи хаста мегирад,
Роҳи ман бикшой,
Ҳамчунон ки рӯд оби чӯйро ҳамроҳи худ
дил баста мегирад.
Баъд аз ин
Ҳар суруди пуртаманнои дилам
номи ту хоҳад буд,
Вирди субҳу зикри шабҳои дилам номи ту
хоҳад буд.

* * *

Аз зимистон ҳазаре ҳаст маро,
К-аз чудой хабаре ҳаст маро.
Ман зи васлу зи фироқам ба гудоз,
Рӯзҳо кӯтаҳу шабҳо чӣ дароз.

Зулматамро назарам раҳна назад,
Сардиямро шарарам раҳна назад.
Оҳ, бар шӯълаву гармист ниёз,
Рӯзҳо кӯтаҳу шабҳо чӣ дароз.

Аз вафо гуфтаму гӯше нашунуфт,
Боғи ман ғунча намуду нашукуфт.
Дар кучо Қибла? Ку меҳроби намоз?
Рӯзҳо кӯтаҳу шабҳо чӣ дароз.

Шавқи раҳ будаму дамгир шудам,
Дар ҷавонии ҳавас пир шудам.
Зиндагонист ҳама шебу фароз,
Рӯзҳо кӯтаҳу шабҳо чӣ дароз.

Соям бо дари ҳамсоя насохт,
Нафасам ҳамнафасеро нашинохт.
Мекунам аз худу Эзид гила боз,
Рӯзҳо кӯтаҳу шабҳо чӣ дароз.

Барфу борони ман! Аз Гулназаред,
Боду бўрони ман! Аз ман гузаред.
Мурғи дил дида ба хобаш парвоз,
Мекунад орзуи субҳи фароз,
Рӯзҳо кӯтаҳу шабҳо чӣ дароз!

* * *

«Сабр кун!»-гуфтаму субҳам нашунид,
Пардаи шаб бидарид.
«Сабр кун!»-гуфтаму хуршед нахост,
Аз паси кӯҳ дамид.

«Сабр кун!»-гуфтаму бо шӯру шааф
Оби дарё чорист.
«Сабр кун!»-гуфтаму абри сахарӣ
Дар сари ёла гирист.

«Сабр кун!»-гуфтаму танҳо дили ман
Сухани ман бишунуфт.
Ҳар чӣ меҳост бигӯяд ҲАҚИ худ,
Накушоду бинухуфт.

Эй дили хастаи вайронаи ман!
Дар дили хастаи вайронаи ту
Ин қадар сабру таҳаммул зи кучост?

* * *

Дӯстон рафтанду рафтан боз дар пеш аст,
Шаҳр ҳолӣ мешавад аз дӯст.
Ман ҳам аз худ мешавам ҳолӣ,
«Дӯстӣ» аз «дӯст» ҳолӣ мешавад, афсӯс.

Ошикон рафтанду рафтан боз дар пеш аст,
Шаҳр ҳолӣ мешавад аз ишқ,
Ман ҳам аз худ мешавам ҳолӣ,
«Ошиқӣ аз «ишқ» ҳолӣ мешавад, афсӯс.

Ман дар ин пахнои холӣ,
Бо «мани» холӣ
Метавонам як суруди холие андохт,
Метавонам як чароғи мурдае афрӯхт.
Ҳатто –
Агар гӯши каре бар чо нест,
Ҳатто –
Агар парвонае пайдо нест!

* * *

Ранги ғусса зарди зард аст –
Тирамоҳ аст.
Чун бубинам баргҳои заъфаронӣ
Мепаранд аз шоҳаҳои заъфаронӣ,
Рашкам ояд аз дарахтон,
К-аз хазони ғуссаҳошон мешаванд озод.

Эй ту боди тирамоҳӣ!
Ман ниҳоли тирамоҳонам.
Баргҳои ғуссаҳои заъфаронии маро афшону
бо худ бар,
То баҳорон ояду бинад, ки ман ҳам дар
сари раҳ интизорам,
Бо ҳама урёнии худ барги сабзи
шодие уммедворам...

* * *

То ба кай бо хазон қарор кунам?
Ту биё, ҷони ман, баҳор кунам,
Дашти маҳзунии ҳаёламро
Сабзазору шукуфабор кунам.
Ғуссаат хуш ва бўсаат хуштар,
З-ин миёна чӣ ихтиёр кунам?
Нозиши ман зи нози дунё нест,
Як назар кун, ки ифтихор кунам.

Номи худро чу гул кунам парпар,
 Дар қадамҳои ту нисор кунам.
 Сарзамини муҳаббатам бинамо,
 То зи мулки ғамат фирор кунам.
 «Зинда бодо!»-гизофи марду зан аст,
 Баъд аз ин номи ту шиор кунам.
 Ишқи ту чӯяму сафо ёбам,
 Васли ту хоҳаму барор кунам.
 Оғуши ту гарам муяссар нест,
 Оғуши умрро чӣ кор кунам?
 Гарчи бар сар маро хазонрез аст,
 Ту биё, чони ман, баҳор кунам!

* * *

Аҷоиб пурсафо борон!
 Бишуст аз барг-барги шохсорон
 Ҳама гарду ғуборон.
 Мане, ки будаам аз интизорон,
 Чу кӯдак медавам дар раҳгузорон,
 Зери борон.
 Зи ҳар як тораи мӯям
 Бишорад оби борон,
 Чунон к-аз гесувони сабззорон.
 Фаромуш мекунам худро,
 Намедонам, ки шастам шастсола-ст
 Ва ё шашсолаам дар зери борон.

Аҷоиб пурсафо борон!
 Бишӯяд зарраҳои пайкарамро аз ғуборон,
 Ғубори субҳу шои бешуморон,
 Ғубори ҳасрату дарди ҳазорон,
 Биомезад суруди шоди ман бо
 нағмаҳои новадону
 чӯйборон:

«Оби борон!»
 «Оби борон!»

Баномэзид,
Ба олам мисли ман покизае нест,
Дилу дасту ҳавои тозае нест—
Дар зери борон!

* * *

Гунчаҳо чома дариданд...
Ман ҳам имрӯз канам аз тани худ пирахани
ғуссаи худро.

Баҳри ман сода набуд
Зистан то дами ҷон кандани сардии зимистон.
Чӣ қадар меҳоҳам,
Ки ҳамин сон ба дилу дидаи ман ҳам мирад
Нафаси сарди зимистон.
Чӣ қадар меҳоҳам,
Ки раҳи набзи маро гум накунад нози баҳорон.
Меравад умру надонам, ки чӣ микдор
насибам монда,
Ман фақат медонам,
Ки аз он силсилаи фасли баҳорон, ки гузашт
аз сари ман,

На дили ман бикшод,
На гилам шуд шодоб.
Ман фақат медонам,
Ки маро мӯй чӣ осон бишукуфт,
Ҳамчунон барфи зимистон бишукуфт,
Дар кавири ғаму хирмон бишукуфт.
Гунчаҳо чома дариданд,
Ғуссаҳои дили ман «чома даридан нагузоранд»!¹

* * *

«Дӯст медорам туро!» – гуфтам,
Туам гуфтӣ, ки: «Не!»
«Ишқ эъҷози Худо», гуфтам,
Туам гуфтӣ, ки «Не!»

1 Аз Хусрави Дехлавист

«Дар чахоне, ки балеяш сад бало дорад зи пас,
Оғӯши ту бебало», гуфтам,
Туам гуфтӣ, ки: «Не!»
«Қоматат чун мисраи Ҳофиз диламро бурду ман
Хондамаш шеъри расо», гуфтам,
Туам гуфтӣ, ки «Не!»

«Бо назора қиссаҳои кокулонат хондаам,
Пурс аз боди сабо», гуфтам,
Туам гуфтӣ, ки «Не!»
«Аз муаммои нигоҳат дил наменолад, ки ҳаст
Бӯсаи мушқилкушо», гуфтам,
Туам гуфтӣ, ки: «Не!»
«Чашми ғаммозон фиребу худ фиребу бе фиреб
Як ишорат кун ба мо», гуфтам,
Туам гуфтӣ, ки: «Не!»
«Корвони навҷавонӣ бетаваккуф бигзарад,
Ҳар нафас бонги дино», гуфтам.
Туам гуфтӣ, ки: «Не!»
«Дар бубанду раҳ бубанду лек сӯи ман фақат
Рӯ кушову дил кушо», гуфтам.
Туам гуфтӣ, ки: «Не!»
«Дӯст медорам туро бо ин ҳама «Не»-ҳои ту,
Ман магар кардам хато?», гуфтам,
Туам гуфтӣ, ки: «Не!»

* * *

Боз мерезад парешону ҳазин
Аз шоҳаҳои намзада
Баргҳои ғамзада,
Боз аз чашми сиёҳи хомаам
Метаровад мисраи шабнамзада.

Ман намедонам чаро ҳар тирамоҳ
Ёди ту меоядам ногаҳ ба сар.
З-он ки дурам чун баҳор афтодаӣ?
Дар паси борону барфи бешумор афтодаӣ?

Оҳ аз ман,
Оҳ аз он наврӯзии барҳамзада!
Мекунам ҷаҳде, ки дар ойинаи хотир яке
Чун сабоҳи навбахорон
Сабзу хуррам бинамат.
Метапам,
 месўзаму меҳоҳам аз дурии дур
Шодкому масту беғам бинамат.
Чун кунам?
Шоҳаи пиндори ман аз бори сангини ҷудой ҳам зада.
Дил маро гўяд: «Фурӯ каш ғуссаро!»
Ҷон маро гўяд: «Хамуш кун қиссаро!»
Ман, ки ҳушёрам зи дард,
Ҳарфе аз ҳичрон чӣ гўям бо дилу бо
 ҷони Ҷоми Ҷамзада?

Ин мана—
Бо шоҳаҳои намбада,
Бо баргҳои ғамбада,
Бо мисраи шабнамбада!

* * *

Қаламам ба ғуши қоғаз сухане бигуфту бигзашт,
Дилам аз баҳор пур шуд,
Магарам дар ин хазонрез чамане бигуфту бигзашт?
Ғами ишқи бесари ман ба ғазои кӯчаҳо рафт,
Ба дари ту чун биомад,
Чу ғариби паршикаста ватане бигуфту бигзашт.
Чӣ кунад забони лолам?
Чӣ кунад каломи гунгам?
Ки насими субҳгоҳӣ
Сари зулфи ту кашида, шикане бигуфту бигзашт.
Ба садои ишқ дигар нашавад дили ту моил,
Ки ҳазор лаҳҷаи роз
Ба раҳи муҳаббати ту чу мане бигуфту бигзашт.
Шабу рӯзи умр талх аст,
Ки ҳама гувори олам накунад ба ман гуворо.
Ба ғиғон бигуфтам: «Эй дил!...»

«Даҳане!» бигуфту бигзашт.
Суҳан, эй суҳан, ба дод ой!
Қалам, эй қалам, ғигон кун,
Ки варо ҳар он чӣ гуфтам, куҳане бигуфту бигзашт!

* * *

Гардиш баромад моҳи нав,
 бо ҳам, биё, гардиш кунем,
Лабҳо ба ҳам созиш кунанд,
 мо бўсае хоҳиш кунем.
Дунёи зебо рӯи туст,
 савдои раъно қадди туст,
 минои гиро чашми туст,
Мастии дилҳоро ба ҳам
 бахшему омурзиш кунем.
Пои ба по рафтан чӣ хуш,
 ногуфтаҳо гуфтан чӣ хуш,
 чун ғунча бишкуфтан чӣ хуш,
Дар шоми зарди тирамоҳ
 болидаву сабзиш кунем.
Ин лаҳза инъоми Худост,
 ин шӯъла пайғоми Худост,
 ин кӯча аз номи Худост,
Ташвишҳо як сӯ ниҳем,
 оромишу ромиш кунем.
Гардун табассум мекунад,
 чашмат такаллум мекунад,
 ҷонам тараннум мекунам,
Фарёди дил хомуш кунем,
 аз коми дил хониш кунем.
Бо ишқи худ гардиш кунем,
 бо бўсаҳо созиш кунем,
 дар тобу таб сӯзиш кунем,
Як байти равшан мисли маҳ
 аз Гулназар хоҳиш кунем.

Шаби торам –
 саропоям сиёҳӣ.
 Биё, аз зарраҳои ман бадар ой,
 Раҳо кун з-ин гуноҳи бегуноҳӣ.

Зимистон омаду пазмони барф омад,
 Чунон чун ман, ки пазмони ду ҳарфам
 Аз лаби ту,
 Аз таби ту,
 Аз навозишҳои гарми як шаби ту.

* * *

Ман аз дасти баҳорон гираму сӯи чаман орам,
 Ту ро бар шаҳри «Ман» орам.
 Ду чашмам хаста шуд аз заъфарони ҳаҷр,
 Ҳавои сабза орам,
 нилуфар орам,
 суман орам.
 Надорам мисли «точикони нав» қасре дар ин манзил,
 Ту ро чун дарди ширин дар дилам
 биншонаму бар кулбаи танги Сухан орам.
 Ту дар ман то шукуфой, ба ҳар мулке сафар созам,
 Ватан бо худ барам он ҷову аз он ҷо Ватан орам.
 Сиришти бепаноҳамро суруди «сӯхтан» овар,
 Адову нозҳоятро дуруди «сохтан» орам.
 Мабин урғии номуси ноаҳлон,
 Ту ро ман аз вафои ҷовидонам пирахан орам.
 Раводиди миёни мо нигоҳи меҳрубонат бас,
 Ба рағми нозирони марзи ишқ аз дасти ту гирам,
 Ту ро бар шаҳри «Ман» орам.

ҲИҶРОНИ

Қалами камназари қисмати ман
 То ба армони китоби дили ман
 «Васл»-ро хат задаву «ҳаҷр» навишт,
 Соли мелодии ман ҳиҷрӣ шуд.

* * *

Ду ҳазору ҳафт борат мекунам таҳсин,
Эй ту, Соли ду ҳазору ҳафт!
Ман намеғўям чиҳо бар чони ман омад,
Ман намеғўям чиҳо аз синаи ман рафт.

Ҳамсафар будем дар пайроҳаи армон,
Ҳамнаво дар бенавоиҳо.
Мо висол омӯхтем оҳиста-оҳиста
Бар дили саҳти ҷудоиҳо.

Номаҳои гумшуда ҳоло ки як дунёст,
Нолаҳои беасар ҳоло ки андак нест,
Чун тавон осудаҷон дам зад?
Чун тавон бедарду беғам зист?

Ду ҳазору ҳафт борам лола бишкуфт,
Ду ҳазору ҳафт доғи лолаам ҳаст.
Ҳар қадар болидаам ман,
Он қадар нолидаам ман.

Ду ҳазору ҳафт тирам дар чигар ҳаст,
Ду ҳазору ҳафт байтам тобнок аст.
Ду ҳазору ҳафт Балхам чехраафрӯз,
Ду ҳазору ҳафт Балхам зери хок аст.

Метавон хуршедро куштан?
Метавон сад оламеро сар ба сар нобуд кардан,
Лек натвон лаҳзае уммедро куштан!

Ман намеғўям чиҳо монд,
Ман намеғўям чиҳо рафт.
Ду ҳазору ҳафт борат офарин бод,
Эй ту, Соли ду ҳазору ҳафт!

* * *

Паҳлуи танҳои ту мениҳам танҳои худро...
 Баҳри ман танҳои ман ҳамчу танҳои хуршед аст,
 К-аз ҳамин ҳирмон бувад сӯзу гудози ҷовидонаш.
 Андӯҳи ҷории танҳои дарёро ту гӯш андоз,
 Кам-камак бишнос талҳии фиғони бекаронаш.
 Дар ҳаво наззора кун ту турнаи танҳои сарсонро,
 Нола кун бо нолаи густурда дар нӯҳ осмонаш.
 Дарк кун танҳои кӯхро ба зери барфу борони замонҳо,
 Панд омӯз аз сафедии сари умре гаронаш...

Паҳлуи танҳои ту мениҳам танҳои худро,
 Ганҷи индунёии худро.
 Оҳ аз ин танҳои ман, ки намегунҷад даме дар рӯҳи
 «танҳой!»

Дар бари танҳои ту чун тавонад буд?
 Дар бари танҳои ту чун тавонад зист?

Ман намедонам...
 Фақат донам, ки бе танҳои худ бенасибам ман,
 Дар миёни издиҳомӣ мардуми дунё ғарибам ман.

ЯК ЛАҲЗА

Барф буду боди барфолуд...
 Осмон: қаҳру адоват,
 Қуллаҳо: таҳдиду тардид,
 Пайраҳа: кӯриву беномунишонӣ.

Мекашидам раҳ ҳаросону парешон
 Бо асои қомати ларзон,
 Рӯи шона ҳайбати биму хатарҳо,
 Дар забон номи худои ман.

Ногах—овах ! —
 Аз миёни буттаи анбӯҳи жӯлида,
 (Мисли мӯи зангии пир)
 Хониши мурғе танин андохт.
 Офтоб аз лобалои абри хашмӣ рӯ намоён кард,
 Зарраи номехрубони барф гулбарги баҳорон шуд.
 Кӯҳҳо сабз,
 Осмон сабз,
 Буттаҳо сабз,
 Шӯразори синаи ман сабзаборон шуд.
 Зинда бош, эй мурғаки ноошнои дур!
 Ман фидои хониши покат!
 Ҳайф аз одам, ки гоҳе дар муҳити сарду ҷонкоҳаш
 Мисли ту як лаҳза натвонад сурудан,
 Ноумедиро ба оғӯши муҳаббат раҳ намудан...

* * *

Садкаи мӯи сафедат, эй зимистон!
 Фасли гулҳои чавониро ба фасли барфии
 пирӣ расондӣ,
 Лаҳзаҳои сабзро то лаҳзаҳои поки кофурӣ
 кашондӣ,
 Садкаи мӯи сафедат, эй зимистон!

Дар диёри ман баланд аст обрӯи мӯсафедӣ,
 Аз тило болост ҳар як тори мӯи мӯсафедӣ.
 Ту ба фарки ман нишину мӯсафеди мӯсафедам кун,
 Устухонҳоям сафед аст,
 Ҷонсафеду
 дилсафеду
 рӯсафедам кун!
 Ончунон, ки навбаҳорон мерасад аз мӯсафедиат,
 Навҷавонам кун ту баъд аз мӯсафедӣ,
 Гулфишонам кун ту баъд аз мӯсафедӣ,
 Садкаи мӯи сафедат, эй зимистон...

Байни ин наврӯзу ин сармо дили ман
буд саргардон.

Барф мебориду нақши пой моро кӯр мекард,
Дар сириштам ҳасрати фасли чудоиро
ачаб пушӯр мекард.

Ҳайф, ҳайф,
Чодари оҳории ин барф
Ҳаҷлаи рӯзи арӯсии ману ту буд натвонад.
Сарнавишти ту навишта,
Кишти уммеи ту кишта,
Ин манам дар зиндагӣ бе рӯю роҳу бесиришта!

Барф мебориду меборид,
Дар дарунам мурғиҳои белонае пайваста
мезориду мезорид...

БО ДИЛ

Бори ту ман кашидаам гӯё,
Лек умре ту бори ман бурдӣ.
Ман ғаматро нахӯрдаам боре,
Ҳар нафас ту ғами маро хӯрдӣ.

Инак, инак, ки мавсими нафақа-ст,
Ман ҷавонӣ-т хоҳаму мардӣ.
Мон, ки роҳат кунам зи давлати ту,
То палиде нагӯяд: «Афсурдӣ!»

Мон, ки тафсири ҳусни равшанро
Ҳар ду хонему дар тапиш оем,
З-оташи чехраҳои маҳтобӣ
Ҳар ду сӯзему дар аташ оем.

Мон, ки дар кӯчаҳои сарди хазон
Аз ҷавонӣ ҷавона андозем,
Гӯши тирезаҳои маҳкамро
Во кунему тарона андозем.

Баски Мастоу Лоику Қутбӣ
Дар сари пушта шохаи ёсанд,
Мон, ки минову чоми мастабаҳо
Қадри моро ханӯз бишносанд!

Гар бадӣ дидаму ту ҳам дидӣ
Аз ҳавои касифи «Мову ман!»,
Ҳамчу хуршед дар хушунати абр
Нек мондему бо дили равшан.

Бар ману ту чу мерасад фармон,
Мо ҳамоғӯш мешавем равон.
Ман агар хомушам, ту шӯъла бизан
Дар сари гӯри ғуссаҳои ман!

* * *

Аз лабони ту паёми бўса омад,
Ё насиб!
Муждаи сад ҷон зи номи бўса омад.
Ё насиб!
Талхкомӣ чун гиёҳи талхаам карду нарафт,
Шаҳди дунё аз каломи бўса омад.
Ё насиб!
Гуфта будам чун Зарафшон хушк монам дар сафар,
Умри кӯтахро давоми бўса омад.
Ё насиб!
Аз ғурубу аз тулӯи офтобам шиква нест,
Фурқатамро шому боми бўса омад.
Ё насиб!
Аз хумори ношикаста мешикаст аъзои ман,
Ин саодат бин, ки чоми бўса омад.
Ё насиб!
Ранҷ бурдан аз барои ганҷ бурдан, гуфтаанд,
Ошиқиро эҳтироми бўса омад.
Ё насиб!

То ки номатро панаҳ дорам, ба дил гӯям, ки «Ҳон!
Гулхумору Гулхиروми бўса омад.
Ё насиб!»
Солҳо гуфтам салому посухе аз ту набуд,
Охири охир саломи бўса омад.
Ё насиб!

БАҒДОДИ БЕДОД

Бо Паямбар, ки Худо гуфт паёмаш
ба забони арабӣ,
Нола имрӯз чаро нашнаваду оху
фиғони арабӣ?!

* * *

Ҳамчу мо рӯхониёни осмон
Гар ба хӯрдан ошноӣ доштанд,
Пиру барно аз пайи як лукма нон
Аз маҳӣ то маҳ гадоӣ доштанд.
Фазли Яздон аст, к-одам инчунин
Гоҳ-гаҳ ноне биёбад дар замин.

* * *

Узр, узр, эй ахтарони ишвапардоз,
Аз ҷилотон ҷони ман пурбор набвад.
Маъзарат, эй софии густурдаи субҳ,
Оғушам аз оғушат саршор набвад,
Ман ҳама холистам,
то ҷои ӯ холист.

Аз сари ҳар шоҳи сабз
Нағма мерезад чу борони баҳорон,
Аз дили ҳар ғунча мерӯяд табассум,
Аз лаби ҳар чашма мешорад такаллум,
Лек ман холистам,
то ҷои ӯ холист.

Сад китобам панд мегӯяд, ки бархез,
Сад раҳам раҳ менамояд, ки ба по шав,
Сад дилам дил мекушояд, ки расо шав,
Сад нигоҳам роз мегӯяд, ки «Мо» шав,
Лек ман холистам,

то ҷои ӯ холист.

Ғусса, ғусса! Аз ту лабрезам,
Нола, нола! Аз туям чун най лаболаб.
Ёди ман метаркад аз ёди ғамангез,
Синаи ман медарад аз ҳайбати таб,
Лек ман холистам,

то ҷои ӯ холист.

Эй сухан! Пур кун ҷаҳонамро,
Ончунон ки сафҳа-сафҳа достонамро,
Достони оташи сӯзони ҷонамро,
Варна ман холистам,

то ҷои ӯ холист...

ИНАК

Суруди Миллӣ баланд шуд, инак,
Зи ҷой баланд шаведу рост шавед.

Ҳама пиндори шумо, ки қач аст,
Ҳама гуфтори шумо, ки қач аст,
Ҳама кирдори шумо, ки қач аст,
Зи ҷой дастикам баланд шаведу рост шавед.

Лабонатон, ки қач асту забонатон, ки қач аст,
Суруди Миллӣ дар даҳонатон намеғунҷад,
Зи ҷой баланд шаведу рост шавед,

Магар гаҳвора-тон қач буд?
Магар раҳе, ки бар он бори нахуст по мондед,
хам қач буд.

Магар хидояти модаратон қач буд?
Зи дунё чу бигзаред, бароятон гӯри қач
бубояд кофт!

Зи ҷой баланд шаведу рост шавед,
Агарчи қач аст соятон ба дарозии умр,
Агарчи номӯсатон қач асту имон-тон...
Зи бори нанги шумо
Мабод гардани баланди меҳан қач,
Мабод қомати шаҳомати миллат қач!

Сутуни қасрҳои шумо магар рост аст,
Ки аз қади дутои марди деҳқон аст?
Ҷароғи офтобии хонаатон хира-ст,
Ки аз умеди хирасӯзи ноумедон аст.
Қач аст дарахти боғи шумо,
Қач аст ҷӯйи шумову мавҷи оби шумо,
Қач аст суханҳои кӯчагии шумо,
Қач аст суханҳои минбарии шумо,
Тоҷикистон ба ҷурми шумо қачистон аст!

Дареғи мисраъҳои пурдардам,
Ки аз қачии шумо қачанд дар дафтар.
Дар ин фазои қач оҳи ман ҳам қач бурун ояд.
Чу теғи ҳамидаи ханҷар.

Суруди Миллӣ баланд шуд, инак,
Зи ҷой баланд шаведу рост шавед.

* * *

Гуфтӣ, ки: «дареғ аз ӯ, ҷавон рафт,
Овард ҷаҳону аз ҷаҳон рафт».
Ҳаргиз ту мағӯ дареғ аз он ёр,
Меғӯй дареғи ман ба сад бор,
К-ӯ мурду ҳанӯз зиндаам ман,
Бо ин ҳама сӯз зиндаам ман...

* * *

Ман навиштам: «зулф, зулф!...»
Чун баногӯши ту пур шуд сафҳаи ман
аз шамими зулфи ту.
Ман навиштам: «ноз, ноз!...»
Ҳарфи ман дар нози ширин ғарқ
шуд чун чашми ту.
Ман навиштам: «ёд, ёд!...»
Хомаам нолиду гуфто: «дод! дод!...»
Ман навиштам: «васл! васл!...»
Ҳачри мо аз аз шеъри ман чун мисраи
бечо фитод...

* * *

Ту маро ҳамнафасӣ кун, нафасат ширин аст,
Аз ҳама булҳавасон як ҳавасат ширин аст.
Роҳи бебокии ман сар ба дарат бинҳода,
Мурғи озоди диламро қафасат ширин аст.
Садқаи тарзи нигоҳат бишавам, ки донам
Нокасатро ҳама талху ба касат ширин аст.
Ман нанолам зи ғамонат, ки биомад ба сарам,
Ватани ишқи манӣ, хору хасат ширин аст.
Лаби худро зи лабони ту чи сон бардорам?
Ҳамчунон бўса «Бас!»-и ту зи «Бас!»-ат ширин аст.
Пушт кардӣ ба ману рӯй ба дунёи фирок,
Сафҳаи Ҳофизиву пешу пасат ширин аст.
Меҳру қаҳри ту баробар ба дилам мефорад,
Меваи дерпазу зудрасат ширин аст.

ДАР СЎГИ ХОҲАРАМ НАВРЎЗГУЛ

Наврӯзгули ман дами Наврӯз гузашт,
Бигзашту фикандам ба чунин рӯз, гузашт.
Баъд аз сари модарам ба ман модар буд,
Бигзошт маро яtimi бадрӯз, гузашт.

СЕ БАЛЛАДА

1. Бевафой

Рӯйи чогаҳ бенафас афтода буд,
Бетаманно, беҳавас афтода буд.
Пар намезад нози мижғони дароз,
Хуфта буд дар чашмҳо дунёи роз.
Дар лабаш шамъи табассум мурда буд,
Сабзаи ҳусни тараш афсурда буд.
Дар баёзи гарданаш нақши таноб
Бесухан мегуфт ҳар касро ҷавоб:
«Ёри ӯ то ёр овард аз сафар,
Марги безинҳор овард аз сафар.
Бевафой духтаракро кушт, кушт,
Дар сиришташ гулпаракро кушт, кушт».

Навҳаҳои модари хунинчигар
Ларза меафканд бар девору дар.
Мӯй меканду гиребон медарид,
Пираҳан дар пайкари ҷон медарид.
Аз фалак мечуст посух бар ғамаш,
Бар хазони навбахори хуррамаш.
Дар гулӯи духтараш нақши таноб
Бесухан мегуфт ҳар касро ҷавоб:
«Ёри ӯ то ёр овард аз сафар,
Марги безинҳор овард аз сафар.
Бевафой духтаракро кушт, кушт,
Дар сиришташ гулпаракро кушт, кушт».

Духтарони ҳамқадаш ҳайратзада
Нола мекарданд дар он ғамқада.
Дар ҳузур асту дигар ҳамроҳ нест,
Аз табу аз тобашон огоҳ нест.
Хоҳари хушсӯзашон хомуш ҷарост?
Анҷуманафрӯзашон хомуш ҷарост?
Дар баёзи гарданаш нақши таноб

Бесухан мегуфт ҳар касро ҷавоб:
«Ёри ӯ то ёр овард аз сафар,
Марги безинҳор овард аз сафар.
Бевафой духтаракро кушт, кушт,
Дар сиришташ гулпаракро кушт, кушт.

Бод мебӯйид мӯйи анбараш,
Меҳр мебӯсид рӯйи дилбараш,
Осмон буд хираи пеши бараш,
Сад чаман побӯси нахли навбараш.
Навҷавонӣ бар ҳазонаш мегирист,
Ошиқӣ бар достонаш мегирист.
Доғи печони баёзи гарданаш
Роз мегуфт аз шабохуни танаш:
«Ёри ӯ то ёр овард аз сафар,
Марги безинҳор овард аз сафар.
Бевафой духтаракро кушт, кушт,
Дар сиришташ гулпаркро кушт, кушт».

Эй сафар! Ту ғуссаи ҷонӣ маёр,
Интизориро пушаймонӣ маёр.
Мафкан аз бун бораи дилдодагон,
Машкан уммеди дили озодагон.
Ҳарфи ман бар дор худро мезанад,
Дар гулӯяш лек афғон нашканад:
«Ёри ӯ то ёр овард аз сафар,
Марги безинҳор овард аз сафар.
Бевафой духтаракро кушт, кушт,
Дар сиришташ гулпаракро кушт, кушт!»

2. «Ҳеч»

Бечароғӣ буду шахри ёри шаб,
Шаб сияҳ буду ҳама пиндори шаб.
Бод меғурриду аз худ мегусист,
Абр мепечиду бар худ мегирист.

Гуфтам: «Ин дунё, ки ҳастам бандааш,
Дорад оё қимате арзандааш?»
Чак-чаки борон зи сақфи хонаам
Буд ҳамоҳанги дили девонаам:
«Ҳеч! Ҳеч! Ҳеч!»

Чашм бар чашми тари танҳоиям,
Сар ниҳодам бар сари танҳоиям.
Ҳарфи «холӣ» ҳамчу ман холӣ набуд,
Холие монанди ман олӣ набуд.
Гуфтам: «Эй! Ёрону ёрӣ мондааст?
Ғамшарику ғамгусорӣ мондааст?
Чак-чаки борон зи сақфи хонаам
Буд ҳамоҳанги дили девонаам:
«Ҳеч! Ҳеч! Ҳеч!»

Навҷавонӣ чун ҳавас аз дил гузашт,
Ахтари паррон буду очил гузашт.
Ишқ рафту равшанӣ бар ҷо намонд,
Ҳастии ман чун деҳи вайрона монд.
Қисмати пардозгар! Пардоз ҳаст?
Эзиди эъҷозгар! Эъҷоз ҳаст?
Чак-чаки борон зи сақфи хонаам
Буд ҳамоҳанги дили девонаам:
«Ҳеч! Ҳеч! Ҳеч!»

Мӯсафедӣ мушт бар дар мезанад,
Ин зимистон барф бар сар мезанад.
Ёди мозиро дар оғуш мекунам,
Балки дар бар раҳти оташ мекунам.
Оҳ, аз ин хуршед гармӣ ҳаст, нест?
Аз ҳаёли ид гармӣ ҳаст, нест?
Чак-чаки борон зи сақфи хонаам
Буд ҳамоҳанги дили девонаам:
«Ҳеч! Ҳеч! Ҳеч!»

Лек дар оғӯши бўстон тахти
роҳат дошт ў,
Салтанат,
ҳашмат,
каромат дошт ў.
Ҳайбати ў дар гулӯи мурғакон савту
наворо мешикаст,
Дар пари парвозашон авчи
ҳаворо мешикаст,
Шавки обу донаро дар лаҳзаҳошон
бемуросо мешикаст.
Гуфтамаш:
«Ҳар чӣ ту меҳоҳӣ, бикун,
Лек раҳме кун ба ҷони мурғакон,
Бар навою бар фиғони мурғакон,
Бар муроди парфишони мурғакон».
Хандааш буд ҳӯсай,
Ҳарфҳояш ҳӯсай:
«Ту намедонӣ нишоти давлатам,
Салтанат,
ҳашмат,
каромат,
ҳайбатам.
Лаҳзае ман бошу шахматро бубин,
Хуш асолат,
хуш расолат,
хуш ҷалолатро
бубин».
Ман шудам мафтунӣ ҳарфи ҳӯсай,
Дар дилам омад ба туғён хуни
ҳарфи ҳӯсай.
Барнишастам ҷойи ў бо ҷашмҳои
ҳӯсаиву дастҳои ҳӯсай,
Бо таккабур,
бо ҳавои ҳӯсай.
Салтанат омад,
ҷалолат омадам дар
як замон,

Давлат омад,
 ҳашмат омад,
 савлат омад
 ройгон.
 Меҳрубониҳои бӯстон тахти роҳат
 шуд маро,
 Беҳудиву беҳудой расму одат шуд маро.
 Ҳайбати ман дар гулӯи мурғакон
 савту навро мешикаст,
 Дар пари парвозашон авҷи ҳаворо мешикаст,
 Шавқи обу доноро дар лаҳзаҳои
 бемуросо мешикаст...

* * *

Гоҳ-гоҳам дар сари рухсораҳои хӯсай
 Медурахшад катраи шабнам, ки
 набвад хӯсай.
 Шояд ин ашки ман аст?
 Шояд ин дардест, к-аз ҳар зарраи ман
 метаровад ҳар саҳар?

* * *

Рӯи ту бодо сиёҳ,
 эй Хӯсаи устоди ман,
 Хӯсаи дарди ману фарёди ман!

БАҲОРОНА

1

Мурғаке дар қафаси боронҳо
 Нола мекарду навои тари худро мешуст.
 Дар танам шодии сад чашмаи Наврӯз
 талотум мекард.
 Ва дар ин оби ҳаёт,
 Дили ман ҳастии ғампарвари худро мешуст.

2

Шоиро, гул кун, хаёли ту чаман шуд,
Нолаи мурғони боғат пирахан шуд,
Чашми шабнамҳои гулбаргат ватан шуд,
Рози ту дар сина бишкуфту сухан шуд,
Хоки хомӯшии ту болиду «Ман!» шуд.

3

Гулҳои пиёда омаданд аз раҳи дур,
Эй ёри савораам, ту кай меойи?!

СУХАН

1

Сухан чун пораи нон аст,
Чунон ки пораи нонро ба рӯйи хон
чапа мондан гуноҳ аст,
Суханро ҳам чапа мондан нашоёд.
Ва он ки пораи нону суханро дар мақоми
иззаташ нагзораду нагзошт,
Ба наздики Худояш рӯсиёҳ аст.

2

Дидагони Рӯдакӣ, гӯянд, пуршаб буд...
Лек шеъраш аз сахар саршор,
Лек ҳарфаш сар ба сар нур аст:
Кӯр меҳонад бароҳат Рӯдакиро,
Рӯдакиро хонда битвонӣ бароҳат дар шабони тор.

* * *

Дар рӯйи ҳаво турна қатор аст, бубинед,
Ин болу пари ҳусни баҳор аст, бубинед.
Абри гузарон боғи шукуфони Хучанд аст,
Ё пуштаи гулҳои Ҳисор аст, бубинед.
Дар чашми дару равзанаҳо хоб шикаста,
Бишкастани армону хумор аст, бубинед.

Ҳар зарраи ман дил шудаву метапад аз шавқ,
Сар то қадамам шохи чанор аст, бубинед.
Чун боди сабо мевазам аз ғунча ба ғунча,
Ҳангоми лабу бўсу канор аст, бубинед.
Ман ошиқаму ошиқам, эй ҳарзасароён,
Аз валвалаи ишқ чӣ ор аст, бубинед!
Ин дил агарам меҳрнисор аст, пазиред,
Ё Гулназари бодагусор аст, бубинед!

* * *

Гули печак, ки дар шоҳу барат ҳаст,
Ба шӯри дил ҳанӯзам боварат ҳаст.
Агарчи дил ба дил бурдат чавонӣ,
Нагуфтиам, ки аз ман беҳтарат ҳаст.
Аз ин минбар, ки овозам баланд аст,
Бигӯям: «Шӯълаи хокистарат ҳаст!»
Бинои умрам омад бар лаби об,
Ҳанӯзам ёди лабҳои тарат ҳаст.
Ба ғушат мерасад оҳи ҳазинам?
Ду-се байтам миёни дафттарат ҳаст!
Намедонам, ки чунӣ, лек донам,
Ки ҳар шомам тулӯи ахтарат ҳаст,
Дар оғуши хаёлам турнаҳоят,
Ба боми ормонам кафтарат ҳаст.
Ту мондӣ духтари шеърар, агарчи
Зи бахшишҳои қисмат духтарат ҳаст...
Надонӣ ту агар, донад Худоят,
Ки чун ман шоире аз Дар-Дарат ҳаст!

* * *

Ба худо, ин сари ман дарди сар аст,
Рӯзу шаб арсағаҳи шӯру шар аст.
Фанд бо қанди Самарқанд диҳам,
Гӯядам: «Хез, Бухоро дигар аст!»
Чанбари гул ниҳамаш, мегӯяд:
«Ҳоки роҳи санаме хубтар аст!»

Гар ба девори маломат занамаш,
Гўядам: «Ин хунари беҳунар аст!»
Заррае ҳам кунамаш, мешӯрад:
«Авчи Ҳаллоҷ магар бар ҳадар аст?!»
Гўямаш: «Мову ту кай осоем?»
Гўядам: «Ин сухани бечигар аст!»
Гўямаш: «Дарди сарӣ!» мегӯяд:
«Гулназар дарди сари Гулназар аст!»

* * *

Эй ту дирӯзи беҳ аз фардои ман,
Ёдам овар шӯълаи табҳои ман.
Бахтро нозам, ки дар оғӯши ту
Қатраам дарё буд, эй дарёи ман.
Аз фараҳ то Қаҳқашонҳо мерасид
Аз дари кӯи ту нақши пойи ман.
Дарду ғам пайдо намекард, эй ачаб,
Бо ҳама азму талошаш ҷои ман.
Буд сози бахти ман овози ту,
Нозҳоят нозиши дунёи ман.
Зиндагӣ бо ҷумлаи хушку тараш
Бо ту зебо буд, эй зебои ман.
Шамси ишқат ошно шуд бо ғуруб,
Нола монду ин дили Мавлои ман.
Дӯш бо ту будаам сад анҷуман,
Вой акнун аз сари танҳои ман!
Рӯ ба рӯ биншину ёдам зинда кун,
Эй ту дирӯзи беҳ аз фардои ман.

* * *

Гуфтамат, нашнуфтиву нашнуфта беҳтар,
Лолазори синаам бишкуфта беҳтар.
Аз фарозу шеби ту ҷонам яқин ёфт,
К-аз раҳи паймони ту норафта беҳтар.
Дар гулӯям нола мечӯшад. Бичӯшад!
Бо ту, эй бедарди ман, ногуфта беҳтар.

Дӯст медорам туро, оё гуноҳ аст?
 Ин гунаҳ дар чони ман бинхуфта бехтар.
 Аз тасаллоям дилат шӯридатар шуд,
 Хотири ошуфтаро ошуфта бехтар.
 Гар зи бедорӣ нахезад ақли бедор,
 Хуфтагонро сарзамини хуфта бехтар.
 Байти ман чун хонаи торику дар он
 Номи ту чун шамъ дарбигрифта бехтар.

ФАРҲАНГИ ОЛӢ

Навбахор омад,
 Зи худ берун шудӣ, эй чукрии таҳсангии ман,
 Мисли чома аз танам кандӣ ҳама дилтангии ман.
 Гар саропои ҷаҳон имрӯз садранг аст,
 Дар вафодорӣ тавонӣ озмудан ҳар нафас
 якрангии ман.
 Аз сари шохи дарахтон нав ба нав оҳанг мерезад,
 Меҳрубон бошу бубин дар ҷодаи ишқи ту
 хушоҳангии ман.
 Хатти настаълиқи пириро зи пешонии ман барчин,
 Бо манат биншину бархон номаҳои умри
 беожангии ман.
 Ишқи ту фарҳанги олист,
 Равшанам кун,
 Эй ҷароғи равшани фарҳангии ман.
 Субҳ омад,
 Бо ту омад,
 Духтари маҳтобӣ омад.
 Баъд аз ин: «Падруд, падруд,
 Эй шаб, эй шаб, ҳамнишини зангии ман!»

САФЕД

Ба дӯсти шоирам Нурмуҳаммад НИЁЗӢ

Агар пиндор сар то по сафед аст
В-агар гуфтор сар то по сафед аст,
Ҳама рафтор сар то по сафед аст.
Ниёзивор сар то по сафед аст.

Бубин бар куллаҳои саркаши дур,
Бубин бар мавҷҳои масту мағрур,
Ниёзивор сар то по сафед аст.

Тамошо кун табассумҳои тифлон,
Ба ҷон бишнава такаллумҳои тифлон,
Ниёзивор сар то по сафед аст.

Саҳар то ҷомавори нур дорад,
Кабӯтар то пари кофур дорад,
Ниёзивор сар то по сафед аст.

Сурури шоҳаҳои пурҷавона,
Суруди чашмаҳои пуртарона,
Ниёзивор сар то по сафед аст.

Ҳичову ҳарфи ӯ дар рӯи дафтар,
Вафою меҳри ӯ бо халку кишвар,
Ниёзивор сар то по сафед аст.

МЕРОС

Мулки меросист ҷаннат—
(Аз талоши Одаму Момаҳаво ёдест).
Гирудори аҳли мазҳаб
Дар сари тақсими ин мероси аҷдодист.

* * *

Кӯчаҳои хушбахт
 ғарқи табассум,
 масти малоҳат
 Пойи ба по мегузоранд.
 Дар лабон-қиссаи ишқ,
 Дар нигоҳ-оташи шавқ,
 Хилъати сабзи ҷавонишон чӣ зебост!
 Чӣ кунам?
 Кӯчаҳои хушбахт
 Аз ғами кӯчаки ман беҳабаранд.
 Пеши ин тантанаи хушбахтӣ
 Ғами бечораи ман чизе нест.
 Абри борони чашмам!
 Ту мarez.
 Сабзаи оҳи лабам!
 Сабз машав.
 Кӯчаҳо хушбахтанд.
 Ғами ман чизе нест...

ҒУБОР

Ин рӯз тирааст...
 Аз баргхаймаҳои ғуборафшон
 Ҷорист нағмаҳои ғубории мурғакон.
 Аз миҷжаҳои сабзаи коҳида
 Оби хумору ноз фусурда.
 Резад ғубори ҳарзаравон сикка-сикка
 Рӯи кафи умеди гадоёни сафзада.
 Дилтанг бигзарад
 Аз роҳ духтари ошиқ:
 Бо бўсаҳои таъми хок —
 дар лаб,
 Бо хандаҳои таъми хок —
 дар чашм,

Бо изтироби таъми хок –
дар зулф.
Тифле садо кунад
Бо лаҳҷаи ғубориаш: «Оча!»
Аз тирагии остини пораи замон
Дасти навозише чу нур
Н-ояд варо ба сар.
Дар рӯи кӣ таронаи софист?
Дар ҳарфи кӣ муҳаббати фардост?
Дар моварои ин ҳама пиндори гандида
Покизагии оламе оё ҳаст?
Эй бор худоё!
Оҳам дар ин фарози саҳаркуш
Барке намезанад,
Ҷонам дар ин муҳити ғамогӯш
Сӯзе надорад.
Имрӯз
Таъби сафеди шеърӣ сафедам гирифта,
Рӯзи ғубор аст,
Ғуссабор аст...

1. ЗИ СИНАИ АНЗОБ БИГЗАРЕМ

Эй дӯст, мо зи синаи Анзоб бигзарем,
Аз иртифои ахтару маҳтоб бигзарем.
Роҳи висол соддаву осон набудааст,
Аз инҳисори хораву барфоб бигзарем.
Кӯҳзодаему вориси бедори Кӯҳканем,
Вақти фасона рафтаву беҳоб бигзарем.
Аз коҳилии Ағбаи Уштур буридаем,
Бо оҳувони ҳамраи симоб бигзарем.
Бо шӯри хеш оби Зарафшон ҳасад барад,
Бинад чӣ гуна бо ҳаму бо тоб бигзарем.
Бар хоки поки Рӯдакиву дарғаҳи Камол
Мо бигзарем, чун сухани ноб бигзарем.
Сайхун! Ту нағма зан, ки зи роҳи бародарӣ

Вахшу Ҳисору Хоруғу Кӯлоб бигзарем.
Сӯзи ҷудоиву аташи дил фуру гузор,
Аз ташнагӣ чу зам-замаи об бигзарем.
Эронӣ аз баробари тоҷик дилнисор,
Якӯ ба сӯи Каъбаву меҳроб бигзарем.
То ошёнӣ меҳри ту роҳи муборак аст,
Эй дӯст, мо зи синаи Анзоб бигзарем!

2. АНДЕША ДАР РОҲ

Аз ҷудой то хабар шуд,
Кӯҳи хородил дигар шуд,
Нарм гашту меҳрубон шуд,
Ҳаммуроди ошикон шуд,
Дил кушоду дил ба дил бурд,
Ташнагонро салсабил бурд.
Кош, инсон ҳам чунин буд,
Зиндагонӣ нозанин буд!
Роҳи Анзобу азобаш,
Чун танобе печу тобаш,
Васли кӯтоҳи батозаш,
Ҳачри сангини дарозаш
Даргузашту қисса нав шуд,
Кишти порина дарав шуд.
Зиндагиро, кош ин сон
Сарнавиште будӣ осон.
На хаёли дуру наздик,
На ғами шабҳои торик,
Бо уқобон ҳампарӣ ту—
Аз дили кӯҳ бигзарӣ ту,
Кӯҳ не, домони саҳрост,
Роҳ чун ойина пайдост.
Умро ин гуна, эй ёр,
Кош, будӣ роҳи ҳамвор!

3. ЮСУФ ВАФО МЕГУФТ...

Эй ағба, шунав, ки мо дигар ободем,
Он роҳи туро ба барфу борон додем.
Аз синаи Анзоб гузар карда чу об,
Роҳи нави мошинаравак бикшодем.

Масчоҳиву фалғарӣ дигар сарсон нест,
Побастаи ин қалъаи сангистон нест.
Ҳар сӯ нигарад, чор тараф қибла бувад,
Дигар ғами барфу жолаву борон нест.

Ёрон! Ёрон! Навбати Шаҳристон аст,
Фарҳод зи фарҳодии мо ҳайрон аст.
Ёриву бародарӣ чу бо ҳам бошанд,
Душвории роҳи зиндагӣ осон аст.

Эй мардуми раҳкушо, саломат бошӣ,
Осон шуда саҳти мо, саломат бошӣ.
Имрӯз, ки ту пушту паноҳи Ватанӣ,
Худ дар паноҳи худо саломат бошӣ!

ЛОЛАҲО ДАР ЁЛАҲО

* * *

Зани танҳо ба чашми ман намояд
Дарахти тоқа дар шоми биёбон.

* * *

Мурғакони кӯчӣ, эй барғони маҳзуни хазон,
Нолаҳотонро миёни байтҳоям ҷо кунед.

* * *

Аз дилзанаки мудом ҷонам ба лаб аст,
Лабро ба лабам гузору гираш ба канор.

* * *

Даҳани ғунча аз табассум пур,
Хотири чашма аз такаллум пур.
Эй баҳор, аз қудуми ту гардам,
Зарра-зарра ман аз тараннум пур.

* * *

Агарчи даҳр бисӯзад зи тоби ахғари мо,
Ниҳоли ишқ нахушқад зи бўсаи тари мо.

* * *

Он қадар ман бар гули рухсораҳо кардам назар,
К-аз ду чашмам бўи гул мисли ниғаҳ ояд бадар.

* * *

Барги гули зардолу мерехт маро бар сар,
Гарди ҳавасу армон мебехт маро бар сар.
Барги гули зардолу чун бўсаи ширин буд,
Пайғоми вафои ту бар ваъдаи дерин буд.

* * *

Бизан фарёд, эй дил, гар ғамат ҳаст,
Ки гӯши кар нафаҳмад нуктаи паст.

* * *

Одаму дарё ҳамеша пайрави якдигаранд:
Ҳарду бо сар аз раҳи дунёи фонӣ бигзаранд.

* * *

Масчоҳ агар нав асту кӯҳна-ст, чӣ суд,
Дарду ғами ишқи ту қадимист маро.

* * *

Номи тоҷик аз Бухоро рафт,
Рафт чун Шавкати Бухорой.
Ҳамраҳи ман зи ҳаҷр мегиряд
То кунун Шавкати Бухорой.

* * *

Дар хотири ман чилва намой ту ҳамон,
Дилро ба мани сода кушой ту ҳамон.
Мо ҳарду чавон будему фандам қардӣ,
Мо пир шудему бевафой ту ҳамон.

* * *

Он хобҳо, ки дидаам овони кӯдакӣ
(Сарро ниҳода бар сари зонуи модарам),
Дигар надидаам.

* * *

Он суруде, ки сахар хондам ба гӯши Офтоб,
Месарояд баҳри ман дар хилвати шаб Моҳтоб.

* * *

Рози худро намекунам таҳрир,
То наафтад ба дидаи беғам.
Рози худро ба шеър мегӯям,
Нарасад то ба гӯши номаҳрам.

* * *

Маргро марг аст мӯчиби камол,
Зиндагиро зиндагӣ пар медиҳад.

* * *

Шаб ҳама шаб гиря кард абри парешон,
Модари ғамкуштаамро хоб дидам.

* * *

Мӯсафедии дарахтон дар сари роҳ,
Дастӣ ларзони дуо бардошта,
Фотеҳаи ишқи моро медихад.

* * *

Ҳар ғаҳ танҳостам,
Ман оғуши пазмони пазмонам,
Чони ман, меҳмони пазмони ман бош.

* * *

«Не»-ро ту макун муҳофизи хонаи дил,
Зеро ки «Ҳа»-и ҷодунафас аз паси ўст.

* * *

Мерасад начвои барғони чанор,
Аз ману аз бўса ғайбат мекунанд.

* * *

Зи хомӯшии хузнангези маҷрои хушида
Ба гӯшам мерасад ғавғои дарёи хушида.

* * *

Дар суруди обшорон ин дуруд аст:
«Озодӣ суруд аст!»

* * *

Сафедорон сари як по ситода,
Зи пушти кӯҳ мепоянд хуршед.

* * *

Ҳама дарё пайи танҳои худ мегарданд,
Дар суроғи сари савдои худ мегарданд.

* * *

Биёбон гарчи бепоён бувад, лек
Ба як барги ғариби сабза зор аст.

* * *

Дӯст медорам, ки аз лабҳои ту
Чун парасту пар кушояд
Ҳарфҳои «Дӯст медорам!»
Ва баҳор орад хазонамро.

* * *

Аз чароғи дили ман равшан кун
Торикии шаби танҳоятро.

* * *

Ман надонам, ки ахтаре бувадам
Дар сипехри баланди пурасрор.
Лек донам: чароғи хонаи ман
Бошадам ахтари ягонаи ман.

* * *

Аз тағи тирезаи ту мегузаштам,
Ошиқи дилрезаи ту мегузаштам.
Мекашид овози ту манро ба боло,
Чун сатили об аз торикии чоҳ.

* * *

Дар дидаи Зиндагӣ ҳама ранг ба рангем,
Марг аст фақат, ки ҷумла якранг шиносад.

* * *

Ман надонам ғунчаро боди сахаргоҳӣ чӣ гуфт,
Боғ бо атри табассум то фалак парвоз кард.

* * *

Ман наандозам агар бар гули рӯи ту назар,
Аз кучо Гулназарам?

* * *

Модар, модар, аз ту калонам, модар,
Аз шаст ба ҳафтод равонам, модар.
Азбаски ту мондай ҷавон дар ёдам,
Дар пеши ту кӯдаки ҳамонам, модар.

* * *

Бегунаҳ омадаам аз модар...
Оғуши пургунаҳи зиндагиам
ғарқи гунаҳ карду равам ғарқи гунаҳ.

* * *

Аз ҷонкании дил буд умри дубораи мо,
Аз пораҳои дил буд байти дупораи мо.

* * *

Ҷовидон, эй Ҷовидон,
Мо аз он мирандаем,
К-аз ту моро фурсати андеша нест.

* * *

Ту рафтиву муҳаббат ними раҳ монд,
Парастуи садоқат ними раҳ монд.
Саҳар н-омад ба чашми интизорон,
Ки хуршеди саодат ними раҳ монд.

* * *

Эй Зан, эй ҳусни орзуҳои Ватан
В-эй ҳиммату в-эй ғайрати зебои Ватан!
Дар чехраи ту ҳамеша рӯшан бинам
Ман рӯшании чехраи фардои Ватан!

* * *

Ишқи ту чун дарахти беор аст,
Дар ҳама фаслу дар ҳама иқлим
Реша монда, ҷавона меорад...

* * *

Дар фароғу айшу ишрат кас намеёбад камол,
То бурун Одам наомад аз бихишт, одам нашуд.

* * *

Аё зан!
Туро аз дандаи¹ ман офариданд,
Ки манро
Ту бо як бўса аз нав офаринӣ.

* * *

Гуфтӣ, ки «зи табъи шоирон зода шуда,
Варна Эзид ба одамӣ ИШҚ надод».
Гар қисса чунин аст, чаро ин ҳама сол
Баҳри ману ту хаёли ман ишқ назод?!

* * *

Ҳама ойинаи дунё
Маро дар рӯ ба рӯ гӯянд:
«Пири бегумон астӣ!»
Фақат ойинаи чашми туам бо ноз мегӯяд:
«Ҷавон астӣ!»

* * *

Кофирам, то ман шикастам мӯҳраи меҳробро,
Кош, меҳроби ду абрӯят мусулмонам кунад!

* * *

Эй дил, ки туй кабӯтари ҳарҷой,
Судам набувад ба роҳи ту раҳпой.
Дар маҳфили дигарон ту меболиву лек
Танҳоии ман бимирад аз танҳой.

¹ Данда – кабурға.

* * *

Вожаи «бӯса» навиштем, ачаб маст омад,
Ҷои гап нест, к-аз он бодаи лаб маст омад.

* * *

Чашми бодомии ту то бо дилам ҳамчом шуд,
Хомаи таҳрири ман шохи гули бодом шуд.

* * *

Ҳасудони сияҳкорам намедонанд, к-аз оғоз
Сафед аз шири модар кардаам ман хонаи танро.

* * *

Оҳанги тари шаршара бошӣ ҳама умр,
Ширину базебу сара бошӣ ҳама умр.
Бо байти баланди абрувоне, ки турост,
Барҷастатарин шоира бошӣ ҳама умр.

* * *

Кушуд имшаб лаби ширини ту раҳ бар дари хобам,
Саҳар мижғони худ аз ҳам кушудан барнаметобам.

* * *

Бе ростӣ гарон аст чашм аз ҷаҳон бубастан,
Дар кӯчае надидам ман кӯри беасоро.

* * *

Лолаҳоям дар сари гӯрат хазон шуд,
Дар дилам аз нав шукуфту ҷовидон шуд.

* * *

Одамӣ тифл ба дунё ояд,
Одамӣ пир зи дунё гузарад.
Яъне —
Зиндагӣ ҷойгаҳи пирон нест.

* * *

Дурӯғи бефурӯғатро тасанно!
Фурӯғи бардурӯғатро чӣ гӯям?

* * *

«Сабр кун, сабр! Ҳама мегузарад», –
Гуфтию панди ту беҳуда нарафт:
Гармӣ омад ба хуморам, бигузашт,
Сардӣ омад ба баҳорам, бигузашт.
Лек...
Ин умри гаронмоёи ман ҳам бигузашт...

* * *

Эй ҷавонии туро тири адувон кушта!
Накунӣ шикваи беҳобии шабҳои дароз.
Хоби ту мисли рафиқони шаҳидат, эй дӯст,
Дигар аз арсағаҳи ҷанги ҷаҳон н-ояд боз.

* * *

Шаби торику дар тоқ аст гӯгирд,
Касе аз ҷо намехезад, ки гирад
Факат як дона гӯгирду занад оташ
Ба домони шаби торик.
...Зиҳӣ, эй қавми меҳмони шаби торик!

* * *

«Дӯст медорам!» – шаби торик нест,
«Дӯст медорам!» – сабоҳи равшан аст.
Ту маёрам шаб, ки анҷоми дил аст,
Субҳам овар, ки сароғози ман аст.

* * *

Ҳарчанд ба лаб ду мисраи хомам буд,
Аз оташи дил баҳри ту пайғомам буд.
Он кас, ки маро ба хонаи ишқи ту бурд,
Ҳампеша набуд, дӯст набуд, номам буд.

* * *

Навбаҳорон рафту чашмам мисли булбул метапад,
Гулназарро дастагул аз он гули доман кунед.

* * *

Роҳҳо гар ки ба ҳам оянд, манзил мешавад,
Дарду андӯхро агар чамъ оварӣ, дил мешавад.

* * *

Овози пойи ту мани чашминтизорро
Фарёд мекунад,
Ғамҳои бемуруввати танҳои маро
Барбод мекунад.

* * *

Солҳо рафту сияҳмастӣ зи чашмонат нарафт,
Метавон аз гарди миҷғони туам паймона сохт.

* * *

Забони ман фақат як вожа дорад,
Ки бе номи Ватан ман безабонам.

* * *

Ҳамраҳи ман
Телефони ҳамроҳ аст
Ва ҳар ду хомӯшем,
Нумраи ман зи ёди ту рафта,
Нумраи ту зи ёди ман рафта.
Худоё,
Хомӯшӣ чӣ ВАҲМАНГЕЗ аст!

* * *

Ман Ватанро
Бешумора дидаам дар анҷуманҳо.
Ман Ватанро дидаам танҳои танҳо
Дар бари ТАНҲОИИ як марди танҳо.

* * *

Эй субҳи сафо, ки дӯстат медорам,
Аз хона баро, ки дӯстат медорам.
Хоҳӣ, ки дари пирии ман баста шавад,
Розат бидушо, ки: «Дӯстат медорам!»

* * *

Ман фақат бо чашмҳоям бўса
мегирам зи лабҳоят,
Бо ҳаёли оғуши ту мекунам пур оғуши худро.

* * *

Бигрифт дилам аз ин харободи хароб,
Эй дил, ту маро сӯи харобот бубар!

* * *

Дар лаби ту сухани талх ба ҷӯш омада буд,
Бӯса ҷодугарӣ ангехту ширинаш кард.

* * *

Дӯст медорам туро –
Пеш аз дирӯз,
Пеш аз имрӯз,
Пеш аз фардо.
Дӯст медорам туро –
Баъд аз зодан,
Баъд аз умед,
Баъд аз мурдан...

* * *

Нафасам атри нафасҳои ту дорад,
Ҳавасам шавқи ҳавасҳои ту дорад.
Пойи хуншори талабҳои дили ман
Оҳ! Завлона зи «Бас!»-ҳои ту дорад.

* * *

Ҳосили чамъи ду сифр
Боз сифр аст.

Лек агар танҳои моро ба ҳам оранд,
ВАСЛ ҳосил мешавад, эй дӯст.

* * *

Чанорон пирафшонӣ кунанд аз боди наврӯзӣ,
Бубояд ин сахар ман ҳам ҷавон бошам.

* * *

Туро аз оташи чонам хабар нест,
Маро аз ин ҷафое саъбтар нест.
Диламро пос агар дорӣ, бидонӣ,
Ки сад ошиқназар як Гулназар нест.

* * *

Гар ман суруди худ наниҳам дар лабони ту,
Ҳаргиз намерасад ба сахаргаҳ шабони ту.

* * *

Ту нафс иродат куну мо дил,
Ту мол ибодат куну мо дил.
Ҳар кас ҳунаре дораду мо низ—
Ту кох иморат куну мо дил.

* * *

Ман надонам чӣ нияте дорӣ,
Лутф бинмою як асоям деҳ
Ва...
Роҳи беохир.

* * *

Дуруд, эй ғам, ки гулпӯшам накардӣ,
Фано дар ҷуръаи нӯшам накардӣ.
Ҳама ғамхорагон аз ёд бурданд,
Валекин ту фаромӯшам накардӣ.

* * *

Осмон аз турнаҳо холист,
Дар баёзам мисраи сабзи баҳорон нест.

Ай Худо!
Бар осмонҳо болу пар бахшой,
Дафтарамо рожаи як барги тар бахшой.

* * *

Ту агар рафти, гуноҳам нест,
Ман агар мондам, савобам чист?
Байни мо сад гуна пурсиш буду аз он сӯи хичронҳо
Як ҷавобат нест...

* * *

Соғари лола шукуфт имрӯз дар дасти баҳор,
Оби нобам дех, ки лоластони дил хуррам шавад.

* * *

Бо тарозуе, ки ҳоло моли мардум мекашӣ,
Рӯзи маҳшар бори аъмоли туро бармекашанд.

* * *

Рӯдакӣ гуфто, ки бўса оби шӯр аст,
Бӯсаҳои ту вале ширинтар аз ширинии дунёст.
Чун марици қанд бепарҳез меҳоҳам
Ман аз ин ширинии ту хӯрдану хӯрдан,
Баъд... баъд... асло намурдан!

* * *

Об аз сар лойи лой аст,
Боядо сарчашмаҳоро соф кардан.
Доруе, к-он обҳоро мекунад равшан,
Андаке баҳри Худо инсоф кардан.

* * *

Офарин гӯямат, эй беҳобӣ!
Ки раҳи ҷашми маро мекобӣ,
Беҳато дар дили зулмонии шаб
Дари ҷашмони маро меёбӣ.

* * *

Бораи кӯх паси абри баҳор аст ниҳон,
Чун Ҳалимшост, ки дар дуди сигор аст ниҳон.

* * *

Саҳар асту то қиёмат шаби хоби мо баҳонаст,
Ту биё ба сӯхбати мо, ки шароби мо баҳонаст.

* * *

Гулхандаи шоди ту маро шод кунад,
Ободии ҳусни туам обод кунад.
Байти лаби ту бичуста байти лаби ман,
Як ҷо шудаву дубайтӣ эҷод кунад.

* * *

Ту мапиндор, ки ин кӯҳсор аст,
Гар ту ҳамвор шавӣ, ҳамвор аст.

* * *

Ҳаваси мурда зи нав зинда шавад,
Нози ту оби бақои дили мост.

* * *

Эй ки буд оғӯши ту моро бихишт,
Ҷовидон маъвои ту бодо бихишт.

* * *

Гар баёзи чашми ту бошад баёзи шеъри ман,
Оламе пур гардад аз мастиву нози шеъри ман.

* * *

Бидонам торикистоне, ки то субҳ
Бувад аз шӯълаи оҳе чароғон.

* * *

Мардуми чашми туам мардумӣ омӯхт,
Одамамо гунаҳи гандумӣ омӯхт.

* * *

Эй умри абад барои ман як дами ту!
Эй бештар аз ду оламам ҳар ками ту!
Зинҳор, мағӯ, ки дигарон зар доранд,
Он марди ғанӣ манам, ки дорам ғами ту!

* * *

Эй дарахти хастачони тирамоҳон!
Меваҳоят лонаҳои холии мурғони кӯчист.

* * *

Гар шумо дар қасрҳои пуршукӯҳи худ
вотан доред,
Мову ман ҳам дар ғамободи хароби
синаҳои худ ВАТАН дорем.

* * *

Ҳар ғаҳе бинам азоби насли одамро
фарочанги ғаму ҳасрат,
Бо алам пурсам: «Чаро, эй Ҳазрати Одам,
чунин бебок берун омадӣ аз оғуши чаннат?!»

* * *

Бори номардии даврон агарам ҷонкоҳ аст,
Шукр, ман қудрати як нола кашидан дорам!

* * *

Оре, оре, ватани ман чаман аст:
Ончунине ки ҳавои чаман аз нолаи
мурғон мамлуст,
Ҳаҷми бемори фазои Ватанам пур зи ғиғони
дили пурдарди ман аст...

* * *

Он қадар дилсияҳӣ,
Ки дами реҳлати ту аз дунё
Мешавад рӯи кафан аз ту сиё.

* * *

Мисли санги осиё
Зиндагитон гарчи саргардон кунад,
Боядо чун орд пиндори шумо бошад сафед,
Боядо афкоратон ҳар лаҳза кори нон кунад.

* * *

Қароҳатҳои мо бо ҳам наояд,
Зи дасти доруву марҳам наояд.
Аз он ҳу мезанему соғари май,
Ки дигар дар дили мо ғам наояд.

* * *

Ёрон, сари кӯи якдигар бояд буд,
Мушток ба рӯи якдигар бояд буд.
Бар мову шумо зи баъди умри гузарон
Ку раҳ, ки ба сӯи якдигар бояд буд?!

* * *

Сарам дарду дилам сарду рухам зард,
Чунинам дояи ғам хоса парвард.
Умедам бо Худои меҳрубон буд,
Худои меҳрубон бо ман чиҳо кард?!

БО ДЎСТОН

ДАР ЭҲТИРОМИ ЛОИҚ – ШОИРИ ДЎСТДОШТАНИИ ТОЧИК

Ишқро ошиқ кунед,
То сўзи ошиқро бидонад,
Шеърро шоир кунед,
То дарди Лоикро бидонад.

* * *

Баргрезони чанорони Душанбе бар сари ман
бардавом аст,
Дар хаёли дардмандам шеъри ман чун шеъри
Лоик нотаом аст.
Кўчаҳо пиру биноҳо пиру ман пиру ҳар он ки
мебарояд рӯ ба рӯ, пир аст,
Ҳамраҳу ҳамсўхбату ҳамдарди ман охи гулўғир аст.
Шоҳаҳо чун дасти чўғӣ муддаиянду ҳарисанд, –
То ҳанўзам дар лаби ман барги армоне парафшон асту
сарсабз аст,
Метавонам ройгон бахшид.
Лонаҳои холии тори дарахтон чун кафи талбанда
пурбод аст–
То ҳанўзам чўчаи уммеи ман дар лонаи дил
метапад ширин,
Метавонам ройгон бахшид.
Аз чаманҳо барги гулҳоро рабуда боди яғмой, –
Лолазоре аз қабири синаи ман бо шафақҳо мекунад бозӣ,
Метавонам ройгон бахшид.
Сар ба сар ин шаҳр як чашми гурусна-ст,
Таҳ ба таҳ ин шаҳр як ишқамбаи ҳирс аст.
Санғҳои Тоҷикистонро фурӯ гар афканам бар ин
халои ваҳмангезу балопарвар,
Боз ҳам камбуд хоҳад буд.

Қатра-қатра оби Чайхунро агар ман обрӯ созам,
 Доғи бенангӣ натонам шуст аз пирохани имрӯз.
 Бенавой меравад аз кӯчаҳо бекайду бепарво,
 Пешпой медиҳад хурду калонро ҳар гаҳу бегоҳ.

Оҳ! Оҳ!

Эй сарвати беинтиҳои Вахшу Хатлону Зарафшону
 Бадахшон!

Шарматон оё намеояд?

Шарми ту оё намеояд, ало, эй пахтазори беканори ман,
 Аз қабои пораи ман!?

Барфҳои куллаи Помир! Бояд лолагун гардед
 Аз ҳаёи додару ҳамшираи дар мулки ғайр овораи ман!
 Шарматон оё намеояд, ало эй кӯшкҳои пуршукӯҳи
 бешукӯҳон, к-аз миёни кулбаи бечорагон
 сар мекашед имрӯз?

Шарматон оё намеояд, ало ангуштарихи тило,
 аз обилаҳои кафи деҳқон?

Ҳарфи ман аз шарм пинҳон мешавад чун
 нолаи ман дар гулӯи ман!

Лоф мекоранд дар ин хоки бобой,
 Лоф мерӯяд аз ин кишти ҳавой,
 Лоф мепӯшанд дар ин мулки урёни ахурой.

Бекасӣ саҳт аст дар ин олами нокас—
 Чехраҳо — дарҳои фӯлодин,
 Чашмҳо — чун чашмаки бешафқати дарҳо,
 Хандаҳо мисли қанорӣ дар қафас пар мезанад беҳол—
 Бекасӣ саҳт аст дар ин олами нокас.

Баргҳои зери по тақвими ман аз навбаҳорон
 то хазонрез аст,

Раҳ ба раҳ ман қисса мегӯям барошон
 Аз баҳороне, ки ман бинам, набинам...

Оҳ! Ҳар як зарраи ман ҳамчу хоки теппаҳои шаҳр
 муштоқи баҳорон аст!

Дӯш аз ин раҳ бо ҷавониам гузар мекардаму
наврӯзи ман буд тирамоҳи заъфаронӣ,
Ошикиву ғуссаҳояш тӯшаи бедардии ман буд
дар пайроҳаҳои зиндагонӣ.
Барги сабзи навҷавониам кучо шуд?
Дар ҳаво шуд, зери по шуд...
Эй ҷавонии шукуфон!
К-аз хаёли пирии ман бигзарӣ озодаву озод,
Ту ҷавонӣ кун дар ин ободи нообод!
Аз ту бояд хубӣ омӯзад бади олам,
Аз ту бояд шарм дорад дунии дунё!
Баргрезони ҷанорони Душанбе бар сари ман
бардавом аст,
Дар сиришти дардмандам шеърӣ ман чун
шеърӣ Лоик нотамои аст...

НАВРЌЗИ БЕ ЛОИК

Ба ҳам омад чавонӣ бо чавона,
Зи барги лола оташ зад забона,
Нагунчад дар равони чӯ тарона,
Зи хомӯшӣ бурӯн ойӣ ту ё на?

Накӯ афтод фоли мурғи кӯчӣ,
Висол омад ба боли мурғи кӯчӣ,
Биёмӯзад камоли мурғи кӯчӣ:
«Биё, эй ошно, бар ошёна!»

Дареґо, сабза мекорад баҳорон
Ба мӯя дар хазони хоки ёрон,
Биёмеz, эй ғами резони борон,
Ба ашки ҳасрати ман дона-дона!

Зи кӯча дӯш бигзаштам хаёلى,
 Раҳораҳ сӯзи дил киштам хаёلى,
 Ду байти хаста бинвиштам хаёلى,
 Ки аз армони ман бошад нишона.

Шарори синаҳо ахтар шуда, бар осмон рафта,
Вафо аз ҷӯи мардум
хамраҳи мавчи равон рафта,
Шараф дар пардаи шабҳо аёну ноаён рафта,
Мусулмонӣ аз ин шаҳри фарангӣ бо ғиғон рафта,
Зи дил оҳе бадар овардаму
гӯши фалакро боз кар кардам.
Нигоҳам медавид аз санг то санге,
Хаёлам мерамид аз нанг то нанге.
Ва дар ин гӯшаи урён
Ба гӯшам мерасид аз олами рӯё
навои қудсии чанге,
Намедонам чиҳо кардам,
вале бар ғам зафар кардам.
Ман аз шахроҳи шеърӣ шоири ошиқ гузар кардам,
Ба сӯи бомдодӣ интизориҳо сафар кардам.
Аё шомӣ сияҳ!
Бо шӯълаи ҳарфе туро зеру забар кардам,
Ба шоҳи гул назар барбастаму
ҳар зарраамро Гулназар кардам!

ПОСУХ

Охи ту бод аст, аммо охи ошиқ оташ аст,
Ашки ту об аст, лек ашки халоиқ оташ аст.
Офтоби субҳ бину бозтобаш рӯи мавҷ,
Шеъри ту ҳарф аст, эй чон, шеъри Лоиқ оташ аст!

РҰҲИ РАСТА

Ало, эй асри бисту як ачаб нест,
Ки оғозат бувад анчоми Лоик.
Асри Куҳан ба даъвии садсола лаб кушод:
«Ў рози ман шунуфтаву нозам кашидааст,
Ман рози ӯ шунуфтаву нозаш кашидаам.

Чун зодаи ман аст, ба ғайраш намедихам,
Ў нозиши ман аст, ниёзаш кашидаам».
Асри Нав аз дар омаду нав-нав сухан ниҳод:
«Роҳи ту пир гаштаву ҷое намебарад,
Оғӯши ту ба шоири озода мадфан аст.
Бигзор бо ҷавонии ман навҷавон шавад,
Бигзор аз баҳори дилам гулфишон шавад!»
Шоир, ки буд шоҳиди ин мочаро, бигуфт:
«Бодо насиби Асри Кухан ҷисми хастаам,
Бо Асри Нав қиём кунад рӯҳи растаам!»

* * *

Ин булҳавасон зиндаву ошиқ мурда,
Имонхасакон зиндаву содиқ мурда.
Нафрин ба аҷал, ки бо бадон қораш нест,
Ту зиндаву ӯ зиндаву Лоиқ мурда.

* * *

Паймонаи ту ҳазор паймона шикаст,
Афсонаи ту раҳи сад афсона бубаст.
Вайрона мағӯ, ки «Хонаи дил» обод,
Бехона мағӯ, ки «Хонаи ҷашм»-ат ҳаст.

* * *

Эй булҳавасон, ба гарди ошиқ нарасед,
Содиқ, ки наед, аз раҳи содиқ нарасед.
Мо даъвии ҳамсарӣ накардему вале,
Валло, ки шумо ба пой Лоиқ нарасед.

* * *

Лоиқ, Лоиқ! Нумӯи миллат боқист,
Мастии ту дар сабӯи миллат боқист.
Аз гӯши гарони нокасон боке нест,
Фарёди ту дар гулӯи миллат боқист!

* * *

Нашъае ҳаст, ки дар хонаи мост,
Шеъри Лоиқ хати паймонаи мост!

ПАЁМЕ БА ҲАҚНАЗАР ҒОЙИБ

Ҳақназар,
Эй дӯсти аз дӯстӣ як даст болотар!
Ҳар гаҳе дар кӯчаҳои шаҳр гардам, саҳт метарсам,
Ҳар гаҳе байте ба лаб орам, дилам дар сина меларзад,
Ин қадар кам мондаем!

Ағбаи Шар-шар зи тундиҳо гузашту меҳрубон аст,
Офтоби хандаҳои ту чаро аз дида пинҳон аст?
Дар анористони ту бо номи ман як бех анор аст,
Интизорӣ дар даруни ман анори пора-пора-ст.

Дар Душанбе марди кӯлобӣ душанбегист,
Дар Душанбе дар сари ҳар як қадам як марди кӯлобист.
Бе ту аммо шаҳри ман холист,
Ончунон ки шаҳри Кӯлоби ту бе армони ту холист.

Ҳақназар,
Эй оғӯши ҷонпарвари Кӯлоб,
Эй навои думбура,
Эй махфили гарми фатирии курутоб!
Ҳочамӯъмин бе намак монад,
агар дар ҳони ту нону намак нест!

Ними шаб ёди ту омад бар сарам, хобам парешон шуд,
Хастаат дидам, чу Сурхоби ту набзи ман ба афғон шуд.
Мисраи ман бе чароғи ёди ту хира-ст,
Хонаи ман бе ту саҳрост.

Эй найи нолони Румӣ аз найистон,
Эй ғами танҳои шоир ба хоки Тоҷикистон!
«Ҳар ду оламо ба душман дех»
Ва худро кам мадон дар олами камбин.
Ин қадар кам мондаем,
Ҳақназар,
Эй дӯсти аз дӯстӣ як даст болотар!

ГУЛРУХСОР

1

Ғам маҳӯр дил, гар зи боғи шаҳри ман,
Кам биёяд чаҳ-чаҳи булбул ба гӯш.
Сози хуш ҳам дар мисоли шеъри нағз
Мешавад тавлид дар ҷойи хамӯш.

Булбулон чун ёди рустозодагон
Мераванд аз шаҳр сӯи деҳаҳо,
То аз он ҷо шоири озодае
Рӯ ниҳад бар сӯи шаҳри интизор,
Ҳамчу оби чашмаҳои кӯҳсор.

Булбулон дар деҳ, ки шоир мешаванд,
Шоирон дар шаҳр булбул мешаванд.
Рӯдакӣ сӯи Бухоро меравад,
Панҷруд бозори булбул мешавад...

2

Чун боди сабо зи шоми зулфат гузарам,
Чун мужда ба даҳр бӯйи зулфат бубарам.
Чашм аз Гули Рухсори ту ҳаргиз нақанам,
Охир ҷӣ тавон кард, ки ман Гулназарам!

3

Гул номи туро надорад, эй Гулрухсор,
Пайғоми туро надорад, эй Гулрухсор.
Ҳар гоҳ ки оҳи сард хезад зи дилат,
Дар Яхчи ту яхча борад, эй Гулрухсор.

4

Аз хеш маро бурун кунад шеъри ғамаш,
Ҳарф аз пайи ҳарф хун кунад шеъри ғамаш.
Гарчи диҳадам доруи дил Гулрухсор¹,
Дарди дили ман фузун кунад шеъри ғамаш.

1 Гулрухсор аз сафар ҳамеша барои ман доруи дил меорад. (Муаллиф)

5

Аё тўфони дар ғунча, ҳамеша гулфишон бошй,
Зи шўри ошиқони дилшикаста сад нишон бошй.
Ту, ки бо табъи равшан достони мардумон гуфтй,
Миёни мардумони дўстдорат дoston бошй.

ПАЁМЕ БА САЙИДАЛҲИ МАЪМУР

Дар замоне ки бародар аз бародар мекунад парҳез,
Дар замоне ки суруди дўстй бегона меояд ба ғуши кас,
Ман паёми дўстият мефиристам
Дар мисоли кафтари роме, ки дар боми ту биншинад,
То ба ҷои дона доғи синаи реши ту барчинад.

Ман дигарҳоро намедонам,
Лек ҳаргиз мисрае чун ту надидам дар садоқат тоқ,
Лек ҳаргиз матлабе чун ту нахондам аз алам саршор.
Қиссаи ту дар китоби ту намеғунҷад,
Мавҷи тўфонии ту дар чашмаоби ту намеғунҷад.

Бо кушодии дари масҷид туро ман мекунам монанд,
К-остонаш менавозад нарма-нарма раҳгузоронро.
Бо сурури номаи дуре туро ман мекунам монанд,
К-аз дили чашминтизоре мерабояд ранҷи ҳичронро.

Дӯш дидам бар сарат мерехт барги тирамаҳ хомӯш,
То ба ғушам мерасид оҳи ҳазини тирамаҳ хомӯш,
Дар сипехре, к-аз паси борони ашки ту ниҳон буд,
Селаи мурғони кӯчй дар фиғон буд,
Балки умри навҷавонии ману ту парфишон буд.

Субҳи равшан медамад аз шоми мӯи мо, чй тадбир,
К-ин сафедй аз баёзи дафтари мост,
Балки аз сӯзи дарун хокистари мост,
То чй бодаш мекунад фардо парешон!

Дар замоне ки суруди дӯстӣ бегона меояд ба гӯши кас,
Ман паёми дӯстият мефиристам
Дар шумори кафтари роме, ки дар боми ту биншинад,
То ба чоӣ дона доғи синаи реши ту барчинад...

КИТОБИ МИЖАҲО

Сайидалӣ, ки по ниҳодай бар остони шаст,
Ғами туву сафедии сари ту шастсола шуд,
Муборакат!
Умеду ҳасрати ту шаст қисмати рисола шуд,
Муборакат!

Чӣ гӯямат, ки худ ту нола-нола гуфтай,
Чӣ хоҳамат, ки қисмати ту бар ману ту чира аст.
Биё, ки бодае кашему наърае занем,
Ки бе ғурури Қутбиеву шӯри Лоике
Хаёли кӯчаҳои шаҳр тира аст!

Раҳе, ки меравӣ,
Зи ишқ бартар асту ошиқона аст.
Қасам махӯр, қасам махӯр, ки ҳар чӣ кардаӣ,
Зи сидқ бартар асту содиқона аст.
Худо ҳасад барад ба ин самар,
Фалак фурӯ хамад зи бори ин ҳунар.

Чу шом мерасад,
Ду чашми ман ба дарғаҳат, ки кай
Зи ҳиммати чароғи ту суруди рӯшанӣ
шарора мезанад.

Чу субҳ медамад,
Ду чашми ман ба равзанат, ки кай сигори ту
Ғами шаби дарозро
Зи синаи ғигори ту канора мезанад.

Ҳар он чӣ рози туст,
Саросиёву сабзаҳои хоки хомушаш
Бигӯяду маро кунад чу лола доғ-доғ.
Агар лаби ту баставу гапе наёварӣ,
Ғами ту чун рафиқи меҳрубон
Биёяду маро кунад суроғ.
Зи дасти ман чӣ мерасад?
Биё, ки мисраи ғами туро зи бар кунам,
Таронаи шаби туро чакомаи сахар кунам!

Муборакат, муборакат,
К-аз имтиҳони ҷонгудози ғам гузаштай.
Агарки бо қалам ҳама ҳадиси худ навиштаанд,
Ту бо сиришки мижжаҳо китоби худ навиштаӣ.

АБДУЛЛОҲИ ДҶУСТ

Ман фақат аз ноилоҷӣ зиндагонӣ мекунам
А.Д.

1

Меравӣ аз кӯчаҳои сард, Абдуллоҳи Дӯст,
Дар рикоби боди танҳогард, Абдуллоҳи Дӯст.
Ҷомаи андӯх ба ҷону ҷомаи андӯх ба лаб,
Бесамар ҷӯй ба худ ҳамдард, Абдуллоҳи Дӯст.

Мешавад рози ту номи «Тоҷикистон» дар лабат,
Мешавад меҳри ватан тафсири армон дар лабат.
Бо худӣ ё бе худӣ, ту бо ҳамин ғам зиндаӣ,
Мекунад ошӯби пинҳони ту тӯфон дар лабат.

Бо ту дарди ман намоиш мекунад дар кӯчаҳо,
Ғуссаи ман бо ту нолиш мекунад дар кӯчаҳо.
Ҷони муштоқам зи обирҳои бепарвохиром
Лутфи як наззора хоҳиш мекунад дар кӯчаҳо.

Зинда бош, эй наъраи девона дар шаҳри калон!
Эй забони лоли навмедӣ дар ин умри гарон!
Аз канори хомуши ман бигзару хомуш мабош,
Бо фалак пархош кун, пархош чойи дигарон!

2

«Тоҷикистон! Тоҷикистон!» – гуфта мурдӣ,
Чуз ғигонат посухе нашнуфта мурдӣ.
Мурдиву оташғаҳи ҷонат намурда,
Ғуссаҳои Тоҷикистонат намурда.
Чойи ту ман «Тоҷикистон!» гуфта мирам,
Чуз ғигонам посухе нашнуфта мирам...

**БА ДҶУСТИ ҶАВОНМАРГАМ
ҶУМЪАБОЙИ ДҶУСТ**

1

Ҳама донанд ту кучо рафтӣ,
Ҳама донанд ту чаро рафтӣ,
Касе аммо наёрад гуфт: ба кучо?
Касе аммо натонад гуфт, ки чаро?

Ба зиёрати модар камар бастӣ
Ба аз он ҷо барнагаштӣ,
Ҳамчунон ки модарат низ
Ба диданат рафту роҳи бозгашт гум кард.
Аз туву модарат ду теппа боқист,
Байни теппахои бешумори қабристон.

Ин ҳама дидаму боварам н-омад.
Ки ҳосили зиндагӣ бувад ночиз,
Шояд он ки хоки ту кард болотар
Хоки деҳаро як ваҷаб охир,
Мукофот аст?!

Хонаву модари ту танҳо буд,
Дар он чое, ки хуни нофат рехт.
Солҳо дар пойтахти тоҷикон
Дар ба дар будиву бесомон,
Манзили нав кунун муборак бод,
Эй тоҷики беҳона!

Ту дар ин хона най иҷоранишин,
Ҳам ғами иҷорапулет набувад.
Шеърҳои нотамомастро тамоми бахш,
Ки чун лола ғарқи хун рӯяд
Дар сари ғури хоксори ту.
Бисёр хондаам чунин шеърҳоро,
Ҳам рӯзе чунин шеър хоҳам гуфт...

Ҳар сахар, ки ба коргаҳ оям,
Чазбае мекашад дасти маро
Сӯи тилфонат.
Гӯиё ту тавонӣ бишқастан
Хомӯшии гарони миёни моро.

2

Гар ҷавонӣ ночавонӣ карду афганд
Бори ҳастии варо дар нимаи роҳ,
Шеъри ӯ дар шонаи тифлонаи нозук
Бурд рахти умри хуншори варо
то қуллаи панҷоҳ...

ТАРАННУМ КУН, ДИЛО...

ОШИҚИ ДАРДАМ КУН

Сурати одамии оби ҳаёт
Ин туй, эй гули шодоби ҳаёт.
Бӯсае бахшу каноронам дех,
Аз хазон гиру баҳоронам дех,
Ошиқи дардам кун –
Ту ҷавонмардам кун!

Сад садо гарчи ба даргоҳи ман аст,
Фақат овози ту дилхоҳи ман аст.
Ту ба гӯшам сухани ишқ бигӯй,
Қиссаҳои ватани ишқ бигӯй,
Ошиқи дардам кун –
Ту ҷавонмардам кун!

Ту наёбӣ чу мани дилдода
Ба ҳама санчиши ишқ омода.
Гар биёбӣ, чу мани зори ту нест,
Зарра дар зарра талабгори ту нест!
Ошиқи дардам кун–
Ту ҷавонмардам кун!

Навбаҳорон биниҳам номи туро,
Файзи борон биниҳам номи туро.
Зиндагӣ субҳ кунад шоми маро,
Ошиқӣ бо ту диҳад коми маро,
Ошиқи дардам кун–
Ту ҷавонмардам кун!

ПАЙВАНДИ НАНГУ НОМУС

Мо зара-зара омада, дунё гузаштаем,
Мо қатра-қатра хун шуда, дарё гузаштаем,
Баҳри начоти ҳозиру фардо гузаштаем,
Чун навбахор аз дили сармо гузаштаем.

Нақарот:

Пайванди ҷовидона,
Аз дӯстӣ нишона,
Чун кӯҳҳо бақодор,
Чун рӯдҳо сафокор,
Ин баҳти мо муборак,
Меҳру вафо муборак!

Ҳар сабза баҳри мову ту бо ҷон баробар аст,
Зеро нишонаи сари сабзи бародар аст.
Начвои барг замзамаи мисраи тар аст,
Зеро расида аз дили гарми суханвар аст.

Нақарот:

Ин ҷо гули шукуфта гули ормони мост,
Ин ҷо суруди мурғи саҳар достони мост,
Дар зарраҳои поки заминаш ҷаҳони мост,
Бемаргии умеди дилу нури ҷони мост.

Нақарот:

Ин субҳи пурсафои дамида барои мост,
Ин шомии пурзиёи расида барои мост.
Ин шоҳи мевадори хамида барои мост,
Ин набзи бовафои тапида барои мост.

Нақарот:

ОШИҚАМ МАН

Ба ҳавое ошиқам ман,
Ба навое ошиқам ман,
Ба адое ошиқам ман,
Чӣ балое, ошиқам ман!

Сари ман мисоли сар нест,
Дили ман зи ман хабар нест,
Шаби ман паи сахар нест,
Ба ҷафое ошиқам ман.

Нигаҳаш бигӯяд: Афрӯз!
Суханаш бигӯяд: Омӯз!
Аламаш бигӯяд: Андӯз!
Ба ҷазое ошиқам ман.

Ба вафо раҳаш намудам,
Ба сафо дараш кушудам,
Ғами дил вале фузудам,
Ба хатое ошиқам ман.

Кунадам ниго, набинад,
Мани хастаро набинад,
Зи чӣ, эй Худо, набинад?
Ба ҷудой ошиқам ман!

БИЁ, БИЁ...

Барои ҷумлаҳои ман
Туй, ту мубтадои ман,
Ки бе ту лолу бесадост
Садои муддаои ман,
Биё, биёву теша зан
Ба решаи хатои ман,
Маро биёву зинда кун,
Муроди ҳар «биё!»-и ман!

Маро мабин ба чашми кам,
Азизи камнамои ман.
Фазои ман – хаёли ту,
Висоли ту-ҳавои ман.
Манам, манам барои ту,
Туй, туй барои ман.
Агарки нест боварат,
Бипурс аз Худои ман!

ХУДО ҲОФИЗ

Ман туро гуфтам: «Худо ҳофиз!»
Бо ҳама бигзаштаҳо гуфтам: «Худо ҳофиз!»

Бод нолиду ғамашро кӯ ба кӯ андохт,
Об шуд обу дилашро чӯ ба чӯ андохт,
Беди Мачнун ҳам заду аз ғусса мӯ андохт,
Маҳ ҳичоби абри маҳзунро ба рӯ андохт.

Ман туро гуфтам: «Худо ҳофиз!»
Бо ҳама бигзаштаҳо гуфтам: «Худо ҳофиз!»

Кӯчаҳо шуд аз суруди ишқи мо холӣ,
Дидаҳо аз шавқу дилҳо аз сафо холӣ,
Ҳарфи «ошиқ» аз навои ҷонфазо холӣ,
Соям аз сояи боли хумо холӣ.

Ман туро гуфтам: «Худо ҳофиз!»
Бо ҳама бигзаштаҳо гуфтам: «Худо ҳофиз!»
Бӯсаҳо рафт аз лаби ман бо лаби ширин,
Ғуссаҳо монд аз таби ман, аз таби ширин,
Талхӣ омад аз шаби ошиқ, шаби ширин,
Бори сангин шуд ба дилҳо матлаби ширин.

Ман туро гуфтам: «Худо ҳофиз!»
Бо ҳама бигзаштаҳо гуфтам: «Худо ҳофиз!»

Ту намеой дигар аз чорсӯи дил,
Ман намеёбам туро аз ҷустуҷӯи дил,
Нашнавам номи туро аз гуфтугӯи дил,
Ҷуз ғами ҳичрон намебинам ба кӯи дил.

Ман туро гуфтам: «Худо ҳофиз!»
Бо ҳама бигзаштаҳо гуфтам: «Худо ҳофиз!»

ХАЗОН НАБИНӢ

Эй чашмаи нӯши зиндагонӣ,
Ҳастӣ ту ҷавонтар аз ҷавонӣ,
Бо ҳусну таровате, ки дорӣ,
Ошиқ шудаему ту надонӣ.

Ваҳ, ваҳ, чӣ ҷавону нозанинӣ,
Эй мавсими гул, хазон набинӣ!

Он кас, ки ду дида сӯи ту нест,
Парвози дилаш ба кӯи ту нест,
Чун бод хумори мӯи ту нест,
Арзандаи гуфтугӯи ту нест.

Ваҳ, ваҳ, чӣ ҷавону нозанинӣ,
Эй мавсими гул, хазон набинӣ!

Ин кӯча туро, ки интизор аст,
Чун набзи ман асту беқарор аст,
Болида гузар, ки аз қадамҳот
Дар шаҳри азизи ман баҳор аст.

Ваҳ, ваҳ, чӣ ҷавону нозанинӣ,
Эй мавсими гул, хазон набинӣ!

Хусни ту даруни шеъри ман бех,
Нози ту чунуни шеъри ман бех,
Мастиву гуруру оташи ту
Ҳангомаи хуни шеъри ман бех.

Вах, вах, чӣ чавону нозанинӣ,
Эй мавсими гул, хазон набинӣ!

НАВГУЛИ БОҒИ ВАФО

Чашми ман бинад уфукҳои дигар,
Ақли ман ҷӯяд раҳи илму хунар,
Дасти ман гирад зи домони зафар,
Зодаи хайру саҳои ту манам,
Навгули боғи вафои ту манам.
Ин замин оғоз меҳаҳад, чӣ хуш,
Ин фазо парвоз меҳаҳад, чӣ хуш,
Ин ҷаҳон эҷоз меҳаҳад, чӣ хуш,
Зодаи хайру саҳои ту манам,
Навгули боғи вафои ту манам.
Дар ту биам ман Ватанро сарфароз,
Бо ту ёбам зиндагии бениёз,
Умри ту чун меҳри ман бодо дароз,
Зодаи хайру саҳои ту манам,
Навгули боғи вафои ту манам.

САРИ БОЛОИ МАН

Ватан ҳасту сари болои ман ҳаст,
Чароғи дидаи бинои ман ҳаст.
Ба дунё шавкати дунёи ман ҳаст.

Бувад оғози ман оғозҳояш,
Ҳама парвози ман парвозҳояш,
Наям порина, то фардои ман ҳаст.

Забони ман забони чашмасораш,
Садои ман садои рӯдбораш,
Ки оҳанги тари дарёи ман ҳаст.

Давоми субҳи ӯям—пурфасона,
Ҳавои боғи ӯям —пурчавона,
Саропо ишқаи савдои ман ҳаст.

Манам як пораи кӯҳи баландаш,
Манам як байти шеърӣ дилписандаш.
Ки бо вай умри побарҷои ман ҳаст!

ТУВУ ХУБИВУ РАЪНОЙ

Намеоям-ту танҳой,
Манам танҳо-намеой,
Худо гирад аз ин дунё
Ҳамин дарди «ману мой».
Туву хубиву раъноӣ,
Ману мастиву шайдоӣ.
Барои ман туро зоданд,
Сазои ман туро зоданд.
Чу бе ту бебаҳо будам,
Баҳои ман туро зоданд.
Туву хубиву раъноӣ,
Ману мастиву шайдоӣ.
Биё, то ғусса бархезад,
Зи раҳ ин хӯса бархезад,
Зи пазмони лабҳомон
Нидои «Бӯса!» бархезад.
Туву хубиву раъноӣ,
Ману мастиву шайдоӣ.

ПАНЧАКЕНТ

Ачаб пири чавонбахтӣ,
Ки уммеди чавон дорӣ,
Агар розе ту бикшудӣ,
Ҳазорон дар ниҳон дорӣ,
Саразмат гарчи хомӯш аст,
Ту аз Қайнар забон дорӣ,
Ту бо лабҳои Деваштич
Такаллум бо замон дорӣ.
Диёри номдори ман-Панчакент!
Баҳори гулнисори ман-Панчакент!

Зи Рӯдак Рӯдакӣ бархост,
Ҷаҳони шеър пайдо шуд,
Сухан то чони Лоик сӯхт,
Чароғи роҳи фардо шуд,
Талоши равшани мардум
Шукуфту ҳусни саҳро шуд,
Зарафшону зари нобаш
Зи нав машҳури дунё шуд.
Диёри номдори ман-Панчакент!
Баҳори гулнисори ман-Панчакент!

Агар имрӯзи ту зебост,
Бувад фардои зеботар,
Агар имрӯзи ту пайдост,
Бувад фардои пайдотар,
Чу бо пириву бо тадбир,
Шавӣ ҳар лаҳза барнотар,
Суруди ифтихори ту,
Расад шевою гӯётар.
Диёри номдори ман-Панчакент!
Баҳори гулнисори ман-Панчакент!

ВАТАН

Хуршеди ту ҳар субҳидам
Бо номи ман ояд бадар.
Гулғунчаҳои доманат
Ман гуфта хандад ҳар сахар,
Умрам барои ту, Ватан,
Қонам фидои ту, Ватан!

Ширин набошад дар ҷаҳон
Чун оби ту обе равон,
Бе рӯи гарми модарам
Лаззат надорад курси нон,
Умрам барои ту, Ватан,
Қонам фидои ту, Ватан!

Ҳар сӯи дунё одам аст,
Ҳар кӯи дунё хона аст.
Аммо Ватан бисёр нест,
Аммо Ватан якдона аст!
Умрам барои ту, Ватан,
Қонам фидои ту, Ватан!

НАВБАҲОРИ ВАҲДАТ

Сарсабзу гулфишон шуд то навбаҳори ваҳдат,
Овозаи ҷаҳон шуд номи диёри ваҳдат.
Озодӣ – аз муҳаббат, ободӣ-аз садоқат,
Авчу барори мо шуд авчу барори ваҳдат.
Саф-саф ба сӯи фардо мардона по гузоранд
Рашту Хучанду Кӯлоб, Вахшу Ҳисори ваҳдат.
Ин хоки бостонӣ шуд арсаи ҷавонӣ
Аз ифтихори ваҳдат, аз эътибори ваҳдат.
То шеърӣ Рӯдакӣ ҳаст наврӯзии дили мо,
Чашми хазон наафтад бар навбаҳори ваҳдат.

Эй нози тоҷик, эй мулки озод,
Дорад муҳаббат чони ту обод.
То нури мардӣ дар дидаи мост,
Боде насозад хоки ту барбод.
Дасти ба дастем,
Мо бо ҳамастем,
То бо ҳамастем,
Мо ношикастем.

Замини поки ачдод,
 биҳишти насли озод,
 Суруди асрҳоям
 туро ҳамеша дар ёд.

Накарда ҳастии мо
 зи меҳри ҳам фаромӯш,
Агар ту будӣ обод,
 чаҳони ман буд обод.
Нишони Оли Сомон,
 Худо туро ниғаҳбон!

Зи пушта то ба пушта,
 зи кишта то ба кишта,
Бубин, ки ҳиммати ман
 чӣ ибрате сиришта!
Вафои бедареғам
 зи хӯшаҳои гандум
Рисолаи муҳаббат
 барои ту навишта.
Нишони Оли Сомон,
 Худо туро ниғаҳбон!

Ватан туиву модар,
 фазо туиву шахпар,
Даме канори меҳрат
 ба ҷовидон баробар.
Гиёҳи домани ту
 маро бувад чу хоҳар,
Ниҳоли оғӯши ту
 маро бувад бародар.
Нишони Оли Сомон,
 Худо туро ниғаҳбон!

ФАРОМУШ КУН

Таги тирезаат шабҳо сурудамо фаромуш кун,
Саҳар пеш аз ҳама мурғон дурудамо фаромуш кун.
Садо кардам, набишнидӣ, вафо кардам, нафаҳмидӣ,
Ҷафо кардӣ, адо кардӣ вучудамро, фаромуш кун.

Лабамро бо лабони ту сари розу ниёзе буд,
Ба чашмони назарбозат вучудамро фаромуш кун.
Ҳама буду набуди ман туро буду надонистӣ,
Фаромуш кун, ҳама буду набудамро фаромуш кун.

НАМЕТАВОНАМ ГУФТ

Маҳ рӯи туро агарчи медонад,
Шаб мӯи туро агарчи медонад,
Гул бӯи туро агарчи медонад,
Ман номи туро наметавонам гуфт.

Бонги қадамат таронаи шаҳр аст,
Атри нафасат фасонаи шаҳр аст,
Нози нигаҳат ягонаи шаҳр аст,
Ман номи туро наметавонам гуфт.

Бодаш бубарад ба вусъати саҳро,
Обаш бикашад ба шӯриши дарё,
Ёдаш супарад ба ҳасрати дилҳо,
Ман номи туро наметавонам гуфт.

Аз хоби шабам бипурс, медонад,
Аз тобу табам бипурс, медонад,
Аз шеъри лабам бипурс, медонад,
Ман номи туро наметавонам гуфт.

ШУКРОНА

Мо ба ин дарё расидем,
Шукр, шукр!
Оби фирӯзӣ чашидем,
Шукр, шукр!
Гарчӣ тафбоди замон помол кард,
Сабзавор аз нав дамидем,
Шукр, шукр!

Шуд тавони дасти мо дирӯзи мо,
Домани фардо кашидем,
Шукр, шукр!
Ташнагӣ то бигзарад аз марзи мо,
Об гаштему давидем,
Шукр, шукр!
Рӯдакиро рахнамо кардем мо,
Панди Саъдиरो шунидем,
Шукр, шукр!
Бо нишони Давлати Сомониён
Тоҷикистон офаридем,
Шукр, шукр!

МАҲИ ШОМХҶРДА

Эй хазон, рав, ки гули лола шукуфт,
Боғи пажмурдаи садсола шукуфт,
Пурчавониву чавона шудаам,
Ҳама оҳангу тарона шудаам.
Ба Худо, дидаи ман бино шуд,
Шомхӯрда маҳи ман пайдо шуд.

Зиндагӣ ин қадарам ширин аст,
Хушку тар дар назарам ширин аст,
«Ишқ!» гӯяд дару девор ҳама,
«Ишқ!» гӯянд ба такрор ҳама.
Ба Худо, дидаи ман бино шуд,
Шомхӯрда маҳи ман пайдо шуд.

Як дили хастаи ҳичронзада нест,
Як сари саҳти ба сандон зада нест,
Ҳама зебою ҳама зебой,
Ҳама шайдою ҳама шайдой.
Ба Худо, дидаи ман бино шуд,
Шомхӯрда маҳи ман пайдо шуд.

Мурғакон ғофили парвози мананд,
Ахтарон оғаҳи эъҷози мананд.
Хоки ман бўи муҳаббат дорад,
Хуни ман ранги садоқат дорад.
Ба Худо, дидаи ман бино шуд,
Шомхӯрда маҳи ман пайдо шуд.

АБРО ГИРИСТАНД

Абро гиристанд,
Бар мо гиристанд,
Ҳаргиз маро мағӯ,
Танҳо гиристанд.
Бо ишқи зори мо
Якҷо гиристанд.
Дунё буд ишқи мо,
Дунё гиристанд,
Дарё буд ишқи мо,
Дарё гиристанд.

Абро гузар кунанд,
Бар мо назар кунанд.
Аз гирияҳои ишқ
Моро хабар кунанд.
Хокистаре, ки ҳаст,
Мушти шарар кунанд.
Моро зи мо баранд,
Моро дигар кунанд,
Боғи умеди мо
Ғарқи самар кунанд.

Абро равон-равон,
Танҳо равон-равон,
Гӯянд: «Ошиқон,
Дунё равон-равон,
Бар кадри ҳам расед
Якҷо равон-равон».

Абро равон-равон,
Ғамҳо равон-равон,
Савдо равон-равон,
Бо мо равон-равон...

БЎСА

Биё, пӯшонамат пирохани бўса,
Ки бошӣ ҷовидон дар ҷавшани бўса.
Чу ман шайдои рӯят нест,
Чу ман сармасти бўят нест,
Дилам хоҳад, ки ҳар соат
Шукуфон бинамат дар гулшани бўса.

Назарбозон назарбозанду ман ошиқ,
Ҳаваскорон ҳаваскоранду ман содиқ.
Агар ишқам хатокор аст,
Агар меҳрам гунаҳгор аст,
Дилам хоҳад, ки сӯзонӣ
Гуноҳони маро дар гулхани бўса.

Чӣ мегӯӣ, ки дунёро вафое нест,
Баҳори навҷавониро бақое нест?
Ба рӯӣи гармии лабҳот,
Миёни оташи табҳот
Маро то бўсае бокист,
Намирам зери гардунҳо «ман»-и бўса!

ШАҲНОЗА

Қадди расота гӯям,
Чашми сиёта гӯям,
Нозу адота гӯям,
Охир, чиҳота гӯям?!
Шаҳноза, Шаҳноза,
Ишқи ману ту дар шаҳр
Овоза, овоза.

Хандаи ту набот аст,
Бӯсаи ту нишот аст,
Пешат ачал, ки мот аст,
Оғӯши ту ҳаёт аст.
Шаҳноза, Шаҳноза,
Ишқи ману ту дар шаҳр
Овоза, овоза.

Аз доманат кашад бод,
Ояд дилам ба фарёд,
Аз ошиқат бикун ёд,
Хокам макун ту барбод.
Шаҳноза, Шаҳноза,
Ишқи ману ту дар шаҳр
Овоза, овоза.

Бе ту чаҳон чӣ бошад,
Бахти равон чӣ бошад,
Умри ҷавон чӣ бошад,
Оташ ба ҷон чӣ бошад?!
Шаҳноза, Шаҳноза,
Ишқи ману ту дар шаҳр
Овоза, овоза.

ВАФО ДИҲАД ҶАЗОЯТ

Макун ту бевафой,
Вафо диҳад ҷазоят,
Агар ту худ надонӣ,
Худо диҳад баҳоят.

Сафедии ду рӯят
Зи ҳар касе барад дил,
Ду чашми тоҷири ту
Зи ҳар касе харад дил.

Ба мардуми назарбоз
Тавонӣ орзӯ дод,
Нигоҳи пурҳавасро
Тавонӣ обрӯ дод.

Ту бигзариву аз пас
Равона тобу табҳо,
Равона ормонҳо,
Равона оҳи лабҳо.

Миёни ин тақопӯ
Фақат диле ниғаҳ дор,
Зи беҳудиву мастӣ
Чаҳони худ панаҳ дор.

Макун ту бевафой,
Вафо диҳад ҷазоят,
Агар ту худ надонӣ,
Худо диҳад баҳоят.

МАНУ ТУ

Ҳамзоди нурам,
Равшан ту ҳастӣ,
Ман бо ту ҳастам,
Бо ман ту ҳастӣ.

Ҳамдарди сӯзам,
Гулхан ту ҳастӣ,
Ман бо ту ҳастам,
Бо ман ту ҳастӣ.

Ман кӯҳсорам,
Маъдан ту ҳастӣ,
Ман бо ту ҳастам,
Бо ман ту ҳастӣ.

Ман Бесутунам,
Кўхкан ту ҳастӣ,
Ман бо ту ҳастам,
Бо ман ту ҳастӣ.

Ман то ту ҳастам,
То ман ту ҳастӣ,
Ман бо ту ҳастам,
Бо ман ту ҳастӣ.

ТЕЛЕФОНИ ХОМЎШ

Рўйи дили ман фақат ба рўйи ту бувад,
Чашми дили ман фақат ба сўйи ту бувад.
Дар мулки ҷаҳон хонаву дар бисёр аст,
Роҳи дили ман фақат ба кўйи ту бувад.
Телефони ту хомӯш,
Набзи замона хомӯш,
Ҳарфи расона хомӯш,
Шеърӯ тарона хомӯш.

Номи ту расад зи ҳар садои дили ман,
Васфи ту бувад ба ҳар навои дили ман.
Дар мулки ҷаҳон сухан зиёд асту вале
Танҳо сухани туст давои дили ман.
Телефони ту хомӯш,
Набзи замона хомӯш,
Ҳарфи расона хомӯш,
Шеърӯ тарона хомӯш.

Бе занги ту гӯши ман гарон хоҳад буд,
Рози дили мо ба мо ниҳон хоҳад буд.
Лабро бикишою роҳи моро бикишо.
Роҳи дили мо ба Каҳкашон хоҳад буд,
Телефони ту хомӯш,
Набзи замона хомӯш,
Ҳарфи расона хомӯш,
Шеърӯ тарона хомӯш.

КАФТАРИ БОМИ ҲАВАС

Эй кафтари боми ҳавас,
то боми ман парвоз кун,
Номи диламро бар забон
ору маро овоз кун.
Чун субҳи гулрезии баҳор
оғӯши худро боз кун.
Дар ошиқӣ анҷом нест,
аз ошиқӣ оғоз кун.
Раҳти ҷавониам бубахш,
эъҷоз кун, эъҷоз кун.
Ҷони маро ё Зарфишон,
ё ҷашмаи Дарвоз кун.
Сад раҳ агар шуд пушти сар,
аз Гулназар оғоз кун.
Эй кафтари боми ҳавас,
то боми ман парвоз кун!

САФАР

Сафар дорӣ ба шаҳри ошиқиҳо,
Бубахшӣ ҷон ту баҳри ошиқиҳо,
Дилат равшан зи хуршеди умед аст,
Мисоли Қаҳқашон роҳат сафед аст,
Худо ёрат!

Ба рағми боду бўронҳо сафар кун,
Зи роҳи барфу боронҳо гузар кун,
Ба пойи хуфта бедорӣ биёмӯз,
Ба ҷони хаста ҳушёрӣ биёмӯз,
Худо ёрат!

Ту машнав ҷуз садои ишқу ошиқ,
Ту боло кун ливои ишқу ошиқ,

Фақат пирӯзӣ аз ишқ аст, аз ишқ,
Чаҳонафрӯзӣ аз ишқ аст, аз ишқ,
Худо ёрат!

Каси ошиқ каси поку мубаррост,
Ки номи ошиқӣ аз ҳар чӣ болост.
Набинад доманат ҳаргиз ғуборон
Мисоли осмони навбаҳорон,
Худо ёрат!

ЧАВОНИ

Ту мавчи беқарорӣ, эй чавонӣ,
Ғурури кӯҳсорӣ, эй чавонӣ.
Агар сад мушкилат ояд зи тақдир,
Аз он биме надорӣ, эй чавонӣ.

Нақарот:

Сафои зиндагӣ туй,
Бақои зиндагӣ туй,
Вафои зиндагӣ туй.

Ту дунёиву дунёофаринӣ,
Ту зебоию зебоофаринӣ.
Сари сабзи замон аз ҳиммати туст,
Зи шӯри сина дарёофаринӣ.

Нақарот:

Саропойи ту эҷод асту эҷоз,
Вучудат пур бувад аз шавқи парвоз.
Ба рӯи ту шавад ҳар дар кушода,
Ба номи ту шавад ҳар чода оғоз.

Нақарот:

Ватан аз ту чавон аст, эй чавонӣ,
Баҳорат беҳазон аст, эй чавонӣ.
Суруди меҳру ихлосу чавонӣ
Зи умри ту нишон аст, эй чавонӣ.

Нақарот:

ПАРЧАМИ МО

Парчами армони тоҷик—
Шӯълаи имони тоҷик,
Оташи вичдони тоҷик,
Сар зада аз чони тоҷик.

Рӯйи мо чун рӯйи ту сурх,
Баҳти мо чун ту сафед аст,
Умри мо мисли ту сарсабз
Сина аз ту пурумед аст.

Парчами подори кишвар—
Фитрати бедори кишвар,
Субҳи нусратбори кишвар,
Домани пурбори кишвар.

Рӯйи мо чун рӯйи ту сурх,
Баҳти мо чун ту сафед аст,
Умри мо мисли ту сарсабз,
Сина аз ту пурумед аст.

То абад бар фарқи мой,
Сояи боли ҳумой,
Матлаи меҳру вафой,
Сӯи фардо раҳнамой.

Рӯйи мо чун рӯйи ту сурх,
Баҳти мо чун ту сафед аст,
Умри мо мисли ту сарсабз,
Сина аз ту пурумед аст.

ТАРОНАИ РОҒУН

Шарори орзуҳои маро гир,
Барори ҷустуҷӯҳои маро гир,
Умеди бостонии маро гир,
Талоши навҷавонии маро гир,

Аё Роғун, мунаввар бош,
Шабохун зан, музаффар бош!

Зи оташхонаи Зардушт бархез,
Ба рӯҳи поки Деваштич омез,
Таҷассум кун фари Сомониёнро,
Такаллум кун каломи ҷовидонро,

Аё Роғун, мунаввар бош,
Шабохун зан, музаффар бош!

Баланду пасти дунёро назар кун,
Хаму бунбасти оламро гузар кун,
Ба рағми тангчашии ҷаҳолат,
Ба қасди зулмату кину ҳасодат,

Аё Роғун, мунаввар бош,
Шабохун зан, музаффар бош!

Ту нури чехраи озодии ман,
Ту пайки равшани ободии ман,
Туро созам зи меҳри бекарона,
Ки монӣ рӯзи фардоям нишона,

Аё Роғун, мунаввар бош,
Шабохун зан, музаффар бош!

ТАРОНАИ ДУШАНБЕ

Эй шабнами чакида дар субҳи навбахорон,
Эй осмони равшан дар шоми кӯҳсорон,
Эй софии расида аз оби чашмасорон,
Бе ту ҷаҳон ҷаҳон нест,
Душанбе!
Бе ту диле ҷавон нест,
Душанбе!
Мерезад аз сари ту атри насими Варзоб,
Мехезад аз бари ту оҳанги рӯди бехоб.
Эй соябони хуршед, эй ҳамнишини маҳтоб,
Бе ту ҷаҳон ҷаҳон нест,
Душанбе!
Бе ту диле ҷавон нест,
Душанбе!
Аз кокулони беду аз кокулони духтар
Гардида кокулистон бому дарат баробар,
Эй бӯи ҳулбаи боғ, эй нақҳати гули тар,
Бе ту ҷаҳон ҷаҳон нест,
Душанбе!
Бе ту диле ҷавон нест,
Душанбе!
Оғӯши беғуборат оғӯши ошиқона,
Дар чашми меҳрубонат сад қиссаву фасона,
Эй шоири чакома, эй ҳофизи тарона,
Бе ту ҷаҳон ҷаҳон нест,
Душанбе!
Бе ту диле ҷавон нест,
Душанбе!

АҚЛИ РАВШАН

Сарсабзии мо бувад сари сабзи Ватан,
Пайвастаи набзи мо бувад набзи Ватан.
Ҳамқисмати ҳар гиёҳу ҳар санги ваем,
Ҳар зарраи ҷони мо бувад рамзи Ватан.

Нақарот:

Ақли равшан, рӯҳи солим, ғайрати ман
Баҳри ту, халқи ман,
Баҳри ту, эй Ватан!

Ин кишвари субҳ аст, ки шомаш нарасад,
Доғе ба шарофати мақомаш нарсад.
То оташи номусу шараф зинда бувад,
Як гард ба ойинаи номаш нарасад.

Нақарот:

Аз синаи мо меҳру муҳаббат гузарад,
Сад қофилаи бахту саодат гузарад.
Набвад, ки зи сарҳади ҷавонмардии мо
Як лаҳза адовату хиёнат гузарад.

Нақарот:

ТАРОНАИ ШАБНАМ

Нафаси поки ту ҳайф аст
Дар ин шаҳри ғуборолуда.
Пеши гургони ниғаҳҳои гурусна
Зории оҳуи чашми ту бувад беҳуда.
Шабнам, эй Шабнам,
Фурӯ рез ту бар ташнагии ман!
Ин ҷӣ тӯфони баҳор аст, худоё!
Ки ҷавонии ту дорад?!
Аз ту то пирии ман сад раҳи Анзоб аст,
Аз ту то хушкии ман таррии сад чашмаи Варзоб аст.
Шабнам, эй Шабнам,
Фурӯ рез ту бар ташнагии ман!
Бигзар аз ҷодаи печидаи шеър алами ман,
Ки диҳад бӯи гули ноз хазони суханам.

Хандаҳои лаби худро ту бинех бар лаби маҳзунии ман,
 Ки равад лаззати фарёди фироқ аз даҳанам,
 Шабнам, эй Шабнам,
 Фурӯ рез ту бар ташнагии ман!

ТАРОНАИ БАҲОР

Ҳусни замин ғаввора зад,
 Пиру ҷавон, зебо шавед.
 Сахро намеғунчад ба худ,
 Сахро шавед, сахро шавед.
 Наврӯзатон пайваста бод,
 Вораста бод, вораста бод!
 Чун ғунча аз худ вораҳед,
 Чашми тамошо во кунед,
 Ҳам по ба ин дунё занед,
 Ҳам хешро дунё кунед.
 Наврӯзатон пайваста бод,
 Вораста бод, вораста бод!
 Аз сабзаву себарга пеш
 Ҷо дар канори ҷӯ кунед,
 Бо бӯи гулҳо бӯ шавед,
 Бо боди ошиқ бӯ кунед.
 Наврӯзатон пайваста бод,
 Вораста бод, вораста бод!
 Фасли парешонӣ гузашт,
 Бо меҳри ҳам маҳфил кунед,
 Сад ҳайфи ишқи ломакон,
 Таъмири мулки дил кунед.
 Наврӯзатон пайваста бод,
 Вораста бод, вораста бод!

ГУЛДУХТАРОНИ ДУШАНБЕ

Шаҳри ман аз рӯи шумо пурмоҳтоб аст,
 Обе, ки аз ҷӯ меравад, мавҷи гулоб аст,
 Дар набзатон ҳангомаи сад изтироб аст,
 Дар чашматон афсонаи сад инқилоб аст,

Эй духтарон,
Эй чони чони ман,
Эй навбаҳори тозарӯи гулфишони ман!

Сӯи ба сӯ хусну малоҳат чилвасоз аст,
Кӯи ба кӯ нозу адои чонгудоз аст,
Дилҳо фидои ошиқии бениёз аст,
Чун мӯятон умри мани ошиқ дароз аст,
Эй духтарон,
Эй чони чони ман,
Эй навбаҳори тозарӯи гулфишони ман!

Хусни Ватан хусни шумову беҳазон бод,
Бахти Ватан бахти шумову дар амон бод,
Пироҳани номусатон пирои чон бод,
Боғи ҷавони умратон умре ҷавон бод,
Эй духтарон,
Эй чони чони ман,
Эй навбаҳори тозарӯи гулфишони ман!

ЛАБТАШНА

Эй шоҳи атласпӯшҳо, ҳайфо, ки аз ман нестӣ,
Эй бўсаву оғӯшҳо, ҳайфо, ки аз ман нестӣ!
Лабташнагиам ташна мурд аз хомушиҳои лабам,
Эй нолаи хомӯшҳо, ҳайфо, ки аз ман нестӣ.
Таъби ғазалпаймои ман бо шеъри озодам насохт,
Эй инкилоби хушҳо, ҳайфо, ки аз ман нестӣ.
Сад чашма бо ту медамад, сад рӯд бо ту мерамад,
Эй печу тобу ҷӯшҳо, ҳайфо, ки аз ман нестӣ.
Чун резаборон мекунад пур аз навоям гашти ту,
Эй Шашмақоми гӯшҳо, ҳайфо, ки аз ман нестӣ.
Афсонаи дилҳо туй, ширинии дунё туй,
Эй дар ту нӯши нӯшҳо, ҳайфо, ки аз ман нестӣ!
Дӯшам гузаштӣ ғарқи ноз, дӯшам бигуфтӣ:
«Зинда бош!»
Ман мурдаам 3-ин «дӯш»-ҳо, ҳайфо, ки аз ман нестӣ.

ЭЙ ОШИҚОН

Эй ошиқон, эй ошиқон,
 фасли тарабҳо мерасад,
Дилҳо ба дилҳо меравад,
 лабҳо ба лабҳо мерасад.
Субҳи баҳорон дар раҳ аст,
 савти ҳазорон дар раҳ аст,
Бори шикебой кашед,
 поёни шабҳо мерасад,
 лабҳо ба лабҳо мерасад.
Наврӯзи айёми шумо,
 ширинии коми шумо
Аз сӯзи дилҳо мерасад,
 аз тобу табҳо мерасад,
 лабҳо ба лабҳо мерасад.
Аз ҳарфи хомӯши шумо,
 чашми ҳаёпӯши шумо
Бар гӯши пурсавдои ишқ
 бонги талабҳо мерасад,
 лабҳо ба лабҳо мерасад.

АЗ «ДАФТАРИ ХУСРАВОНӢ»

* * *

Кӯчаи беишк
Ҳамчу рӯзҳои зимистон якранг аст,
Ҳаста мекунад касро,
Касро мекунад дилгир.

Нигаҳе ошиқона агар кунад парвоз,
Чун парасту дар ин муҳити бетаҳрик,
Баҳор меояд.

Ҳарфе ошиқона аз лабе агар фурӯ резад,
Ҳамчу шабнам зи барги лолаи тар,
Баҳор меояд.

Диле ошиқона агар ба тапиш оғозад,
Мисли чашма дар инҳисори ҷа,
Баҳор меояд.

Баҳор меояд...
Оҳ, ин баҳор чӣ нопадост!

* * *

Ман ин шеърро ҳанӯз нагуфтаам,
Дӯшташ дорам,
Ки сурати туро дорад.
Мисраъҳо мелаҳои мушкбори туянд,
Ки печ дар печу ҳам дар ҳам
Печидаанд ба даври гардани ман,
Баъд аз ин таноби доре маро нахоҳад кушт,
Баъд аз ин гардани ман ҳам нахоҳад хӯрд.

Ҳарфҳо ҳарфҳои туянд,
Ки бо лабони туам сухан гӯянд.
Гӯши ман аз садои ту пур аст,
Ҳуши ман аз навои ту саршор.

Рӯйи ту рӯ ба рӯ падида ояд
 Аз сафои вожаҳои субҳандуд.
 Дар ҷаҳонам дигар сиёҳрӯе нест,
 Дар луғоти ҳастиам «шаб» ба «сахар»
 мешавад табдил.

Ман аз тапиши баланду пасти ҳичо
 Бонги поҳи туро бишнавам равшан.
 Ман нидо дардиҳам: «Дуруд, эй васл!
 В-эй ғами фироқи ман, падруд!»

Дар ҷӯяҳои сатри ман ба туғён аст
 Номи ту ҳамчу чашмаоби булӯр.
 Номи ту гираму суроғ кунам,
 Номи ман гириву суроғ кунӣ.
 То суроғ ҳаст, нест танҳой,
 Ташнагӣ нест, то саробе ҳаст.

Ман ин шеърро ҳанӯз нагуфтаам,
 Аммо
 Ҳамеша дар шарёни ман ҷорист.

* * *

Дар баҳорон ҳама зебост,
 Лек «гул»-ро
 канори «ҳазон»
 наметавон
 биншонд...

Ту ҳамеша баҳорӣ –
 Пур аз шукуфтан,
 Пур аз тароват,
 Пур аз рӯшанӣ
 Ва...
 Пур аз борон.

Ман ба боронҳои ту чи сон наандешам?
 Ту сиёҳии сафопарвари чашмҳоятро кучо бубарӣ?

Нози баргаштаи мижаҳоятро кучо бубарӣ?
Рози меҳрубонии нигоҳатро кучо бубарӣ?
Накхати садбарги чехраатро кучо бубарӣ?
Ман ба боронҳои ту чи сон наандешам?

Гуссаи дилро,
Номадоғҳои дилро
Оби борон наметавонад шуст,
Оби борон наметавонад бурд...

Эй ҳамеша баҳор,
Ман ба боронҳои ту чи сон наандешам?!

* * *

Соати хонаи ман аз кор мондааст,
Вақти ман дар ихтиёри соат нест.
Ҳар ғае ки дилам ба тапиш омезад,
Зарраҳои танам ба сӯз хӯ гирад.
Ба худ гӯям, ки «Вақти ман омад!»
Марҳабо, вақти ман,
Ба сарвақти ман расидаӣ?
Хуш бош!
Лек меҳӯрам ғами дидағони хеш,
Ки офтоби Ватанро нахоҳад дид.
Мекашам ҳасрати гӯшҳои хеш,
Ки набзи таронаи Ватанро нахоҳад шунид.
Ҳайфи мастурии муҳаббати ман,
Ки урёнии шавқи ёр нахоҳад шинохт.
Ҳайф аз тори нозуки дилам,
Ки ҳаёли ёри рафта нахоҳад навохт.
Ҳайф мегӯям, ҳайф зи ҳайфҳои ман,
Ки ҳайфи касеро намекунад бедор.
Ҳайф мегӯяму зи хешам ояд ҳайф,
Ки манам бемор,
Ки манам афғор.
Соати хонаи ман аз кор мондааст,
Соати ман—дардҳои ман аст!

* * *

Дар арӯз вазне нест,
ки хусни туро баркашам.

Ва

Шояд хусн бевазнист?

Ва

Шояд гаронии мо зи зиштии мост?

Кайҳоннавардон низ

Чун ба камоли иртифоъ бирасанд,

Бевазнанд.

Ту саропо луғати тафсирии хуснӣ:

Абрувонат – суруди шабҳангом,

Чашмҳоят – оташғаҳи Навбаҳори бемаргӣ,

Гунаҳоят – орзуи сафедии умр,

Лабҳоят – ормони шахдбори дил,

Ҳастиат – чаҳони ман.

Дар забонат чаҳаннами «Хомӯш!»

Дар нигоҳат бихишти сад «Оғӯш!»

* * *

Гуфтӣ, ки дар оғӯши ман бихоҳӣ шукуфт,

Лек аз нафаси гарми ту ҳама сӯхтам,

Шояд дар мазҳаби ишқ сӯхтан шукуфтан аст?!

* * *

Гуфта будам, ки дигар

Шеъри сафед нахоҳам гуфт,

Ки лочарам пеши рӯйи ту рӯсиёҳ хоҳад буд.

Эй Сапеда,

Важаи «сафед» чун ту сафед нест.

Бе ту ман чӣ кор мекардам

Дар инҳисори зулмот?

Дар зулмоте, ки Оби Ҳаёташ нест?

Дар зулмоте, ки Хизр ҳам мезанад раҳгум?

Эй Сапеда,
Бе ту ишқ сафед нест,
Бе ту орзу сафед нест,
Бе ту х а т т о
Марг сафед нест.
Номи туро мисли бисмиллоҳ
Чун бар забон орам,
Сиёҳӣ мегурезад аз вучуди ман.
3-ин рӯ
Сафед аст шеърҳои ман.

* * *

Сафҳаҳои ман
Чун миодгоҳи ошиқон пур аз интизорист,
Ҳарфҳои ман
Чашмҳои интизор аст.
Ту агар гӯш фаро биниҳӣ,
Номи ту чун сапеда медамад зи сафҳаи ман.
Шеъри ман аз он зи бўса шодоб аст,
Ки мисли чашмаву сабзаҳои домонаш—
Ман туро палмосида-палмосида,
Ман туро бўйида-бўйида,
Ман туро бўсида-бўсида,
Ба тарона мешавам табдил!
Ҳайфи ман бод,
Агар чу бўса ширин нест ҳарфи ман.
Ҳайфи ман бод,
Агар халои интизорро
Бо ҳаёли ту намекунам саршор.

* * *

Агар ишқ намебуд,
Чашми ту меофарид онро.
Агар бўса намебуд,
Лаби ту меофарид онро.
Агар марг намебуд,
Ҳачри ту меофарид онро.

ШЕЪРЕ, КИ 22 ДЕКАБР – ДАР РӯЗИ КҶҲОҶТАРИНИ СОЛ НАВИШТА ШУДА

Эй умри ту кӯтоҳ!
Мон, ки аз бевафоии дунёи ту навҳа кунам,
Чу модарам ба марги бародари ҷавонмаргам.

Ту маро ба ёд меорӣ,
Навхатони хазондидаи раҳи Олмон,
(Ки бигӯянд «беҳуда буда» имрӯз).
Менамой ба чашми намкашидаи ман
Сурати навпарони ҷонфидаи Афғонистон,
(Ки бигӯянд «беҳуда буда» имрӯз).

Тобути ту ба дӯши хеш мебарам,
Чу ғунҷаҳои хунинкафани Душанбешаҳр,
(Ки бигӯянд «беҳуда буда» имрӯз).

Ох, марги бармаҳал беҳудааст!
Ва ношикебоии ту ҳам надорад суд!

Мон, ки сабзинаи чашмони осмонатро
Дар сабзиши маҳини мисраъ бигунҷонам,
Мон, ки гармии офтоби ҷонфазоятро
Дар тапиши гарми ҳарфҳо макон бахшам,
Мон, ки танини мурғакони тангёбатро
Бо сарири хома даромезам,

То ҷавонии ту дар хусравонии ман
Ҷовидон монад.
Варна наметавонад буд,
Ки ҳар шитобзада бенишон монад
Ва рӯзи фардо бигӯяд ҳар бедард,
Ки қиёмаш беҳуда буда, афсӯс.

* * *

Ин шаб
Обастани субҳ нест.
Изтироби ман,
Азоби ман,
Табу тоби ман
Субҳро намекунад эҷод.
Субҳ дар пушти мижаҳои ту хоб аст,
Субҳ дар он сӯи хандаҳои туст.
Ту чаро саропо ғурубӣ,
Эй тулӯи ман?
Вожаҳо вожун,
Нолаҳо лоланд,
Дар андарунам Шайх мезанад фарёд:
«Ту биё, к-аз аввали шаб дари субҳ боз бошад!»¹

* * *

Ту гуфтӣ:
«Ишқи моро дубайтӣ кун».
Овах! Овах!
Дубайтӣ кӯтоҳ аст.
Ман аз додор меҳоҳам,
Ки ишқи моро ато бифармояд
Умре ба дарозои Ҳамса
Ва ё ки Ҳафт Авранг.

* * *

Роҳи Абрешим
Роҳи миёни Ману Ёст.
Тиҷорати мо
Нигоҳ бо нигоҳ асту
оҳ бо оҳ аст,
Дард бо дард асту
сӯз бо сӯз аст.

¹ Мисраъ аз Саъдист.

Корвони васли Ман меравад ба сӯйи Ё,
 Корвони ҳаҷри Ё мебиёяд ба кӯйи Ман.
 Хуллаи хоҳиш мефиристам барои Ё,
 Шоҳии хомӯшӣ мефиристад барои Ман.
 Анори ғуссаҳоям пора-пора мерасад бар Ё,
 Тағофулаш хора-хора мерасад бар Ман.
 Абрешими ишқи Маро кӣ харидор аст?
 Абрешими дили Ёро кӣ талабгор аст?
 Роҳи Абрешим,
 Роҳи Абрешим,
 Мисраи ҷонгудози ҷудоии ман...

* * *

Атри субҳи Ватан мерасад зи оғӯшат –
 Ман аз ғарибӣ сахт метарсам.
 Чӣ ҳаст дар ин диёр, ки нест дар саропоят?
 Чӣ гуле?
 Чӣ ниҳоле?
 Чӣ чашмае?
 Коне?
 Чӣ ҳаст дар ин диёр, ки нест дар саропоят?–
 Ман аз ғарибӣ сахт метарсам.
 Ҳама Қонуну Аҳдномаҳои давронро
 Ҷамъ агар оранд,
 Ба ҷуз ҳузури ту
 Зи Қомуси рӯзгори ман
 Вожаи талхкоми «ғурбат»-ро
 Хати бутлон наметавонад зад –
 Ман аз ғарибӣ сахт метарсам.
 Илтиҷо мекунам аз нигоҳи ту,
 Тавалло мекунам аз табассумҳот,
 Аз табат зор-зорон мекунам зорӣ,
 Мекунам илтимос аз оғӯшат–
 Ба Худо, аз ғарибӣ сахт метарсам!

Мурғакон субхро дуруд меғӯянд,
Вақти бархостанам фаро омад,
Кучост маро рахти бедорӣ?
Дуруд ба ту, эй Субҳ!!
Пешониат шабнами зафар дорад,
Ту аз набарди зуламот меояӣ,
Пирӯзиат муборак бод!
Пирӯзӣ чӣ пуршукӯҳ аст,
Пирӯзӣ чӣ мусаффост.
Чун ту пуртароват,
Чун ту мучалло

Худот дода Нишони Қахрамонӣ
О Ф Т О Б Р О,
Нишони кудсиат муборак бод!
Ман аз камтарин пайравони туам,
Раҳнамоӣ кун,
Ба синаам фуруд оӣ кадхудой кун,
Ки ба дил
Ҳасрати Нишони Офтобам ҳаст.

Дӯш бо ман сафҳаи китобе гуфт:
«Бача то бубинад рӯшани дунёро,
Бигзарад аз зуломи сегона:
Он яке торикии ишками модар
В-он дигар тирагии зехдон аст,
Машима¹ «-зулмати саввум».
Худ ба худ гуфтам:
«Ай Худо! Ай Худо!
Баъд аз ин роҳи дарози зулмонӣ,
Он ҷаҳони ормонии рӯшанро
Тифли одамӣ бозхоҳад ёфт?!»

¹ Пардаест, ки бача дар андаруни он ба Дунё меояд.

* * *

Ман «Оча!» гуфтанро фаромӯш кардаам,
 Забон маро намегардад.
 Аввалин вожае, ки ёд бигрифтам,
 Ин буд.
 Аввалин вожае, ки ба бойгонии хотира рафт,
 Ин аст.
 Бе садои ин вожа
 Гӯиё лолам,
 Бе садои ин вожа
 Гӯшҳои ман чӣ сангин аст.
 Аз забонҳову
 аз замонҳову
 аз маконҳо агар
 Ҷумла вожаҳоро фароҳам кунанд,
 Вожае чун вожаи «Оча!» гуворо нест,
 зебо нест,
 шево нест,
 мусаффо нест.
 Вожаи «Оча»-и ман дарест
 Дар Сариосиёст,¹
 хомӯш аст,
 Вожаи «Оча!»-и ман сабза шудааст,
 Вожаи «Оча!»-и ман ёд аст,
 Балки бод аст—
 Гоҳ-гоҳ мекунад гардиш,
 Гоҳ-гоҳе сила мекунад сару рӯям,
 Гоҳ-гоҳ ашкҳои маро ҳамебӯсад...

 Вожаи «Оча!»-и ман ҷавон бигзашт,
 Ман аз ӯ кунун бузургтарам,
 Мӯсафедтарам,
 Ғамкуштатарам.

 Дигар маҷолам нест,
 Вожаи «Оча!»-и ман ҳамин шеър аст!

¹ Мазорест дар Душанбе.

ФАРИШТАИ БОМДОД

Ман ситора наям, лек мехоҳам,
Ки чун ситораи сахарӣ
Вақти шукуфтарӯии субҳидам мирам,
Ки аз кафанам бирасад бўи бомдодон.
Марг сиёҳист
Ва ҳини торикӣ мефишорад гулӯи чони рӯшанро.

Марг сиёҳист,
Лек мехоҳам
Дар ду чашмам шукуфоии наргиси боғчаро
Бубарам бар бихишт дастовез;
Лек мехоҳам
Аз забонам биёмӯзанд мурғакони фирдавсӣ
Кум-куми кафтарони сахархези боми маро;
Лек мехоҳам, ки қудсиёни парданишин
Бичашанд оби сабоҳии Зарафшонро
Аз сиришки ҷудоии ман;
Лек мехоҳам,
Ки беғамони ҳулди биринам зи гуна бишносанд
Чигунагии маҳи шомхӯрдаи сапедадамонро,
Ки ғариб асту бе манаши танҳост.

Оҳ, мехоҳам,
Ки дар боми гӯрам нишинад фариштаи бомдод.

ЭЙ ЧАҲОН-ЧАҲОН УМЕД

Ханда бар гунгии рози ман чӣ занӣ?
Рози ман дар вожае намеғунҷад
Чун сахар дар нигоҳи укёнус.

Рӯи ту бо чӣ субҳ метавон баробар кард?
Мӯи ту имтидоди чӣ шом метавонам гуфт?
Ки субҳ на он субҳ асту шом на он шом аст.

Охирин Одамам, ки аз барои ту ҳамӯш
Ман бихишти хешро тавонам бихишт!

Эй чаман-чаман рангу эй ҷаҳон-ҷаҳон уммед!
Баҳор-баҳор шукуфо бош,
Ҳазор-ҳазор нолаам омӯз,
Садафи гӯши ту бе нолаи ман холист!

Дили ман бо ғасурдагии замини ватан
Бишавад пора-пора бо кашидани оҳе.
Ту ҳамчу баёз чамъ оварам як чо,
Ки Ҳофиз-Ҳофиз таронапӯш кунамат,
Ки Хайём-Хайём даст ба чом кунамат,
Ки Бедил-Бедил бедил кунамат!

НАҶОБАТ

Пайамбарони хаста паёме дигар наоварданд:
Саҳар офтоб баромад ба рӯи ношуста,
Фурӯғи бетаҳорат фурӯ рехт бар замини олуда.
Ва сабзаҳо чу номуси таҳкиршуда намеёранд,
Ки чехра намоянду сар барафрозанд.
Ва роҳҳо чу ресмони гираҳхӯрда
Фаромӯш кардаанд кушодагии дили худро.
Мани ҳичлатзада аз хеш мепурсам:
«Сухан аз кадом начобат аст?»

Ало афсонаҳои неканҷом,
Шаҳони гусехтаноми ин хитта
Гадои қисмати талханд дар ғарибиву ғурбат.
Чаро кабӯтарони дастомӯзи шохдӯхтари тақдир
Сари шонаи ҳамидае намечӯянд?
Чаро фари шохӣ дар либоси ғакр овора-ст?
Сухан аз кадом начобат аст?

Чабини соф софӣ мекунад савдо,
Чамол аз чибол мезанад худро сари бозор,
Муҳаббати сутурван обастани касофатхост
Ба аз дили ман ноумедӣ мезанад фарёд:
Сухан аз кадом начобат аст?!

Ба сарв гуфтам, ки ростӣ туро буду инак нест,
Ба субҳ гуфтам, ки покӣ туро буду инак нест,
Ба кулла гуфтам, ки баландӣ туро буду инак нест,
Чаро ки дар ман нест,
балки дар мо нест.
Китоби луғатро кушодаму ба нола бигристам:
«Ало каломи Начобати қудсӣ,
Сухан аз кадом начобат аст?»

* * *

Ман ба сӯи ту бозмеоям,
Дарҳоро мабанд,
Тирезаҳоро мапӯш,
Ман ба сӯи ту бозмеоям,
Синаатро кушода воғузорам кун.

Аз ҳама роҳҳои ҷаҳон гузар кардам,
Љуз роҳи туам роҳи саодат нест.
Ҳама ҳарфи замон ба бар кардам,
Беҳтар аз ҷашми ту муҳаббатнома
надидам.

Мон, ки бар ахтарон номҳо диҳанд,
Мон, ки сайёраҳои тоза бикшоянд,
Номи ту аз барои ман кофист,
Хонаи ту маро басанда хоҳад буд.

Ҳолӣ бо мавҷгирҳои махвора
Бо ду олам ҳавои гуфтор аст.
Ҳолӣ бо тилфонҳои ҳамроҳ
Бо висолу бо фироқ маҷлисхост.

Ҳарчи хоҳӣ, бихоҳу кардан гир,
Лек хоҳам, ки баҳри нолаҳои ман
Гӯши худро кушода бигзорӣ,
Аз барои ғуссаҳои талхи дилам
Дили худро кушода бигзорӣ.

...Ман ба сӯи ту
Чун дари кушода меоям.

МИЖҒОНИ САБЗА

Боз дар сари гӯрат нишастаам маҳзун,
Хаёлам мебарад бар диёри офтобии тифлӣ,
Ба он диёре, ки ту будиву шодмона мезадам фарёд:
– Оча!

Анқариб сӣ сол аст, ки месӯзам
Ҳамчунон безабони пурасрор.
Баччагӣ бигзашту бе ту мард шудам,
Бе ту тарзи суҳан биёмӯхтам
Ва, шигифто, ки гӯш карданд маро
Ва гоҳе низ заданд чакчакҳо
Ва гоҳе тақдимам карданд шоҳаи гул.
Аммо таи сӣ сол
Забони ман набуд қодир,
Ки чун дар айёми безабонии тифлӣ
Занам фарёд:
– Оча!

Ба мӯҳои ман сафедӣ афтода,
Мисли барфи аввал ба қуллаи кӯҳ
Ва сарҳади ин барф рӯзу шабон меҳамад ба зер.
Ман надонам, ки то кадом айём
Пайраҳи гӯри ту бахшояд
Лаззати бихиштии дидор.

Хори домони оромгохатро кӣ хоҳад чид?
Майсаҳои гӯри туро ки бўса хоҳад кард?

Аз ниҳоли сабзи умри ман
Хадрохое нумӯъ доранд.
Оё тавоне ва ё хотире ҳаст эшонро,
Ки бар сари ту соя андозанд
Ҳамчунон сояи камнамои ман?

Сари мижғони сабзаҳои хоки ту
Ашки армони ман кунад чак-чак...

АГАР...

Агар набувад ду чашми беғубори ту,
Дар осмони пурғубори шаҳри ман
Ситорае нест.

Агар набувад насими обшори кокулони ту,
Аз нафасдуди шаҳр
Нафасгир хоҳам шуд.

Агар набувад боли абрувони баландат,
Мурғи уммеди баландпарвозам
Накунад ёди гардунҳо.

Агар набувад номи ту дар забони ман,
Безабон хоҳам мурд...

ХОБ

«То субҳ роҳи ман аз миёнаи хоб аст,
Вақте ки хурӯсҳо ба навҳа расанд,
Вақте ки ситора фурӯ резаду шабнами
барги гул шавад,
Вақте ки рӯдҳо раҳо шаванд зи танҳой,
Хезам зи хобу ба гӯши Тоҷикистон суруд хонам.

Шояд навои ман кироӣ нест,
Чун сози чашма дар муҳити кӯҳсорон.
Шояд лабсӯхтае маро ёбад,
Шояд аз ташнагеш наҷот диҳам».

Ин гуфтаму сар ба болин ниҳодам
Ва хоб маро бурд чун дарёбори бепоён.
Ногаҳ дасте дод пайкари маро таккон,
Ногаҳ садое дар гунбази сарам печид:
«-Хурӯсҳо ба навҳа расиданд,
Ситора фуру рехту марҷони гардани гул шуд,
Рӯдхо зи танҳои раҳо гаштанд,
Бархезу суруди хешро сар кун».

Хоболуда пурсидам:

– Ту кистӣ?

Биштофту гуфт:

– Исмоили Сомонӣ!

ДУОИ МУСТАҶОБ

Ман ба номи ту нома бинвиштам,
Вале ба коми муаллим шуд.
Он ки ишқи Лайливу Мачнунро
Поктарину ширинтарин мегуфт айна дарс,
Бар сари ишқи нахусти ман шӯрид.

Баъд, дар мачлис
Барғҳои гули умеди маро карданд пар-пар,
Номаи муҳаббати маро карданд пора.
Ҳама доданд якдилона овоз:
«Ошиқӣ мамнӯъст!»
Овоз додӣ ту низ,
Ман будам беовоз.

Ин хабар пештар аз ман
Зи мактаб расид ба хонаи мо.

Модари ғамзадаам зор-зор бигрист,
Падари деҳқонам сукути худ бишкаст:
– Бачам! Новақт шудай ошиқ!

Ман надонам, ки дод танбеҳам
Ё дуои мустачобаш буд?
Ҳар қадар ошиқӣ кардам ба тӯли ҳаёт,
Ҳамеша новақт буд.

МУҲАББАТИ МАН

Мӯсафеде устухонсафед,
Дар халои сиёҳи сандуки афсурда
Баҳши рӯзи охират чӯяд кафанворӣ.
Ногаҳ (оваҳ!) ба чашми ӯ тобад
Нигини ангуштарини ҷавонияш,
Ки гумонаш буд аз миён рафта–
Ин муҳаббати ман аст.

Ҷомаи замин аз матои ях аст
Ва мурғаке бо параш барф медиҳад бод
Ва мурғаке бо нафасаш барф мекунад об,
Ки дасти сахои замин кушода шавад.
Ва чун пораи сӯзони тилло
Донае мекунад пайдо–
Ин муҳаббати ман аст.

Об мешӯраду рӯд меғуррад
Ва канори наҷотро мекашад ба канор.
Рӯи барги алафе ларзон
Мӯраке дасти зиндагӣ мегирад маҳкам–
Ин муҳаббати ман аст.

Дехаҳо дидаам ятиммонда,
Бечароғу оташу одам.
Ҳар ҷавони рафта ҷавонии ман аст,
Ҳар манзили валангори чашм ба роҳ–
Ин муҳаббати ман аст.

СУРУДИ КЌХНА

Дар ин чавоншаҳри кўтоҳмашрабон
Чу ман ошиқи мўи дарозат нест.
Гули нозукї фасурду бори малоҳат рехт,
Чу ман сарсупурдаи бори нозат нест.

Гузар бикун аз кўчаҳои пурғубори мо,
Ки бо зулфакони худ ҳавои ман биполой.
Ба чашми кўҳнапарастам чу сарви чаманї,
Чамон-чамон биё, ки хоки ман биорой.

Замони ҳино гузашту на вақти халхол аст,
Азизи қони азизам! Аз ин сухан фол гир:
Ҳинои хуни диламро ту гапи кўҳна мағў,
Тапиши диламро чу бонги халхол гир.

Ҳазор маъзарат зи Ҳофиз хоҳаму Саъдї,
Ки чун ман шефтаи холи сиёҳи ту нест,
Дар он рўз, ки нақши ман зад кулоли азал,
Сувайдои дили зорам ба холи ту сиришт.

Агарчи булбули ин шаҳр лаб фурў баста,
Агарчи шевани тир мерасад зи ҳар барзан,
Зи новаки мижғони тоҷиконаи ту
Умеди захми шинос аст дар ниҳоди ман.

Маро санги шароресту орзумандам,
Ки лаълпораи Бадахшон шавад аз ту.
Чу марди пир ба вақти ширинии хотир
Суруди кўҳнаи ман чавон шавад аз ту.

ЗИ ХОНА ЁД МАКУН

Маҳтоб мисли пуфаки симин
Сабук омаду бишуд андармон
Сари шохи сафедори баланд.

Бод ларзонд бару дӯши дарахт,
Ки раҳой бахшад пуфаки ҳавоиро.

Лек тораш буд сахт печида,
Чирчиракҳо, ки лона баста буданд
Дар хилоли навдаҳои ноором,
Ба ифтихораш базм оростанд.

Бар сару рӯи пуфак заданд минқор,
Аз пасу пешаш карданд парвоз,
Таронаҳо ба ғӯши ӯ гуфтанд.

Ҳамчу шамъи рехта фурӯзон шуд
Байни пушта сафедори изтироболуд
В-аз саропош нур таровид бар ману ту.

Овах! Аз мӯи ту бӯи маҳ омад,
Бӯсаҳои гарми мо маҳолуд шуд,
Орзуҳои ҷавони мо сафедӣ ёфт.

Ҷони ман!
Ту зи хона ёд макун,
Ки шабро ба поён расидан нест
Ва пуфаки маҳтоб бастаи сафедор аст.

МУРҒИ ҲАҚ

Гули ошиқи печон
Печидаву печида
Шукуфон аст.
Ману ту ба ҳам наёмехтем
Ва ғунчаҳои хазони мо фурӯ афтод.

Боде, ки меравад озод,
Бурд хазони моро ба дуродур
Чун пораҳои номаҳои ошиқона,

Касе онро натонад ба ҳам овард,
Касе онро нахоҳад хонд.

Оҳ, магар оташи гирои қалби ман
Мисли шӯълаи кирмаки шабтоб
Тофт беҳуда?
Оҳ, магар фарёди мани танҳо
Чун шевани мурғи ҳақ
Бигашт беосор?

Эй бор худоё!
Ман аз ошиқӣ чӣ меҳоҳам?
Осмони хаёли меафтад,
Офтоби хаёли мемирад.

РӯЗИ ГУЗАШТА

Ту рӯзи гузаштаи манӣ,
Рӯзи гузашта наояд ба пас.

Ёдат ҳаст,
Ту мерафтиву по ба пои ту
Зоғи чашмам медавид чу аз паи шудгор.

Донаи лутфи ту насиби кӣ шуд?
Киштаи меҳри ту кучо сабзид?

Чашми шармини ту буд ситораи корвонкаш,
Рӯи ту субҳи содиқи ман буд.
Ту барои кӣ дамидӣ равшану гарм?
Қофилаи киро ба манзилаш бурдӣ?

Шаҳрзода будӣ, фасоназода будӣ,
Ту худ саропо фасона будӣ.
Чун фасона киро фусун кардӣ?
Бо фасона шаби киро сахар кардӣ?

Ҳайфи уммеди ноумеди ман!
Афсӯси чони дардманди ман!
Меҳри ту меҳргийёҳи кӣ буд?
Зулфи ту зуфбарги кӣ буд?

Ту рӯзи гузаштаи манӣ,
Рӯзи гузашта наояд ба пас.

ЗАБОНИ ЧАШМ

Рӯи оинаи пурғубор бинвиштам:
«Туро дӯст дорам».

Ту забони маро намедонӣ,
Он забоне, ки Рӯдакиро дарди дил омӯхт,
Ҳофизии риндро шукӯҳи илоҳӣ
Ва Ҳилолиро лаззати биҳиштӣ дод.

Ҳарчи бинвиштам миёни ғубор,
Медурахшад чу барқ хилоли абри сиёҳ.
Нуру зулмат ба ҳам намесозанд,
Пок кун оинаро, азизи ман!
Ту забони маро намедонӣ,
Ту бидон забони чашми маро.

РЕША

Чашмҳоят чу чашми сӯзан тижист,
Тори шарораҳо гусаста зи ҳам.
Барги гули рӯи ту намехонад
Занбӯракони нигоҳи маро сӯяш,
Рангу бўю шахди ту кучо рафта?
Боварам н-ояд, ки як замон бе ту
Ман китобе будам, сафҳаҳош парешон.
Ту мураттаб кардиям ба ғамхорӣ,
Мунтахаб кардиям ба дилсӯзӣ.

Шояд имрӯз қадрношиносам ман?
Шояд аз ёд шуда заҳмати ту?
Ҳошо, ҳошо, ки кӯрнамак бошам!
Ҳошо, ҳошо, ки бепадар бошам!

Бар ту хира шаваму андешам,
Ки чароем мову ту бегона?
Решаҳои мо магар сӯхта
Дар замини муҳаббати дерин?
Оре, оре,
Мурдаҳо надонанд мурдани худро.

БОРОН

Ҳой-ҳои новардон мерасад бар гӯш,
Ҳой-ҳои диламро шунида натвонӣ.

Осмон ғавворагоҳи божгунаст,
Ки ғаввораи обаш ба фарқи шаҳри мост.

Кӯчаҳо чӯяҳои пуробанд,
Нахлҳо нахлҳои обианд.

Мурғакон села-села пинҳонанд
Зери порисаи хонаи мо.

Мекунанд муҳокима ба як овоз
Гиряи бефарчоми баҳоронро.

Гулҳои шукуфони боғчаатро
Дасти борони паёпай афсурда.

Ҳачри сӯзони мо то чанд,
Эй Наврӯзи ҷонбахшони дермонда?!

БАЙТИ ГУЗИДА

Ту макун шубҳаи муҳаббати ман...
Ончунон ки мунаҷҷиме шабу рӯз
Лобалои ситораҳои гарми фазо
Бозҷӯяд ситорае ба тоби нотақрор,
Ман туро дарёфтаму метарсам
аз гум гаштани ту.

Ё чу марде, ки миёни кӯҳнабозор
Бишавад рӯ ба рӯ ба моли дилхоҳаш,
Шодаму метарсам аз қадри баланди ту.
Оре, оре, зиндагонӣ кӯҳнабозор аст,
Оре, оре, бозёфти коми дил
Сахт душвор аст.

Ё чу гумҷӯе, ки аз осоргоҳи давру замон
Карда пайдо баёзе, ё ки девоне,
Зи шодӣ монад лол
Ва ҳаргиз нахоҳад, ки чашми бегона
Биафтад нобаҳангом ба сафҳаҳои нодираш,
Ман туро дарёфтаму метарсам аз чашми ҳасудон.

Ё чу шеърдӯсте, ки аз сафинаи шоир
Байте гузинаду кунад тӯшаи якумраи умраш,
Ман туро дарёфтаму меҳоҳам аз тақдир,
Ки бимонӣ ҳамора дар дилу чонам.

Ту макун шубҳаи муҳаббати ман.

ПОСУХИ ЯК СУОЛ

Ҳазорон чу ман қалам биафсурданд,
Ҳазорон чу ман зи хоб бигрехтанд.
Шоире зинда монд агар, давлати мост,
Ки умри суҳан нест умри ҳамагон.

Шукр гӯям, ки ғаме агар будам,
Ғами ҳарфу ҳичо буду иншо.
Гар касеро вазни тилош дар ёд буд,
Вазни шеърӣ арӯз буд дар ёдам.

Аз пай кӯҳи Қоф қофия чустам,
Ки дар тангнош ёбам озоиш.
Сатрҳои ман набуд панҷараи ман,
Ки маро ҷудо кунад зи озоӣ.

Ҳар қаламкаш ҳақе дорад ба ҳаёт,
Ки Қуръони хешро кунад таҳрир,
Ки дар он доду довараш бошад,
Ки дар он ғаму ғамгусори ӯ бошад.

Ин бас аст, ки вақти қаҳти дӯстдорон
Дӯстро дар суҳан кардаам пайдо.
Ин бас аст, ки сӯзи қалби беқарорамро
Бо суҳан гуфтаам то саҳаргоҳон.

Дар ғарибӣ ёфтаам зи ҳарфу ҳичо
Нолаи Зарфишони муҳаббати худро.
Борҳо сар ниҳодаам ба пой суҳан,
Чун ба пой хорасангҳои Тоҷикистон.

Чун пай ном дил намодаам ба қалам,
Аз суолат ба дил малолат нест.
Гар намонад Гулназар ба дафтари айём,
Гул бимонад дар баёзи кӯҳсорон.

НАВБАТ

Яке гуфт:

– Ояндагонро зи ҳоли мо агар хабар будӣ,
Наомадандӣ зи адам ба олами мавҷуд.

Дигар гуфт:

– Зи рӯзи ҳашр ман аз он тарсам,
Ки рӯи мардум дубора мебинам.

Саввум гуфт:
– Зи кӯрон ҳасад барам, к-онҳо
Рӯи мардум намебинанд.
Чахорум гуфт:
– Кош, кар будам,
Ки нашнидаме ҳарфи арзони эшонро.
Ман чӣ гӯям,
Ки навбати мост?!

ХОНАИ ЧАШМ

Гарчи роҳе мисоли таноби коғазбод
Мекашад паёпаям ба сӯи маъвое,
Гарчи он ҷо фурӯзон чароғи бобоист,
Гарчи он ҷо ҳафт пушти ман зиндаст,
Мон, ки дар хонаи чашми ту монам.

Қасрҳое сохтаам аз орзуҳоям,
Ки сутуну хиштҳош ҷумла тиллоист.
Ганчи Қоруну эҳсони Ҳотамам хуш нест,
Ҷоми Чамшеду ойинаи Искандарам намефорад,
Мон, ки дар хонаи чашми ту монам.

Чашмҳое чу дарёи тунди кӯҳсорон
Мегирад зи домани мани обношинос,
Обшори милаҳое ба мисли сароб
Лабташнагии маро мебарад зи дунболаш,
Мон, ки дар хонаи чашми ту монам.

Чун парасту дар айвони баланди сухан
Лонае аз маводи дил мекунам таъмир.
Гарчи он ҷо баҳори ман сабз аст,
Гарчи он ҷо чавониам бокист,
Мон, ки дар хонаи чашми ту монам.

Ин ҷаҳони дудар бо меҳмон намесозад,
Чун дарой, баромадан фарз аст.

Гарчи умри ман ба ман вафо накунад,
Гарчи хонаам тикӣ шавад аз ман,
Мон, ки дар хонаи чашми ту монам.

ДУРУД

Хурӯсе бонг мезанад ба итоб
Ва ин садои лолагуни овора
Синаи торикиро медарад ба ду пора.

Ситорагони ҳайратзадаи хомӯш
Чашм мезананду мечакад интизоришон аз мижгон.
Боди хоболуд паҳлу мезанад нофор,
Шоҳаи норизо аз пасаш даст мефишонад ноҳинҷор.

Рӯи бистар ҳамекунам эҳсос,
К-аз дарахти танам зи нав мекунам сабзиш.
Пӯстлохи дурушт мефитад аз ман,
Навчавон мебароям аз дари миёнсолӣ.

Офтобе, ки дар ниҳоди ман хоб аст,
Пештар аз офтоб мешавад бедор,
Пештар аз офтоб мекунад роҳӣ
Кафтари сафеди дурудашро ба дарғаҳи додор.

БИЗӢ ДАР БАҲОРОН!

Гуфта будам, ки бо ҷавонии ман
Ошиқиҳои нобарори ман бигзашт.
Аз кадом биҳишти барин фуруд омадӣ,
Эй ягона гули мавсими хазони ман?!

Мурғи ваҳшии дили ман дигар ром аст,
Дона чинад ҷои ситораҳои баланд.
Сабри ту оё барои мо кофист,
К-ошно куниям аз нав бо кабудии гардун?

Дардманд аст пой пуробилаи ман,
Бим дорам зи неши хори ғаммозон.
Ту марав ҳамраҳи мани афгор,
Ки ғуруб наздик аст
Ва манзили ту нопайдо.

Он замон ки мурд аз чавонии ман
Ишқи аввал чу тифли афгона,
Гуфта будам, ки ман низ хоҳам мурд.
Бевафой агарчи ачал аст,
Марг н-овард бар мани ноком.

Эй ягона гули мавсими хазони ман!
Ту маро ваъдаи баҳор макун,
Пас аз хазон баҳор нест,
Зимистон аст.

Эй ягона гули мавсими хазони ман!
Ту бизй дар баҳори пурфасонаи хеш
Ва барояш фасонаи ман гӯй...

ЗАНГУЛАИ САБОҲӢ

Дар ин муҳити шамолгузар
Бо гулӯи шеър сардӣ асар карда,
Дард мекашаду гирифта овозаш.

Эй табиби ростини шеър!
Гар даво кардан аст расолати ту,
Зинда кун, зинда кун ба эъчозаш.

Сарди́ро аз димоғи ӯ бурун овар
Ба оташе, ки даруни сина месӯзад,
Ба шӯълае, ки танҳо худост дамсозаш.

Ҳаст инсоне, ки меҳоҳад
 Аз ҳарири садопардаи гулӯи шеър
 Ҷомае бар тани барахнааш дӯзад,
 То надонанд зи урёнии кароҳатовари розаш.

Ҳаст инсоне, ки меҳоҳад
 Зангӯлаҳои сабоҳии гулӯи шеър бесадо монад,
 Ки хоби субҳгоҳиш беҳалал бошад
 Ва байни рамузфаҳмон ниҳон дорад
 Гарониҳои гӯши эҳсосаш.

Ҳаст инсоне, ки меҳоҳад
 Танини магас хезад аз гулӯи шеър,
 Ки пеши норасоёни замона чилва диҳад
 Расоии нимаовози дарунтозаш.

Эй табиби ростини шеър!
 Ба оташе, ки даруни сина месӯзад,
 Бурун овар аз димоғаш ҳавои сарди ро,
 Варна дар зиндони хомӯшӣ Юсуфе нахоҳад буд,
 Ки ба бозор кашад матои ҳусни овозаш...

МАВҶИ САФЕД

Ин субҳ, ки чун оби сафеди раҳмат
 Мерезаду мешӯяд саропои маро,
 Дар ҷӯи мӯи ман мавҷаш монда,
 Дар ҷӯи мӯи ман ях баста.

Хуршед, ки бо лаби оташгунаш
 Мебӯсаду мебӯсад,
 Як зарра намекунад обаш,
 Як зарра намекунад зи ҷо бечояш,
 Ҳарчанд Яхистони Шимолаш таҳи фармон аст.

Ин субҳ ба шоми ғам расад охир,
 Ин субҳ ба ҷоҳи зулмат афтад охир.

Дар мӯи манаш нишонае дорад
Мурғи саҳарам чӣ лонае дорад!

Аз гарду ғубори ман мубарро монад
Мавҷе, ки ба мӯи ман биншаста,
Олам агарам шикаста медорад,
Дорам ба ду оламаш нашкаста.

Ин мавҷи сафед мекунад рӯзе
Ғарқам ба муҳити тираи бенур.
Ин шоҳаи субҳ мекунад равшан
Роҳи сафари маро ба дуродур...

ХОТИРА

Боз омадиям бар ёд,
Ҳамчунон ки ба дашти тӯфонии бефарёд
Раҳуме ёд мекунад хонаи гармаш.

Соддагии ман бигзашт,
Ки нози туро носипосӣ мегуфтам.
Кош, бори дигар ба ман назар намекардӣ,
Кош, бори дигар ханда мезадӣ бар муҳаббати ман!

Ҳарфҳои сарди туро кунун бубахшидам,
Ки чун шаби ялдо баҳоре ба дунбол дошт.
Сангҳое, ки фигандӣ бар сари ман,
Шишаи пораи дилро ба ҳам оварад имрӯз.

Он хатое, ки аз ману ту рафт,
Чун хатои нома наметавон ба ислоҳ дод.
Сарнавишти фирокпарвари моро
Аз дигар наметавон бинвишт.

Дар раҳи зиндагии пурдидор
Ошиқи содиқе чу ман дидӣ?

Мисли диндору додораш
Ман фақат бо ту будаму бе ту!

Аз гузашта нест ғайри хотираам,
Ки маро зинда медорад,
Ҳамчу тоҷике, ки аз ғуруби Сомонӣ
Ёд мекунаду менолад...

ФОЛНОМАИ ҲОФИЗ

Чун баҳори бистуми ман шугуфо шуд,
Девони қудсии Ҳофиз ба даст бигрифтам:
«Ҳазор душманам ар мекунанд қасди ҳалок,
Гарам ту дӯстӣ, аз душманон надорам бок».
Ва дониستم, ки мавсими ишқи ман фаро омад
Ва дониستم, ки ошиқӣ на марғи осон аст.

Ба бурҷи сӣ ситораам чу тобон шуд,
Девони қудсии Ҳофиз ба даст бигрифтам:
«Дарди ишқе қашидаам, ки мапурс,
Заҳри ҳаҷре чашидаам, ки мапурс».
Ва гуфтам, ки гузашт сӯзи беҳосили ман,
Сазад, ки зи беҳудӣ ба худ ояд дили ман.

Чун чиҳилсолағӣ дарамро кӯфт,
Девони қудсии Ҳофиз ба даст бигрифтам:
«Бирав, зоҳид, ба уммеде, ки дорӣ,
Ки дорам ҳамчунон уммедворӣ».
Ва кардам эҳсос, ки шарори ишқи куҳан
Чу оташи Зардушт дар ҳаёли ман зиндаст.

Раҳи даҳсола дорам то остонаи панҷоҳ,
Вале ношикебо кушодам девони қудсии Ҳофиз:
«Насими боди сабо дӯшам оғаҳӣ овард,
Ки рӯзи меҳнату ғам рӯ ба кӯтаҳӣ овард»,
Ҳайф аст, агар ба панҷоҳ нарасад панҷаи ман,
Ҳайф аст, агар ин фол нашавад насибаи ман!

ЧУДОЙ

Шахр чун гунчишки зери пардаи бом
Бо хама шавқ дар хеш фурӯ биншаста.
Қандили болои чорсӯ мезанад сӯ-сӯ
Ва суруди чудой мекунад такрор,
Ин тарона фақат барои ду кас аст.

Дар кучое осмон фурӯзон аст,
Дар кучое ошиқон чӣ хушбахтанд...

Имшаб ин ҷаҳон барои ду кас аст,
Бори ҳичрон барои ду кас аст,
Ашки борон барои ду кас аст...

РӮЗГОРИ ШОИРОНА МЕХОӢЙ?

Дасти барфӣи худро дароз макун,
Ки офтобпарастӣ офтоб сӯзон аст
Ва ту об шавӣ.
Донаки офтобпараст мехоӢй?

Гулпаракҳои нигаҳи ҳаваспарвари ту
Мепаранд сӯи бобуназори гардунҳо.
Ахтарон чу аҳгарҳо фурӯзонанд
Ва гулпаракҳои ту месӯзанд.
Гули бобуна мехоӢй?

Бод мешуморад кокулони туро,
Ҳисоб гум мекунаду зи нав мекунад ҳисоб,
Сабри ман ҳам меравад ба бод.

По намон дар замини осии мо,
Ки ту ғариштаи бегунаҳӣ.
Ту чун ҳаёли ширин дар сари ман бош,
Ту чун ормони дерин дар дили ман зех!
Рӯзгори шоирона мехоӢй?

Ман ҳарири симкӯби каҳкашонҳоро
Гираму бар сари ту андозам.
Арӯсӣ меҳоҳӣ?

УМРИ ДИЛ

Кош рӯзе ба ранги тармаи Анзоб
Аз тоби ҳичрони ту об шавам,
Шораму сар кӯбаму гилям,
Ҳамнавои рӯди Варзоб шавам.

Боре аз ширдаҳани корези хонаат
Резам ба рӯи кафҳои гарми ту.
Бошад, ки бо мӯи ту даромезам,
Бошад, ки аз лабони ту бўсам!

Бӯи диле расад бар димоғи ту?
Оҳи диле бишнавай аз фиғони об?
Аз ошиқӣ ҷуз орзуям орзу нест,
Ба ҷуз ин ормонам ормон кучост?

Як қатра сари миҷғони ту ҳамоил аст,
Шояд, ки он Дил аст?

Эй умри ҷовидон,
Тундӣ макун, ки умри дил бисёр кӯтаҳ аст!

ОБГИНА

Аз хӯшаҳои зулфи парешонат
Атри гули ток мерезад.
Донам, ки ин шукуфтанҳо
Боре ба нутфае нӣхон доранд.

Он шарбате, ки дар кӯзаи минӯии ангур аст,
Лабрези наҳати ҷавонист,
Саршори ранги ормонҳост.

Офтоби ман ба ройгон намесӯзад,
Моҳтоби ман ба шӯразорон наметобад.

Эй токи сабзи пок,
Ки дар обу хоки ман реша кардай,
Пай мебарам дар зарраҳои ту
Дамидани офтобро!
Ҳис мекунам дар мӯярағҳоят
Қўшидани шаробро!

Ман обгинаи тихиям,
Ту маро саршор кун.

ПАРИИ ОБӢ

Он шаби равшан
Парии обӣ бо ман буд.
Дилам дар сина мешӯрид,
Дарё дар хонааш намеғунчид.

Зарҳали маҳ зи мӯяш афшон буд,
Балки нур метаровид аз саропояш.
Чун ҳубоб он қадар нозуку мусаффо буд,
Ки аз дам задан ҳаросам буд.

Дастро ба банди дасти ӯ бурдам,
Доғ монд ҳамчу дастпона дар дасташ.
Оҳ кашиду кӯҳҳоро зи хоб бедор кард
В-аз ситораи чашмаш ситорареза чакид.

Ва дарего, чӣ хомие кардам!
Шӯр шуд афсонаҳои ширинам.
Санге ки тахти шоҳии мо буд,
Ларзиду ман фурӯ фитодам ба соҳили рӯд.

Аз баландӣ садош ба гӯши ман омад:
– Парию одам ба ҳам наёмезанд.

Дар чавобаш дод задам ба талвоста:
– Парию дев ба ҳам наёмезанд,
На парию одам!

Ханда карду шукуфт чун гули субҳ,
Зинда кард умеди мурдаи дили ман.
Гуфт: – Одам магар дев нест,
Ё дев одами дигар аст?!

Хост аз чову худро ба об андохт,
Оғӯши дарё аз ӯ пур шуд.
Оғӯши ман аз ӯ холӣ монд.

ОМУИ ВАСЛ

Вобастаи ин шаҳрам
Бо ҳама мӯярағҳоям,
Чун дарахт ба хоки боғчаи сабз.
Қодаҳояш нармии пой туро донанд,
Бодҳояш кардаанд мушки зулфатро харидорӣ,
Обҳояш софии рӯи ту бигрифта,
Сабзаҳояш сабзии бахти туро доранд.

Эй хушо, ки мекашем ману ту нафас
Аз ҳавои атргардони як сапедамон.
Эй хушо, ки назар мекунем ману ту
Сӯи махтоби як осмони нилӯй.

Гарчи тайёра мезанад фарёд,
Гарчи мошин мекунад афғон,
Тапиши дили туро мекунам эҳсос,
Чун муначҷим тапиши дили ахтар.

Чорсӯи фиребои рӯзгорон
Гарчи мекашад ба чор сӯям,
Мешиносам раҳи муроди кӯи туро,
Мисли ожанги нахусти точгоҳи хеш.

Он чудоие, ки байни мо пайдост,
Чун чудоии Панҷ асту Вахшоб аст.
Нола аз бандҳо намешояд,
Омуи васли ману ту дар пеш аст!

Ошиқам ман ба шаҳри ҷавонии ту,
Содиқам ман ба шаҳри муҳаббати хеш.

ОБИ РӮ

Гуфти, ки дар дилат ғубор чист?
Эй чон!
Мапурс аз раҳи сипардаи ман.
Афшон бодбезани мижғони шӯхатро,
Ки рабояд аз бисоти дилам ғуборро.

Гуфти, ки дар дили ту доғ чист?
Эй чон!
Мапурс сиккаҳои дастбурди маро.
Дар оби рӯи ту шӯям доғҳои матои дил
Ва дар офтоби вафоят хушк кунам.

ҲАФТ ГАРДУНИ ЁД

Ҳафт соли чудоии ману ту
Ҳафт гардуни сабзи ёди ман аст.
Ай ту, қудсӣ, фуруд наё зи авҷи хеш,
Ки бе туам баландӣ куҷо ватан аст!

Ҳафт соли чудоии ману ту
Ҳафт Авранги бегазанди ман аст.
Мисраъ-мисраъ муҳити рози тӯфонӣ,
Сафҳа-сафҳа замини дилписанди ман аст.

Ҳафт соли чудоии ману ту
Ҳафт иқлими ошкору пинҳон аст.

Кишваре зодбуми ману дард аст,
Кишваре сарпаноҳи ману армон аст.

Ҳафт соли ҷудоии ману ту
Чун дуои ҳафт пушти ман маро ниғаҳдор аст.
Баъд аз ин шиква-нолаҳои беғами бод аст,
Баъд аз ин дурӣ –фасонаи бебор аст.

АШКИ ҲАСРАТ

Аз пушти ҳисори бедари кӯҳ
Ҳамчу чоми фирӯзии субҳ
Офтоб мешавад боло.

Офтоб мешавад боло,
Сари дастони хунчакони бародари ман,
Ки гум кардашон дар раҳи Берлин.
Ва ин аскари ҷонфидаи Ватан
Ашки ҳасрат ба зону пок мекунад имрӯз...

ЁДИ Ё

Хоб дидам, ки мебаранд Туғралро
Чун нишоне ба тири фитнаву тӯҳмат.
Аз саропои ман фиғон шӯъла кашид:
«– Бозистед!»

Бо шигифтӣ пурсиданд:
«– Кистӣ?»
Гуфтам: «– Исми ман фардост!»
Гуфтанд: «– Фардо нест!»

Гуфтам: «– Чӣ хатое!
Шоире нест бе фардо!»

Шуд баланд овози тир ногаҳ
Туғрал афтод чун уқобе аз парвоз...

Хобам аз сар гурехту ноором
Шудам бедор
Зери осмонаи осудаи кошонаи хеш.
Тири Туғрал дар дили ман буд,
Хуни ман метаровид аз шафақи субҳ.

ДИЁРИ НАҶОТ

Аз диёре расидам, ки лолазорон аст:
Лолаҳои зиндаи хуросонӣ,
Киштаи теғу ханчару шамшер,
Шодоби хуни мардуми «осӣ».

Лолаҳое, ки кӯчат наметавон кардан,
Лолаҳое, ки нарӯяд дар муҳити гулхона,
Лолаҳое, ки наметавон чидан
Ва дар бозор бифрӯхтан.

Дидаи лолаҳои ду чашми Рӯдакиро?
Дидаи лолаҳои тахтапушти Айниро?

Аз диёре расидам, ки наистон аст:
Аз наи хома то найлабак,
Аз наи Мавлавӣ
То ҳисори Нои Саъди Салмон
Ва то харнои ман
Ҳама зояндаи ноласт!

Метавон наистонро ба оташ дод,
Метавон шери наистонро ба дом афканд,
Нолаи най валеқ озод аст.
Шунидаи оё ту нолаи найро?

Аз диёре расидам, ки маҷоз мадори ўст:
Бомдод ғайри орзуи сапедӣ нест,
Офтоб ғайри ормони гармӣ нест,
Хокдон ғайри ёди хоксорӣ нест,
Зиндагӣ ғайри умеди хотира нест.

Дарк кардай:
Зиндагӣ ба чуз умеди ХОТИРА нест.
Ман аз диёри шеър меоям,
Гар най пазироям,
Бозгардам бар диёри начотбахши шеър.

БОҒИ ВУҲУШ

Туро хуш наояд парвози озодам...
Қафасӣ кун ту шавки зиндаи ман,
Дар кадаҳ рез чӯши тӯфонам,
Дар халое биншон тундбоди ман.

Ман на марди қолабиям,
Чун гили хом ба қолабам андоз,
Сӯи ман бингару табассум кун,
Ки орзуятро
Ба ҳамон рангу шакли дилхоҳат
Рӯ ба рӯ бинӣ.

Эй нигори кабкбоз!
Ту ба асирии мурғаки хушхон
Хира мешавию менозӣ,
Дида медӯзиву меболи.
Ман боғи вуҳушро дӯст надорам,
Ки дар он ҷо асорат
Мояи дилхушии тифлонаст!

МАСОФ

Занги тилфон мерасад бар гӯш
Чун танини зангӯлаҳои гӯшворат.
Умеди хуфта мешавад бедор,
Медавам, медавам аз Роҳи Қаҳқашони орзуҳо.

Ту дар он сӯй,
Он сӯи вартаи чонкоҳ,
Ки номи ўст ҶУДОЙ.

Ва садоят намерасад то ман
Ва садоям намерасад бар ту.

Хаткашон дар ба дар меравад имрӯз,
Чун тасалло,
Чун табассум,
Чун тарабомӯзи хастаи дилҳо.

Метавонистӣ номае ту бифиристӣ
Баҳри тифли дили яtimi ман,
Ҳамчунон ки ба таскини кӯдаки гирён
Медихандаш ба лутф коғазбод.

Э худоё!
Мурғакон ҳама гунганд,
Боғҳо гӯиё лавҳаҳои тасвиранд.
Нағмаҳои сӯзонро бо хештан бурдӣ,
Чун баҳори рафта, ки бо хештан барад
Ҷавониҳои дунёро.

Лаҳзае вожаи «ҶУДОЙ»-ро таҳаммул кун.
«Ҷ» – ҷавонӣ,
«У» – умед,
«Д» – дил,
«О» – офият,
«И» – ихтиёр.

Ҷумларо гӯр мекунад ин ҳарф
Дар дили тору бетағу сардаш.
Бех, ки мову ту кушем мардона
Дар масофи зиндагӣ ҷудоиро.

Занги тилфон мерасад бар гӯш
Чун танини зангӯлаҳои гӯшворат.

МУНОҚОТ

Дасти ҳиноии ту рангин кард
Субҳу шоми беранги маро
Осмони рӯзгорат пур аз тирукамонҳо бод!

Хандаи гарми ту баҳор овард
Бар хазони ғунчаи дили ман,
Наврӯзи ту аз қўҳнагӣ эмин бод!

Аз ҳами мӯят ба ҷони ман омехт
Атри сидку муҳаббату уммед,
Ҳайъати ту ҳайкали ҷавонӣ бод!

Лаб кушодиву сухан омӯхтам,
Сухан гуфтиву ёфтам ватан,
Эй забони ватан ҳамора бо ман бод!

АБРИ БОЖГУНА

Бунафшазори осмони шаҳри ман
Чу ёлаҳои Душанбе заъфарон аст.
Ҳаст абре оё божгуна,
Ки бирезад қатраҳои шодобаш
Бар сари ахтарони пажмурда?

Дар ин шабе, ки ҳаво тираст
Ва хирасӯз ситораҳои баланд,
Дилам хоҳад ҳама фариштаҳои дарёро,
Ҳама малоики чашмаҳои гӯёро
Бозгардонам ба сӯи гардунҳо
Сӯи марзи хазони кавкабҳо.

Ҳаст инсоне, ки мегӯяд:
«Тарбузи пухтаи ситораҳои сипеҳр
Ба сари ман фуруд меояд!»
Ҳаст инсоне, ки меналад:

«Себи сурхи ситораҳои сипехр
Бишканад шишаҳои тирезаи маро!»
Ҳаст инсоне, ки мевахмад:
«Олуи расидаи ситораҳои сипехр
Мезанад ба боми ман таблак!»

Сад дарег,
Эй бунафшазори хазони осмони Душанбе!
Ман туро мекунам кўчат
Ба осмони кўчаки дили хеш.
Офтоби ман хурд аст,
Моҳтоби ман хурд аст,
Лек туро шодоб хоҳам дошт,
Шояд ин ормони ҳазорон аст?!

ПОСУХ

Кист тоҷик?
Расад ба гўшам зи дурии таърих:
«Ачамзодаи араб аст!»
Ва ё:
«Арабзодаи Ачам аст!»
Ва ё:
«Қавмест, ки ғайри араб аст!»
Дигаре гўяд:
«Тоҷдор аст ў,
Тоҷи фарҳангу тоҷи ҳунархояш
Бе адил аст!»
Саввумӣ гўяд:
«Боист бирбудан
Тоҷи ўро чу тоҷи Сомонӣ!»

Кист тоҷик?
Саре ба ҳалқаи дор,
Тане ба зери сумби пил,
Диле дар фазои беохир.

Чингиз бо итоб суол кунад:
– Тоҷик ин аст?!

Марзи тоҷик дуруда киштзорест,
Реша ҳасту нест пояе пайдо.
Чашм Санҷар ба –дин решаҳо кунад
Ва дилаш зи ғусса бишавад лабрес,
Ки чароянд решаҳо барҷо?!

Каллаҳое чу қуллаҳои ҳунар,
Каллаҳое чу қуллаҳои хирад...
Темури ланг меандешад
Ба ақли ланг:
– Сарҳои фиканда чаро манора шаванд,
Чаро манора шаванд?!

Борҳо шунидаам зи майсара,
Борҳо шунидаам зи маймана,
Вақти мурдан шунидаам,
Вақти зистан шунидаам:
– Кист тоҷик?!

Ин суол
Ҷавоб меҷаҳад,
На зи чап, на зи рост,
Аз ману ту,
Агар тоҷикем...

ДЕҲҚОН

Дар холиҷои зери нохунат
Зарраҳои хоки бедор аст.
Ҳамроҳи он ту меҳусбӣ,
Ҳамроҳи он ту меҳезӣ
Ва аз ту бӯи хок меояд.

Рӯзе, ки рӯзи ту буд шавад,
Ту саропо хок шавӣ.

Он ки ба зери нохунаш
Равған бигираду чарбӣ,
Дар пирахани хок доғ шавад,
Чун нақши нафт рӯи об.

* * *

Ҳар шабат хоб мебинам,
Ки ҳарири симгуни сахоб ба бар,
Аз миёни себзори шукуфта мегузарӣ.

Боди бомдод мекунад пар-пар
Барги гулҳову сарандози сафеди туро
Ва ту ошуфта мегузарӣ.

Сабзаҳо даст мезанад ба доманат,
Гунчаҳо рӯй мениҳад ба рухсорат,
Раҳ ба раҳ хор руфта мегузарӣ.

Умрҳо бо сапедаи сахарӣ
Меравию меравӣ,
Чашмҳоят пур аз шоманд,
Гунаҳоят пур аз боманд,
Бо манат сухане нагуфта мегузарӣ.

Модаро! Модаро!
Ту беҳобӣ,
Ту най ороми оромгоҳи хеш
Ва шефта най ба боғи бихишт,
Аз дилу дидаи ман нахуфта мегузарӣ.

Ё дурӯғ аст марги нобаҳангомат,
Ё ки хобҳои ман дурӯғинанд...
Розҳое нухуфта мегузарӣ...

* * *

Пайкараҳо фуруд меоянд,
Чояшон холист...

Ин пайкараҳои сангин
Санги маҳаки тилои мо буда,
Ё санги таҳдоби бинои мо буда.

Сангҳои хораи парешонро
Ба ҳам назанед, ки чу оташбарг
Оташфишон гарданд.

Сангҳои пора-пораи хомушро
Н-афканед бар сару рӯи ҳамдигар,
Ки чун мазори Чихилдухтарон
Одамилохи мо сар ба сар шавад санглох!

Пайкараҳо фуруд меоянд,
Пайкараҳои ифтихору нозиши мо.
Нангу номуси бўқаламуни мо
Пайкараҳои дигар мекунад эҷод,
Пайкараҳои баландтару бузургтар,
Ки дар сояшон ба ҳар касе расад давлат.
Боз кӯҳҳои хора мешавад ҳамвор,
Боз кӯҳҳои пайкараҳо мешавад боло.
Сангҳои гурдаҳои моро низ,
Сангҳои қазои моро низ
Ба санги пайкараҳо даромезед
(Агар камӣ бикунад санги сарзамини мо).

Талои моро ниёз ба санги маҳак аст,
Бинои моро эҳтиёҷ ба санги таҳдоб аст.

Пайкараҳо фуруд меоянд,
Чояшон холист.

* * *

Дар забон торикиро агарки таъриф аст,
Деви андӯх аст, оре, деви андӯх аст.
Рӯшанӣ барги гули себ аст байни мӯҳоям,
Торикӣ дар сари шонаҳои ман кӯҳ аст.

Ман ғуломам, агар чун кафаси фӯлодӣ
Зулматам дар бағал бигираду бияфшорад.
Зоғи бадқавл ба чанголҳои сиёҳ
Кафтари сафеди ҷони маро биёзорад.

Ҳар чӣ гӯӣ маро, бигӯӣ бетаъхир,
Торикиро натонам кушам худ барои худ.
Шумори донаи гӯгирдам, ки баҳри касе
Сӯзаму беҳангома резам ба пой худ.

Кист, то мушт занад ба дари хонаи ман,
То мачоли афрӯхтан дамад ба дасти ман?
Кист, то ба бӯи ӯ ҳама даргирам,
То шикаста шавад зулмати ношикасти ман?

Аз барои талофӣ ҷаҳон намехоҳам,
Дар фурӯғи лаҳзагист замонаи ман.
Ёри ҷони манӣ ё ки ағёри ҷони манӣ,
Мушт зан, мушт зан ба дари хонаи ман!

* * *

Бӯи ошноӣ мерасадам ба димоғ
Аз канори оромгоҳи ҳазорсола.
Сари ин мазори ҳасрати дерин
Нолаҳо дораму намекунам нола.

Пораи давлати Сомониён хоб аст
Дар ҷаҳони хоби Исмоили Сомонӣ.
Гӯӣ аз панҷаи тороч медиҳад эмин
Ӯ ба нақди ҷони азиз замини яздонӣ.

Шаш чихат бингарӣ, укёнуи тӯфонхост,
Пайкари ӯ хорақӯҳи побарчост.
Мавҷҳо мешикананд пеши зонуяш,
Беасар мераванд асрҳо зи паҳлуяш.

Байни шӯру қиёми маҳшари рӯз
Ман ба начво гӯямаш: «Ало хамӯши ман!
Аз ҳамон пораҳоки зиндаи оғӯши ту
Қавли Ҷӯи Мӯлиён мерасад ба гӯши ман.

Ман чи сонаш кашам ба мулки бедорӣ?
Басанда нест магар хоби гарони тӯлонӣ?»
Аз дарун бонге бупечад ба гунбази нилӣ:
«Худ нахуст тарки хоб кун, агар ҳамотонӣ!»

* * *

Дидаем дар маърази намоиш
Шерҳое, ки паи луқмае лазиз
Рӯбоҳ шудаанд бо ҳайати шерона.

Чун шерафсо ба комашон нуқл андозад,
Хез мезананд аз миёни ҳалқаи дор,
Гӯё ки маймунанд;
Сари як по арғушт мераванд,
Гӯё ки мурғи саққоянд;
Меҳазанд аз қаронае бар қарона,
Гӯё ки сусморанд;

Мебаранд дарзаҳоро ба дӯши худ хомӯш,
Гӯё ки хари Афандианд;
Най мекашанд ба бинии хеш,
Гӯё ки қарқадананд.

Чун пораи дигаре ба даст оранд,
Сару рӯи шерафсо мебӯсанд,
Пеши пояш фуру меафтанд.

Ва мо аз шодӣ каф ҳамекӯбем,
Ва мо аз фараҳ мезанем фарёд.
Беҳабар з-он ки шерҳо сурати моанд,
Ё ҳешро мешиносему нодида мегирем.
Қои он дорад, ки мо гирйем,
Ки шерҳо шерии худро бурдаанд аз ёд.

* * *

Дарахтони сарсаҳти шаҳри ман
Ҳамнасиби мусофирони раҳдуру ранҷуранд,
Ки бо бару дӯши пурғубор омадаанд,
Ҳаставу бемадор омадаанд.

Нест ёрои даст ёзидан,
Нест нирӯи тарона ангехтан.
Бо сарупои дудаву соруҷолуда
Нест пой аз ин байғула бигрехтан.

Кучоед, эй рӯдҳои саршори кӯҳистон,
Ки наме нест дар лаби ин мусофирони ғариб?
Сари онҳо чун сари парешони тоҷик
Сӯзад аз дами офтоби саратон.
Метавон пунбае парвард,
Сояандозе метавон сабзонд.

Дар оинаи чашмҳои хираашон
Бозтоби ахтаре ҳувайдо нест.
Фарози ин шаҳр бе ситорааст,
Ва касе наҷӯяд ситораи худро.

Гар ба ҳар мулке
Доғҳоро бишӯяд катраи борон,
Абрҳо ин ҷо доғ меборанд
Бар дили доғи мову барги доғи дарахтон.

Боди беҳису танбалу шабкӯр,
Ки дар зулмати ҷодаҳо раҳгум аст,

Ногоҳ пешпо хӯрад бар чисми бечони дарахтон
Ва гӯр шавад зери гарди афшони дарахтон.
Кучоед, эй боргоҳҳои барқ?
Кучоед, эй варғҳои баланди ҷаҳон?

Моро шукӯҳи номатон кофист
Чун шахомати Балху Бухоро
Ва ё афсонаи оли Сомон.

Дилам сӯзад ба ин дарахтони бефардо,
Ки ошноянду ошное намеебанд.
Решапайванди баҳори Рӯдакиянду Фирдавсӣ,
Вале Саноиву Саъдиву Сайидое намеебанд.

Дилам сӯзад ба ин дарахтон,
Ки ман низ аз табори онҳоям.

* * *

Мурғакон аз қафаси ҳарос озоданд,
Мезананд худро ба бозори афсурда.
Пур шуда кӯчаҳои шаҳр зи талбанда,
Бимашон набувад зи нозирони бепарда.

Аз салои хастаи қаландари пир,
Медарад зи ҳам шоҳии кабудӣ сипеҳр.
Духтаре бори малоҳаташ афканда
Ба сари шонаи ҷавоне ба меҳр.

Панҷаи насху настаълиқ бигрифта
Аз гиребони ҳуруфи замони навин.
Ҷои бонги зиндабод меояд
Аз кучое ба гӯшам таронаи ҳазин.

Раставу тимҳо масири ҳарзаи бод,
Кисвати номусу шараф ҷӣ кампайдост.
Чун ниёгон умедвор мегӯям:
«Ғам маҳур, ки бихишти нақд дар фардост!»

Он ки бо ман суруди тоза меандохт,
Жож мехояд зи минбарам, чӣ ачаб аст,
Мон, ки бошам чу беди обии пушта,
Гайри худ набувад самарам, чӣ ачаб аст.

Ҳар нигоҳам суол мекунад дар роҳ:
«Аз кучо, кистӣ, чӣ насаб дорӣ?»
Гӯши ман ё гарон аст, ё ки нопайдост
Ҳамраве, ки бипурсадам: «Чӣ талаб дорӣ?»

Дили худро чу дона ҳифз бояд кард,
Дар кафи хирмане, ки бувад ба роҳи бод,
То алорағми ангораҳои кӯҳнаву нав
Тоза рӯяд зи хоки қобили аҷдод.

Оҳ, эй шаҳри гармошнои дерина!
Бин, чиҳо мекунад сарнавишт хасмона.
Он мабодо, ки бегонаам шавӣ рӯзе,
Он мабодо, ки бошам рӯзе аз ту бегона!

* * *

Ин сахар мурғакон намехонанд,
Аз гулӯшон, чу аз новардони ҳавои боронӣ,
Фаввора мезанад нола.
Ба чашмҳои ҳамабини гӯши эҳсосам
Нил мекашам бо пунбаи фаромӯшӣ.
Зарра-зарра сиришти ман
Медамад чун хубобу метаркад
Ва нола мешавад тавлид.
Ман алвонҷ меҳӯрам чун дарахти тӯфонӣ,
Бо ҳарос даст медиҳам ба дасти сарди замин.
Ҳамчу пире, ки дигар мадораш нест,
Хок ҳам мисли ман ҳамора меларзад,
Дар дили ӯ низ нола мешавад бедор.
Чашми имдод ба офтоб медӯзам,
Ки баланд асту з-ин ҳама дур аст.

Эй шигифто, офтоб мегирад
В-аз тори заррини шӯълаҳои ӯ
Нола мерӯяд.
Ногаҳ аз дур
Модаре чу абри сафед мешавад пайдо,
Назди ман мерасад саропо сиришк,
Мушт мезанад ба равзани дидаи ман
Ва медарояд беичоза ба хонаи пайкари ман.
Ҳоли ман намепурсад,
Сӯи ман назар намедӯзад,
Мепурсад парешон:
– Писари ман бенишон аст,
Надидаи писари ягонаамро?
Лаби сангбастаамро
Маҷоли посух нест.
Ва нолаи модар пайкарамро ба ларза меорад.

Оре, оре,
Суруди миллии ман
Ин саҳар фақат нола-ст!

* * *

Меравад бародарам аз ман ба дуродур,
Дар рухаш зардии офтоби лаби кӯҳ аст.
Ин ғуруби нимрӯз аз тулӯъ, ки маҳрум аст,
Сар ба сар як таронаи пурандӯҳ аст.

Меравад бародарам аз ман ба дуродур,
Тӯшаи роҳи ӯст чордарди пазмонӣ.
Пешӣ дарвозаи ҷаннат интизори ваянд
Падару модари ман ба сӯзи пинҳонӣ.

Модаро, танг варо дар канор бигир,
К-ин ҷаҳони дурӯзааш ба танг оварда.
Падаро, сила кун сари сафеди варо,
К-аз само қисматаш ҳамора санг оварда.

Лолазоре, ки парварда дар чигаргоҳаш,
Чун шафақ вогирад замини баланди биҳишт.
Сабз гардад зи нав, яке меҳргиёҳ шавад,
Баски чуз сабзаи меҳр дар ниҳодаш накишт.

Хандазоре, ки дар лабонаш шукуфо буд,
Монд дар боғчаи шукуфарези дилам.
Ҳузни пинҳоне, ки буд ҳусни мардияш,
Мекашад домани шарорахези дилам.

Меравад бародарам аз ман ба дуродур,
Мераванд аз пасаш мисраъҳои мани ҳайрон.
Кош аз он сӯи қуллаҳои лозурӣ
Муждае оваранд аз барои мани пазмон.

* * *

Субҳ медамад дар шақиқаҳои ман,
Дӯст, эй содиктарин дӯст,
Субҳи рӯи ту козиб нест.
Корвони муроди ҳавасбозон
Раҳгуми биёбони сарди бевафоист.
Дирои зангӯлаи гӯшвори ту беозор
Мебарад қофилаи диламро ба манзили уммед.
Қасди раҳзанҳо ҳама раҳгум,
Тундии бодҳо ҳама саргардон,
Неши ҷонкоҳи хорҳо ҳама ҳайрон,
Меравад қофилаи ман бетардид.
Кафи хокистарам ба раҳгузоре нест,
Ахгарам ҳаст, ҳар кучое хайма задам,
Ахгарам зи гулхани муқаддаси ману ту,
Ки раҳҷӯи беоташе оташ афрӯзад.
Раҳ ба раҳ Балх буду ҷазбаи лафзи ширинаш,
Ҳам Самарқанду фиреби қанди андомаш,
Раҳ ба раҳ васли ҳаҷромӯзи Бухоро буд,
Ҳам Хучанду биҳишти баҳори оғӯшаш,
Лек қофилаи ман аз паи ситорае мерафт,
Ки чашми ту буд,

Лек кофилаи ман сӯи деҳи қудсие мерафт,
Ки пайкари ту буд,
Деҳи зодгоҳи ишқи ман,
Деҳи бартар аз ҳазор шаҳри бузург!
Субҳ медамад дар шақиқаҳои ман,
Дӯст, эй содиқтарин дӯст,
Субҳи рӯи ту козиб нест.

* * *

Ба расми ҳамидаи тоҷик,
Ки марди зӯфунуни солорро
Пеш гузоранду болонишин кунанд ўро,
Шеърӣ ман шеърӣ суҳанрасои туро
Мукаддам донаду биниҳад дар силки азизон.
Ту фақат аз баландӣ ба ман назора макун,
Ту фақат ришханд мазан,
Ки агар дар пойгаҳ набудам,
Қои ту набуд дар пешгоҳ...

СЕ ТАРЦИМА

Тарас ШЕВЧЕНКО

ҚАФҚОЗ

*Ба дӯсти самимиям
Яков де Балмен*

*Кӣ сари маро об медиҳад
Ва чашмонамро чашмасор мекунад,
Ки чунин шабу рӯз мегирям бар афтодагон?*

Иеремия, Сураи 9, Ояи 1

Аз паси кӯҳ аст кӯҳи абрпӯши симгун,
Кӯҳи ғарқоби ғаму ғарқоби хун.
Дар ҳамон ҷо мекунад ғорат уқобе
Ҳар замон ҷисми Прометейи моро.
Бишканад сандуки сина,
Бифшурад дил,
Лек натвонад хӯрад хуне, ки зинда-ст,
Зинда гардад аз дигар дил,
Дил зи нав сарчашмаи шодиву ханда-ст.
Ҷони мо мурдан надорад,
Ҳам намирад рӯҳи озодӣ.
Гушначашмон кишта натвонанд
Қаъри дарёи балозоро,
Баста натвонанд ҷони зиндаву
Ҳарфу ҳичои зиндаи моро,
Шаъни Яздон, ки мубаррост,
Дар бузургӣ яккаву танҳост.
Эй Худо! Бо ту чӣ ҷойи баҳс!
Ройи ту дар ҳукми мо нест!

Чуз гиристан, чуз гиристан, чуз гиристан,
Нони хушки хешро
Дар ашку дар хун тар намудан –
Кори дигар аз барои мо раво нест.
Хору зор аз ҷаҳли ҷаллодони манфурему аммо
Масту пурхоб аст
Ҳақиқат, беҳабар аз мо.
Кай зи хобаш мешавад бедор?
Кай, Худои хастаи мо,
Баҳри роҳат меравӣ дар хоб,
Моро медиҳӣ имкони умру зист?!
Боварӣ дорем мо бар қудратат, Додор,
Бар тавони рӯҳи зинда!
Ҳам ҳақиқат мешавад бедор,
Ҳам зи хобаш мераҳад озодии бемор.
Ва фақат сӯйи ту меорад намозаш
Халқҳову қавмҳо
Ҳар рӯзу ҳар соат,
То ки дарёҳо равонанд,
Тунду хунполо равонанд!
Аз паси кӯҳ аст кӯҳи абрпӯши симгун,
Кӯҳи ғарқоби ғаму ғарқоби хун.
Дар ҳамин ҷо мои бо лутфу ба эҳсон,
Мои гушна, мои урён
Карда хилватгир озодии ҳайронро,
Бар шиканҷи ҳайли сағҳо додаем онро.
Дар ҳамон ҷо
Устухони хушки инсонҳо фаровон аст.
Ман зи ашку хун бигӯям? Метавонӣ
Ғарқ кардан ҷумла сарварҳову
Тифлону навосаҳои онҳоро ба ашки
Беваю бечорагон яксар,
Ашки духтарҳо, ки резон аст пинҳон дар дили шабҳо!
Ашки оташгуни модарҳо,
Ашки хунии падарҳои куҳансол –
На чу дарё рехт,
Рехт балки мисли дарёбор,
Дарёбори оташбор.

Зихй, эй чопару сайёду сағҳои шикорй!

Зихй, эй шоҳ, эй пушту паноҳи мо!

Зихй!!

Эй кӯҳҳои

Симгуни яхбадомон!

Шумо ҳам, эй ҷавонмардони ҷонафшон,

Фаромӯши Худо ҳаргиз набудед.

Ба по ҳезед, фирӯзй шуморо бод,

Худо ёри шумо бод!

Ҳақиқат, қудрату озодии қудсӣ

Вафодори шумо бод!

Ҷумла моли туст-ин чаппотиву кулба,

На касе бахшида,

На талбидай онро,

На касе амволи худ донад,

На касе дар банд андозад туро,

Бо худ барад ҳамроҳ,

Лек мо!.. Донои доноем,

Ояҳои осмонӣ месароем!

Аз ҷаҳи зиндон

То ба ҷоҳу тахти пуршон

Ғарқи тиллоему урён.

Суйи мо, суйи хирад оед!

Мо шуморо ҳам биомӯзем

Қиммати нону намакро!

Мо-ҳама насронӣён-дорем

Сарвату донишғаҳу маъбад. Худо дода!

Лек мо ҳайрон назар дӯзем сӯйи кулбаи подор,

Кулбае, ки тӯҳфаи бахшидаи мо нест,

Чун шуморо сарпаноҳ аст?

Мо напартоем, чун бар пеши сағҳо,

Пешатон чаппотихоро.

Аз ҷӣ баҳри мо напардозед

Ҳаққи хуршеде, ки бахшад гармию ҳастӣ шуморо?

Будпарастон нестем,

Мо ҳама насронӣёни асли аслем.

Мо каме серем!
 Валекин!..
 Чун ба мо тарҳи бародархондагӣ резед,
 Ҳам зиёд аз мо ҳунар хоҳед омӯхт.
 Паҳнаи хоки азизи мо –
 Мисли домони Сибири мо зарурист –
 Пур зи маҳбас! Пур зи мардум! Ҷойи гап нест.
 Молдавӣ ё ин ки финӣ,
 Ҳар касе бо ҳар забоне ҳаст, хомӯш аст,
 Ё ба лаб шукрона дорад!
 Мо ҳама Тавроти қудсиро бихонем,
 Роҳиби қудсӣ ба мо гӯяд: замоне
 Дошт шоҳе хукбонӣ,
 Дӯсти худро бидушт хона овард
 Хонуми зебои ӯро. Ҳолӣ ин шоҳ
 Мекунад дар боғи мину зиндагонӣ.
 Ваҳ, шумо бинед, он ҷо
 Чӣ касоне мекунад дар боғи мину комронӣ!
 Эҳ, шумо нодону коноед,
 Аз салиби қудсӣ осоре надоред,
 Сӯйи мо бинеду омӯzed аз мо.
 Кори мо: ғорат куну бахшой!
 Ғорат куну бахшой!
 Мустақиман меравӣ ҷаннат,
 Метавон бо худ барӣ авлоду аҷдодат!
 Мо ҳунармандем, оваҳ!
 Мешуморем ахтаронро, дона мекорем,
 Бар сару рӯйи фарангӣ санги дашному ҳақорат низ
 меборем,
 Ё ба вақти қартабозӣ рост мебозем
 Одамеро...на ҳабашро...балки як насрониеро...
 Мо на қаллобем,
 (Худо бошад ниғаҳбон!),
 То харидорӣ кунем аз нав ҳамон моле,
 ки бар мардум ҳаром аст,
 Тибқи қонун аст, аз мо ҳарчи иқдому маром аст!

Тибки қонуни мубаллиғ,
Дўст медорем гўё додари худро.
Эй риёкорону солусон!
Эй ба нафрини Худо шоён!
Дўст медоред на чони бародар,
Пўсташро дўст медорем!
Тибки қонун
Меканеду мекунедаш пўстин бар духтари хеш,
Медиҳед онро ба фарзанди ҳаромитон ба мерос,
Ё ба занҳотон чу попўш,
Ё ба худ-бар он зарурат, ки надонад ҳам зану фарзанд.
Баҳри чӣ маслуб гаштӣ,
Эй ту, Исо, эй ту, фарзанди Худованд?!
Баҳри мо-некон,
Ё пайи ҳарфи ҳақиқат ё дигар чиз?
Ё ки меҳоханд бар ҳоли ту хандем?
Тавба кардам, ҳамчунон шуд!
Маъбаду рамзу калисо,
Шамъҳои равшану дуди муаттар...
Бо тавозӯъ,
Бе таваққуф пеши ту таъзим овардан,
Мағфират дархостан
Баҳри ғорат,
Баҳри ҷангу хуну хокистар.
Хуни ҳамхунони худро то бирезанд,
Аз ту меҳоханд иродат.
Баъд... аз байни ғубору дуду оташ
Мебиёрандат қабое, ки буда он моли ғорат!
Ақли мо равшан! Ва меҳохем ақли дигаронро
Ҳамчунон равшан бубинем.
Баҳри кўрон, тифлакони кўр
Шамси ҳақро чилвагар созем!
Мо чунин хоҳем кард!
Лаҳзае танҳо ба худ оед!

Мо шуморо сохтан хоҳем омӯхт
Лочарам занчиру банду маҳбасу зиндон
Баҳри озодии инсон,
Мо шуморо лочарам хоҳем омӯхт.
Дар ҷавоби хайри мо танҳо бубахшед
Кӯҳҳои нилгуни охиринаи хешро,
Варна кайҳо бурдаанд
Обҳою хокҳои покатонро...
Ҳам туро ронданд, эй ёри ягона,
Эй Якови меҳрубон,
На барои Украина,
Балки баҳри қотили он
Рехт хуни пок аз шарёни имон.
Лоилоҷ аз чоми московӣ
Заҳри московӣ чашидем!
Ёри хайрандеши ман, ёди мудомии ман!
Бо руҳи зинда ба сӯи Украин парвоз бинмо,
Бо казакҳои лаби дарё дилат анбоз бинмо,
Бин ҳисору қалъаҳои гашта яксонро,
Бо казакҳо рез аз чашмони маҳзун ашки сӯзонро,
Интизорӣ каш мани хору асири ин биёбонро.
Баски ҳар андешаи ман
Дарди ғаддори ман аст,
Чумларо якдаст мекорам,
Мон, ки сабзанд,
Мон, ки боди нарми хоки Украина
Сӯи ту андешаҳоямро барад бо шабнами нобаш!
Бо сиришки дӯстона
Селаи андешаҳоямро пазиро мешавӣ ту, эй бародар,
Нарм нармак мекуни аз бар...
Ёд меорӣ ту баҳру дашту кӯрғонро,
Ҳам мани танҳои сарсонро.

18 ноябри соли 1845, Переяслав.

*Евгений ЕВТУШЕНКО***Б А Р Ф**

Қад-кади тори сафедe гӯё
Барф лағжида фарояд ба замин.
Зиндагӣ аини мурод асту вале
Набувад лутф зи умри ширин.

Барф меояду ман ҳам биравам
Рӯзи фардо ба катори дигарон.
Ман надорам ҳаваси умри абад,
Низ аз марг наоям ба фигон.

Боварам нест ба ҳар эҷозе,
Нашавам барфу нагардам ахтар,
Боз чун сабза нарӯям лаби об –
Ту маро ҳеч набинӣ дигар.

Гирам аз домани хешу пурсам:
-Кӣ будам, ох, мани чуфти гуноҳ?
Чӣ маро буд зи ман авлотар?
Кӣ ба меҳри дили ман буд гувоҳ?

Дил ниҳодам ба мисоли ошиқ
Хоки Русияву хуршеди варо.
Дил ниҳодам ба Стенка,¹Пушкин,
Нуктаи доҳии ҷовиди варо.

Буд раҳам гарчи пур аз шебу фароз,
Рӯзи хуш гарчи ба сар кам бурдам,
Байни ҳар суду зиёни олам
Зиндагӣ баҳри Русия кардам!

1 Стенка – Степан Разин, пешвои инқилоби деҳконон дар Русия.

Изтиробест маро дар раги чон,
Ифтихорест мудомам раҳбар,
Ки даме ёри Русия будам,
Гарчи ночиз бувад пеши назар.

Ман наям лоиқи ёд овардан,
Мон, кунад зуд фаромӯш маро.
Лек хоҳам, ки бимонад ҷовид
Ҳамчу хуршед ба рӯи дунё!..

Барф ояд ба ҳамон сабки қадим—
Чун ба даврони Стенка, Пушкин,
Ояд ин барф пас аз ман ҳам боз,
Бинишинад сари мижғони замин.

Барф меояду дар роҳи гузар
Мебарад чашми маро чун ахтар,
Мекунад кӯр чу нақши дигарон
Нақши поҳои маро ҳам яксар.

Агарам умри абад нест, чӣ бок,
Ман ҳамора баумедам, баумед:
Дар ҷаҳон то ки бувад Русия,
Зери ин ҷарх бимонам ҷовид!

«ҲА» ва «НЕ»

Саҳар то шом монанди қатора носабурам ман,
Миёни шаҳрҳои «Ҳа»-ю «Не», беист мегардам.
Ба сони риштаҳои ишқ ҳар тори вучудамро
Танида байни шаҳри «Ҳа»-ю «Не», худро адо кардам.

Муҳаббат нест дар ин шаҳри «Не»,
Чун хонаи холист,
Ба ҷуз гарди фаромӯшӣ набинӣ ту ба манзилҳо.
Ҳама деворҳо аз дарду ҳар хишташ пушаймонист,
Садое нест аз лутфе,
Ҳама гунганд дар ин ҷо.

Нишоне нест аз нуре, ки нури дидаҳо гардад,
Наояд бўи гулҳои баҳорӣ аз гулистонаш.
Ба ҷои хандаҳои рӯзгорон то ба гардунҳо
Садои «Не!» расад аз ҳар дару девору айвонаш.

Даме ки нури маҳ резад чу ашки ҳасрате бар шаҳр,
Чу шайтон мекунад бозӣ шабаҳҳо пеши чашмонат.
Бихоҳӣ зудтар берун шавӣ з-ин шаҳри ваҳшатбор,
Наой сӯи он дигар,
Саломат чун барӣ ҷонат...

Валекин зиндагӣ дар шаҳри «Ҳа» чун ишқ ширин аст,
Ки мушкил нест роҳи ту,
Дару дарвозаҳо боз аст.
Бихоҳад бар кафат резад ситора аз самои дур,
Ҷаҳони саркашу мағрур бо ту ёру дамсоз аст.

Даво аз бўсаҳои гарм ёбад хушкӣи лабҳо,
Мисоли ангубин гардад туро ҳар меваи боғе.
Бихишт аст он, ки ҷои об аз ҷӯяш бинӯшӣ шир,
Равад озору армонат,
Намонад дар дилат доғе.

Дар ин ҷо зӯр ёбад ҳар дили озурдаву бисмил,
Агар санги гаронӣ, мешавӣ ту як нафас шаҳбоз.
Дар ин ҷо бо садои «Ҳа» барояд чашма аз кӯҳсор,
Дар ин ҷо бо навои «Ҳа» кунад ҳар мурғаке овоз.

Дар ин шаҳре, ки чун гавҳар ба садҳо ранг метобад,
Барои ман ҳаёту зиндагӣ ранги дигар дорад.
Вале озурдаам, к-ин нӯшҳо бе неш меояд,
Ки дарди ташнагӣ нодида борон бар сарам борад.

Ҳамин хуб аст, то мисли қатора аз сахар то шом
Миёни шаҳрҳои «Ҳа»-ю «Не» ман бенаво гардам,
Ба сони риштаҳои ишқ ҳар тори вучудамро
Танида байни шаҳри «Ҳа»-ю «Не», обу адо гардам.

АЗ САФАРҲО, АЗ НАЗАРҲО

1. БУРЧИ ЭЙФЕЛ

На сарв асту на шамшод аст,
Вале аз қомати гавҳарфишони дилбаре ёд аст,
Ки ӯ бо домани гулрезии худ доманкашон
сӯи саҳар роҳист
Ва ҳамроҳаш ба ҷуз наззораи чашмони ҳайрон нест.
(Порис)

2. ДАР БОҒИ ҲУКУМАТӢ

Дар растае, ки дастниҳоли бузургон
Сарсабзу хуррам аст,
Дидам дарахти хушбари Раҳмон Набиرو.
Гуфтам: ниҳоли мо ба хоки ғайр қад кашад,
Дар хоки мо нишондаи мо бар намедихад.
(Исломобод)

3. КОБУЛ

Кобул ба мисоли қолии садпора-ст,
Кобул ба мисоли қолии чиркин аст.
Афшондану тоза кардану васла задан —
Гар ҳаст туро кори савобе-ин аст!

4. ДАР САРИ ГӒРИ АҲМАД ЗОҲИР

Ки ҳазор лола пӯшад нас аз ин мазори моро.

Хабари хазони мо бар,
Ту фароғи ёри моро,
Ки фаромашӣ гуноҳ аст
Тарафи мазори моро.

На ҳазор лола чӯшид,
На ҳазор лола пӯшид,
Зи хароби хоки мо чин
Ду ҳазор хори моро...
(Кобул)

5. БОРИ ДИГАР ДАР САРИ ГҶРИ АМИР ОЛИМХОН

Ганҷ бурдиву набурдӣ
Ганҷи моро, ганҷи моро,
Накди моро «ҳамнишин» бурд–
Бебаҳоро, бебаҳоро.
Аз сари мо он чӣ бигашт,
Бемуросо он чӣ бигашт,
Мекашад дар доми ҳайрат
Ҳам худиро, ҳам Худоро.
Хуш ба ҳолат, хуш ба ҳолат,
Вой бар ман, вой бар ман,
Ту бимурдӣ, ман намурдам
Бе Бухоро, бе Бухоро...
(Кобул)

6. УҚЁНУСИ АТЛАНТИКА

Уқёнуси Атлантика
Модари пахновари густурда-ст.
Марзу буми гунагунаро гирифта ба канор
Мисли тифлони ширхораи хеш.
Лек меҳри варо на инсоф аст,
Нест лутфаш ба ҳаммагон яксон:
Мениҳад бар яке зи зар сафи дандон,
Дигареро пайи луқма меканад дандон.
(Дакар)

7. ДАР БОҒИ ШОҲӢ

Боғи шоҳии Алчазоир
 Аз навои масти булбулон саршор,
 Ҳамчунон ки равзаи шеърӣ Ҳофизӣ Шероз,
 Ҳамчунон ки фазои Хучанду Ҳисор.
 Булбулон дар ҳама боғу роғи сайёра
 Ҳамзабону ҳамнавою ҳамгуна-нд.
 Ин фақат одамӣ дусад забон дорад,
 Ин фақат одамӣ намефаҳмад
 Олами одами канораширо.

(Алчазоир)

8. БАЙТИ ТАРЧУМОН

То равон будем сӯи ошени Шахриёр,
Мечакид ашки ҳазини осмони Шахриёр.
Нолаҳо мерехт аз шохи ҳазони тирамоҳ,
Ғусса пар мезад чу мурғи ломакони Шахриёр.
Медавид аз чодае бар чодае боди гузар,
Бо алам мехонд гӯё достони Шахриёр.
Хира буд бар обирон чашмони равзанҳои танг,
Рӯ ба рӯ мечуст бо ҳиммат нишони Шахриёр.
Гуфтам: «Эй ғам! Куштанат хоҳам
ба шодӣ!» Гуфт: «Хон!

Остони дарду ғам буд остони Шаҳриёр!»
Шаҳр шоир буду шоир шаҳр, гӯё мегирист
Дар дили Табрез байти тарҷумони Шаҳриёр.
Рафтам аз ин обу хоку то кунун гул мекунад
Дар канорам лолаҳои ормони Шаҳриёр.

(Табрез)

9. ДАР ПОЙИ ҲАЙКАЛИ УМАРИ ХАЙЁМ

Дар пахлуи ту чом надорам, чӣ кунам?
 Бо худ дили ором надорам, чӣ кунам?
 Гуфтам, ки фалакро зи миён бардорам,
 Ман кудрати Хайём надорам, чӣ кунам?

То дар бағалам зи ту китоб аст маро,
Бар нозу ниёзи дил ҷавоб аст маро.
Хомӯшии сангини ту бе ҳарфе нест,
Як байти ту сад хумби шароб аст маро!

(Техрон)

10. НАВҲАИ ХУРӮС

Аз миёни ҷангали торики бетонӣ,
Лобалои оҳану соручу мавҷи дуд
Мерасад бонги хурӯсе изтироболуд.

Мисли ман ин мурғаки бечора бетоб аст,
Мисли ман дилтангу беҳоб аст,
Интизори субҳи дар пушти ситеғи дур ноёб аст.

Боғ меҳоҳад сарандози арӯсӣ аз ҳарири субҳ,
Ҷӯй меҳоҳад навои симгун аз рӯдбори субҳ,
Роҳ меҳоҳад дили бикшода аз бикшодагиҳои
чабини субҳ,
Хона меҳоҳад таҷаллӣ аз сафои беғубори субҳ.

Субҳ меҳоҳад дили ман дар дили зулмат,
Субҳ меҳоҳад хурӯсе бо ҳазорон захмату меҳнат.

Эй хурӯси қаҳрамони субҳҳоҳон!
Дидаам хуни гулӯятро
Дар рағи гарми шафақҳо
Субҳҳоҳон.

(Техрон)

11. ТАРОНА

Кӯчаи сабзи Анҳори¹ ту
Пургул аз умри гулбори ту,
Гар ҳазорон бувад ёри ту,
Нест чун ман харидори ту,

1 Маҳаллаи зебоест дар Тошканд.

Ёсуман, Ёсуман,
Мен сени севаман!

Кокулони дарози батоб
Метапад мисли чил чўя об.
Ташнагӣ мекунад инқилоб,
Мераҳад аз лабам ин хитоб:
Ёсуман, Ёсуман,
Мен сени севаман!

Ноз кун, нози ширин турост,
Доруи ҳаҷри дерин турост,
Дилбарӣ баски ойин турост,
Баҳри дил лутфи чандин турост,
Ёсуман, Ёсуман,
Мен сени севаман!

Бо чавонӣ аз ин раҳ гузар,
Пур кун аз мастиам сар ба сар,
То зи розам шавӣ боҳабар,
Бо ту гӯяд маро шеърӣ тар:
Ёсуман, Ёсуман,
Мен сени севаман!

(Тошканд)

12. ЧАШНИ ШАРОБ

Базми ангур чӣ хуш,
Чилваи нур чӣ хуш,
Авҷи Мансур чӣ хуш,
Эй Хайём!

Раста сармасти шароб,
Кӯча пайвасти шароб,
Чумла ҳамдасти шароб,
Эй Хайём!

Ишқ масту шаби ман,
Ишва масту таби ман,
Бӯса масту лаби ман,
Эй Хайём!

Чоми масту ғами ман,
Ком масту ками ман,
Ром масту рами ман,
Эй Хайём!

Шӯри ту пираҳанам,
Сукри ту анчуманам,
Ҳарфи ту дар даҳанам,
Эй Хайём!

Соғарат хуршед аст,
Бодаат уммед аст,
Бо ту ҳар чо ид аст,
Эй Хайём!

Соқии ҳар ду чаҳон,
Ғолиби дарду ғамон,
Мондай, боз бимон,
Эй Хайём!

(Кишинёв)

МАН ЗИ ХУШБАХТИИ ХУД МЕТАРСАМ

НИМА

Нима номус, нима вичдон
Нима чавҳар, нима имон,
Нима озод, нима маҳбус,
Нима масрур, нима афсӯс,
Нима торик, нима равшан,
Нима шиша, нима оҳан,
Нима ғайрат, нима тарсӯ,
Нима бадрӯ, нима дилчӯ,
Нима оҳанг, нима овоз,
Нима сангин, нима парвоз,
Нима хомӯш, нима фарёд,
Нима одил, нима бедод,
Нима беҳуд, нима хушёр,
Нима роҳат, нима озор...
Нима-нима ҷумла одам,
З-ин сабабхост нима олам.
Пурра-пурра одаме нест
Пурра-пурра оламе нест.

ДАР САФҲАИ ДЕВОН

Эй ташнаи дард, дар суҳан ҷоят ҳаст,
Чун булбули маст дар ҷаман ҷоят ҳаст.
Чун шеър агарчи меравӣ мулк ба мулк,
Дар сафҳаи девони Ватан ҷоят ҳаст.

ОДАМ ВА НОНИ ГАНДУМ

Тарки чаннат гуфт Одам аз барои нони гандум,
Рохаташро кард бе ҳасрат фидои нони гандум.
Меканад пайваста чону метанад бар ғусса акнун,
То биёбад зери гардун роҳчойи нони гандум.
Боз мегардад ба чаннат (гар Худояш меҳрубон аст),
Хаставу бишкаставу обу адои нони гандум...

СОАТ

Эй Худои карими ботадбир,
Ман надонам чӣ соатам додӣ,
Ки нишонам диҳад ба рӯзу шабон
Вақти андӯху ҳасрату хичрон.

Нест дар соатам замони нишот,
Мӯҳлати бахту фурсати шодӣ.
Бо ҳама кудрате, ки Ту дорӣ,
Ман надонам чӣ соатам додӣ...

* * *

1

Барфи аввал дар сари ман мекунад юриш,
Бори аввал
Барфи аввал дар сари хоки хамӯшат мекунад шӯриш.
Мӯсафедиро надидӣ,
Пуштаи армони ту аммо сафед аст,
Ҳамчунине, ки маро сутхони сар то по сафед аст.
Рӯзи сармо,
Ҳар замоне мерасидам бар дари кошонаи меҳрат,
Бо парешонӣ ту мекардӣ суолам:
«Чунӣ, эй марди парешони парешонгард».
Бе ту ҳоло кас намеурсад зи ман:
«Чунӣ, аё марди болопарвард?!»
Ту кӣ будӣ?

Ту кӣ будӣ, ки забони ту забони сад чаҳонам буд?
Бе ту акнунам хитобе нест,
Бе ту акнунам саволею ҷавобе нест.
Эй азиз!
Ҳоло ту чунӣ?
Охи чонсӯзам туро дар «водии сарди хомӯшон»
гарм медорад?
Шеърӣ пурдардам туро дар олами бефарқи ту
бедард медорад?
Гар Худо то навбаҳорон зиндаам дорад,
Ман баҳорат мефиристам.
Бо гулу себаргаи болои ғӯрат ошноӣ кун –
Зиндагиро бар мазори ту зиёрат мефиристам.
Барфи аввал бар сари ман мекунад юриш,
Шеърӣ ман дар синаи ғампарвари ман мекунад нолиш.

2

Ҳамсари ҳамсоия мо шасти умрашро ба шаст овард...
Ҳамчу гул дар базм шодобанд занҳое, ки дӯш
арғушт мерафтанд, ҳамроҳи ту дӯшодӯш..
Эй аҷаб!
Сархушу мастона мерақсанд,
Беҳабар аз марг дар хангомаи афсона мерақсанд,
Ту вале хомӯшу бегона,
Хонадори дур аз хона.
Зодрузе шодии рӯзат нахоҳад буд,
Ҷуз сукути дардомӯзат нахоҳад буд,
Бар раҳи ту шасти наврӯзат гулафшонӣ нахоҳад кард,
Умри ҳафтоди ту бар сар барфи пирият нахоҳад рехт.
Гар фалак чони маро эмин гузорад,
По агар бар зинаи ҳафтод бигзорам,
Гӯямат: «Ҳафтоди умри ту муборак,
Чилчароғи ёди умри ту муборак!»
Варна...
Ин шеър асту андӯҳи дили шоир,
Варна...
Ин шамъи хамӯш асту зуломи маҳфили шоир...

* * *

То ки ҳастам,
ин ҷаҳону он ҷаҳонам ҳаст,
Ишқ чун аҳгар таҳи хокистари
ҳастӣ ниҳонам ҳаст.
Эй хушо,
ман дӯст медорам турову дӯстдорӣ
мешавад пайдо,
Ҳаҷр ҳасту
ғусса ҳасту
ғамгусорӣ мешавад пайдо.
Дӯш гуфтам:
«Ту марав аз ман, ки
«ман» ҳам меравад аз ман,
Инкилобу
изтиробу
шодиву ғам меравад аз ман,
Ҳарду олам меравад аз ман».
Дӯш гуфтам:
«Бо ту ҳаргиз интиҳое нест,
Қаҳру нозат то бақодор аст,
ҷонамро ҷазое нест,
Расму ойини вафоро бевафой нест».
Дӯш гуфтам,
боз мегӯям, ки ҳастам –
дӯст медорам,
Хушёрам ё ки мастам–
дӯст медорам,
Исавиям,
мӯсавиям,
бутпарастам –
дӯст медорам.
Дӯш гуфтам,
боз мегӯям, ки дар дунё миёни
«доштанҳо»-и банӣ Одам
Гавҳаре аз «дӯстдорӣ» бебаҳотар нест,
Хоҳише аз «дӯстдорӣ» пурсафотар нест,
Мавсиме аз «дӯстдорӣ» дилкушотар нест.

«Дӯст медорам!» –
 Чаҳони пир, барно шав!
 «Дӯст медорам!» –
 Сиришти кӯр, бино шав!
 «Дӯст медорам!» –
 Муроди ланг, пӯё шав!
 Эй хушо, ман ҳастаму
 ту ҳастиву
 ин дӯстдорӣ ҳаст,
 Ёр ҳасту расми ёрӣ ҳаст,
 Ғусса ҳасту ғамгусорӣ ҳаст!

БО МАВЛАВӢ

Дар лабонат бӯсаро пинҳон макун,
 Ташнагони бӯсаро сарсон макун.
 Бӯса мегардад раҳо байни ду лаб,
 Шӯълаи ҷавволаро зиндон макун.
 Гар лабам меҳмонӣ ояд бо умед,
 Шаҳдро пинҳон аз ин меҳмон макун.
 Сад ҷавонӣ медиҳам як бӯсаро,
 Гар ту арзон мекунӣ, чандон макун.
 Ғуссаамро метавон бо бӯса кушт,
 Хастаи ғамро ту саргардон макун.
 Ҳарфи ман чун бӯса то ширин шавад,
 Меканам ҷону туам осон макун.
 Чун лабам ёбад лабат, гӯям ба шукр:
 «Ай Худо, ин васлро ҳичрон макун!»

* * *

Аз хиёбон гузарӣ,
 шарфаи по мешунавӣ?
 Тапиши дил зи дами боди сабо мешунавӣ?
 Ин ҷавонии ман аст,
 К-аз пасат мераваду шеърӣ ҷавон мегӯяд,
 Пайрави сарви равони ту равон мегӯяд,

Ончунон мегӯяд,
Ки ба гӯши гулу себаргаи масти
лаби чӯ оби равон мегӯяд.
Ишқ гарчи ҳама фарёди дил аст,
Ранчу озори худододи дил аст,
Чун шиораш натавон аз сари тоқе овехт,
То бихонанд ҳама раҳгузарон,
То бидонанд ҳама беҳабарон.
Сабр кун, сабр,
аё поктар аз субҳи саҳар,
То ҷавонии дилам
Бо ҷавонии ту анбоз шавад,
Ҳасрати кӯҳнаи ман
Бо гули тозаи рухсори ту ҳамроз шавад.
Сабр кун, сабр,
ки бо сеҳри ҷавонӣ ману ту
Хонаву
раставу
пайроҳаи ин шаҳри ҳазонафшонро
Ҷониби субҳу
ҷавониву
баҳорон бикашем,
Сӯйи ҳангомаи маввочи ҳазорон
бикашем.
Ба Худо,
Он Худованди кариме, ки ҷавонӣ бисиришт,
Аз барои ману ту номаи тақдир
бад-ин гуна навишт.
Аз хиёбон гузарӣ,
шарфаи по мешунавӣ?
Тапиши дил зи дами боди сабо
мешунавӣ?

* * *

Нишин бо ман, ки аз лабҳои ширинат
Бичинам шеърӣ ширинро.
Саропо талхи талхам ман,
Бубар аз ҷони ман ин лаззати ҳичрони деринро.

Ҳамчунон меҳоҳад аз тақдир номи равшани
машҳури дарёй.

Бо тарона меравад аз лобалои сабзаву гулҳо,

Дар лаби ӯ бўсаҳои офтобӣ,

Дар дили ӯ нағмаҳои моҳтобӣ,

Меравад чун оҳубарра беғаму бебок.

Ногаҳ аммо...

Мекушад армони ўро ҳоку реғу хорасанг, эй вой,

Чун паланг, эй вой.

Аз навою

аз сафою

аз вафои чашмаоби ман

Қалби ҳоку реғу хоросанги монанди паланги

роҳи ўро аз кучо нармист,

К-аз вучуди сардашон ғайр аз умеди ноумедӣ нест?!

Ман намедонам кӣ меандозад ин савдо

ба ҷони чашмаоби ман—

Чашмаоби беқарори

беғубори

гулнисори ман?

Ман намедонам, кӣ меҳушқад зи

шавқу шӯри дарёиш?

Ман намедонам, кӣ мемирад ба бадномӣ

зи номи равшани машҳури дарёиш?

Чашмаоби ман,

Эй дамида аз гуноҳу аз савоби ман

В-эй заҳида аз сароби ман!

Ту канори сангзору ташнасорӣ

қисмати ман покбозӣ кун,

Дар лаби ту бўсаҳои офтобӣ,

Дар дили ту нағмаҳои моҳтобӣ.

Ту маро дарёй, инат бас,

Номи равшан инчунинат бас!

* * *

Боки ман нест зи сарсахтӣи ман,
Ман зи хушбахтӣи худ метарсам.
Номи хушбахтӣи ман номи шумост,
Пайкари бахти ман андоми шумост.
Ҳар гаҳе аз раҳи мо пойи ба по мегузарем,
Аз миёни ҳасаду рашку ано мегузарем.
Мисли ман кист, ки бо бахти чавон
хамнафас аст?

Бахт бо чашми пур аз шом,
Бахт бо рӯйи пур аз бом,¹
Бахт бо нозу адое, ки ба ҳар кас ҳавас аст.
Мисли ман кист, ки дар оғуши ин бахти чавон
Аз ғами пириву андӯҳи ҷаҳон озод аст?
Ҳар қадар хушку тари зиндагӣ афсурда кунад,
Боз ҳам обод аст?
Мисли ман кист, ки шодоби баҳори ишқ аст?
Беканор аз шарафи сабзи канори бахт аст?
Марг пеш ояду бинад агар ин тантанаро,
Биравад, з-омадани хеш пушаймон, ба қафо.
Чашми бад дур аз ин замзамаи Замзами ман!
Чашми бад дур аз ин орзуи хуррами ман!
Ман зи чашми бади мардум зи азал метарсам,
Ҳамчуноне зи аҷал, метарсам.
Боки ман нест зи сарсахтии ман,
Ман зи хушбахтии худ метарсам.
Номи хушбахтии ман номи шумост,
Пайкари бахти ман андоми шумост...

ИҚРОР

Гирди давлат гаштаму гирди шикам омад маро,
Вирди имонам шуду вирди шикам омад маро.
Таъбе устои дилам буду сабақгӯи фалак,
Ҳайфи ин устод! Шогирди шикам омад маро.

¹ Шахриёр – шоири баноми Эронист, ки зодаи Табрез аст.

МАСТИ ТАМОШО

Эй ошики худ, ошики шайдо ҳам ҳаст,
Тобу табу беҳобии шабҳо ҳам ҳаст.
Дар ойина ту масти тамошои худӣ,
Як лаҳза ба худ о, ки дили мо ҳам ҳаст.

ТАБРЕЗ

Табрез! Ба сардии чаҳонам таб рез,
Афсурдадилам, ту бар равонам таб рез.
Он гуна ки барфурӯхтӣ чони Камол,
Лутфе бинамою ончунонам таб рез.

МУРДАДИЛ

Ту мурдадилию аз табат ҳосил нест,
Аз шевани бедарди лабат ҳосил нест.
Чун рӯзи сияҳ туро ба сар афтода,
Аз хандаи равшани шабат ҳосил нест.

«ХОРНАЗАР»

Мушқил бувадам ба сӯйи гулзор назар,
Бо чони харобу дили афгор, назар.
Ҳар сӯ нигарам, хории мардум бинам,
Ту Гулназарам мағӯ, магар «Хорназар»!

ШАҲРИЁР

Ҳар чода, ки интизор дорад, бошад,
Ҳар ғунча, ки навбаҳор дорад, бошад.
Табрез, зи кини чарх боқат набувад,
Ҳар шаҳр, ки Шаҳриёр дорад, бошад.

ДИЛАМ ТАНГ АСТ

Наъраҳое, ки чумла бедард аст,
Гирди ман ҳамчу қалъаи санг аст.
Номхоҳии зумрае бенанг
Баҳри ман нанг аст.
Ай худо! Ай худо!
Дилам танг аст.

Рӯ ба рӯ рӯи мардумон сифр аст,
Суфраи меҳри ин ҷаҳон сифр аст,
Хандаву гирияро тафовут нест,
Бутпарасте агар бувад, бут нест,
Монии ман ҳалоки Аржанг аст,
Ба худо дилам танг аст.

Гулхане ҳасту гармии дил нест,
Мавҷи шӯрида ҳасту соҳил нест,
Дар раҳи сояравшани тақдир
Ҷазбаи ошнои манзил нест.
Шоҳии осмон чӣ беранг аст,
Ба худо дилам танг аст.

Тоҷикистон, ки сар ба сар санг аст,
Як сар омочгоҳи сад санг аст,
Падари мо агар фалҳмон дошт,
На ба қасди ману ту пинҳон дошт.
Дар дили мову ту чӣ оҳанг аст?
Ба худо дилам танг аст.

Шоҳаи шеърӣ мо, ки пурхор аст,
Сару пой сухан чӣ хуншор аст.
Бими он бошадам, ки дар пайкор
Низ чашми маро кунад афгор.
Синаам пур зи нолаи чанг аст,
Ба худо дилам танг аст.

Бикушо, бикушой равзанро
Ту ба қадри ғурури озодӣ,
Бинамо, бинамой манзилро
Ту ба чени шукӯҳи ободӣ,
Ба худо дилам танг аст!

ХОКИ ҲАМДИЁРӢ

Андешаи сафедам чун абри навбаҳорон
Бар ташнағони ин хок дорад навиди борон,
Эй шӯри шӯразорон, эй ҳузни лолазорон,
Баҳри худо, бигӯед, ин лутфи ман кучоист?

Чун ахтарон нахусбад чашми ҳичо, ки дорам,
Чун чашма дастгир аст дасти наво, ки дорам,
Бошад, ки роҳ ёбад марди худо, ки дорам,
Баҳри худо, бигӯед, ин сӯзи ман кучоист?

Занчири по набуда занчираи дари ман,
Сарҳад намепазирад озодии пари ман,
Сарвар намегузинад сарсонии сари ман,
Баҳри худо, бигӯед, ин дарди ман кучоист?

Ҳар раҳгузар, ки дидам, бишнохтам худамро,
Дар оташи нигоҳаш бигдохтам худамро,
Дар қолаби умедаш пардохтам худамро,
Баҳри худо, бигӯед, ин шавқи ман кучоист?

Эй умри ман набуда чуз умри дӯстдорӣ,
Эй рӯҳи ман набуда чуз рӯҳи ғамгусорӣ,
Эй хоки ман набуда чуз хоки ҳамдиёрӣ,
Баҳри худо, бигӯед, ин меҳри ман кучоист?!

БЕХОБӢ

Аз парешонии мӯи маҳтоб
Бӯи бехобии ман меояд.
Аз ҳамон қуллаи лозурии бехобии ман
Шеъри маҳтобии ман меояд.

Ту кучой, ки булӯри ғами ҳичронат
Менасозад ба дили сангии қофияи ман?
Ман нахоҳам, ки бимирад
Вусъати дурии байни ману ту
Дар ҳисоре, ки бувад тангии қофияи ман.

Ман ба андозаи ин вусъат
Шоирам имшаб,
Ман ба андозаи ин дурӣ
Ошиқи дар ба дарам имшаб.

Ку тавоне, ки маро чамъ кунад ҳамчу насим
Аз хами кокули жӯлидаи шаб?
Ку равоне, ки шиносад сари озодаи ман
Ҳамнасиби сари шӯридаи шаб?

Қад-қади тораи симини маҳтоб
Меравад тортани андешаи ман
То ба машкӯи саҳар.
Мепарад гулпараки бехобӣ
Аз лаби чашмаи чашмонам
То ба шабҳои дигар.

Боз аз мӯи парешони маҳтоб
Бӯи бехобии ман меояд.
Аз ҳамон қуллаи лозурӣ
Шеъри маҳтобии ман меояд.

ДАРВОЗАИ ХУЛДИ БАРИН

Аз гадое сахт мешармам...
Дасти холие, ки сӯи ман дароз аст,
Мисраи пурбори оҳи чонгудоз аст,
Нотавонам ман ба тазминаш.

Қўяхои хушки ожанги ҷабинаш
Обдори мазраи инсофу имонанд,
Ман натонам мисли як деҳқони огоҳ
Роҳ ёбам бар заминаш.

Панҷаи ларзони ўро
Ман натонам ҷуст тадбире.
Ҳамчунон ки вақти таккони замини Тоҷикистон
Лоилоҷам пеши қалби оташинаш.

Домани садпораашро
Васла натовонам ниҳодан аз дили садпораи хеш.
Дар ҳаёлам менишонам нолаҳои дилнишонаш,
Дар нигоҳам мебарам ман ғуссаи
чаşми ҳазинаш.

Субҳ меоям, ки биам барқарораш,
Рӯзгори хастаи уммедворааш,
Бишнавам аз нав дуои мустаҷобаш,
Бардавомаш? Вопасинаш?

Сад раҳаш ман гуфта будам аз бихиште,
к-он шавад бунёд,
Сад раҳаш ман гуфта будам, к-ӯ насозад
аз худое ёд,

Ай худо! Аз чурми мо бигзар,
Ту намо дарвозаи хулди баринаш!

ТОРИКӢ

Бо сукути чашма гуфтам:
«Бо ту меҳоҳам даромезад суруди ман,
Чун насиму хам-хами кокул».
Хушк буд хомӯшии лабҳои серобаш.

Накҳати пӯдинаро гуфтам:
«Бо суруди ман пар афшон,
К-аз хазон моро раҳой нест».
Рехт нармак бар сари санге, ки беҳис буд.

Бо хати парвози шохин гуфтам:
«Сабр кун, то мисраи ман ҳам ба паҳлуи ту бошад,
Чуфт буданҳо, ба чуфтии ду дида, рӯшанизоаст».
Об шуд,
Мавчи ҳаво шуд.

Тоҷикистон!
Аз сабоҳе, к-аз замири як сухан рӯ мекушояд,
Рӯ мапеч,
Шӯълаеро, к-аз дили як вожа меҳезад,
Кам мабин.
Ман ба қадри ваҳми як тифли мусофир
Аз шаби торики тақдири ту метарсам.

ВОДИИ СӢЗОН

Ман дар ин шаҳри парешон,
Ки ба андозаи анбони гадо холист,
Меравам сӯи худу то ба худӣ раҳ дур аст.

Нахлҳо
Девбоданд пур аз чангу ғубор.
Доманам дошта мегӯянд:

«Бо худо гӯй, ки бар мо гирияд,
Ба ҳазинии як абри поиз».
Ашки ман мерезад,
Дар раҳи гилолуд
Пои ман мелағжад.

Мӯсафеде, ки дуогӯи ман аст,
Лоилоҷ асту саҳо мечӯяд.
Остини шармаш
Накунад дасти ниёзаш пинҳон.
Аз сафедии мӯяш
Чашми ман хира шавад,
Чун зи оинаи барф.

Дигаре дар раста
Мефурӯшад Қуръон.
Ботаҳорат,
Бетаҳорат
Мебаранд имон,
Мебаранд имон
Ба холигии як ҳамён.

Ман натонам, ки аз ин водии сӯзон гузарам...

ҲАҚИ ФАРЁД

Дили ман марсияи танҳоист,
Сари ман хутбаи саргардонист.
Вақти зодан агарам нола бар афлок расид,
Ҳақи фарёд дар ин шаҳр ханӯзам боқист.

Оҳ, танганд ҳама равзанаҳо,
Нагзарад ғуссаи паҳновари ман аз онҳо.
Чашми тирезаи мардум баста,
Рӯҳи ҳамдарди халоиқ хаста.

Ман ба андозаи андӯҳи баҳории як марди нобино,
Ман ба андозаи талвосаи як мурғи гирифтор
Аз бари хомушии хурду калон мегузарам.

Мерасад шевани гурге танҳо
Аз дили сарди биёбоне ба гӯшам.
Мекунад гиряи ёғуи ғарибе
Раҳ ба раҳ обам.
Бишнавед оҳи маро ҳам боре,
Эй гаронгӯшон!

Варна дар хотаи сангини хамӯшии шумо
Ҳақи фарёд ханӯзам боқист!

* * *

Барг-барг аз шоҳаҳои заъфаронӣ
Тирамаҳ мерезадам бар сар.
Оби рӯи ман нахоҳад кард шодоб
Мушти хошоки маро дигар.

Дар ғурубистон тулӯи тозае нест,
Дар ғурубистон ғуруби орзухост.
Дар лаби афсурдаи чӯ нағма хомӯш аст,
Дар лаби ман номи васли ту фаромӯш аст.

Ман дар ин гулгашти ҳасраткуштаи поиз
Он қадар пирам, ки пире дар ду олам
мисли ман нест.

Дарди дилро бо ту натвонам кушудан,
Дар забони талхи ҳичронам сухан нест.

Мекашад аз доманам боди хазонкаш,
То диёри ҳузни ту раҳ ҳаст,
То баҳори ҳусни ту раҳ нест.

Ғусса-ғусса баргҳоро медиҳам пош,
Нола-нола дардҳоро медиҳам пош,

Пора-пора шеърхоро медихам пош,
То агар бодe барад лоқайду бепарво,
Аз замини ёдҳо то марзи беёдӣ барад лоқайду бепарво.

Ман дар ин хоки хазонобод
Чун ниҳоли ноилоҷи тирамоҳонам хазонпӯш.
Эй хаёли рӯи ту наврӯзии умрам,
Аз чӣ кардиям фаромӯш?!

Барг-барг аз шоҳаҳои заъфаронӣ
Тирамаҳ мерезадам бар сар,
Зинда гӯрам мекунад бе ту
Ҳамчу ахгар
Зери хокистар.

АСП

*Дар зикри
Ато Муҳаммадҷони ҳунарманд*

Эй, кадом асп фикандат ба замин,
Ки саворат бубаранд
Ёру агёр ба аспи чӯбин?
Эй, кадом аст?!

Аспи гулгуни ту метозаду метозад
Сӯи бесӯйии майдони ҳунар,
Ҷониби субҳи паси шонаи Фардо.
Ёлаш аз ёли шафақ зарринтар,
Рез-рези сумаш аз шарфаи пойи сахарӣ нозуктар,
Шихааш шӯри Муноҷоту зи парвози замон чобуктар.
Хоби ман мепарад аз дунболаш,
Хоби ман метапад аз сум заданаш –
Набзи ман арсағаи мастии риндонаи як мисраи
Ҳофиз
Ё ки суқри сухани Хочаи Ансорист.
Хоки ман медамад аз дамдамаи азму талошаш,
Хоки ман толиби озодагиву озодист.
Аз ғуборе, ки саворе дорад,

Агар ойинаи инсофи касе тира шуда –
 Боке нест.
 Ё ки аз шаъшааи ёли зарафшонаш
 Чашми имони касе хира шуда–
 Боке нест.
 Аспи гулгуни ту метозаду метозад
 Аз дили шаб,
 Ғарқи САҲАР.

* * *

Шаб чомаи олудаи чиркинро
 Афканду таҳорат кард
 Ва субҳ
 Аз тангнои зулмонеш
 Бо вусъати мунаввари беғаш бурун омад.
 Ҳар нағма ботаҳорат буд,
 Ҳар сабза ботаҳорат буд,
 Ман-ҳар нафас, ки мекашидам-ботаҳорат буд,
 Ман-ҳар қадам, ки мениҳодам-ботаҳорат буд.
 Андешаам, ки мерасид аз роҳи дури беҳобӣ,
 Гуфто: «Чаро дар чоғаҳи арзи гуноҳҳо
 Мардумро
 Қаҳр аст бо тулуй бедорӣ?»
 Овози ботаҳорати худро кушодам:
 «Эй мардуми шикастатаҳорат,
 Омад замони тоза кардани таҳорат.
 Тирезаҳои торро боз кунед!
 Чашмони пурғуборро боз кунед!
 Дилҳои бебаҳорро боз кунед!»
 Овози ман ба равзани хусбида мушт мекубид,
 Фарёди ман ба хонаи шабмонда занг мезад.
 Бар шаҳри ося
 Мерехт аз гулӯғаи мурғон
 Сад обшори ботаҳорат.

Аз шаҳри беҳавасҳо овора мегузашт
 Мавҷи зулоли субҳи ботаҳорат.

Руз мемурду ғуруби бетулўашро шафақ хун мегирист...
 Кӯҳҳо охиста рахти тираи мотам ба бар мекард...
 Қатра-қатра метаровид ахтари ашк аз нигоҳи
 нилгуни осмони дур...
 Бо алам гуфтам, ки: «Падруд,
 Эй, ки бо ту хастиямро рӯшанӣ буду сафо буду
 вафо буд!
 Рафтани ту мебарад бо худ зи чонам рӯшанирову
 сафорову вафоро.
 Чун ту садҳо рӯзро дар пушти шабҳо кардаам гӯр,
 Чашми садҳо рӯзро аз кӯрии худ кардаам кӯр,
 Балки худро пора-пора кардаам гӯр,
 Балки худро зарра-зарра кардаам кӯр.
 Як замон тифлии шӯхамро савори аспи симинбол
 Бурдаву дигар наовардед.
 Бомдоди навҷавонии маро ғарқи гули олуҷа
 аз дастам рабудед,
 Умри ҳичрон тай шуду бозаш ба сомони мани
 музтар наовардед.
 Як замон ишқи маро оғӯш кардеду ба роҳи
 кӯтаҳи якрӯза бурдед,
 Орзуҳо,
 Ормонҳои маро якрӯза кардед,
 Доғҳоро дар дилам садсола кардед.
 Аз ғами нури сафеде, ки рабудед аз ману аз хеш,
 мӯҳоям сафед аст.
 Устухонҳои саропоям сафед аст,
 Ин ғами ман мешавад бар ман сафедии кафан охир,
 Мебарад хокистари сад гулҳанамро дар дили
 хоки сияҳ охир...»
 Рӯз мемурду ғуруби бетулўашро шафақ
 хун мегирист...
 Кӯҳҳо охиста рахти тираи мотам ба бар мекард...

Қатра-қатра метаровид ахтари ашк аз нигоҳи
нилгуни осмони дур
 В-аз ду рӯи ман фурӯ мерехт.

* * *

Таърих бигўядам шаборўз,
К-аз қисмати одамй гузашта
Айёми асорату ғулومй,
Ўабру ситами ғулумдорй.
Аммо ба ҷаҳони шўру исён
То ҳол Сухан ғулумдор аст:
Дил хоҳаду ман ғуломи ўям,
Озодии ман чй пойдор аст!

ПАЙМОНИ НОШИКАН

*Эҳдо ба тири равшанзамир
Холмуроди Шариф*

Ту чавони, ту чавон, эй пири мо,
Ҳикмати мо, панди мо, тадбири мо.
З-он ки бо ту ҳамдамеу ҳамнафас,
Ин мукофот аст аз тақдири мо.

Ноқисе аз файзи ту комил шавад,
 Чоҳиле аз ҳарфи ту оқил шавад,
 Бо дили ту гар нашинад ноҳалаф,
 Барфурӯзад хешу соҳибдил шавад.

Нуру фарҳанг аст дар чашмони ту,
Сидку ихлос асту меҳр имони ту,
Гарчи сад паймонаи дастат шикаст,
Ношикан монда вале паймони ту.

Чун Зарафшон роҳи умрат хуррамист,
Маънии ҳастӣ бароят одамист,
Дӯст чӯй, ҳар кучое по ниҳӣ,
Мазҳаби ту ҳамдиливу ҳамдамист.

Рӯзгорат поку худ покизай,
Дар сафо марди баландовозай,
Чун шарифӣ аз падар мероси туст,
Сафҳаи моро ту байти тозай.

Аз ту ҳаст озоишу озор нест,
Дар лабат чуз аз вафо гуфтор нест.
Қисмати ту боғбонӣ будааст,
Ҳосилат чуз бори шаккарбор нест.

Ҳаст дар ҳар ғӯшае шогирди ту,
Ҳалқаи тиллост гирдогирди ту.
Дар ҳама базму ҳама маҳфил бувад
Дар забони пиру барно вирди ту.

Хуш бувад, гар ҳар раҳе чун роҳи туст,
Ҳар диле ҳамчун дили огоҳи туст.
Аз ғуруби зиндагӣ ҳарфе маёр,
Субҳ мезояд, агар бегоҳи туст.

Ту чароғӣ, шӯълаафшон зинда бош,
Ту чанорӣ, соягардон зинда бош.
Ту чавонӣ, ту чавон, эй пири мо,
Баҳри мову Тоҷикистон зинда бош!

НИЁИШ

Зи олам, модари чон, то сафар кардӣ,
Калону резаро хуни чигар кардӣ,
Чу борон рехт ашки духтарони ту,
Писарҳоро ту хоки раҳ ба сар кардӣ.
Даме ки рахт мебасти ба дуродур,
Ба рӯи мо зи ғам як-як назар кардӣ.
Нигоҳат як чаҳон андӯху ҳасрат дошт,
Ту моро аз ҷудоӣҳо хабар кардӣ.
Чаро раҳ бурдаӣ дар мулки зулмонӣ,
Ту, ки садҳо шаби ялдо саҳар кардӣ?!

Чаро бо хоки тира сар ба сар гаштӣ,
 Ту, ки хоки сияхро мушти зар кардӣ?!
 Чаро бо хору хас акнун ҳамоғӯшӣ,
 Ту, ки дашту даманро гулбасар кардӣ?!
 Чаро дар манзилат имрӯз танҳой,
 Ту, ки як хона духтар, ҳам писар кардӣ?!
 Чаро дар пеши марг ин гуна мағлубӣ,
 Ту, ки бар лашкари ғамҳо зафар кардӣ?!
 Ҳамеша дар лабат ҳарфи муҳаббат буд,
 Ту хомӯшиву ойинро дигар кардӣ.
 Ҳамеша дастҳоят пурнавозиш буд,
 Ту оромиву моро гунгу кар кардӣ.
 Набинемат сари чакдон ба обутоб,
 Ту дастархони мо бе зебу фар кардӣ.
 Набинемат таҳи дар гоҳи раҳпой,
 Ба дидорат ту моро дарбадар кардӣ.
 Набера то набера ҷустуҷӯ доранд,
 Ту онҳоро адои чашми тар кардӣ
 Туро гаҳвораи нав чашмдорон аст,
 Ту келини ҷавонро мушти пар кардӣ.
 Аё модар, аз он рӯзе сафар кардӣ,
 Ту моро аз ғамат хуни ҷигар кардӣ.
 Вале сарсабзу гулафшон бихоҳад монд
 Ҳамон боғе, ки аз ҷон гулбасар кардӣ.
 Вале пурҳосилу пурбор хоҳад монд
 Ҳамон киште, ки умре пурсамар кардӣ.
 Илоҳӣ манзилат пурнуру равшан бод,
 Ки моро аз дили равшан хабар кардӣ.
 Биҳишти ҷовидон асли маконат бод,
 Ки моро аз биҳиштат баҳравар кардӣ.

ДУ ШЕЪР БАРОИ ОДАМУШШУАРО

1

Рӯдакӣ, ҳон, худои арши сухан!
 Ҳаббазо, ки ба вақти худ зодӣ,
 Аз Бухоро чу шоири Сомон
 Роҳи Бағдоду Басра бикшодӣ.

Варна дар рӯзгори пораи мо,
Бо ҳама шавқу шӯри кайҳонӣ,
Ҳамраҳи худ ба гӯр мебурдӣ
Шарафи шоири зарафшонӣ...

2

Ворисони баҳиммати шоир,
(Зери ин чархи фитна пир шавед!)
Навбати Рӯдакӣ ба ёд оред,
Аз мукофоти ӯ чу сер шавед.
Баски ўро ниёзи бештарест
Бар мукофоту кайфари такдир,
То ки боре тавонад аз пули хеш
Гӯри вайрони худ кунад таъмир...

ДУ ҲАЙКАЛИ РҶДАКӢ ДАР ПОӢТАХТ

Устод Рӯдакӣ!
Дидӣ, ки зиндагонии мо чӣ гарон аст?
Аз боғи навҷавонии худ то канори шахр
(Ҳарчанд дур нест),

Ту пири пир омадӣ,
Дамгир омадӣ...

ҶУМЪА ОДИНА ВА ҶОИЗАИ РҶДАКӢ

Дар китобаш, ки мадфун буд,
Бо китобаш зиндагӣ зи сар бигрифт.

Паҳлу гардонд муқоваро хомӯш
Ҳамчу санги нишони гӯри хеш
Ва бурун омад.

Дастҳое, ки санг заданд бар сари ӯ,
Чак-чаки шодбош раҳо карданд.

Дар сари синаи фиғори ӯ
 Шӯълаи Рӯдакӣ фурузон шуд.
 (Чунон ки рӯзи осмон то нагардад сиёҳ,
 Ситорае дар канораш дурахшон нест).

Ӯ шигифтзада менигарист
 Ба руҳи ёру дӯстони дерина.
 (Зери чодари занон ниҳон шавед,
 Эӣ бародарони бадандеш,
 Ки Юсуф зинда мерасад ба Канъонаш!)

Назар афканду бовараш н-омад,
 Боз баргашт дар китоби хеш
 Ва муқоваро пӯшид
 Ӯамчу санги нишони гӯри хеш.
 Манзили ӯ ҳамора пурнур аст,
 Ки шӯълае зи Рӯдакӣ бурда.

СУБҲИ РӮДАКӢ

Ин бомдод аз шарқи нуронӣ набуда,
 Аз пичаҳои субҳҳои Рӯдакӣ буда,
 Саршори покиву сафои кӯдакӣ буда.

Парвонаи рӯҳам барад тарфи шимоли шаҳр,
 Бар матлаи ин нури раббонӣ,
 Ёбам, ки зери боми гардунҳо
 Хуршеду ӯ харду яке буда.

Субҳе, ки бо субҳи дилам садранг омезад,
 Аз пушти кӯҳи ҳайъати тан-овараш хезад,
 Кӯҳе, ки пешаш кӯҳи Варзоб андаке буда.

Розе, ки аз лабҳои сӯзонаш бурун ояд,
 Огандаи андӯҳу тимори қурун ояд,
 Ёбам, ки ҳарфи ӯ бувад афғору хуншор
 Аз даҳри душманпарвару аз даҳраи Чингиз;

Бинам, ки аз оби суханҳои равонаш
Гул карда боғи қудсии Ҳофиз;
Донам, ки Айнӣ мениҳад авроқи ўро
Чун докаи марҳам ба захми синаи мардум;
Гўям, ки баҳши ҳамрави деринаи мардум
Саҳрои ҳичрони замонҳо кўчаке буда.

Чун хуни фосид рағзани даврон бурун карда
Аз ҷисми Ҷовидон ҳасудони варо яксар.
Оне, ки мегўяд зи баъди қарни бисёре
Аз Рўдакии бениҳоят бо шаку хорӣ,
Ёбад, ки дар ҳайҷои буду нест
Ҳозир якеву ҳарза лак андар лаке буда!

Бо қорвони офтоби ҷовидона
Шоир равад сўи замонҳо аз замонҳо.
Шаҳрам чу мурғи субҳ аз дунболаи ў,
Пар мекашад аз ин макон сўи маконҳо.
Боке набуду нест, гар аз пушти раҳпўён
Ҳар лаҳза афғони саге буда!

Ин бомдод аз шарқи нуронӣ набуда,
Аз пичаҳои субҳҳои Рўдакӣ буда...

МУНОҶОТИ ОДАМУШШУАРО

Дар диёри бепаноҳи хеш
Ҷуз ба шеърӣ худ паноҳам нест.
Баски набвад рӯҳи ороам,
Дар замин оромгоҳам нест.

Дар тулӯю дар ғуруби Меҳр
Шеваи омад – шудам пайдост.
Гар тавонӣ, зоданам бингар,
Гар натонӣ, мурданам бишнос!

Посбони хонаи чашмам!
 Ғафлати ту ғорати ман буд.
 Ҳеч марге бо манат н-овехт,
 Кулфати ту офати ман буд.

Шӯразорат мекашад доман,
 Ёди Қӯи Мӯлиёнат кун.
 Аз тилои кон маҷӯ толеъ,
 Ҳифзи тиллои равонат кун.

Ромиши шеъри дарӣ бишнавар,
 К-он дарои корвони туст.
 Ҳафт пуште, к-ибтидои туст,
 Вусъати ҳафт осмони туст.

То Бухоро кӯтах аст оҳат,
 Дар дилат тарҳи Бухоро рез.
 Тифли одам рӯди пуршӯр аст,
 Гар бирезӣ, маҳви савдо рез...

Дар диёри бепаноҳи хеш
 Чуз ба шеъри худ паноҳам нест.
 Баски набвад рӯҳи оромам,
 Дар замин оромгоҳам нест.

Рӯзи ҳашрам гар нишон хоҳӣ,
 Чӯ маро аз гӯри Сомонӣ.
 Вой аз сарпанчаи ғафлат!
 Дод аз дасти пушаймонӣ!

РҶДАКӢ ВА ДУВОЗДАҲ ДАРВОЗАИ БУХОРО

1

Рӯдакӣ аз даре дарун омад,
 Бар тани мулк мисли хун омад.
 Баъд аз ёздаҳ дари дигар
 Шӯхрату шони ӯ бурун омад.

2

Ҳар даре буд равзани нуре
Дар шабистони тори манфуре.
Аз раҳи нур уштулум овард
Ҳар кучо буд каждumu мӯре.

3

Рӯдакӣ аз даре дарун омад,
Ошнои ғами курун омад.
Баъд аз ёздаҳ дари боқӣ
Ҳамчу бегонае бурун омад.

БАРФ

Масти ҷавонӣ ин сахар
Аз кӯча месозӣ гузар,
Резад ба рӯят гарди субҳ
Чун барф аз болои барф.

Дар тораҳои мӯи ту,
Мижғони ошиқчӯи ту
Ҳоҳад дилам маъво кунад
Чун зарраи зебои барф.

Аз шӯълаи наззораат,
Аз оташи рухсораат
Ман об гардам сар ба сар
Он сон ки сар то пои барф.

Ҳайф аст нақши пои ту
Монад ба рӯи роҳи ту.
Биншонамаш дар синаам
Чун пайрави савдои барф.

Эй субҳи бепоёни ман,
Эй покии имони ман,
Боре биё дар ҷони ман,
Чун дар дилу дунёи барф.

Як шӯъла хоҳам аз табат,
Як бўса хоҳам аз лабат,
Эй кош, бошад бахти ман
Чун бахти беҳамтои барф!

ЧОРСӢ

Дида бар роҳи гули якдонаам,
Ташнаи як хандаи субҳонаам,
Кӯ ба кӯям мебарӣ, эй чорсӯ,
Чор сӯям мебарӣ, эй чорсӯ.

Якнаво бошад дили шайдои ман,
Якҳаво бошад сари танҳои ман,
Кӯ ба кӯям мебарӣ, эй чорсӯ,
Чор сӯям мебарӣ, эй чорсӯ.

Хондаам як байти абруи баланд,
Хӯрдаам як қатра аз ҷӯи баланд,
Кӯ ба кӯям мебарӣ, эй чорсӯ,
Чор сӯям мебарӣ, эй чорсӯ.

Кокули пуртоб тобам бурдааст,
Дидаи беҳоб хобам бурдааст,
Кӯ ба кӯям мебарӣ, эй чорсӯ,
Чор сӯям мебарӣ, эй чорсӯ.

Ту биёр уммеди ман аз чор сӯ,
Ту намо хуршеди ман аз чор сӯ.
Чашми чори ман фидо, эй чорсӯ,
Ҷони зори ман адо, эй чорсӯ!

* * *

Маҳтоб аз баландии қудсӣ нигоҳ кард,
Оёти ишқ хондаву моро никоҳ кард.
Точат ба сар ниҳоду маро раҳти хеш дод,
Аз ту арӯсу аз мани шӯрида шоҳ кард.

То дилчавон зи пириии дунё гузар кунем,
Чашмони ахтарони чавонро гувоҳ кард.
Обе, ки буд ишорате аз умри даргузар,
Ҳасрат фурӯ нишондаву ҳам тарки оҳ кард.
Чун мо насими домани кӯхпора нарм-нарм
Домони гул кашидаву аз гул кулоҳ кард.
Лабҳои ман, ки бо лаби ту бўса офарид,
Кори савоб гуфтаву нав-нав гуноҳ кард.
Дур аз ҳасуд лаҳзае осуда зистем,
Абре зи дур омаду рӯяш сиёҳ кард...

БОМ

Эй Боми Ҷаҳон, ки хастай мисли ҷаҳон,
Сар то сари ту чакад зи барфу борон.
Дунёи наву кӯҳна фаромӯшат кард,
Тарсам, ки фурӯ шавӣ ту бар фарқи замон!

ЧАНД ҚИТЪА

Пора шуд гар ниқоби бадкоре,
Мадех аз даст дасти хушёрӣ,
Ки басе ӯ ба макри худ чуст аст,
Ки мисоли пиёз садпӯст аст.

* * *

Хат задӣ шеърӣ шоиру гуфтӣ:
«Пок кардам зи номи ӯ дунё!»
Ту ба киштии коғазии хеш
Чун тавонӣ гузашт аз ин дарё?!

* * *

Дил сиёҳу мақоми туст баланд,
Дар баландӣ ту чун шавӣ дигар?
Дар ҳаво ҳам сиёҳ метобад
Нақши парвози зоғ пеши назар.

ПЕШПОЙ

Аз ду дасти ношиноси «Инқилоби Уктубар»
Мерасад бӯи дили афсурдаи Туғрал ханӯз.
Сарнагун афтоданаши аз ҳикмати имрӯз нест,
Пешпой хӯрда буд аз мурдаи Туғрал ханӯз.

НАВРӯЗ

Ба гардунҳо чу барқу жола рӯид,
Лаби ҷӯ ғунчаи табҳола рӯид.
Ба ду олам замини мурдае нест,
Зи хоки модари ман лола рӯид.

ОҒОЗ

Муборак Рӯзи истиқлоли Тоҷик!
Хумоюн субҳи истиқболи Тоҷик!
Зи баъди Оли Сомон боз таърих
Биоғозад шумори соли Тоҷик.

ЭЙ АБР!

Эй абр, ба дашту марғзори тоҷик
Ту гирия макун, чу бар мазори тоҷик.
Аз ашки фиरोқу хуни ноҳақ ҳама рӯз
Тӯфони Нӯҳ аст дар диёри тоҷик!

ХҲҮРДАҲО

Бозор

Дар ин печу хама бозори озод
Наёбӣ чуз фану озори озод.

Шакар

Аз он рӯзе, ки шаққар дар дуқон нест,
Шаққарҳое дар ин шаҳри қалон нест.

Баҳона

Чу Фирдавсӣ бихоҳад хизматона,
Чу Маҳмудаш кӣ мечӯяд баҳона?

Бӯқаламун

Чу маҳкам шуд дари ҚМ барояш,
Зи масҷид мерасад акнун садояш.

Ошиқона

Ту аз ман рафтаӣ чун ёди Қоммун,
Заволи Қоммуну барбодӣ Қоммун!

Миллатгарой

Аз он тарсам, ки фардо Шарқи соҳиб
Намонад офтобашро ба Мағриб.

Иқро

Бувад девони шоирҳо фаромӯш:
Ба Девони вазирон додаам ҳуш.

Бахшиш ба як қаллоб

Ба дуқон рафтию Қуръон харидӣ,
Гумон кардӣ, ки ту имон харидӣ?

Барои Душанбе

Ғубори ту чаро ки бесавор аст?
Чаро дуде, ки дорӣ, бешарор аст?

Барои Тоҷикистон

Аз он гаҳворасон чунбад заминат,
Ки бедоре наёбам дар каминат?!

СЕ ҚИТЪА**Китоб – қабристон**

Ту ба марги шиносу бегона
Шеъраке гуфтаӣ ба оху фиғон.
Ҳар кӣ хонад, зи ту суол кунад:
– Ин китоб аст ё ки қабристон?!

Хасак ва «Хамса»

Ҳочате набувад барои қиёс,
Хасаки ту зи «Хамса» авлотар.
Гар Низомӣ яке мушарраф шуд
Таи ҳафтод соли Ёқтубар,
Хасаки ту баромада сад бор,
Мебарояд дусад раҳи дигар.

Гувоҳ

Хомае, ки рӯзу шаб ҳамкори туст,
Аз сияҳкориӣ ту бошад гувоҳ:
Гар варо дар коми оташ афкананд,
Оламе аз дудааш гардад сиёҳ.

КАТИБАҲО

Дар пештоқи бозори «БАРАКАТ»

Чанд хоҳӣ баракат аз дари субҳу шомам?
Баракат монда, аё дӯст, фақат дар номам.

Дар санги мазор

Хабарам деҳ зи ҷаннат, ар тонӣ,
Қимати ноку себи хубонӣ.

Дар шишаи холии «Арақ»

Зи маҳфил ҳар касам берун фиканда,
Дили худро кунун дар хун фиканда.

Дар равоқи бонки давлатӣ

Садсӯмаро яксӯма гуфт:
Бодо чунин ҳамчавҳарӣ!
То кас нагӯяд баъд аз ин
Ман дигарам, ту дигарӣ.

Дар ҳошияи вожаномаи

даврони бозсозӣ

ОШКОР – ин ОШ-и бепул хӯрдан аст,
Вақти КОР аммо фирор овардан аст.

* * *

Назми бозорӣ агар ин асту худ бозор ин,
Мо зи баҳри ҷомаву тоқии сар ҳам бигзарем.

Дар дарвозаи ферма

Мурғ агар тухме наорад баъди сад соли дигар,
Айби Истолин бигӯю аз раис ҳарфе мабар.

Лафзи дарӣ

Эй лафзи дарӣ, нишони тоҷик туй,
Дар ҳар ду ҷаҳон ҷаҳони тоҷик туй.
Аз Санҷару Чингизи замон бокам нест,
Донам, ки паноҳи ҷони тоҷик туй!

Оҳ

Дар ин диёр оҳ кашидан ҷӣ мушкил аст,
Тарсам, ки санги кӯҳ ба фарқам раҳо шавад.

Бонги тир

Дар замин, ки қабони лоларангаш дар бар аст,
Хониши мурғон чу бонги тир меояд ба гӯш.

ХАЗОН

Духтари заркокули маҳзун,
Оҳи сардат заъфаронӣ,
Дар нигоҳи хастаи ту
Ночавонии ҷавонӣ.

Атри ҳичрон мебарад ҳар сӯ
Аз ҳами мӯят насими субҳ,
Пайки дурӣ мебарад бо хеш
Аз сари кӯят насими субҳ.

Оғушат чун лонаҳо ҳолӣ,
Мурғи ишқат ломакон аст,
Аз ду ҷашми пурғурубат
Дарду андӯҳат ҷақон аст.

Дар дили ман хоҳари ту—
Он гули наврӯзии ман —
Мисли ту гирёни гирён аст,
Мисли ту кокулпарешон аст.

Дар дили озурдаи ман
Решааш дар оби хичрон аст,
Аз чунин бозии қисмат
Ҳамчу ман ҳайрону ҳайрон аст.

Дар дил асту бо дили ман нест,
Ҷуз ҳаёли ботили ман нест,
Бо ман асту ғайри дардам нест,
Шӯълаҳои охи сардам нест.

Дар дилам розе ниҳон аст,
Дар дилам фасли хазон аст...

* * *

Ман дари худро бикӯбам:
«Ассалом, эй Гулназар!»
Аз дарун ояд садо:
«Маъзур, ин ҷои дигар!»
Гӯямаш: «Бегонагӣ набвад миёни мову ту,
Дар кушо,
То дар канори меҳри ту бо ту ду-се соғар занам,
Дарди шеъраро кушоям,
Сӯзаму чун шӯъла дар хомӯшии ту
пар занам».

Гӯядам: «Эй ҳарзаи ноошно,
Бо туам набвад сари соғар задан,
Шеъри дарду дарди шеъратро ту бар
ёди фаромушӣ супор,
Сӯхтанро воғуздор—
Нест дар иқболи ту чун шӯъла
дар хомӯшии ман пар задан!»

Зору зорон,
Лоту ҳайрон
Лоилоҷ истодаам пушти дари пӯшидаи хеш.

Дар кучо,
 Бо кӣ ду-се соғар занам,
 Шеъри дардамро сароям,
 Дарди шеърамро кушоям,
 Сузаму чун шӯъла дар хомушии ӯ
 пар занам?!

СОЯ

Зинда бош, эй сояи кӯтоҳи ман,
 Сурати берангу бори охи ман.
 Сояҳои офтобӣ бо худанд,
 Ин туй рӯзу шабон ҳамроҳи ман.
 Он қадар дар хештан афрӯхтӣ,
 К-аз алам мирад ҳама бадҳоҳи ман.
 Аз ғаму дарди замон оғаҳ манам,
 То ту ҳастӣ ҳар замон огоҳи ман.
 Гуфтаму бори дигар мегӯямат:
 «Бош, эй дарбори ман, даргоҳи ман!»
 Мутаккои орзуҳои манӣ,
 Пояи ман, маснади ман, ҷоҳи ман.
 Бонг бар ту мезананду ғофиланд,
 К-оғуши ту буда хилватгоҳи ман.
 Эӣ баландии сари ман, зинда бош,
 Сояи арзандаи кӯтоҳи ман!

ПАЙҒОМ БА УСТОД БУЛБУЛИ ҶУМЪА

Ҳастиатро ҳар кӣ «Булбул» ном кард,
 Дар дили номи ту сад пайғом кард.
 Булбулу гулзор бо ҳам тавъаманд,
 Васлу ҳаҷри ёр бо ҳам тавъаманд.
 Месарояд булбулу гул ханбадор,
 Зиндагӣ саршори ҳусни бегубор.
 Месарояд булбулу шаб дар гурез,
 Мерасад субҳи мунири мушкбез.

Маскани булбул макони зоғ нест,
Олами булбул чаҳони зоғ нест.
Мисли булбул ҳар кучое будай,
Ошиқи меҳру вафое будай.
Ҳамчу булбул ҳар кучо по мондай,
Хандаи гулгунча барчо мондай.
Умри булбул кӯтаҳ асту бениёз,
Дода аммо эзидат умри дароз.
По ба поят равшанӣ рафту умед,
Орзуву нийяту бахти сафед.
По ба пои ту садокат рафту меҳр,
Бонги сетору рубобу базми шеър.
По ба пои ту дехи обод рафт,
Ҳамдиёри сарбаланду шод рафт.
Эй хушо, сидқу вафо ҳамсоли туст,
Ҳиммату пайкори мо ҳамсоли туст.
Эй хушо, одамгарӣ ҳамсоли туст,
Меҳрубонӣ, меҳтарӣ ҳамсоли туст.
Умри булбул бо чаман пояндааст,
Номи Булбул бо диёраш зиндааст.

АЗОН

Эй Офтоб, эй муаззини сафедриш,
Ту аз сари манораи кӯҳҳои Помир
Бархон азони рӯшноӣ,
То саф кашем бо дили рӯшан,
Бо хутбаи вафою ошноӣ.

Ин хок зодгоҳи субҳ аст,
Дар сина шом парваридан аз барои чист?
Субҳ ибтидои рӯзи биноист,
Шом ибтидои зулмату кӯрист.

Гар мо намоз бигзорем
Дар чонамози поки муҳаббат,
Тафрикае чу соя байни мо нахоҳад буд,
Девори саршикан сари роҳи ману шумо нахоҳад буд.

Ин сон намози қудсӣ
Маҳви қазо мабод!
Ин ҳамнишинӣ
Ќуз бо худо мабод!

То офтоб, он муаззини сафедриш,
Хонад азони муҳаббат,
Эй ҳамнишин, таҳорате бояд
Дар чашмаоби садоқат...

ҒАЗАЛИ ДАРЁ

Ба коми мавчи дарё шуд магар завлонаи дарё,
Ба соҳил мезанад худро дили девонаи дарё.
Чӣ хуш, абри баҳорон сокии дарёдил аст имрӯз,
Лаболаб гашта аз оби тараб паймонаи дарё.
Чу дидам афтухези мавҷхоро, ман ба худ гуфтам:
Биё аз шаҳри бемайхона бар майхонаи дарё!
Дили ман аз сукути кӯҳсори хаста бигрифта,
Зиҳӣ дар хилвати ман наъраи мастонаи дарё!
Парешон кокули мавҷ асту бодаш мебарад ҳар сӯ,
Магар уммеди ҷамъият бишуд аз шонаи дарё?!
Сапеда медамад аз синаам то субҳи растохез,
Агар шаб бошаду ман бошаму афсонаи дарё.
Маро мавче, ки симаш бешумор афтода, меғӯяд:
«Ғалак аз сиккаи маҳ медиҳад моҳонаи дарё!»
Зи оби равшани печон маро пеши назар шамъ аст,
Бувад аз бозтоби ахтарон парвонаи дарё.
Ҳаросон медавад мавче паи мавчи таболуда,
Худое, оташ афтода магар дар хонаи дарё?!
Ман аз байти равону шеърӣ тар сад оламе дорам,
Сазад, гар ёри ман хонад маро якдонаи дарё.
Ба ғорат мебарад реги маро чун мурдареги ман,
Ниғаҳ дор, ай худо, аз офати турконаи дарё!

Агар лафзи дарӣ дарёст дар сайронғаҳи тафбод,
Зихӣ Балху Бухорову зихӣ Фарғонаи дарё!
Ба худ мепечаду менолад аз рӯзи сиёҳи хеш,
Фитода сояи андӯҳи кӯҳ бар шонаи дарё.
Дуруштеро надидам ҳамдами дарё дар ин дунё,
Сабакҳо медуҳад ҳамвор ин дандонаи дарё.
Миёни тангнои зиндагӣ аз хеш озод аст,
Маро аз ман рабояд чилваи риндонаи дарё.
Ҳама мавчаш бувад обастани оҳанги шайдоӣ,
Чӣ ганче дар ниҳон дорад дили вайронаи дарё?
Чу ёре мекунад оғӯш оби чашмаҳои дур,
Ба кӯи ошноӣ мерасад бегонаи дарё.
Ҳамӯшиву сари пуршӯри дарёро мадоро нест,
Чӣ бошад мурдари меҳмони кошонои дарё!
Ба пой сабза то сар мегузорад аз сари мардӣ,
Фалак ҳам сабз медорад сари мардонаи дарё.
Мубарро мекунад пайваста аз олудагӣ худро,
Маро зоди раҳ аст ин нуктаи фарзонаи дарё.
Зи ҷамъият бурун афти агар, комил нахоҳӣ буд,
Бимирад дар қарон амвоҷ чун афғонаи дарё.
Ба мавҷи об гуфтам хобҳои тифлии худро,
Ҳанӯзам гиряҳо дорад дили тифлонаи дарё.
Ба ҷон омад дилам аз дурии роҳи сафарҳояш,
Киро ҷон мефазояд, ай худо, ҷонаи дарё?
Надидам ҳамрикобаш тарзабон дар сафҳои офоқ,
Ҳазорон офарин бар ҷомаву бар ҷонаи дарё!
Чу оина фиғонаш бишканад аз ҳам сукути кӯҳ,
Ба дом афтода бедона магар бедонаи дарё?
Дар ин даврон, ки ёри якраҳу якрӯ намебинам,
Мани озурда меғӯям фақат шукронаи дарё.
Табассум мефишонам ҳамчу гул бар оби пазмонаш,
Ғами дилро натонам бурд дар ғамхонаи дарё.
Бихандӣ, бо ту меҳандад, бигирӣ, бо ту мегирад,
Дилу ҷонам адои шеваи ёронаи дарё!

РЎЗИ БОРОН

Тар шуда пироханат ранги саҳоб,
Хам зада абрӯт чун боли уқоб,
Мечакад аз барги лабҳоят гулоб,
Рӯзи борон омадӣ, хуш омадӣ.

Аз гаронии сафи мичғони ту
Аз дилам хезад сабук армони ту,
Гарди роҳе нест дар домани ту,
Рӯзи борон омадӣ, хуш омадӣ.

Қад-қади чил кокулат чил чӯя об
Метаровад бо ҳазорон печутоб,
Мекунам бо қатра умрамро ҳисоб,
Рӯзи борон омадӣ, хуш омадӣ.

Бӯсаат чун бӯсаи дарё тар аст,
Хандаат чун хандаи гулҳо тар аст,
Ҳарфи ту чун шеъри Мавлоно тар аст,
Рӯзи борон омадӣ, хуш омадӣ.

Эй, ки меҳмони манӣ аз файзи роҳ,
Зери боронат чи сон дорам нигоҳ?
Хонаи чашми маро кун сарпаноҳ,
Рӯзи борон омадӣ, хуш омадӣ!

БОД

Аз он сӯе, ки меҳоҳам нигоҳи чашми бодомат,
Фақат боду фақат боду фақат бод аст,
Саропои ҷаҳон бод аст,
Замину осмон бод аст.

Гиёҳи мӯи ман дар пуштаам паҳну парешон аст,
Забонаш нест,
Аммо розгӯи ҳоли сарсон аст.

Ман аз машшотаи ангуштҳоят мекунам зорӣ,
Ман аз нармии дасти ошноят мекунам зорӣ.

Ҳаросон аст шамъи бўса дар лабҳои сӯзонам,
Ки метарсам рабояд боди шайдояш ба арзонӣ.
Зи оғӯши балогардони ту ман мекунам зорӣ,
Зи оташгоҳи поки ҷони ту ман мекунам зорӣ.

Дарахти пайкарамро боди ҳичрон медиҳад алвонҷ,
Дарахти пайкарамро мекашад то дӯзахи поиз.
Ман аз ҳусни ҷавонат мекунам зорӣ,
Ман аз фазли биҳишти ҷовидонат мекунам зорӣ.

Чу барги гул ба ҳар сӯ мебарад номи туро аз ман
Ҳамон боде, ки меояд зи роҳи ту
Ба ҷои ту.
Мани ошуфтаро дигар чӣ тадбир аст?
Саропои ҷаҳон бод аст,
Замину осмон бод аст...

НАВРӯЗ

Бӯи сабзи сабза мекубад дарамро...
Ман ба як сӯ мегузорам раҳти маҳзуни ҳазонамро.
То зи роғи дар шиносам меҳмонамро.
Дар паси тиреза ногаҳ мезанад тундар:
– Кӯҳна ба нав!
– Кӯҳна ба нав!

Рӯи худро мекашам мисли никобе кӯҳна,
Чашми худро меканам чун олуе сармохӯрда,
Дасти худро дар канорам мениҳам чун шоҳае хушк,
Дил зи доши сина меорам бурун
Чун аҳгаре аз қоби хокистар,
Ман шитоболуда худро мекунам урён.
Аз паси тирезаи ман мезанад тундар:
– Кӯҳна ба нав!
– Кӯҳна ба нав!

ШАҲРИ БЕХУДОЁН

Ман варо бишнохтам:

Дар сараш буд ифтихори ҳафт гардун,
Дар бараш буд чомавори ҳафт иқлим,
Дар нафасҳош об буду бод буду хоку оташ буд.
Осмонаш зери пой хаста мафраш буд.

Сад ҷаҳаннам 3-оташи қаҳраш ҳазар мекард,
Сад биҳишт аз меҳри гармаш гул ба сар мекард.
Пой мемонду насими навбаҳор арғушт меомӯхт,
Шамъҳои ғунҷаи боғ оини Зардушт меомӯхт.
Бо шигифтӣ аз бари мардум гузар мекард,
Бо шигифтӣ пиру барноро назар мекард.
Худ ба худ меғуфт:
«Дар ин шаҳри хоболуд
Ҳеҷ кас аз рӯи субҳе баҳравар набвад,
Баски субҳашро хурӯсе навҳагар набвад».

Байни бозоре, ки савдоаш сари номусу исмат буд,
Ҳақталошиҳои ин марди мусофир маҳзи ҳайрат буд.

Ў сало андохт:

«Эй ёрон, худоям ман,
Ман худоям, ман худоям, бо шумоям ман!»
Ё сари коре дар ин ҷо бо худо асло набуда,
Ё худо ин ҷо каси бегона буда,
Пунбае аз ғӯши инсоне наафтод,
Дар раги хушида тӯфоне наафтод.
Сӯфие аз олами деринае ғӯё наомад,
Ҳалқаи доре сари Ҳаллоҷро ҷӯё наомад.

Ман варо бишнохтам:

Аз каноре бар каноре бо алам раҳ месипардӣ,
Шаҳри моро барғалат Бағдоди розаш мешумардӣ...

ҶОМАИ СУБҲ

Дар ин субҳгоҳи рӯшани зебо
Дилам ба кадри як шомӣ тирамоҳ торик аст.
Чун найлабаки ғарибон ҳама агарчи фарёдам,
Гӯшҳо гаронанд аз гаронии қисмат.

Шояд аз шикастапораҳои булӯри умедам
Поӣ урёни дил ин гуна хуншор аст?
Шояд аз ғозаҳои рӯи ин кампир,
Ки рӯзгор номи ёст,
Гирифта дилам?

Ба фирӯзии як шӯълаи офтоби сахар
Дар дилам ғуруре нест.
Ба нағмасозии як мурғаки озод
Дар дилам суруре нест.

Бахшо, бахшо, ки вақти бахшиш аст,
Бахшо, бахшо, ки ҳини сабзиш аст.
Ҷомаи шомӣ ман ба ман танг аст,
Ҷомаи субҳро кӣ сазовор аст?

Ман ба андозаи андӯҳи як дарё
Танҳоям.
Ман ба андозаи танҳоеи як дунё
Маҳзунам.
Ҷомаи субҳро кӣ сазовор аст?!

ШЕЪР

Эй гули наврӯзии уммедворон,
Баргҳоятро, ки ранги зиндагӣ доранд,
Кӣ зи ҳам пошид?
Шоҳаҳоят аз барои ханчаре нест,
Новаке аз соқи ту натвон тарошид,
Бишканад дасте, ки ин сонат хазон кард!

Эй муҳаббатгоҳи қудсӣ – лонаи мурғи муҳаббат,
Оғӯши ту мубталои зоғи нафрин аст.
Домани поки намозиат
Љилвагоҳи доғи нангин аст.
Бишканад дасте, ки ин сонат ҷаҳон кард!

Эй булӯре, ки баландӣ,
Ҳамрикобат офтоб аст,
Дар рағи гармат шароб аст,
Дар ту ҷӯшад мастии субҳи ҷавонӣ,
Аз ту резад мушки зулфи зиндагонӣ.
Эй, ки чун яздон гуноҳат нест,
Дар гулӯят оби заҳролудаи кист?
Бишканад дасте, ки ин сонат
ба хоки тира яксон кард!

Эй арӯсе, ки худоят офарид аз орзуҳо,
Гулпаракҳои табассум аз лабонат мегурезанд,
Барфҳои софи рухсори ту мехезанд,
Мижжаҳоят аз дами тафбодҳо имрӯз
Мевағанду чун гиёҳи хушк мерезанд,
Бишканад дасте, ки ин сонат
ба коми боду бўрон кард!

ПОДА

Эй шаҳри дилогӯҳ, ҷарогоҳ кӣ кардат?
Эй моҳнишин, дар ғзаби ҷоҳ кӣ кардат?
Ин пода ба ҷуз фикри шикам ҳавсалааш нест,
«Аз мо гилае дораду аз худ гилааш нест».
Љуз барги гули меҳри ману ту ҳавасаш нест,
Хос аст ҳурокаш, ки дигар майли ҳасаш нест.
Бар сабзаи ҷони ману ту пойзанӣ бин,
Ин реши ҷигар бингару он решаканӣ бин.
Гулғунҷаи рози ману ту рӯи замин рехт,
Покии нучум аз ниғаҳи ҷарҳи барин рехт.

Обишхӯри подаст сари чашмаи эҳсос,
Ку оби ҳаёту чӣ шуда бо ғами Илёс?!
Бо ашк бишӯем магар ҷомаи гаргин,
Сарро бираҳонем зи худхоҳии саргин.
Кишти ману ту нест чарогоҳи ду гумроҳ,
Фарёд занад дар дили ман ғуссаи огоҳ:
«Барҳез, ки аз пода ҳазар кардани мо нест!
Бар мурдаи номус гузар кардани мо нест!»

ФИРОР

Биҳишти нақди ман, Ватан!
Агарчи тифли Одамам,
Ба ду ҷават намениҳам,
Ғами туро ба шодрӯзи оламе намедиҳам.
Гурези ман зи ман яқин аст,
Чу оби чашма аз даман, яқин аст,
Вале фирори ман зи ту марг аст,
Даме канори ман зи ту марг аст.
Ман оташам, ки сар қашидаам
Зи найситони ту,
Зи туст чилваи шафақи ахгарам,
Зи туст ҳузни шомии хокистарам.
Чу барги бегуноҳ,
Зи шохи ту кушодаам нигоҳи сабзаборам.
Даме кашад азон
Насими хастаи хазон,
Ба пой ту намози сарфарозии худро гузорам.
Ман аз вафо чи сон гурезам?
Ман аз худо чи сон гурезам?
Ту аз ҷанини нафси ман нарустай,
Адад туй, вале зи қавси ман нарастай,
Зи ман нарустай.
Чи сон гурезам аз ту ман, ки решаи манӣ?
Ту ҷазбаи ҳамешаи манӣ?

«Фирор кун! Фирор кун!»-гӯяд Ҳариманам,
Кучо равам, ки асли асли миҳанам.
Чу ранги сабз аз раги баргам гузор нест,
Чу шӯъла аз канораи сангам канор нест.
Насаб агар талаб кунӣ,
Ватан бувад насаб маро,
Ман аз насаб кучо равам?
Биҳишти нақди ман, Ватан!
Агар чу Одам аз паи ҷаве
Зи ту ҷудо равам,
Хато равам, хато равам,
Ба дӯзахи ҷафо равам!

БОРОН

Рӯи дастам ҷағонаи борон,
Месароям таронаи борон.
Аз карон то карон гулафшон аст
Муждаи бекаронаи борон.
Ғами ин хоки ташнаи аҷдод
Дар дилам кишта донаи борон.
То ба кай сабзаро кафи холист?
Мекушоям хизонаи борон.
То ки умраш вафо намедорад,
Ин манам, ман нишонаи борон.
Мегурезам зи хайли тардоман,
Мепаноҳам ба хонаи борон.
Мебарад ҷӯ ба ҷӯи сармастам
Мавҷ-мавҷи фасонаи борон.
Устои ҳазор ҷодуист
Дар ҷаманҳо ҷамонаи борон.
Эй замон, месазад, ки андӯзӣ
Тозагии замонаи борон,
Эй қалам, месазад, ки омӯзӣ
Гиряи ошиқонаи борон!

ЛАВҲА

Шаҳри ман, эй шаҳкитоби ишқи ман,
Зиндадори фаслу боби ишқи ман,
Кӯ ба кӯи ту парешон мондаам,
Барги афшони баармон мондаам.
Мондаам дар чодахоят поре,
Поре аз қисмати оворе.
Ман ба ҳар сӯи ту дорам ёдҳо,
Ҳамчу шеъри Рӯдакӣ фарёдҳо.
Зарраҳоят зарраи чони ман аст,
Сад нишон аз сӯзи пинҳони ман аст.
Раҳ ба раҳ хоҳам, ки бошад лавҳае,
К-аз ғами деринам орад навҳае.
Лавҳае гӯяд, ки ин ҷо охи туст,
Кафтари парбастаи даргоҳи туст.
Лавҳае гӯяд, ки ин ҷо як шарар
Аз шару шӯри дилат дорад хабар.
Лавҳае равшан кунад манзури дил,
Зодани дил, мурдани дил, гӯри дил.
Қисса гӯяд лавҳае аз дарди ман,
Аз гули уммеди бодоварди ман.
Лавҳае гӯяд, ки ин ҷо чони туст,
Резаи паймонаи паймони туст.
Лавҳае хонад маро бар манзиле,
К-остонаш мешиносад бедиле.
Лавҳае гӯяд, ки ин ҷо мондай,
Гарчи умре бе сару по мондай.
Шаҳри ман, эй шаҳкитоби ишқи ман,
Зиндадори фаслу боби ишқи ман,
Рӯзи охир чун равам аз кӯи ту,
Ҳамрави оби хазони ҷӯи ту,
Пайкари ман лавҳаи гӯётар аст:
«Он ҷӣ мебинӣ, кафи хокистар аст».

НАВҲАИ МОДАРИ ДАВЛАТМАНД

Дар Обдара ту ташналаб мегузарӣ,
Ҳақзода будиву ҳақталаб мегузарӣ,
Гуфтӣ, ки равам ба ҳифзи номуси сахар,
Аз тири қазо ба вақти шаб мегузарӣ.

Ин аспи саманди ту насиби кӣ шавад?

Ин ёри писанди ту ҳабиби кӣ шавад?

Эй қиссаи ҷонгудоzi Сӯхроби дигар!
Ҷорист зи паҳлуи ту Сурхоби дигар.
Онон, ки туро ҳамдаму ҳамдил буданд,
Бурданд намози худ ба меҳроби дигар.

Ин аспи саманди ту насиби кӣ шавад?

Ин ёри писанди ту ҳабиби кӣ шавад?

Оҳат назанад шарар ба афлоки ватан,
Дастат нарасад ба домани чоки ватан.
Гулгунчаву сабзае, ки помол шуда,
Сад соли дигар нахезад аз хоки ватан.

Ин аспи саманди ту насиби кӣ шавад?

Ин ёри писанди ту ҳабиби кӣ шавад?

Гӯшам ҳама аз садои бегона пур аст,
Чашмам ҳама аз лиқои бегона пур аст.
Дигар паи пойи ту набинам чое,
Кӯи ту зи нақши пойи бегона пур аст.

Ин аспи саманди ту насиби кӣ шавад?

Ин ёри писанди ту ҳабиби кӣ шавад?

Дар Обдара оби равон месӯзад,
Дунёи нишон ба бенишон месӯзад.
Имон ба мисоли чодари рӯи занон
Дар оташи ҷаҳли ногумон месӯзад.

Ин аспи саманди ту насиби кӣ шавад?

Ин ёри писанди ту ҳабиби кӣ шавад?

Эй кош, туро чунин намезодам ман,
Шойистаи офарин намезодам ман.
Бенангии мо чу нозиши мост, туро
Бонанг дар ин замин намезодам ман.
Ин аспи саманди ту насиби кӣ шавад?
Ин ёри писанди ту ҳабиби кӣ шавад?

ҒАЗАЛИ ҶАВОНӢ

Дар Бухорои дилам шӯриду рафт,
Мисли Ҷӯи Мӯлиён хушкиду рафт.
Ғунчахусбияш набуд чун навбаҳор,
Бо ҳама хандонлабон хандиду рафт.
Ҳамчу Маҳмуде, ки ошиқ буду маст,
Аз баландии сухан афтиду рафт.
Чун табиби нозанин омад ба сар,
Набзи пирии маро санчиду рафт.
Чормағзи пуч ба домонам фиканд,
Доманашро бо итобе чиду рафт.
Ҳамчунон афсонаи зебо расид,
Бо дилам афсонае бишниду рафт.
Мисли мурғе, к-ӯ равад иқлими гарм,
Пар кушоду аз алам нолиду рафт.
Мардуми шоиста мегирад нишон,
Ёди некам чун нишон бахшиду рафт.
Чун нахи мизон ҳаёли шеърӣ ман
Дар ҳамаи гесӯи ӯ печиду рафт.

БАРОИ ЯК «ДАРӢДИЛ»

Дили дарёи ту унвон надорад,
Чӣ дарёе, ки худ туғён надорад.
Аз он ки чашмааш абри ҳаёл аст,
Ҳаёли меравад, поён надорад.

Магар аз фораоби пахтакор аст,
Ки чуз олудагӣ сомон надорад.
Ман аз дарё ҳамеша меҳаросам,
Ки санги хорае дар хона дорад!

ЭЙ КОШ

Эй кош, бўсаи ман хайма занад ба лабҳот,
Эй кош, сина молам боре ба тобу табҳот.
Эй кош, аз дами субҳ чун нилуфар кушояд
Дар обгири чашмам афсонаҳои шабҳот.
Шохи баҳориам кард чӯши гули муҳаббат,
Эй кош, сабз монам дар оғуши талабҳот.
Дар хонаи хаёлам сӯзад хумори шамъе,
Эй кош, пар кушояд парвонаи ғанабҳот.
Эй кош, ман бимирам бе ҳасрати ду олам
Дар чаннати тарабҳот, дар дӯзахи ғазабҳот...

ТЌФОНИ НЌХ

Пасу пешам пур аз бозору бозор,
Ки мечӯшад чу укёнуси пуршӯр.
Ба ҳар сӯе назар дӯзам, бубинам
Хурӯши мавҷи одамҳои ночӯр.

Чӣ укёнус, пур аз чӯши айёр,
Чӣ укёнус,
Пур аз шӯри чоҳил.
Ба гӯшам мерасад фарёди номус,
Ба чашмам мезанад хокистари дил.

Лабе дар ханда дорад бадсиголӣ,
Қаде чун ҳайкали печони зиштист.
Дар ин чо кас бувад устои шайтон,
Дар ин чо дӯзахӣ ранги биҳиштист.

Дар ин чо одам асту одамй нест,
Маҳорат чуз фиреби мову ман нест.
Дар ин чо дасти эҳсон зери санг аст,
Дар ин чо суннати поки Ватан нест.

Бубинам чои чашме гурги гушна,
Шиносам чои рӯе оби мурда.
Дареғ аз мулки яздонии имон,
Дар он дасти хиёнат раҳна карда.

Зи укёнусе ин сон меҳаросам,
Зи укёнусе ин сон хастачонам.
Миёни мавҷҳои номусулмон
Мисоли киштии бевобонам.

Худоё, гар мукофотам бихоҳӣ,
Аз ин Тӯфони Нӯҳ осудаам дор.
Намозӣ буд маро домони модар,
Дар ин мавҷи гунаҳ н-олудаам дор!

КАФТАРИ СИМИНИ МАҲТОБ

Рӯзи ман шаб шуд, худоё,
Рӯи авроқам сиёё!
Ҳайфи обу арғунунаш,
Ҳайфи ташбиби сабоё!
Тӯтии ҳиндуи хуршед
Мерамад аз ман кучоё?
Кафтари симини маҳтоб
Аз кафи чашмам раҳоё.
Аз раҳи сатрам гузар кун,
Бишнавам то ҳарфи поё.
Дасти шеъри хастаам гир,
Чун дуои авлиёё.
Талҳӣ аз чонаш бурун рез,
Эй гули ширинадоё!

Кун ато умри дарозаш
Ҳамқади мӯи сиёё.
Ай худоё, зиндаам кун,
Зинда бошӣ, ай худоё!

ПАРВОЗИ САДРАНГӢ

Рангҳо чун ҳавоӣ мегарданд,
Қафаси боғ мекунад тангӣ,
Мекушоям дили ғарибамро
Сӯи парвозҳои садрангӣ.

Зиндагӣ сар ба сар, ки беранг аст,
Рангхоро раҳи фирор надихам.
Аз дайӯ аз катонаш озурда,
Дил ба шоҳии баҳор бинихам.

Оҳану коҳро рабудан ҳаст,
Овах, овах, ки дархури ман нест.
Талабам аз худост ранграбой,
Ки ба чуз ранг раҳбари ман нест.

Ранге аз бўи зулф мадхуш аст,
Ранге аз чашми маст бемор аст.
Ранге аз сӯзи дури қудсие
Чун хумори ситора бедор аст.

Ранге аз ҳафтранги тирукамон
Мекушад дарди ҳафт пуштамро,
Ранге аз нури поки яздонӣ
Зар кунад мушти хоки муштамро.

Ранге аз худ биҳишт оварда,
Ранге аз худ кушода майхона,
Ранге аз косагул хабар дорад,
Ранге аз худ сиришта паймона.

Ранге аз маҳфиле нишон дорад—
Пур зи шӯр асту шеъру афсона.
Ҳамраҳи ӯ ҷавониам монад
Чун ба ҷашмони масти ҷонона!

Ранге аз ман маро раҳо созад,
Чун навое зи пардаи сетор,
Ранге аз ман маро кунад эҷод,
Ҳамчу дарё зи ҷашмаи кӯҳсор.

Мебарад, мебарад маро ранге
Аз замин сӯи маснади падарам,
Гарди сифлӣ зи миҷжа афшонда,
Тоҷи номус мениҳад ба сарам.

Рангҳо чун ҳавой мегарданд,
Қафаси боғ мекунад тангӣ.
Мекушоям дили ғарибамро
Сӯи парвозҳои садрангӣ.

РУҶЌҶИ МОНӢ

Чу осие, ки берунаш кунанд аз шахр,
Маро аз пӯст берун кардаед, афсӯс...
Ман аз урёнии хунам наметарсам,
Ки метарсам ман аз урёнии номус.

Дар ин манзил, ки фирдавси баринам буд,
Дар ин манзил, ки бо ман омад аз додор,
Кӣ тонад ҷо гузидан аз паи сабзиш?
Ки тонад сар кашидан аз паи хирвор?

Маро дар пӯст ҷои турку тозӣ нест,
Ки ман парвардаи Эрони тақдирам.
Агар дар ҷилди ман авлоди ман гунҷад,
Намемирам, намемирам, намемирам!

Маро аз пӯст берун кардаед имрӯз,
Ки амсоли ғилофам бебаҳо бинед.
Ба он чашмони кӯре, ки шумо доред,
Ба ҷои теғи алмосам хало бинед.

Чаро дар пӯст коҳам ҳарза медоред?
Ки чун коҳам ба боди ҳарза биспоред?
Шумо бедонаи обастани рӯиш
Дар ин хоки ҷавонмардон чӣ мекоред?

Маро аз пӯст бояд табли пурфарёд!
Ки нолам дар дилу дар сина ҳамвора.
Бувад, ки дар ҷаҳони сокиту ором
Ба худ орам шуморо ман дигарбора!

БАРОИ МАСТОН

Маро гуфтӣ, ки «ҷонам сӯхт
Ғами беҳобии шабҳо.
Таби чашмони бедорам
Гарав бурда зи кавкабҳо.

Бишуд рӯҳи гирифторам
Зи дурӣ волаи дарё.
Басо талх асту ҷонкоҳ аст
Шабонгаҳ нолаи дарё.

Каси беҳоб медонад
Ки мисли ӯ замин танҳост,
Фалак бо ҷумла ахтарҳош
Чу ганҷури ғамин танҳост.

Ба ёди аллаи модар
Зи хатмам мерасад оғоз.
Агарчӣ кӯдакӣ бигзашт,
Худоё, кӯдакам кун боз!

Сафедии сабоҳ омехт
Ба мӯҳои сафеди ман.
Умеди хоби субҳам ҳаст,
Намеояд умеди ман».

Бихоб, эй шоири бехоб,
Ки хоби ту гарон омад.
Замини беқарори ман
Туро маҳди равон омад.

Суруди чашма хоҳад буд,
Фиғони мурғи ошуфта,
Мапиндорӣ, ки хоҳад монд
Суханҳои ту ногуфта.

Бихоб, эй шоири бехоб,
Канори хоки беозор,
Туро шеърӣ дарӣ ҳар субҳ
Чу модар мекунад бедор.

ЧАШМАСОРИ ЧАШМИ ГИРЁН

Эй бародар,
Қони додар!
Як зимистон ту ҷудо афтодаӣ аз ман,
Як баҳорон бар ту меҳоҳам гиристан.

Сабзаи гӯри наватро дӯш бӯидам,
Майсаи гӯри наватро дӯш бӯсидам,
Ҳарфи сабзат бо дили зорам чиҳо мекард?
Бонги набзат бо сари хорам чиҳо мекард?

Се қадам-се умри хичрон-дуртар аз ту
Сабзаҳои хоки модар сар кашида.
Бар кӣ мегирад, ки шабнам мечакад
аз мижжаҳояш?

Балки ғам мечӯшаду ғам мечакад
аз мижжаҳояш.

Ин зани рустой –
Модари фарзандҳои дури шаҳрӣ –
Хуфта дар оромгоҳи дури шаҳрӣ,
Бо умеди давлати дидори фардояш.

Дар бихишти адн дидӣ барқарораш?
Интизори баччаҳои шаҳриёраш?
Дар бихишти адн дидӣ навбаҳораш
Ё хазони дилфигораш?

Хоб дидам, дар сари тобути ту мӯяш парешон буд,
Ташнаи дидор буду аз чунин дидор нолон буд.
Қои ман ҳам ашки сӯзони варо мебӯс,
Чашмасори чашми гирёни варо мебӯс,

Эй бародар,
Қони додар,
Эй хабардори ғаму шодии модар,
Беҳабар аз дарду озори дили модар!

13 ФЕВРАЛИ СОЛИ 1990

Наврӯз дер кард,
Дар кӯчаҳои шаҳр гули лола сар кашид,
Ҳар лола ҳасрате,
Ҳар лола нолае.

Наврӯз дер кард
Дар зери осмони яхафшони тирарӯ,
Аз лобалои ҳотаи симини барф
Бишкуфт лолазор,
Ҳар лола машъале,
Ҳар лола ахтаре.

Он кас, ки барги лолаи табхола чиданист,
Оташ фитад ба домани савдояш!
Он кас, ки шамъи лолаи сарзинда куштанист,
Зулмат расад ба манзили уммедаш!

З-ин кӯча дӯш хотирам осуда мегузашт,
З-ин раста дӯш чони ман аз ғусса раста буд,
Ман по кучо ниҳам, ки ба ҳар ҷо, ки рӯ кунам,
Ҳар лола навхатест,
Ҳар лола ошиқест?!

Ман хун хӯрам ҳамора, ки аз чист ёди ман
Аз лола арғувон?
Ман хун шавам ҳамора, ки аз чилди «Тоҷикон»
Як сафҳа зери пост!

Наврӯз дер кард,
Наврӯзи лолазори Душанбе шукуфтааст.
Доғе нухуфтааст...

НАВҲА

Карбалои сари сахтам, писарам,
Панҷаи кӯтаҳи бахтам, писарам,
Решаи реши дарахтам, писарам,
Писарам, во писарам, во писарам.

Ман нагӯям, ки Сикандар куштат,
Макри садсолаи Санҷар куштат.
Ҳай дарего, ки бародар куштат,
Писарам, во писарам, во писарам.

Сабза шуд бобии ту дар ёна,
Дар диёре, ки бувад бегона,
Бенишонӣ ту чаро дар хона?
Писарам, во писарам, во писарам.

Ку мазорат, ки бизорам шабу рӯз?
Сар ба хоки ту гузорам шабу рӯз?
Аз ғамат рӯз надорам шабу рӯз,
Писарам, во писарам, во писарам.

Ман натонам суи ёрат бинам,
Лоламаргии баҳорат бинам,
Чашмаи хушки канорат бинам,
Писарам, во писарам, во писарам.

Бе ту оташ ба танӯрам мурда,
Ҳаваси шодиву сурам мурда.
Ман чароғам, ҳама нурам мурда,
Писарам, во писарам, во писарам.

Ман агар хобу агар бедорам,
Дар ду олам бувадо пайкорам:
Домани қотили ту нагзорам,
Писарам, во писарам, во писарам!

МАРСИЯИ ДИЛ

Дар ғами рӯи саҳар куштам туро,
Дӯстӣ бин, бо шакар куштам туро!
Заҳрнӯшат кардаму зарофарин,
Ҳамчу Ваҳши гулбасар куштам туро.
Ғута зан дар хуни худ, Сӯхроби ман,
Мисли Рустам беҳабар куштам туро.
Нола кун, эй обаки поки биҳишт,
Кӯ ба кӯву дар ба дар куштам туро.
Дар биёбоне, ки номаш зиндагист,
Дар суроғи барги тар куштам туро.
Ҳамчу Маҳмуди фидоумри сухан
Дар баландии хунар куштам туро.

Гуфта будам зинда медорӣ маро,
Вой бар ман, пештар куштам туро.
Интиқом аз ман агар хоҳӣ, биё,
Бо ғурури Гулназар куштам туро.

ПАЙКАРАИ АЛЁШАИ АСКАР ДАР ПЛОВДИВ

Чӣ гӯям модаратро?..
Р. Рождественский

Бахти сангини ман сазо дода
Дасти сангину пои сангинам.
Санг бар ман мазан, чу оташбарг
Дам занад ғуссаҳои сангинам.

Чашми ман дар фироқи субҳи ватан
Шом оварду шомпарвар шуд.
Он раҳе, ки супурдамаш ба умед,
Банди дори мани музаффар шуд.

Ин замин, ки замони нозиши туст,
Хоки поки ҳазор сарбоз аст.
Ту махонам ғарибу бегона,
Дили гарми ману ту ҳамбоз аст.

Пайкари ман намекунад масдуд
Роҳи нури сабоҳии хуршед.
Синаи ман – хазони тири адуст,
Синаи ту – хазонаи уммед.

Дар ливое, ки матлаи шафақ аст,
Хуни шарёни ман намемирад.
Аз дусад офатам раҳой буд,
Аҷале доманам намегирад.

Чӣ кунам, аз нигоҳи сарди касе
 Ғунча афеурд дар дили сангам.
 Оламеро тавонад афкандан
 Оҳи сангини синаи тангам.

Модари интизори ман, бархез,
 Аз канори Ватан садоям кун,
 Дарди хичрон ба қасди ҷони ман аст,
 Ман барои туам, раҳоям кун!

24 АПРЕЛИ СОЛИ 1987

Барои Арташес Погосян

Навбахор асту ҷаҳон озодааст,
 Сояи ғам бар сарат афтодааст.
 Чини рӯят мисраи савдои туст,
 Ранги мӯят шоҳиди ғамҳои туст.
 Мерасад бар ғӯши ту аз дурҳо
 Нолаи афтодаву ранчурҳо¹.
 Ғунча оё рамзи тифли куштааст,
 К-ин қадар дар хуни дил оғуштааст?
 Сабза оё аз хазон ғӯяд туро,
 Аз умеди нотавон ғӯяд туро?
 Мечакад борон чу ашки модарон,
 Раъд меғуррад чу оҳи хоҳарон.
 Мотами хомӯши ту дил бишканад,
 Андӯҳи сарпӯши ту дил бишканад.
 Шеър хон, то Комитас бидам туро,
 Волаи тимори кас бидам туро.
 Нола дорад дар дилам «Ноқус»-и ту,²
 Захмҳои кӯҳнаи ҷонсӯзи ту.
 Дарди ту бо ҳастии ман ошност,
 Ғуссаи тоҷик ба арман ошност.

¹ 24 апрели соли 1915 дар Туркия куштори саросарии арманҳо
 сурат гирифтааст ва ҳар сол ин сана барои онҳо Рӯзи Мотам аст.

² Ишора ба достони машҳури Паруйр Севак

Борбад бо Комитас ҳамшеван аст,
Сӯзи дилҳошон зи сӯзи миҳан аст.
Нест роҳе дар биёбони Аҷам,
Бе паи пой сухандони Аҷам.
Нест санге, к-ӯ ба сар н-омад варо,
Рӯзи сахте, к-ӯ ба дар н-омад варо.
Нест дарёе, ки шоирро набурд,
Мавҷи хасбозе, ки гавҳарро набурд.
Нест хоки фозиле дар хоки ӯ,
Ахтари иқбол дар афлоки ӯ.
Навбаҳор асту ҷаҳон озодааст,
Бахти мо чини ҷабин бикшодааст.
Шеър хон, то хотири мо зинда бод,
Нақши пой рафтагон поянда бод.
То чароғи марқаде равшангар аст,
Сӯи фардо роҳи мо равшантар аст.

АФСОНА

1

Дили шоир, ки маҳзи армон аст,
Хомааш шохе аз шарён аст.
Лаҳҷааш инкилоб оварда,
Ҷунбишу изтироб оварда.
Ҳарфи сабзаш, ки некӯ афтода,
Сабзаи беғубори кӯҳ дода.
Чашма дарси равониаш дода,
Хок ғайзи ҷавониаш дода.
Санги миҳан шарорааш дода,
Хони гардун ситорааш дода.
Бӯи ҳулбӯ диҳад ҳиҷои тараш,
Сози мурғ аст дар навои тараш.
Оҳи ӯ оҳуи рамида бувад,
Доғи ӯ лолаи хушида бувад.
Дафтарааш аз ватан нишон дорад,
Қатрае баҳри бекарон дорад.

2

Шаҳ агар сояи худо бошад,
Соҳиби обу хоки мо бошад.
Пас чи сон шоире Ватан гӯяд,
Чашмаву пушта моли ман гӯяд?
Оби ғалтон, ки бигзарад аз чӯ,
Мурғи хушхон, ки мезанад ку-ку,
Махмали майса, ки парешон аст,
Боди бесар, ки бодчавлон аст,
Моҳи ошиқманиш, ки беҳоб аст,
Шаддаи ахтарон, ки пуртоб аст,
Гар хазанда ва ё паранда бувад,
Роми мардум ва ё даранда бувад,
Чумла моли шаҳи чаҳондор аст,
Кас надонад, зи аҳли куффор аст.
– Ку, бигӯ, шоири ғуломи сухан,
Соҳиби мулк ин туй ё ман?
– Ҳар чӣ дорӣ ту, шоҳи беҳамто,
Хоҳам умре насиби ту бодо!
Сарзамине, ки нурафшон аст,
Дар дили ман чу дард пинҳон аст.
Осмоне, ки ахтаристон аст,
Синаи пур зи доғи сӯзон аст.
– Ку, бидеҳ сарзамини пинҳонро,
Ку, бидеҳ осмони гардонро,
Ки ба чуз ман каси дигар набувад,
Кадхудое ба баҳру бар набувад.
– Шоҳи ман, аз вуболи ман бигзар,
Аз ғубори хаёли ман бигзар,
Чон агар матлаб аст, ин моем,
Бедареғаш ба шоҳ бахшоем.
– Чони беқурби хешро бигзор,
Осмону замини худ пеш ор!
– Гулфишон сарзамини ман –дили ман,
Осмони барини ман –дили ман!
Гар шаҳи олами бурун бошӣ,
Кай шаҳи олами дарун бошӣ?

Пеши рӯят агарчи дарвешам,
Ман шаҳаншоҳи олами хешам!
– Ин чӣ ҳарф аст, марди девона,
Ин чӣ ташхиси хешу бегона?!
Ғайри ман соҳиби ду олам нест,
Бе ман асли суруру мотам нест.
Рахна созам зи паҳлуд, эй дун,
Оламатро бурун кашам эдун!

3

Бо тавозӯи вазир мегӯяд,
Бо шаҳи беназир мегӯяд:
– Роҳи эҳсон марҳабо варзед,
Шоири мулкро биёмурзед.
Ғунча гар зодаи риёи шумост,
Хандааш моли шоири ғаррост.
Чашма гар аз шумову кӯҳсорон,
Нағмааш моли шоири даврон.
Хок агар аз шумову ободон,
Рози ӯ–рози шоири ҳассон.
Набувад шоире, навое нест,
Чунбише, сабзише, ҳавое нест.
Набувад шоире, мақоме нест,
Рустане, растане, қиёме нест.
– Ҳарзагӯи макун, вазири ман,
Тарс аз қаҳри саҳтгири ман!
Шоир оё равони мулки ман аст?
Сухани ӯ нишони мулки ман аст?
Ман ба дораш кашам ба сад хорӣ–
Накунад даъвии қаҳондорӣ!
Бе ваям мулк зинда хоҳад монд,
Обу хоки басанда хоҳад монд.

4

Шоири сарфиканда мегӯяд,
Сухане канда-канда мегӯяд:
– Шоҳи ман, асли рӯзгори ман
Ҳалқаи дор буду дори ман.

Агарам мекушӣ, бидуш осон,
 Ханчаре зан ба синаи сӯзон,
 Ки дилам дар нафас шавад хомӯш,
 Мурғи ман дар кафас шавад хомӯш.

5

Ханчари шоҳ мекунад пора
 Шиками шоири чигархора.

6

Шоири сарфиканда мегӯяд,
 Сухане канда-канда мегӯяд:
 – Шоҳи ман, баски бедилу ҷонӣ,
 Ҷои дилро яқин намедонӣ.
 Дили ту ишками гаронбор аст,
 Ишками ман на қалби бедор аст!
 Монд аз дасти ғоратат эман
 Осмону замини ман дар ман!

7

Бо ту, эй ҷон, ғасонае гуфтам,
 Аз кадомин замонае гуфтам...

ҲУЛБАК

Дигар мадеҳ суолам, вақти ҷавоб бигашт,
 Аз шӯрахоки бахтам дарёи об бигашт,
 Шарҳи дили парешам аз сад китоб бигашт.

Шаҳре, ки сохтам ман аз орзуи ширин,
 Гуфтам, ки зинда монад чун Ҳулбаки навоин,
 Чун фитна лашкар ангехт, шуд нақши хоки дерин...

Сангаш кӣ мешиносад дар сангзори ҳастӣ?
 Хокаш кӣ менавозад дар гирудори ҳастӣ?
 Номаш кӣ менависад чун номдори ҳастӣ?

Рохаш намекушояд аз нақши пой ошиқ,
Бодаш намерасонад созу навои ошиқ,
Чун хоначашми холӣ холист ҷои ошиқ.

Мурғони меҳр рафтанд з-айвони Ҳулбаки ман,
Сарсону сарғарибанд тифлони Ҳулбаки ман,
Дар ҷони ман бигиряд армони Ҳулбаки ман.

...Дигар мадеҳ суолам, вақти ҷавоб бигзашт...

КҶЧ

Дар тани шах навишта бебоке:
«Алвидоъ, эй диёри кӯҳистон!
Навбаҳори туро чу тӯҳфа барем
Бар биёбони хаставу бечон».

Медавад оби рӯдаки Яғноб
Аз бари кӯҳ чу тифли ранчида.
Куллаҳои хомуш гаронборанд
Мисли пируни зиндагидида.

Боз монда даҳони дарвоза
Ҳар кучое зи ҳайрату озор.
Чашми тиреза зор мебинад
Сӯи деҳи ғарибу ғамбемор.

Гӯсфанде ғиғон кунад беист,
Мерасад бонги дилхароши хурӯс.
Ин замин аст мазҳари ҳичрон,
Маншаи дарду ғуссаву афсӯс.

Мӯсафеде ба дӯши беҳолаш
Кӯҳнаколои хонадон дорад.
По фишорад ба ҳасрате, гӯё
Бори гӯри гузаштагон дорад.

Меравад навчавони навроҳа,
Дасти меҳраш ба дасти гахвора.
Зери фармони ўст, пиндорӣ,
Меҳвари беқарори сайёра.

Духтаре дам ба дам назар фиканад
Тарфи беда канори сарчашма.
Ишқи худро амонате монда,
Бо дили зору бо лаби ташна.

Хандасор асту аз кафаш наниҳад
Зани пире сутуни бобой.
Гӯй бе он фуруд меояд
Осмони баланди савдой.

Кӯч баста деҳи камарбаста,
Бо умеду ҳаёлу армонҳо.
Қисматаш мебарад зи кӯҳистон
Ҷониби қисмати биёбонҳо.

ПОСУХИ ҲИЛОЛӢ БА САЙФУЛЛОИ ҶАЛЛОД

Ман, ки аз теғи ниғаҳ ҷон додаам,
Ҷон ба сарбозони мичгон додаам,
Бими теғи ту надорам бар сарам,
Ёди марғи худ наорам бар сарам.
Тори мӯе тори ҷонам бастааст,
Бо ҳаёти ҷовидонам бастааст.
Субҳи рӯе шоми марғам бурдааст,
Номи ёре номи марғам бурдааст.
Эй, ки аз ишқи бутон оғаҳ най,
Аз ҳузури ломакон оғаҳ най.
Ман ҳавоям, ман навоям дар фазо,
Бо манат охир чӣ месозад қазо?

Аз танам чун аз қафас берун манам,
Тоири озодаи гардун манам.
Теги ту чун мекушад сози маро,
Оташи гирои овози маро?!
Ман наметарсам, ту метарсӣ зи ман,
Пояи дорӣ, ту меларзӣ зи ман.
Гар ҳаросам ҳаст, з-он дорам ҳарос,
К-аз барои ворисони дилшинос
Бо ҳама дарди ману фарёди ман,
Зинда мемонӣ ту ҳам, ҷаллоди ман!

АЙЁМИ ГАП

Ҳаббазо, хуш омада айёми гап,
Зинда бодо дар ду олам номи гап!
Он ки аз пастии фитрат паст буд,
Ҳай фароғат мекунад дар боми гап.
Сад дареғ аз суннати волои мо,
Ҳофизи гап мондаву Хайёми гап.
Ҳар кучое сифла буду қалтабон,
Мерасад ҳар лаҳзааш инъоми гап.
Ҳамчу тарбуз фасли ҷавзо пухтааст
Раҳкушову раҳнамои хоми гап.
Пеши минбар субҳи гап бикшода чашм,
Боз дар минбар бихусбад шоми гап.
Зикри ҳалво коми кас ширин накард,
Суфрае аз бод дорад моми гап.
Ҳеч гаҳ аз нангу номусаш напурс,
Ӯ фиканда ҷумларо дар доми гап.
Сарбадорон бесаранду ин ҷаҳон
Пур шуда аз Рустаму аз Сомӣ гап.
Интизорам рӯзи анҷоми варо,
Мерасад рӯзе магар анҷоми гап?!

ФАРДО

Дилам хун шуд зи ҳаҷри рӯи фардо,
 Ки раҳ боре набурдам сӯи фардо.
 Мани лабташнаро асло напурсед,
 Нахӯрдам чуръае аз чӯи фардо.
 Тихичонии ман буд нозиши ман,
 Ба ёди суфраи мамлӯи фардо.
 Ба гӯши ман наомад нолаи ман,
 Зи ғавғою зи ҳою ҳуи фардо.
 Забон афтод дар комам парешон
 Ба номи лаҳчаи маҷмӯи фардо.
 Ҳазорон гунчаро додам ба ғорат
 Ба бўи кокули гулбӯи фардо.
 Ба боди раҳгузар шуд хоки кӯям,
 Барои хоки роҳи кӯи фардо.
 Гузаштам аз сари дирӯзу имрӯз
 Зи файзи ваъдаи сархӯи фардо.
 Агар мирам, намирам аз ғами дил,
 Бимирам аз ғами дилчӯи фардо.
 Ба рӯзи ҳашр дар майхонаам не,
 Бичӯедам фақат дар кӯи фардо.

БОЛО

Ҷонфазо бо як ибора,
 Ҷонрабо бо як ишора,
 Чораи сад гуна чора,
 Номи ӯ Болост, Боло,
 Номи ӯ ҳар ҷост боло.

Фоли некаш дар ҷабин аст,
 Аз азал болои зин аст,
 Соҳиби обу замин аст,
 Номи ӯ Болост, Боло,
 Номи ӯ ҳар ҷост боло.

Ў бувад асли ҳақиқат,
Ў бувад рамзи садоқат,
Ў бувад кони муҳаббат,
Номи ў Болост, Боло,
Номи ў ҳар қост боло.

Ғайри ў дасти расо нест,
Раҳбари мушқилкушо нест,
Лутфу эҳсони худо нест,
Номи ў Болост, Боло,
Номи ў ҳар қост боло.

Хеши ман гумроҳу қоҳил,
Ёри ман нодону қоҳил,
Ҳафт пушти ўст оқил,
Номи ў Болост, Боло,
Номи ў ҳар қост боло.

Тифлакаш беҳона? Айб аст!
Мурғакаш бе дона? Айб аст!
Ҳарфи ман бегона? Айб аст!
Номи ў Болост, Боло,
Номи ў ҳар қост боло.

Боми ў боми ману туст,
Номи ў номи ману туст,
Коми ў коми ману туст,
Номи ў Болост, Боло,
Номи ў ҳар қост боло.

Мехарад қои ману ту,
Мебарад қои ману ту,
Мехӯрад қои ману ту,
Номи ў Болост, Боло,
Номи ў ҳар қост боло.

Чои мо шӯҳрат тани ӯ,
Ромишу роҳат тани ӯ,
Во аҷаб! Ҷаннат тани ӯ,
Номи ӯ Болост, Боло,
Номи ӯ ҳар ҷост боло!

НОМАҲО БА...

1

Эй реги мо тиллои ту,
Дирӯзи мо фардои ту,
Эй суди мо савдои ту,
«Мо низ ҳам бад нестем!»¹

Савдогари бозори хеш,
Ҳафт ахтари пиндори хеш,
Эй анкабути тори хеш,
Мо низ ҳам бад нестем.

Дар гӯши ту оҳанги туст,
Дар дидаи ту ранги туст,
Гар оламе посанги туст,
Мо низ ҳам бад нестем.

Роҳе зи худ нобурдаӣ,
Мурдоби дар худ мурдаӣ,
Дар чилди худ афсурдаӣ,
Мо низ ҳам бад нестем.

Эй дар талоши ҷои кас,
Эй неши хори пой кас,
Эй кӯри худ, бинои кас,
Мо низ ҳам бад нестем.

1 . Моли Саъдист.

Дасте, ки аъмолат навишт,
Дар хоки ту некӣ нақишт,
Эй бадниҳоди бадсиришт,
Мо низ ҳам бад нестам.

2

Хор мерӯяд ба шаҳри дигарон,
Лолаву себарга дар хоки шумост.
Осмони дигаронро дуду бас,
Љилваи ахтар ба афлоки шумост.
Кӯру қар меҳезад аз маҳди қасон,
Рӯи раҳ тифли баидроқи шумост.
Љомаи зарбафти ёри дигарон
Љочарам аз домани чоқи шумост.
Хандаҳои беғубори ҳамҷавор
Аз ҳисоби қони ғамноқи шумост.
Оташи хомӯши суғдони қадим
Зинда дар қашмони бебоқи шумост.
Маҷкории ғазалҳои Аҷам
Аз рағи сӯзандаи тоқи шумост.
Ҳақ ағар ғӯям, ҳама ҳоли ҳароб
Аз дили садрӯю нопоқи шумост!

3

Эй он ки зи роҳи қудсии шеър
Ба қони гарон туро гузар буд,
Ин гуфтану мурданат ҳунар нест,
Ногуфтану мурданат ҳунар буд!

ИЗҲОҲ

Љунонат роҳ мепоям,
Ки ҳамқорам маошашро.
Љунонат дӯст медорам,
Ки пурхӯр деги ошашро,
Љунонат меҳӯрам афсӯс,
Ки деҳқон наску мошашро.

Чунонат мекашам андӯх,
 Ки ҳамсоя кулоҳашро,
 Чунонат пос медорам,
 Ки Ҷопон подшоҳашро,
 Чунонат сачда меорам,
 Ки ҳинду гови роҳашро...

РИШИ ДУРӮЯ

Якзабону якдилам пеши дурӯя,
 З-ин раҳам бегонаи хеши дурӯя.
 Чилва аз ҳар бод дорад гуна-гуна,
 Шикваҳо дорам ман аз риши дурӯя.
 Не аз ӯ маргам расад, не умри ҷовид,
 Зиндаам ё мурда аз неши дурӯя?
 Ҷумла пастанду разиланду набинам
 Фарқи байни шоҳу дарवेशи дурӯя.
 Гӯиё ларзад замини Тоҷикистон,
 Мехӯрам таккон зи ташвиши дурӯя.
 Сеҳру ҷодуе, ки дорад, бемисол аст,
 Гургбачча мекунад меши дурӯя.
 Ҳар киро дидам дар ин хоки биҳиштӣ,
 Ҷони бедораш бувад реши дурӯя.
 Рӯ надорад, дил надорад, гап надорад,
 Қоилам ман, қоил аз кеши дурӯя!

ҚАЛАМ

Эй, ки осон гуфтай кори қалам,
 Ту сабук бигрифтай бори қалам.
 Бесамар монӣ зи озори қалам,
 Чун қалам гардӣ зи бемори қалам.

Як назар ошӯбу исёнро бубин,
 Чехраи хандону гирёнро бубин,
 Зумраи афтону хезонро бубин,
 Алҳазар! Гарм аст бозори қалам!

Ҳай гиребонҳо ҳама доман шуда,
Сад қиёмат «аз туғу аз ман» шуда,
Таъби луч шайдои пирохан шуда,
Ҳар касе бинӣ, талабгори қалам.

Ҳарфашон чуз манбаи ғайбат, ки нест,
Ҷонашон чуз маншаи зулмат, ки нест,
Чашмашон чуз чашмаи нафрат, ки нест,
Баҳра ҷўянд аз шаби тори қалам.

Аз ҳичо ҳаргиз мапурсу аз шиор,
Чун қабои кўҳна бе ранг асту бор,
Гар ситам карданд моро бешумор,
Хешро хонанд ғамхори қалам.

Чун ғубори осмони шаҳри ман
Шеър меборад ба фарқи марду зан,
Ман надидам ҳеҷ гулбоди сухан,
Ман надидам ҳеҷ гулзори қалам.

Нашриёте, ки бувад кораш савоб,
Дамнафас гардида дар зери «китоб».
То раҳо ёбад аз ин ҷабру азоб,
Навбате даркор пайкори қалам!

Вақти он омад, ки дил якҷо кунем,
Садди роҳи ҳарзаву коно кунем,
Ё зи дарди сина вовайло кунем
Бар сари тобути бебори қалам...

ДУО

Душанбе монаду гардаш намонад,
Давояш монаду дардаш намонад,
Қатори мардҳои ҷоннисораш
Илоҳи номи номардаш намонад.

Душанбе монаду хораш намонад,
Пасу паскӯчаи тораш намонад,
Агар бозори он монад, бимонад,
Фақат ҳанноти бозораш намонад.

Душанбе монаду фандаш намонад,
Дукони холӣ аз қандаш намонад,
Гиёҳи зери қираш зинда бошад,
Паи пой гияҳмандаш намонад.

Душанбе монаду хомӣ намонад,
Ба чуз шону накӯномӣ намонад,
Зи меҳри шеърхоҳон дар мағоза
Китоби Ҳофизу Қомӣ намонад.

Душанбе монаду армон намонад,
Дили бе шӯру бе тӯфон намонад,
Агар тоҷик надонад лафзи тоҷик,
Ба рӯи хоки аҷдодон намонад.

Душанбе монаду ғавғо намонад,
Сари ному шараф савдо намонад,
Маҳалҳои ватан поянда монанд,
Маҳалбозӣ дар ин дунё намонад.

Душанбе монаду ғафлат намонад,
Муҳаббат монаду нафрат намонад,
Мурувват монаду меҳнат намонад,
Камоне аз пайи ғорат намонад...

* * *

Халқи ман!
Урёнии табъи ту чист?
Аз харири ҳарфи Ҳофиз чома кун.
Номаи иқболи ту афсурдааст,
Рӯ ба шеъри қудсии «Шаҳнома» кун.

Гапфурӯшонат дуқон бикшодаанд
Қои қони ҳикмати ту, сад дарег.
Дар қиёси хирмани ҳазёнашон
Ҳас намојад давлати ту, сад дарег.

Дар Зарафшону Бадахшони ту қист?
Қони ман савдоии савдои туст!
Носири Ҳусрав туро лаъл асту бас,
Рӯдақият маҳзани тиллои туст.

Ғам маҳӯр аз қилди қимхову самур,
Қилди Мавлонои ту дунёи туст.
Мисрае ҳулди баринат мебарад,
Мисрае ҳафтони сар то пои туст.

Байни хушқу тар ағар қисмат қунанд
Сарвати байту ғазалҳои туро,
Оламе имрӯз тангӣ мекунад
Лашкари Қоруни фардои туро.

Ғар Арал меқоҳаду Омӯ, ҳанӯз
Медамад дарёи шеърат лаб ба лаб.
Обёрӣ қун, қи беобии дил
Меэанад паҳлу ба саҳрои араб.

Ҳалқи ман!
Урёнии табъи ту қист?
Аз ҳарири ҳарфи Ҳофиз чома қун.
Номаи иқболи ту афсурдааст,
Рӯ ба шеъри қудсии «Шаҳнома» қун.

* * *

Қай ба қое меравам аз қои ҳеш?
Гирдбоди ҳешаму саҳрои ҳеш!
Сайри дунё меқунӣ, фарҳунда бош,
Ман тамошо меқунам дунёи ҳеш.

Баски дил дар сина дарё кардаам,
Менишинам дар лаби дарёи хеш.
Камшиносе кам бубинад моли ман,
Ман ба худ савдо кунам колои хеш.
Дасти гулпарвар ба додам мерасад,
Хори худро мекашам аз пои хеш.
Ғайри ман нуксе надорад зиндагӣ,
Ин манам кӯри касу бинои хеш!
Як сафар танҳо бимирам дар сафар
Чун Зарафшон бо ғами танҳои хеш.
Чун парерам ҳасрати вомонда нест,
Дар дилам мепарварам фардои хеш.

* * *

Аз сӯзу гудози офтоби саратон
Шукрона ба лаб дораму таҳсин ба забон,
Дар хиттаи табирифтаи мо, эй чон,
Ҳам пахта сафеду ҳам рухи чонона.

Хобам набарад, ки субҳи рӯят бидам,
Сабрам нарасад, ки шомӣ мӯят бидам,
Сатрам начамад, ки роҳи кӯят бидам,
Ҳам сафҳа сафеду ҳам сари ғамхона.

Чун мисраи Мавлавӣ, ки шӯрад ба нӣҳон,
Биншинаму сӯзаму наоям ба забон,
Дар махфили ошиқони ҳар даври замон
Ҳам шӯъла сафеду ҳам пари парвона.

Бикшода рухат, дил накушой, чӣ кунам?
Ҳамчун гули маҳ ба каф наой, чӣ кунам?
Чашмам ба дарат, ки мебарой, чӣ кунам?
Ҳам дида сафеду ҳам дили девона.

«Ин кофилаи умр аҷаб мегузарад»,
Афсонаи ошиқӣ ба лаб мегузарад,
Эй дил, накуний шиква, ки шаб мегузарад,
Ҳам субҳ сафеду ҳам ғами субҳона...

* * *

Барги хазон,
Барги хазон,
Аз боғҳо то роғҳо
Ҳарфи парешони манӣ.

Боди хазон,
Боди хазон,
Аз ҷодаҳо то ёлаҳо
Оҳи ғамафшони манӣ.

Мурғи хазон,
Мурғи хазон,
Аз ин макон то ломакон
Ту ишқи сарсони манӣ.

Оби хазон,
Оби хазон,
Аз ҷўйҳо то кўйҳо
Фарёди армони манӣ.

Абри хазон,
Абри хазон,
Аз бомҳо то шомҳо
Ту ёди гирёни манӣ...

* * *

Диле, ки ҳаст маро аз муҳаббати дерин,
Чу мусҳафест расида зи муддати дерин.
Ба мисли олими оламкушо ту ҳиммат кун,
Кушо сафинаи рози маро, қироат кун.
Чу нури чашми чавонат ба ҷони ман резад,
Ғубори ҳасрати ман аз баёзи ман хезад.
Ба барги чехра биёрӣ дами баҳоронам,
Ба абри мӯи парешон ҳавои боронам.
Чу донae, ки бувад интизори лутфи ҳамал,
Ҳиҷои гунги дилам боз мерасад ба амал.

Саҳои дасти туам чилд мекунад тоза,
Баҳои чашми туам қадр мекунад хоса.
Мубораки дами эҳё, ки дил чу рози қадим
Дар ихтиёри ту бошад ба сӯзу сози қадим.
Вагарна ҳеч натонам чу сафҳаи тақвим
Варақ –варақ бикунам дигараш ба ҳар мавсим.
Агар китоби куҳан нусхае ба ҷо дорад,
Китоби асли дилам нусхае ба ҷо дорад,
Чу котибе паи ислоҳи номае рафта,
Кучо ба саҳви дилам дасти хомае рафта?
Мубораки дами эҳё, ки дил чуноне ҳаст,
Варо шиноси ғаму ёри ҳамзабоне ҳаст.
Ба мисли олими оламкушо муҳаббат кун,
Кушо сафинаи рози маро, кироат кун.

* * *

Зи ҷавшанпӯшии барги дарахтон
Баҳори сабзпӯши ман раҳо шуд.
Нафасгирам, нафасгирам, нафасагир,
Худоё, абри боронӣ кучо шуд?

Губоре, ки ба дил дорам, маро бас,
Чароям боз гардун Карбалло шуд?
Ҳазорон чашма дар ёдам фурӯ монд,
Худоё, абри боронӣ кучо шуд?

Лаби тар гуфтаму шуд дидаам тар,
Шамими хулбаи гесӯ адо шуд.
Адоям ман, адоям ман, адоям,
Худоё, абри боронӣ кучо шуд?

Гули рӯи мазори модари ман
Ҳазин афтоду бо ман ҳамнаво шуд.
Нами чашмам дами найсон надорад,
Худоё, абри боронӣ кучо шуд?

Хазони дафтарам дилро хазон кард,
Сухан пажмурду хори дасту по шуд.
Гулӯи хомаам хушкид, хушкид,
Худоё, абри боронӣ кучо шуд?

* * *

Боғбон то мениҳад пайванди нав,
Аз ҷудой ёд меояд маро.
Нолаи мурғони кӯчӣ бишнавам,
Бевафой ёд меояд маро.
Чашм бӯсад ошиқе дар раҳгузар,
Роҳпой ёд меояд маро.
Бе матое гармии бозор бин!
Худситой ёд меояд маро.
Рӯбаҳии ту намегирад дилам,
То рубой ёд меояд маро.
Хонаро нақши қафас бишнохтанд,
Даркушой ёд меояд маро.
Эй, ки дурӣ аз навои «Шашмақом»,
Бенавой ёд меояд маро.
Ту мағӯ аз зулмати даври қадим,
Равшаной ёд меояд маро,
Аз Камолу Бӯаливу Рӯдакӣ,
Аз Саной ёд меояд маро.
Нон ба рӯи хону чашмам сӯи дар,
Ошноӣ ёд меояд маро.

* * *

Боди бепарво кулоҳамро рабуд,
Раҳзане ин нақди роҳамро рабуд,
Баччагӣ буду гувоҳамро рабуд,
То ҳанӯзаш интизор истодаам,
Содаам ман, содаам ман, содаам.

Он ки оташ дар саропоям фиканд,
Ҳалқае бар гардани роям фиканд,
Ҳамчу Салмон дар бари Ноям фиканд,

Баҳри эҳсонаш зи по афтодаам,
Содаам ман, содаам ман, содаам.

Модарам бигзашту гуфтам, ки фан аст,
Рафтанаш рамз асту умре бо ман аст.
Чонам аз мӯи сафедаш равшан аст,
Сар кунун бар хоки ӯ бинҳодаам,
Содаам ман, содаам ман, содаам.

Субҳи дерафтода дар мӯям дамид,
Пина дар пои такопӯям дамид,
Барги армон дар лаби чӯям дамид,
Дафтари умри чавон бикшодаам,
Содаам ман, содаам ман, содаам.

Мисраи оби Зарафшонам бас аст,
Шӯълаи лаъли Бадахшонам бас аст,
Рӯдакиву файзи девонам бас аст,
Содагӣ бин, бо қалам дил додаам,
Содаам ман, содаам ман, содаам!

* * *

Чу Фирдавсӣ ханӯз аз кини Маҳмуд
Тақозо мекунад суду зиёнаш,
Бубояд ҳайкале он сон пайафканд,
Ки Рустам хезаду Рахшу камонаш.

Агар хоне ба яғмо рафт, ғам нест,
Ба дил дорам ҳароси Ҳафт Хонаш.
Бубояд ҳайкале он сон пайафканд,
Ки Рустам хезаду Рахшу камонаш.

Дареғогӯи Эрон мӯя дорад
Сари хоки парешони каёнаш.
Бубояд ҳайкале он сон пайафканд,
Ки Рустам хезаду Рахшу камонаш.

Агар бархе чу Туркистон шиносанд,
Чӣ гӯям ман зи Тӯрону ҷаҳонаш?
Бубояд ҳайкале он сон пайафканд,
Ки Рустам хезаду Рахшу камонаш.

Замон Сӯхроби афгор асту Ковус
Паноҳад нӯшдоруи равонаш.
Бубояд ҳайкале он сон пайафканд,
Ки Рустам хезаду Рахшу камонаш.

Дусад марде, ки майдон чокари ўст,
Бурун хоҳад шудан аз хонадонаш.
Бубояд ҳайкале он сон пайафканд,
Ки Рустам хезаду рахшу камонаш.

Дар ин манзил, ки ҳамумри худоҳост,
Худое, тоза гардон достонаш,
Ки аз ҳайкал раҳо ояд умедам,
Ки Рустам хезаду Рахшу камонаш.

* * *

Дар он марзе, ки шоирҳои мо бо сабза ҳамрозанд,
Бигуфтӣ: «Як замонат ҳаст ин ҷо навбати хуфтан».
Чу ман ду дидаро бикшодам, бояст пӯшидан,
Баҳорон аз замин рӯидану бо ғунча бишкуфтан.

Касе ҳаргиз намедонад, ки роҳаш то кучо пайдост,
Валекин дар Ватан мурдан бувад бемаргии инсон.
Даме ки пуштаи ту мешавад аз хок болотар,
Ту боло мекуни ҳоки Ватанро як ваҷаб альён.

Ба он дарде, ки чун бори гаронаш мекашӣ умре,
Ба ғайри шонаи меҳан дигар ҳоке наёрад тоб.
Шигифти тифли одам, рӯи олам гирдгардон аст,
Вале аз худ варо ҳаргиз раҳой нест чун гирдоб.

Намедонам, ки меҳре мебарад сӯи мазори ман
Ва ё аз ёд хоҳад шуд диёри ормони ман,
Вале боди Ватан дорад шабу рӯзи маро обод,
Вале санги Ватан монад ҳамон санги нишони ман.

Дар он марзе, ки шоирҳои мо бо сабза ҳамрозанд,
Бигуфтӣ: «Як замонат ҳаст ин ҷо навбати хуфтан».
Чӣ бемаргист, зери чанбари гардуни бобой
Баҳорон аз замин рӯидану бо ғунча бишкуфтан.

* * *

Шеър мегуфтам туро, аз ёд рафт,
Барги гулҳои тарам барбод рафт,
Аз дили ҳар зарраам фарёд рафт,
Шеър мегуфтам туро, аз ёд рафт.

Дафтари ман нусхаи рӯи ту буд,
Байти ман тазмини абрӯи ту буд.
Печутоби фикрам аз мӯи ту буд,
Шеър мегуфтам туро, аз ёд рафт.

Боғи ман буд домани гулдӯзият,
Сози ман буд хандаи наврӯзият,
Рози ман буд мазҳаби дилсӯзият,
Шеър мегуфтам туро, аз ёд рафт.

Ҳар қадам буд як ҳичо дар роҳи ту,
Ҳар нафас буд як наво дар роҳи ту,
Нимидарде буд расо дар роҳи ту,
Шеър мегуфтам туро, аз ёд рафт.

Оби ҷӯят сад равонам дода буд,
Боми кӯят осмонам дода буд,
Остонат достонам дода буд,
Шеър мегуфтам туро, аз ёд рафт.

Ёди деринам, фаромӯшам макун,
Дарди ширинам, фаромӯшам макун,
Байти таскинам, фаромӯшам макун,
Шеър мегуфтам туро, аз ёд рафт...

ДИЛ

Чу ҳамхонае, ки варо сидқ нест,
Наҷустам зи ту фарзи ҳамсоягӣ.
Чу нохун задӣ бар дари синаам,
Ба ёд омадам қарзи ҳамсоягӣ.

Агар бениёзӣ ба қавну макон
Ахират ба ҳамсоя афтад ниёз.
Аё дил, чӣ дарде ба ҷон кора қард,
Ки дорӣ зи аҳволи ман пурсупос?

Бигуфтам лаби худ бубандам ба ноз,
Ки донӣ ғурурам чӣ дорад зи пай,
Вале бо ту фарёди ман шуд баланд,
Чу охи дили ной аз чоки най.

Зи ҳам рехт девори бегонагӣ,
Туро мисли худ ёфтам рӯ ба рӯ.
Зи ту чун зи мактуби аъмоли хеш,
Бихондам ғаму шодиам мӯ ба мӯ.

Дареғо, ки будам зи ту беҳабар,
Ғиғоно, ки ногап будем аз нахуст.
Чӣ гулҳои шодӣ, ки нашкуфту мурд,
Чӣ тухми муҳаббат, ки ин ҷо наруст!

Чунон ки ду давлат мадуро кунанд,
Алайҳи адуе зи роҳи хирад,
Ману ту дигар ҷовидон бо ҳамем,
Кучо ҷабри дарде ба мо бигзард!

* * *

Дар ёлаву пуштаҳои ваҳмида
 Имсол лола чиданӣ нест.
 Дар рӯи раҳе, ки сӯи Хатлон аст,
 Балки сӯи пойтахти армон аст,
 Ин ғуссагули Ватан ба савдо кашиданӣ нест.

Монед, ки доғчаши лола
 Бо чашми ситора рози дил гӯяд.
 Ин майса баҳоре шоире дошт,
 Ин чашма сабоҳе ошиқе дошт.
 Монед, ки боди сабзпӯши наврӯз
 Бо худ бубарад шафақчароғи лола.

Шабхонаи кӣ фаромуши уммед аст?
 Чашми кӣ дариҷаи раҳи хуршед аст?
 Монед, ки ночавонии гардун
 Аз роиҳаи ҷавонӣ мастур шавад.

Бо лола дили ҷавони кӣ месӯзад?
 Дар оташи тар ҷаҳони кӣ месӯзад?
 Ин пуштаву ин ёла ҷавонистон аст,
 Ин сабзаву ин лола –
 ТОҶИКИСТОН аст!

Монед, ки лолаҳо ба ҳам оянд,
 Монед, ки лолаҳо даромезанд,
 Ҷуз чехраи ошно чӣ хоҳад буд?
 Ҷуз оинаи сафо чӣ хоҳад буд?
 Ҳар лола ман асту лолаам ман,
 Доғи дили ҳаждаҳсолаам ман!

Монед, ки лолаҳо пир шаванд,
 Аз оби вафои зиндагӣ сер шаванд.
 Нақши Ватанам гӯри ҷавонмаргон аст,
 Бо лолаи хункафан магар осон аст?

* * *

Гул гирифта дидаи бинои тоҷик,
Гул фирор оварда аз дунёи тоҷик,
Хорбун хезад зи нақши пои тоҷик,
Вои тоҷик, вои тоҷик.

Пахта гар рӯяд, бирӯяд арғувонӣ,
Сабза гар рӯяд, бирӯяд заъфаронӣ,
Тоҷикистон хуфта дар сахрои тоҷик,
Вои тоҷик, вои тоҷик.

Абр гиряд дар ду чашми модари ман,
Раъд нолад дар гулӯи хоҳари ман,
То қиёмат ояд аз маъвои тоҷик:
«Вои тоҷик! Вои тоҷик!»

Панди Саъдӣ пунбаи гӯши гарон аст,
Бонги Ҳофиз лолии ҳарфи забон аст,
Ман надонам чист дар савдои тоҷик,
Вои тоҷик, вои тоҷик.

Хешро бегонаву бегонаро хеш,
Мурғи озод асту дому донаро хеш,
Шикваҳо дорам ман аз фардои тоҷик,
Вои тоҷик, вои тоҷик.

Ҷоми Ҷам омочгоҳи санги кин аст,
Нақши Рустам аз қазо нақши замин аст.
Сӯи ғурбат раҳ кашад Синои тоҷик,
Вои тоҷик, вои тоҷик.

Рафта дар ғарқоби Омӯяш чағона,
Монда дар ҳалки Зарафшонаш тарона,
Мотамобод аст ҷоҳу ҷои тоҷик,
Вои тоҷик, вои тоҷик...

* * *

Дилбари ман,
Кишвари ман,
Кишваре, ки буда марзаш тундии шарёни ман,
Парчамаш хуни дили ман,
Дар нишонаш шӯру савдои сари ман.

Мон, ки кишварҳои дунёро шиносанд,
Обу хокашро рабоянду фазоянд,
Кишвари ман бе мани дилдода афзун нест,
Шохаобе ҳасту Чайхун нест,
Бе сарупои булӯри беғубораш,
Номаҳои ҳасратамро Бесутун нест,
Балки дар тандеси ҳастиям
Гармии хун нест.

Гар ба чое қиссаву афсонае мурда,
Қиссаҳои ман дар ин кишвар намурда.
Ў ҳазорон Лайливу ман сад ҳазорон Қайси маҷнунам,
Аз барои мушки зулфаш бодпои дашту ҳомунам,
Ман дар ин ҷо ҳамнишини оҳувонам,
Ман дар ин ҷо роздони ҷодувонам.
Ҳар гаҳе бо ҷони гардолуда бозоям,
Аз нафасҳояш мубарро мешавам, мисли чанор аз бод,
Ҳар гаҳе бо ҷони дардолуда бозоям,
Хирмани дарди маро як хандаи ў мекунад барбод.

Аз гиёҳи меҳр озодам, ки меҳраш ҳаст,
Навҷавонии мудомӣ дастгираш ҳаст.
Ман дар ин ҷо фориғам аз марг,
Ман дар ин ҷо ошиқам бемарг...

* * *

Зи ҳарфи обшорон шикваам ҳаст,
Зи гӯши кӯҳсорон шикваам ҳаст.
Намехоҳам ғубореро ба ғурбат,
Зи лутфи оби борон шикваам ҳаст.

Дар ин сахро агар хоре назояд,
Зи ранчи навбахорон шикваам ҳаст.
Ғалат афтода оё номаи бахт?
Зи номи номдорон шикваам ҳаст.
Ғами раҳгум дар ин ҷо роҳдор аст,
Зи лутфи ғамгусорон шикваам ҳаст.
Дили афтодари бархостан нест,
Зи поси посдорон шикваам ҳаст.
Саре аз санги кулфатҳо раҳо нест,
Зи тоҷу тоҷдорон шикваам ҳаст.
Ба душман гӯ, ки дил осуда дорад,
Зи хасмон не, зи ёрон шикваам ҳаст.
Дар ин якрӯза умри бетафовут
Ҳазор андар ҳазорон шикваам ҳаст.

* * *

Аз паси абрҳои зулмонӣ
Ахтаре сӯи ман намехандад.
Дили хокистаре ба гармӣ нест,
Ахтаре сӯи ман намехандад.
Ман ҳамон тоҷики ғазалхонам,
Санҷаре сӯи ман намехандад.
Роҳи ҷанги ҷаҳон пур аз нашъ аст,
Аскаре сӯи ман намехандад.
Чашми токи бурида мегиряд,
Соғаре сӯи ман намехандад.
Гӯшаи боми ман ҳама дом аст,
Кафтаре сӯи ман намехандад.
Аз шукуфтан гузашт вақти сухан,
Дафтаре сӯи ман намехандад.
Тифли шеърар ба кӯча сарсон аст,
Модаре сӯи ман намехандад.

* * *

Дарёи дамидаи баҳоронӣ,
Лабрезии таронаҳои мастона.
Мадҳуши шамими ҳулбаву райҳон,
Афсуни ҷавониҳои афсона.

Ҳар қатраи ту ҳазор хуршед аст,
Дар синаи ту ҳазор афлок аст.
Роҳат зи ҳазор Каҳкашон болост,
Рӯҳат чу рӯҳи ғариштаҳо пок аст.

Чашмам зи шукӯҳи мавчи ту дарёст,
Чонам зи ту арғунуни нолон аст.
Як пора замини ташнаи обам,
Лутфе, ки баҳори ман пушаймон аст!

Бинвис ба рӯи ҳар кафи хокам
Девони қиёму шӯру исёнат.
Як рӯз зи нақши саҳраҳои ман
Ёбӣ, ки ҷавонӣ буду армонат.

Ҳар гул, ки биёрадам саҳои ту,
Рӯзе зи баҳори ту нишон монад.
Дар барги ҳазон насими тирмоҳон
Дилномаи мо ба чашми тар хонад.

Ҳоло, ки ҳама талошу ҷавлонӣ,
Ҳоло, ки ҳама таронапирӣ,
Ҳошо, ки чу Вахш ту ба банд оӣ!
Ҳошо, ки чу Рахш дар каманд оӣ!

Он рӯз мабод зери гардунам,
К-ошӯби дили туро фурӯ бинам,
Дарёи дамидаи баҳорамро
Дилхаставу зору ҷӯ ба ҷӯ бинам!

* * *

Эй ишқ, эй ҷавонии умрам,
Бодоми пурҷавонаи умрам!
Ҳошо, ки бинамат сари урён
Аз барфи безамонаи умрам,
Эй ишқ, эй замонаи умрам.

Набвад умеди меҳри поизам,
Оташгаҳам, ба оташе зорам.
Ҳаргиз намир дар сиришти ман,
Сардӣ макаш ба рӯи кишти ман,
Эй ишқ, эй нишонаи умрам.

Боди хазон, ки мечамад бедард,
Чобуксавори Раҳши саршоҳ аст.
Ҳайфам зи барги гунги паррон нест,
Ҳайфам зи бенавоии боғ аст,
Эй ишқ, эй хизонаи умрам.

Дарё асири доми симин аст,
Хунёи мурда зери сим ин аст!
Парвои лонаи тихиям нест,
Афсӯси мурғаки рахиям нест,
Эй ишқ, эй таронаи умрам.

Савдо гузашту ин манам, ин ман,
Дунё гузашту ин манам, ин ман,
Бо ин ҳама ҳақе, ки ман дорам,
Тифлам, ки бе фасона нодорам,
Эй ишқ, эй фасонаи умрам!

* * *

Ту он шеърӣ, ки натвонам сурудан...
Агарчӣ гуфтаам дар умри камбор
Равону норавон абёти бисёр,
Ту он шеърӣ, ки натвонам сурудан.

Чу деҳконе, ки рӯёнад ба захмат
Зи хоки тирарӯ барчоши тилло,
Вале бе рои «боло»-яш раво нест,
Ки чинад ҳосили уммеди худро—
Туро, эй кишти бо хун парварида,
Наметонам, наметонам дурудан.

Ачаб кӯҳсори мо ганчури мард аст,
Ба ҳар ганчинаҷӯ дарро кушояд.
Гумонаш он ки гар маъдан бикохад,
Шукӯху шӯхрати умраш фазояд.
Ту он конӣ, ки натвонам кушудан.
Ту он ганҷӣ, ки натвонам намудан.

Чу дарёе, ки дар корез хуфта,
Ҳама ошӯби зотиро нухуфта,
Наметонам, наметонам ғунудан.
Ту он мавҷӣ, ки шӯратро зи хокам
Касе ҳаргиз наметонад рабудан.

Дар ин дунё ба чуз нақдинаи умр
Надидам арзише аз баҳри инсон.
Агар умри манӣ, эй чони ширин,
Ба рағми рӯзгори бодчавлон
Туро хоҳам ба ҳар соат фузудан,
Ба бемаргии паймон озмудан,
Ба бӯи ишқи ту ҷовид будан!

* * *

Рӯҳи моро ё қиёме, ё қарор,
Ҳоки моро ё шиёре, ё шарор.
Сабзаам соруҷро бар мезанад,
Дар ҳамин кӯ ё хазоне, ё баҳор.
З-ин ҳама соҳилшиносӣ бигзарам,
Ҳастиамро ё каноре, ё канор.
Хонаи пуроташат дар оташ аст,
Эй дили ман, ё фиғоне, ё фирор!
Дар ҳичои зиндае дил мезанад
Ё Заҳире, ё Камоле, ё Баҳор.
Раҳрави манзил ба чое мерасад,
Шеърӣ моро ё димоғе, ё диёр.
Тоҷикистон, ёбӣ аз ҳар зарраам
Ё Саразме, ё Хучанде, ё Ҳисор!

* * *

Сад раҳ дигар шуд пайроҳи инсон,
Фарсуду нав шуд попӯши даврон,
Он сон ки буда дар аҳди Одам,
Субҳ асту шом аст, васл асту ҳичрон.

Чуфти кабӯтар ҳамдарду армон,
Мурғе, ки танҳост, зор асту ҳайрон,
Дарси ҳисоб аст ин рӯзгорон,
Чамъ асту тарҳ аст, васл асту ҳичрон.

Обе, ки чорист аз чашма гирён,
Роҳе наёбад то рӯдборон,
Дар ҳар каноре, дар ҳар диёре,
Боғ асту доғ аст, васл асту ҳичрон.

Сӯзан, ки дӯзад раҳти арӯсон,
Дӯзад кафан низ баҳри ҳамӯшон,
Ин хонаи даҳр занбӯрхонаст,
Нӯш асту неш аст, васл асту ҳичрон.

Эй дил, набинӣ ту рӯи чонон,
Чун кулчаи хом дидори меҳмон,
Дунё танӯри бобоии мост,
Гарм асту сард аст, васл асту ҳичрон.

То ман набуда як баҳти осон,
Монад пас аз ман ин путку сандон,
Гар қисмате ҳаст, чун шеърӣ Ҳофиз
Соз асту сӯз аст, васл асту ҳичрон.

* * *

Абри бебор аз ҳавои шаҳр
Мегурезад чу мурғи хӯсида,
Менишинад ғубори тобистон
Бар сари ёлаҳои хушкида.

Мурдаи нав чунон ки ангезад
Ғуссаву дардҳои дерина,
Сабзаҳои фасурда тоза кунанд
Дар дилам доғҳои порина.

Фасли ишқи ту гарму сӯзон буд,
Барфи тифлӣ маро зи тан меканд,
То ба худ омадам аз ин мастӣ,
Гармият пӯст аз бадан меканд.

Аз табу тоб мезадам худро
Рӯд бар рӯду чашма бар чашма,
Чашми шайтони ту маро меҳонд
Аз лаби об бо лаби ташна.

Мерасид аз ҳавои кокули ту
Нашъаи обшори шабҳангом,
Дар биёбони тафтае гӯё
Мекашидам сароби нофарҷом.

Мисли барге, ки бар шарора фитад,
Кафи поям адои обила буд,
То паногоҳи мижжаи ту маро
Машқи фарсанг буду марҳала буд.

Баски номи ту вирди роҳам буд,
Чун фитила забони ман месӯхт,
Айби гӯши гарони ту накунам,
Дар даҳонам фиғони ман месӯхт.

Дуди мӯям ба бод мепечид,
То фурӯ шуд чу мушти хокистар.
Баҳри ман аз ҳама шарори дилам
Монда чашмони хирае дигар.

Ман надидам баҳори сабзи туро,
Эй нафасҳои гарми тобистон!
Кишти ман сӯхт беамал охир
Дар раҳи абру катраи борон.

Абри бебор аз ҳавои шаҳр
Мегурезад чу мурғи хӯсида,
Ин манам, ки зи дард медонам
Кулфати сабзаҳои хушкида!

* * *

Гуссаҳои лонае дар шохи урёни ман аст,
Меваи чонпарваре дар ҳотаи чони ман аст.
Рӯзи растохез бедорӣ намедорам умед,
То чунин хоби гароне бори мижғони ман аст!
Мӯраке дон мекашад дар чорроҳи пурачал,
Зинда дораш, ай худо, к-он ҳарфи девони ман аст!
Зарраи барфе, ки аз гармои лаб бишқуфту рехт,
Цилваи овозадори рози пинҳони ман аст.
Пояи девори Чину садди Искандар шикаст,
Баъд аз ин номусу имонам ниғаҳбони ман аст.
Рӯдакӣ меҳонду мегуфтам бухорӣ бо фараҳ:
Шеърӣ олай посдори оли Сомони ман аст!
Бонги пой ошное мерасад аз хилватам,
Мужда, ёрон! Пири Тӯсӣ дар хиёбони ман аст.
Ҳар касе мепарварад дар сина фирдавси умед,
Ман ғаме мепарварам, к-ӯ Тоҷикистони ман аст.

ПУРСИШЕ АЗ ХУД

1

Эй гули шафтолуи лабҳои ёр,
Навбахоронам кучост?
Эй ҳиноӣ шеърӣ Бедил, бозгӯӣ?
Лолазоронам кучост?
Эй нигоҳи маст аз мавҷи сароб,
Ҳушёронам кучост?

Эй сари ошуфтаи хайрони ман,
 Сарбадоронам кучост?
 Эй биебони хаёли бесамар,
 Чашмасоронам кучост?
 Эй кафи кохи савори боди ғайр,
 Кӯҳсоронам кучост?
 Эй дили дар ошёни худ ғариб,
 Дӯстдоронам кучост?
 Эй нами хушкидаи мижғони ман,
 Фасли боронам кучост?

2

Пир шуд мурғи нафас дар синаам,
 Шоҳболи нав кучост?
 Пираҳан дар пайкарам чун шом мурд,
 Ҷомаи партав кучост?
 Ғӯши ман чун ҳалқаи дар занг баст,
 Ҳиммати раҳрав кучост?
 Меҳри Ширин заҳр меҳоҳад зи ман,
 Кинаи Хусрав кучост?
 Шаҳри ман Юмғони дурафтадааст,
 Носири Хусрав кучост?!

* * *

Ман аз худ ҷудоям, ки аз ту ҷудоям,
 Ҳама норасоям, ки аз ту ҷудоям.
 Бисӯзам ба созам, бинолам ба ҳолам,
 Дили норизоям, ки аз ту ҷудоям.
 Чу хокистаре, к-ӯ нишинад ба сардӣ,
 Саросар фидоям, ки аз ту ҷудоям.
 Бухорои хешам, фаросӯи хешам,
 Худоё, кучоям, ки аз ту ҷудоям?!
 Чу обе, ки ҷорист зи мижғони ҳичрон,
 Наояд садоям, ки аз ту ҷудоям.
 Чу байти лаби ман гули ташнаком аст,
 Ҳамон бенавоям, ки аз ту ҷудоям.

Вафо то яtimi диёри чудоист,
Вафои вафоям, ки аз ту чудоям.
Ҳама ибтидоям, ки ёди ту дорам,
Ҳама интиҳоям, ки аз ту чудоям...

* * *

Кӯҳсорам, қарори ман бингар,
Нолаи чашмасори ман бингар.
Боди афғониям умеди кист?
Бе саворе ғубори ман бингар.
Ҷомаи хок пардадорам нест,
Дар Шарора шарори ман бингар.
Бӯи гул медиҳад ҳаёли ман,
Хасу хори мазори ман бингар.
Тақя бар сояи асоям чист?
Хоку хишти Ҳисори ман бингар.
Аз шукӯҳе, ки дур афтода,
Пайравии манори ман бингар.
Хушкии сабза мекашад доман,
Навбаҳорам, фирори ман бингар.
Нест дасти дуо, ки дар чайб аст,
Эътибори диёри ман бингар.
Чун чигар дафтарам ҳама доғ аст,
Бингару лолазори ман бингар.

* * *

Сабзаҳоят арғувонист,
Ғунчаҳоят лолазор аст.
Ту чӣ саҳрой, ки ҳар як зарраи ту
Мисли дарё нолабор аст,
Эй дили оинаи ман,
Эй Фаластини даруни синаи ман?!

Қитъа-қитъа гиря дорӣ аз ғами хеш,
Пора-пора метапӣ дар мотами хеш.
Барабас донистай нӯши замонро
Марҳами ҷони ками хеш,

Эй дили оинаи ман,
Эй Фаластини даруни синаи ман.

Бонги майдон мекунад кар гӯши овозат,
Бори зиндон мефитад дар боли парвозат,
Меҳри ту дар ҳалқаи дори баланд аст,
Шавқи ту саркӯби ин чархи нажанд аст,
Эй дили оинаи ман,
Эй Фаластини даруни синаи ман.

Аз кадомин сарви олам ту асо чӯй?
Аз кадомин муттачоне муттако чӯй?
Лаззати ҳалво ту аз мавчи ҳаво чӯй?
Нораво чӯй, носазо чӯй,
Эй дили оинаи ман,
Эй Фаластини даруни синаи ман.

Аз кучо чамъ оварам кишти парешонатро?
Хирмани пурбори тӯфонатро?
Аз кучо чамъ оварам ман пораҳоятро?
Бечораҳоятро? Овораҳоятро?
Аз аламҳое чунин рӯзе бимирам,
Чун Муин¹ рӯзе бимирам,
Эй дили оинаи ман,
Эй Фаластини даруни синаи ман.

* * *

*Барои устод Муҳаммадҷон
Шакурии Бухорӣ*

Гиря кун, гиря кун чу абри баҳор
Дар сари гӯри бенишони падар.
Магар аз хоки хуфта бархезад
Лолаҳое чу доғи банди чигар.

1 Муин Бсису шоири чавонмарги Фаластин аст.

Ин замин сар ба сар яке дахма-ст,
Дахмаи шайху шоиру сарҳанг.
Сари ҳар пушта метавон бигрист
Аз ғами бенишони фарҳанг.

Ин замин сар ба сар яке қабр аст,
Марқади ҳашму шӯру тӯфонҳо,
Оби чашмони ту магар шӯяд
Гарди даврону хоки насёнҳо.

Оби чашмат магар кунад лабрез
Чашмаҳои дари лаббаста,
Сангҳое магар кашад боре
Ҳасрати кӯзаҳои бишкаста!

Тоҷик ин ҷо агар асар дорад,
Ҷуз мазори харобу яксон нест.
Мадфани бепаноҳи Сомонӣ
Пуштибони ҷалоли Сомон нест.

Кай зи дӯши манораҳои баланд
Осмонҳо фуруд меояд?
Аз раҳи оби Зарфишон рӯзе
Шоири Панҷруд меояд?

Панҷаи зарнисори настаълик
Мекашад домани забони маро,
Сабзае, к-аз сиришки ту сабз аст,
Мекушад, мекушад хазони маро!

Гиря кун, гиря кун чу абри баҳор
Дар сари ғӯри бенишони падар.
Хушксорӣ хушат намеояд
Дар Бухорои ҷовидони падар.

* * *

Бо ғаму озор одат кардаам,
 Мисли гул бо хор одат кардаам.
 Рост н-ояд ҳарфи ман дар хонаам,
 Бо гапи бозор одат кардаам.
 Кай нишинам дар бари ёри азиз,
 Бо хаёли ёр одат кардаам.
 Дар дилам набвад ғами бисёри кам,
 Бо ками бисёр одат кардаам.
 Мешавам ошуфта, гар осудаам,
 Бо дили бемор одат кардаам.
 Дар Ватан ёди ғарибӣ мекунам,
 Бо Камоли зор одат кардаам.
 Пешпой меҳӯрад фикрам ҳанӯз,
 Бо раҳи ҳамвор одат кардаам.
 Сарбадоронро ба хидмат мерасам,
 Бо ғурури дор одат кардаам.
 Дурдаи дилро ба софӣ мекашам,
 Бо маоши кор одат кардаам!

* * *

Эй шаб, эй шаб,
 Модари зангии ман,
 Дар миёни гоҳвори сояпӯшат,
 Дар ҳамин хилватсарои бедареғ,
 Сояи хоб аз тулӯи чашми ман бигрехта,
 Шӯълае бо ҷони ман овехта,
 Шӯълае, к-ӯ бо забони оташинаш
 Мекунад аз ман суол:
 «Кистӣ?»
 «Ё чистӣ?»
 Ман, ки медонам кӣ ҳастам,
 Баъди ин пурсиш намедонам кӣ ҳастам.
 Нарм-нармак мерасад бар гӯши ман начвои
 хоболудай баргон,
 Нолаи мурғи шабовезе шукуфо мешавад дар ман,
 Сад ҳазорон чашми оташзои ахтарҳо

Тӯ ба тӯ во мешавад дар ман.
Кистам ман?

Зодаи тобу табам ман,
Тифли беҳоби шабам ман.
Эй шаб, эй шаб,
Модари зангии ман,
Аллаҳои зангии ту хоб аз чашмони зангиам рабуда,
Ҳастии якранги ту
Накди пинҳони дурангиам рабуда.
Шири субҳам дех, ки бедорам,
Балки беморам, балки беморам...

* * *

Соягиам агар зи рӯзи азал,
Сояи кас набудаам, зинҳор.
Камнамоям, ки худнамой нест
Дар сириштам ба ҳар дару бозор.

Рӯдҳо гарчӣ мекунанд ошӯб,
Чашмаи ноаёни деринам.
Мон, дигарҳо чу мавҷ бархезанд,
Сабзае бас зи оби ширинам!

Ман зи авҷи баланд метарсам,
Ки дарад дар гулӯ садопарда.
Шӯри карно чу дархӯрам набувад,
Ту бигирам чу нои даҳмарда.

Дидаам куллаҳои ахтаргир,
Дидаам ёлаҳои доманкаш.
Ба саре лозим аст барфи сафед,
Ба диле лолаҳои чун оташ.

Шаб ҳама шаб ба хоб мебинӣ,
Баҳри бедору мавҷи тӯфонӣ.
Ман насими маҷозии субҳам,
Ба дарат омадам, намедонӣ...

* * *

Дида чор аст, ёр меояд?
 Ай хазон, навбахор меояд?
 Санг шуд боли мурғи синаи ман,
 Турнаҳои қатор меояд?
 Ҳамчу мӯ ғуссаам зи тан сар зад,
 Дарди ман дар шумор меояд?
 Аз заминларзаам таваккуф нест,
 Дар дили ман қарор меояд?
 Тири душман ба ҷони ман нагрифт,
 Ҷаҳли ҳамтан ба қор меояд?
 Дори дунё на саҳнаи лоф аст,
 Саркаше пои дор меояд?
 Аз ғурури пиёда дилтангам,
 Аз ғуборе савор меояд?
 Бод фарёд мекашад дар шаҳр,
 Соҳиби ин диёр меояд?
 Равзани хона чашми муштоқ аст,
 Интизорӣ ба бор меояд?
 Таънаи бевафоиям чӣ занед?
 Гулназар сӯи хор меояд?!

* * *

Танини қиргуни тири бетадбир
 Хаёли ширгуни шаҳрро аз нав парешон кард.
 Табассум дар лаби маҳтоб меҳмон буд,
 Табассумро пушаймон кард.

Ҳарири обии гардун мушаббак шуд,
 Ғами ман бо ғами ноошнои ахтарон як шуд
 Ва оҳи сарди ман боло шуду бар ҷандаи садпора
 дарбех шуд.

Насим –
 Ин духтари таркокули бебоки варзобӣ–
 Ба худ печиду дар паскӯча пинҳон шуд.
 Ба армонҳои армонӣ, ки аз дасти бало мераст,
 Яке бому дари ҳар хона зиндон шуд.

Бидидам қомати ваҳмидаи гулдастаро¹ аз дур,
Ки дар пушти шукӯҳи шаҳри беёвар панаҳ мебурд,
Ғубори сояи худро зи раҳ мебурд.

Дареғ аз хоби захмиям, ки бефарёд
Бинолад бо ғами ин хиттаи бетоб.
Дареғ аз дасти симини саҳаргоҳон,
Ки накшояд саҳар чашми маро аз хоб.

* * *

Ман, ки дар Нои сухан зиндониям,
Саъди Салмони фиғонам дар гулӯст.
Рушанӣ аз сояам дорад ҳарос,
Гулшукуфти фасли ман бе рангу бўст.

Осмон қофияи танги ман аст,
Иртифои ҳарфи ман оҳи ман аст,
Аз радифи ахтарон афтодаам,
Моҳи ман парвардаи чоҳи ман аст.

Оташамро мекушад рӯҳи аташ,
Шоми ҳичрон хуфта дар хокистарам.
Бенавой аргунуни пурнавост
Дар фазои хастаи гӯши карам.

Шавқи павозам заминмол асту ман
Метапам дар ҳасрати рӯи ҳаво,
Ғуссазори хоки зорам будааст
Қиссазори Одаму Момоҳаво!

Ҳамчу деҳқоне, ки кишташ сӯхтаст,
Чашм меदӯзам ба сатри бесамар,
Алвидоъ, эй бозии чони азиз,
Шод бош, эй хории хуни чигар!

1 Манора

Бе асои мисраъ ҳам хоҳам шудан,
Бе фурӯғи вожаам бинӣ ту кӯр.
Бас бувад онам, ки дасти сарнавишт
Байти армонам нависад рӯи гӯр.

* * *

Эй, ки чун шаб ҳама сияхпӯшӣ,
Чун сапеда сари сапедат ку?
Дилам аз тангии ғамон бигрифт,
Вусъатободи рӯзи идат ку?

Ҳар кучое, ки дида бикшоям,
Маҳшари Рустам асту Сӯҳроб аст.
Дашт бар дашт бод нолон нест?
Дар рағи рӯди ту мағар об аст?

Ҳайфи мардумгиёҳи домонат!
Талха рӯяд ба ёлаву пушта.
Зинда буд Рӯдакӣ ба кӯрияш,
Кӯрии мо кунун варо кушта.

Аз ниёми қуруни хуношом
Ханчари Санҷарат ба сар омад.
Дар қабои бародари ҳамтан
Душмани ту туро ба дар омад.

Ман надонам чи гуна меъморӣ,
Ки дару боми ту насибат нест.
Хиттае нест дар ҷаҳон, к-он ҷо
Гиряву хандаи ғарибат нест.

То чу Сайхун зи худ гурезонӣ,
То чу Ҷайхун ҳама парешонӣ,
Тӯшаи роҳи мо нахоҳад буд
Ҷуз дили пораву пушаймонӣ.

Чанд гӯям зи гарди гардунҳо?
Чанд нолам зи нақши пешонӣ?
Дигарон ношиноси дарди мананд,
Ту фақат очизам намедонӣ.

Эй Ватан,
Модари сияхпӯшам,
Эй дилу ҷони ман ба қурбонат!
Шеърҳои сафеди ман гардад
Кош вақфи сафедпӯшонат!

* * *

Зангӯлаи хандаҳот хомӯш аст,
Бо гӯши гарон чӣ метавонам кард?
Ман барги ягонаи сари шохам,
Бо боди хазон чӣ метавонам кард?

Ман гуфта будам, ки бо лабони ту,
Чун хандаи субҳидам нахоҳам мурд,
Ман гуфта будам, ки ҳамнафас бошӣ,
Аз сарддамии ғам нахоҳам мурд.

Он сон ки панаҳ баранд инсонҳо
Аз тиру камон ба дайри маъбадҳо,
Ман пушту паноҳи хеш мехондам
Кошонаи зарнигори ишқатро.

Кӣ пой муроди хастаам бишкаст?
Кӣ пайраҳи хонаи туро дуздид?
Дар доми хазон фитад гулистонаш,
Он кас, ки хазонаи туро дуздид!

Эй поктар аз умеди навмедон,
Олудаи ҳасратам, начотам деҳ.
Қозибтарӣ аз ҳаёли муштоқон,
Аз баҳри худо, зи нав ҳаётам деҳ.

Ман низ дар ин гузаргаҳи айём
Субҳе зи барои худ талабгорам,
Ман низ дар ин куноми пурозор
Бар силаи меҳри ту сазоворам!

Аз муштариён ҷаҳон пур асту лек
Чун ту нахарад касе матоямро,
Бо чашми сиёҳхонаат мегӯй:
Бо дилсияҳон мағӯ баҳоямро.

* * *

Пунбаи танҳои гӯшам
Дастгири рози ёрам нест,
Равзани чашмам, ки торик аст,
Шӯълаи шабҳои торам нест.

Ман махуфам худ барои худ
Ҳамчу кӯҳе дар дили зулмат,
Пӯшишам бар рӯи урён нест
жуз матои ғуссаву қулфат.

Хоҳам аз ҷо хезаму гирам
Раҳ ба сӯи субҳи нуронӣ,
Пои ман чун реша хӯ карда
Бо гилу бо оби зулмонӣ.

Лошахори фикри ман гардад
Бар сарам чун бар сари лоша,
Соҷи маргафкани болаш
Хуфта рӯи пайкари лоша.

Мисли толоби дили хок аст
Дил даруни синаам имрӯз.
Бозтоби офтобе нест
Бар руҳи оинаам имрӯз.

Аз бурунам шаш чиҳат зулмат,
Аз дарунам таҳ ба таҳ торик,
То сахар пайроҳи ман дур аст,
То ба шаб шаҳроҳи ман наздик.

Раҳна зан, эй ишқи дунёсӯз,
То ба зиндонам зиё резад,
Раҳна зан, эй дузди эҳсонкор,
То Сурайё бар Саро резад.

Дар варои абри ҳичронсоз
Васли ахтарро фусурдан нест.
То кафан аз раҳти нурам ҳаст,
Аз бароям ҳеч мурдан нест.

* * *

Эй кишвари беид, кучо шуд шафақи парчами идат?
Эй пуштаи пурлола, чу поиз кӣ чидат?
Эй чомаи зарбафт, даридӣ, ки даридӣ,
Эй ранги бихиштӣ, ту паридӣ, ки паридӣ!

Ҳузни ту ба андозаи танҳои кӯлест,
К-ӯ дар раҳи лабташнагии мурғе нигарон аст.
Танҳои ту ҳамнафаси ғуссаи гаҳвораи холист,
Оҳи ту ба қадри ҳамӯшии лаби гунгон аст.

Шодии ту чун духтари афсона
Дар пушти кадомин кӯҳу дар банди кадомин дев аст?
Оё ки тилисми ту шикастан дорад?
Он духтари нокоми ту растан дорад?

Гуфтам ки нанолам, ки ҳама рӯди ту гирён аст,
Гуфтам, ки нагирам, ки ҳама боди ту нолон аст,
Аммо чӣ тавон кард, ки ин рӯдаму ин бодам?!

Гулгунчаи боғи ту агар хандад,
Хандад ба андозаи гирийдани як шабнам.

Мурғи ту агар хонад,
Хонад ба чокии гиребонкаши як гул.

Гар шоири ту дарди сухан дорад,
Дорад ба қадри ғуссамаргии дили Шохин.
Хоки ту пур аз чилваи хуршеди баланд аст,
Аз боли ҳумо соя начӯянду наёбанд...

Эй чомаи заррин, ки даридӣ,
Оё ки руфӯгар паи дарбех заданат ҳаст?
Эй ранги бихиштӣ, ки паридӣ,
Оё ки замоне сари бозомаданат ҳаст?

* * *

Дар интиҳои ҷодаи қисмат
Донам, ки ғайри ту бихиштам нест,
Ман неку бад зиёда бинвиштам,
Валлаҳ, ки бе ту сарнавиштам нест.

Чун хоки меҳрубони гулхона
Ҷонам зи рӯиши ту пурбор аст,
Чун оби бетакаллуфи дарё
Хокам зи лаҳҷаи ту саршор аст.

Гар зам кунанду кам маро сад бор,
Ҷуз ту намешавад зи ман ҳосил.
Борони лутф бар сарам борад,
Ҷуз ишқи ту намешавам қоил.

Чун тифли навзабон, ки ошаш нест,
Номи ту мекунам ҳама такрор,
Мӯи ту мекашад маро дар хоб,
Рӯи ту мекунад маро бедор.

Ҳасрат намебарам, ки ёронам
Соҳибкулоҳу ризкпаймоянд,
Ин бас, ки дасти ту ба каф дорам,
Ҳаққо, ки парчами шараф дорам!

Чашми ситора дуди ғам дорад,
Рӯҳи замин зи ғусса гирён аст.
То бомдоди васли ту боқист,
Шабҳои ғам зи ман гурезон аст.

Дар интиҳои чодаи қисмат,
Донам, ки ғайри ту биҳиштам нест,
Ман неку бад зиёда бинвиштам,
Валлах, ки бе ту сарнавиштам нест!

* * *

Шаҳри беҳоб чу ман бемор аст,
Шаҳри беҳоб чу ман зулмонист.
Ман натонам, ки гусорам ғами ў,
Ў надонад, ки маро дар дил чист.

Ғар ҷудоему зи ҳам беҳабарем,
Ман дар ў ғарқаму ў ғарқи ман аст.
Як гулӯ чилвағаи нолаи мост,
Ҳарфи мо замзамаи як даҳан аст.

Ғусса аз дидаи ман мечӯшад,
Ашки шаҳр аст, ки ман мерезам.
Оташе гунг маро месӯзад,
Аз алам шишта, зи нав меҳезам.

Оҳ, аз ин мӯягари беовоз!
Вой аз ин хомӯшии беосор!
Кафтари субҳ, ки беғам хоб аст,
То дари ҳашр нагардад бедор!

Шаҳр беахтару ман беахтар,
Осмон хастаи абри сияҳ аст.
Ман надонам чӣ касе меояд,
Ниғаҳи обилапоям ба раҳ аст.

Бонги по мерасадам хоболуд
 Аз хами кӯчаи хоболуда.
 Балки ман чониби худ меоям,
 Хешро ҳамчу шабе паймуда!

Субҳ, эй субҳ, ки аз ман дурӣ,
 Шарфаи пой маро мешунавӣ?
 Бо ҳама беғамиву лоқайдӣ
 Оҳи ғамзои маро мешунавӣ?

Шаҳри беҳоб чу ман бемор аст,
 Шаҳри беҳоб чу ман зулмонист.
 Ман натонам, ки гусорам ғами ӯ,
 Ӯ надонад, ки маро дар дил чист.

* * *

Дар дили зангӯлаи ман нолаҳое хуфтааст,
 Дар ғами бегонаи ман ошное хуфтааст.
 Дар заифии билоте, ки ҷаҳонаш ҳамсар аст,
 Шераке ё Рустаме бемуддаое хуфтааст.
 Вақти он омад, ки Восеъ хунбаҳо хоҳад зи чарх,
 Ҳайрате дорам, ки чун беиддаое хуфтааст?
 Дар парешонии маҳзуни насими ёвагард
 «Шашмақоме» бо навои бенавое хуфтааст.
 Ҳамраҳи Ому бимӯям, ки канори мавҷҳош
 Собири Тирмизии ман бо ҳичое хуфтааст.
 Аз нумӯи шоҳа ғайзи таҷдорӣ рафтааст,
 Соҷи сарви равон бемуттакое хуфтааст.
 Аз лаби сӯзони Ҷӯи Мӯлиёнам мерасад:
 «Сад дареғ аз оби Рӯдак! Дар кучое хуфтааст!»
 Ҳар кӣ бо гӯши гарон табли расой мезанад,
 Нек бинӣ, дар сиришташ норасое хуфтааст.
 Аз рубоӣҳои Хайём оби оташ ҷустаем,
 Эҳтиёт, эй дил, ки ин ҷо порсое хуфтааст.
 Гард мерезад зи миҷғони ҳисори кӯҳнасол,
 Дар нигоҳи ҳастааш аҳду вафое хуфтааст.
 Додгоҳе ғайри худ ҷое намедонам, зи бас
 Зери дарди бедавои ман давое хуфтааст.

* * *

Ман барои Тоҷикистони азодор
Ҳамчу Ому шеъри пурфарёд меҳоҳам сурудан,
То чу Ому сар занад бар саҳраҳои гунги соҳилҳо,
Мӯяду ово кунад манзил ба манзилҳо;
То чу Ому рӯзу шаб бошад равона
Бо ҷудой,
 Бо ҷавонӣ,
 Бо ҷавона.

Лолаҳои хун барад бар лолазорон,
Сабзаҳои чон барад бар сабзозорон,
Шӯри пешонӣ барад бар шӯразорон.
Гавҳараш набвад ба ғайри мӯҳраҳои гоҳвора,
Моҳияш набвад ба ғайри тифлакони ширхора.
Мавҷҳо – тобути саргардон –
Раҳ ба ғӯристон наёбад,
Об – ашки талхи модарҳо –
То абад поён наёбад.
Ман барои Тоҷикистони парешон
Шеър меҳоҳам сурудан,
Шеъри чун Ому парешон,
То бигӯяд Рӯдакӣ аз соҳили дураш:
«Оби Ҷайхун аз ғубори кӯи дӯст
Кинаҳоху ҷонситон ояд ҳаме».
Наср аз ҳиҷрони Балхи бемисолаш
Рӯ наорад бар Бухорои висолаш.
Бӯи хунаш садди роҳ аст,
Тӯшаи аҷдодияш оҳ аст.
Дар нишемангоҳи обиш
Гулхани дилро фурӯзад Собири Тирмиз:
«Оби Ҷайхун аз сухан мамлуст,
Аз дареғи мову ман мамлуст!»

Ман барои Тоҷикистони сияхпӯш
Шеър меҳоҳам сурудан –
Шеъри чун Ому сияхпӯш,
То равона гиряду гиряд,
Бо замона гиряду гиряд,

Чашмаи чашмони ман бошад, ки хушкад,
Сабзаи ғирмони ман бошад, ки хушкад...

* * *

Ин субҳ ғубор афканда
Бар шаҳри ҷавонии ғариби ман.
Хоҳам нашавад ба гард олуда
Ду қатраи шабнами насиби ман.

Ҳарчанд кавири синаҳо кам нест,
Ҳарчанд аташ ба ҷони чандин аст,
Донед, ки шабнами насиби ман
Дар қисмати шӯри ман чӣ ширин аст!

Лабташнагие,
ки дар дилам боқист,
Ќуз оби бақои ту намехоҳад,
Лабташнагие,
ки ишқ номи ўст,
Ќуз чашми сиёи ту намехоҳад.
Дар олами равшане, ки бепояст,
Дидӣ,
ки чӣ оламе ҳавас дорам?
Гар чашми нигин муроди чанде ҳаст,
Ман чашми туро фақат ҳавас дорам.

Гирам, ҳама кӯй хушксорон аст,
Гирам,
ҳама рӯз гардборон аст,
Гар шабнами чашми туст полуда,
Дар хоки хазони ман баҳорон аст.

Ин субҳ ғубор чодар афканда
Бар шаҳри ҷавонии ғариби ман.
Хоҳам, ки худо бувад ниғаҳбонат,
Эй қатраи шабнами насиби ман!

* * *

Обҳо чорист бо созу тарона,
Мебарад барги хазонро—
Сиккаи тиллои худро — бар хазона.

Қимати оби ҳаёт афтода аз бурчи фалакҳо,
Ҳою ҳуи обдор ин дам басанда,
Бонгу шӯри обҳоҳ акнун фасона.

Пирие, ки ҳеҷ дар ёду гумонам нест,
Тӯҳфаи умре, ки сарбори гаронам нест,
Мерасад новакт бар ёдам,
Мекунад обу гиламро дардхона.

Мебарад барги хазонро мавҷи печон—
Номаи аъмоли худро шодмона.
Ман аз ин боғе, ки парвардам,
Мебарам барге нишона?

* * *

Аз миёни боғи хушкида намеёрам пай афшурд,
Ҳамчунон аз байни қабристон.
Ҷони ман, бахшой бар ман,
Бими ишқи мурда мегирад маро домон.

Ман ба растохези фардо дил натонам баст,
Гар ҳама хезанд, ишқи ман натонад хост.
Кӯҳи Қофи бевафой раҳ нахоҳад шуд,
Ҳам хари Дачҷол натвонад наво андохт.

Сабр кун, эй пайки ишқи рафтаи ман!
Сабр кун, эй лонаи мурге, ки бигрехт!
Ончунон ки бӯи Юсуф мешамид аз пирахан Яқуб,
Ҳоки ту шӯри муҳаббат дар дилам ангехт.

Ин чӣ савдое?
Наметонам таҳаммул кард—

Рӯ ба рӯям холиқи ишк,
Рӯ ба рӯям қотили ишк,
Рӯ ба рӯям турбати ишк—
Наметонам таҳаммул кард,
Ончунон ки дар равони сабзи чӯбор
Дидани барги хазонам мекушад ҳар бор.

Ман ба растохези фардо дил натонам баст,
Ояте аммо паи таскини ҷонам ҳаст:
— Зинда бош, эй ҳайкали ишқи фасурда!
Зинда бош, эй Навбаҳори¹ ишқи мурда!

* * *

Чу дасти ману ту шавад шоҳапайванд,
Зи боғи муҳаббат расад бори ширин.
Илоҳӣ, бирезад сади бевафой
Чу девори Берлин, чу девори Берлин.

Суруде, ки парвардамаш, дар ҳавоят
Натонад, ки боле фишонад чу шоҳин.
Илоҳӣ, фуруӯ бишканад доми сайёд
Чу девори Берлин, чу девори Берлин.

Бидорад умеди баҳори ту шодоб
Ба ҷонам гули доғи армони дерин.
Илоҳӣ, зимистони ҳичрон бимирад
Чу девори Берлин, чу девори Берлин.

Раҳи ту пур аз хори озори бадҳоҳ,
Дари ту пур аз хорасанги суханчин.
Илоҳӣ, ба саршон фитад осмонҳо
Чу девори Берлин, чу девори Берлин.

Чу моро барои ҳам овардаанд,
Парешон чӣ бошем аз чархи пуркин,

1 Навбаҳор — оташгаҳи машхури Балх.

Гарат ман наёбам, бирезад вучудам
Чу девори Берлин, чу девори Берлин

Муҳаббат тамом асту мо ҳам тамомем,
Сазое начўем аз бахти камбин.
Бубояд намонад ҳаде байни дилҳо,
Чу девори Берлин, чу девори Берлин.

* * *

Аз хушксори одамӣ одам намерасад,
Сад шаб гузашту нам-нами шабнам намерасад...
Ашке бирез бар сари Шахнома аз алам,
Аз кӯҳи нанги мо зи чӣ Рустам намерасад?
Бар доди зодбуми худ айни расидан аст,
Боре ба умқи дарди ман олам намерасад.
Тин рӯи тин ниҳодаву эъмори худ кунам,
Ин давлати замона ба Ҳотам намерасад.
Аз қиссаву фасонаи дунё дилам гирифт,
То чоми Чам намерасаду Чам намерасад.
Дар хилвате чу чашмае шӯриданат чӣ суд?
Дамкӯтаҳиву бар ҳавасат дам намерасад.
Васли маху ситораи гардун маҳол нест,
Тоҷики водию дара бо ҳам намерасад.
Роҳи миёни Балху Бухоро ҳаёли мост,
То Насру чанги Рӯдакӣ ин дам намерасад.
Аз пунбазор нафъи мани хаста пунбаест,
К-аз сина то ба гӯши ман оҳам намерасад.

* * *

Номаатро рабудаанд аз ман,
Сарватамро рабудаанд аз ман,
Мисле шоҳе зи бахти вожуна
Давлатамро рабудаанд аз ман.

Дарди ту бо кӣ ҳарф мегӯяд?
Номаат бо кӣ мекунад овоз?
Чун касе, ки забон намедонад.
Номаат бо кӣ мешавад ҳамроз?

Аз ғами дил набуд парвоям,
 Ки давое ба нақди чон дорам.
 Ман, ки мардумгиёҳ гум кардам,
 Шикваҳое зи мардумон дорам!

Ҳайфи он лаҳзаҳои нотакрор!
 Номое дар суроғи номам нест.
 Чуз ҳаёли муҳоли шабҳоят,
 Хаткашоне дигар ба комам нест.

Ҳамчу фарде, ки мекунад тачдид
 Хату ҳарфи қадимаро бо меҳр,
 Дар варақҳои пораи ёдам
 Номатро зи нав кунам тахрир.

Барфкӯче, ки байни мо пайдост,
 Раҳ нагардад зи гармии ҳичрон.
 Номат дар сиришти ман бокист,
 Дар раҳи умр чун балогардон.

* * *

Куҳан диёро, диёри ёро, дил аз ту кандам...
Нодирпур

Худоё, ман ҳама доғам дар ин Техрони Нодирпур,
 Магар дар сина дорам лолаи ҳичрони Нодирпур?
 Зи начвои дарахтон мерасад бӯи дили махчур,
 Ба ҳар барге шиносам сафҳаи девони Нодирпур.
 Зи шаб то рӯз оби ҷӯйборон мекашад ҳасрат,
 Бигиряд ёди ман бо дидаи гирёни Нодирпур.
 Бубинам дар фарози осмон худсӯзии анҷум,
 Бигӯям: чарх набвад фориғи армони Нодирпур.
 Суруди хастаболи мурғакони ломакон имрӯз
 Зи дурам менамояд вожаи сарсонии Нодирпур.
 Кушояд рози дилро ғунчаи нақшуда бо шабнам,
 Ки дорам ташнагии дидаи ҳайрони Нодирпур.

Миёни раставу гулгаштҳо пайваста гардон аст
Ҳавои атрбези шеъри ҷовидони Нодирпур.
Чӣ шодоб аст ин ҷо мазраи дил дар масири бод,
Сано бодо ба ғайзи қудсии деҳқони Нодирпур.
Наафтад дур ҳаргиз, ай худо, тифл аз бари модар
Ва Нодирпури Техрон аз бари Техрони Нодирпур!

* * *

Замини мо аз он ҷунбад шаборӯз,
Ки рӯзе оварад моро ба ҷунбиш,
Ки афтад парда аз ҷашмони мардум,
Ки резад гард аз домони мардум.

Замини мо аз он ҷунбад шаборӯз,
Ки чун мурдоб осоиш ҳаром аст.
Бубояд ҷунбише омӯхт боре,
Талоши арзише омӯхт боре.

На он сон ки таҳи бори фиканда
Бимирад хандаи гарми Шарора.
Ва ё аз шиддати ҳамёзаи мо
Бимонад шаҳраги мо пора-пора.

Бубояд ҳамчу об омад ба ҷунбиш,
Ки бахшояд ба гул ҳусни табассум,
Агар бар қасди мо ҷав кишта буданд,
Зи хоки мо дамад амвоҷи гандум.

Бубояд ҷунбише чун гоҳвора,
Ки тифли мо шавад марди ватандор.
Мабодо тундии мо чаппа созад
Ҷаҳони орзухоро ба як бор.

Чу санги осӣё бояст ҷунбид,
Ба рағми гардиши ин ҷархи вожун,
Ки тамкину гаронборӣ ғазояд
Навои рӯи дастархони мардум.

Бубояд чунбише чун доси деҳқон,
Ки аз шавқи самар пошад шарора.
Хумоюн чунбише бодо, ки зебост
Мисоли чунбиши моҳу ситора.

Замин хонад шабу рӯзон ба чунбиш,
Замон хонад шабу рӯзон ба сабзиш...
Бубояд чунбише ҳамдасти хома,
Ки монад баъди мо ҳам «Шоҳнома»!

* * *

Ёри аввал, то ба ёдам мерасӣ,
Ба ҳама дурӣ ба додам мерасӣ.
Гар хазон асту ҳаво бигрифтааст,
Бо дилу рӯи кушодам мерасӣ.

Шоми мӯятро сиёҳӣ кардаам,
Қад-қади ҳар мисраъ роҳӣ кардаам,
Аз варақҳои сафеди дафтарам
Як қалам субҳи муродам мерасӣ.

Рӯи ту лавҳи муҳаббат будааст,
Чашми ту ҳарфи садоқат будааст.
Чун ба ёди тифлакони синфи як
Ҳамраҳи дарси саводам мерасӣ.

Рӯзҳо чун рӯдҳо бигзаштаанд,
Якраҳу гапнодаро бигзаштаанд,
Ҳар гаҳе тугён кунад хун дар сарам,
Баҳри таскину начотам мерасӣ.

Халқи доно бо гузашта зиндааст,
Пояе дорад, ки ӯ пояндааст.
Гарчи таккон меҳӯрад дунёи ишқ,
Ҳамсари Тахти Қубодам мерасӣ.

Барги дунё сабзаи афсурдааст,
Ганчи дунё коҳи бодовардааст,
Ишқи аввал, давлати саршори ман,
То саранчоми ҳаётам мерасӣ.

* * *

Чу хорамро бувад майли шукуфтан,
Тавони обу хоки гулшанам деҳ,
Натонам ранги дарё ломакон буд,
Мисоли чашма дар кӯҳ масканам деҳ,
Дар ин мазраъ, ки танҳо пунба рӯяд,
Барои нӯги хома оҳанам деҳ,
Умедам чун рама хоҳад амонӣ,
Ба сони марди чӯпон гулханам деҳ.
Зи соку синаи урён нашарманд,
Ало шеъри Аҷам, пироханам деҳ.
Чу Кӯҳкан кӯҳхоро дар ба дар кард,
Кунун як кӯҳпарасти миҳанам деҳ,
Агарчи қаҳти ёрӣ ҳам гарон аст,
Барои санчиши дил душманам деҳ!

* * *

Хокат ба фарши хонае монад,
К-аз нақши пой тифлакони мамлӯст.
Маъзурам аз муначҷими даврон—
Оғози қаҳқашон зи кӯи туст.

Ҳар пораи замини эҳсонат
Тифле чу донае ба бар дорад.
Боде намекунад туро барбод,
То хоки қобилат самар дорад.

Тангӣ агар чу мактаб аз тифлон,
Сад оламӣ зи вусъати армон:
Синой ту ба синфи як рафта,
Бикшода Рӯдакии ту девон.

Аз он нафас, ки кӯдакон доранд,
Хусни баҳори туст яздонӣ.
Чун рӯи тифл лолае набвад,
Чун хандааш сабоҳи нуронӣ.

Хомӯшии сари мазорат нест,
Бозорӣ аз сурури ҳамвора,
Гӯё замини поки ту чунбад
Аз чунбиши мудоми гаҳвора.

Оғӯши ту чу оғуши модар
Лабрези бӯи тифли тақдир аст.
Атре, ки хезад аз гиребонат,
Ройиҳаи биҳиштии шир аст.

* * *

Чу гумроҳе, ки аз баҳри намоиш,
Китобе дораду асло нахонда,
Дилам бо чумла ганҷи шоҳвораш
Ба пеши рӯи ту бекора монда,
Фаромуш кун, фаромуш кун, фаромуш.

Миёни равзаи нилуфарият
Гули қоқуи ишқам чехра бикшод.
Гузашт айёму тақдираш накардӣ,
Парешон шуд зи боди домани бод,
Фаромуш кун, фаромуш кун, фаромуш.

Пару болам буду чое нарафтам,
Таҳи айвони ту хондам ба тақрор,
Чу дидӣ кафтари роми ту ҳастам,
Ба савдоям задӣ як рӯзи бозор,
Фаромуш кун, фаромуш кун, фаромуш.

Дирои ман туро корӣ наомад,
Ки занге дар гулӯи дигаре ҳаст.

Сари афсона будам ё набудам,
Туро афсонагӯи дигаре ҳаст,
Фаромуш кун, фаромуш кун, фаромуш.

Чу рустоям, ки дар ҳар зарраи ман
Ҳавои тифлию лолоии туст.
Туи шаҳрӣ намедонӣ, ки дар деҳ
Фаромуш кулбаи бобоии туст,
Фаромуш кун, фаромуш кун, фаромуш!

* * *

То муҳаббат чу зани Вахшзамин сарсон аст,
Шеъри ман исён аст,
То ба гахвораи ӯ нози ачал хандон аст,
Шеъри ман гирён аст.
Дидаи Рӯдакиву ғунчаи гулзор якест,
Ин шаби тор якест,
Боди афғонӣ агар офати ин бўстон аст,
Шеъри ман тӯфон аст.
Байни мо марзу вале марзи ватан озод аст,
Ҷои сад фарёд аст!
То зи ҳамсоя фақат соя дар ин майдон аст,
Шеъри ман нолон аст.
Аз кафи тифл агар шавқӣ қалам афтода,
Дил зи ғам афтода,
То бинои сухан аз зилзилае ларзон аст,
Шеъри ман вайрон аст.
Дар дили хастаи Ому, ки парешон гузарад,
Ё пушаймон гузарад,
То фиғони мани шӯрида зи ман пинҳон аст,
Шеъри ман зиндон аст.
Тоҷикистон, ки саропардаи имони ман аст,
Пӯшиши ҷони ман аст,
Пора то байни Хучанду Хуталу Раштон аст,
Дарди ман урён аст...

* * *

Беватанҳо аз ватан бигрехтанд,
Аз чаман зоғу заған бигрехтанд.
Ошёне аз сухан маъмур буд,
Аз фурӯпоши сухан бигрехтанд.
Бо ману мо меҳрбозӣ доштанд,
Ҳамчунон аз мову ман бигрехтанд.
Пӯшише аз сидқ мебояд ба тан,
То кафан аз пираҳан бигрехтанд.
Дар шикам буд рӯзгори беситам,
Аз даҳан сӯи даҳан бигрехтанд,
Боди ҳарҷой намеёбад қарор,
Беватанҳо беватан бигрехтанд.

* * *

Тоҷикистон бо кӣ ҳамсон аст?
Тоҷикистон Рӯдакии рӯзбон аст,
К-аз ғами шабкӯрии пӯяндагон кӯр аст.
Ё чу Синоест саргардони сарҳадҳо,
К-аз Бухорои муроди хеш дур аст.

Тоҷикистон балки Масъудест,
Ё наистонаш ҳама Масъуди нолон аст.
Ҳар замоне хоки гармаш меҳӯрад таккон,
Аз хурӯчи оҳи сӯзон аст.

Тоҷикистон балки Саҳбоест,
К-ӯ ба дарёи шигифтӣ аз қазо ғарқ аст.
На ба шӯре метавонад бо чадал омехт,
На ба мавче метавонад лаҳзае овехт.

Тоҷикистон Айнии дилхастаи пирест,
Заҳмҳои шонааш пурсӯзу хуншор аст.
Мӯмийё нест дар мавлои барҷояш,
Эътиборе нест дар сеҳри Масеҳояш.

Тоҷикистон бо кӣ ҳамсон аст?
Тоҷикистон чун мани бемор хайрон аст.
Ман фиғони зори ўро мекунам рӯпӯш,
Мекунад ў нолаи зори маро хомӯш...

* * *

Гуфта будам душманам нест,
Бесутунам, Кӯҳканам нест.
Оре, оре, душманам нест,
То даме, ки махзанам нест,
То даме, ки бо гароне
Раъду барқи гуфтанам нест,
Пеши шамшери ҳасудон
То ғурури гарданам нест,
Байни ин урённасибон
То Ватан ризқи танам нест.
Баъд аз ин ҳад бояду садд,
Варна ҳаққи миҳанам нест,
Баъд аз ин сар бояду шӯр,
Варна ҳайфи мурданам нест...

* * *

Ояти рӯзу шабонам чашми ту,
Посдори хонумонам чашми ту.
Аз Алифбо сар шавад дарси савод,
Ҳарфи аввал дар забонам чашми ту.
Як замон сӯзанду миранд ахтарон,
Ҷовидон монад ба чонам чашми ту.
Бими раҳзанҳои имонам кучост?
Раҳнамои корвонам чашми ту.
Гарчи чашмат дудрангӣ мекунад,
Равшании дудмонам чашми ту.
Пасти дунё намегирад маро,
Рифъати ҳафт осмонам чашми ту.
Аз гарончоне надорам чашми бад,
Фазли тӯмори равонам чашми ту.
Шеърӣ беунвон агар гуфтам, ҷӣ бок?
Номи шеърӯ достонам чашми ту.

* * *

Оғуши саҳар дорӣ,
Нози гули тар дорӣ,
Уммеди маро яксар
Чун курта ба бар дорӣ,
Оё ту хабар дорӣ?

Чашмони сиёҳи ту—
Шахтути паноҳи ту —
Донад, ки ба чони ман
Доруи дигар дорӣ,
Оё ту хабар дорӣ?

Боде, ки сухан гӯяд,
Рози ту ба ман гӯяд,
Дуриву ба наздикам
Ҳар шому саҳар дорӣ,
Оё ту хабар дорӣ?

Эй лаззати афсона!
В-эй иффати субҳона!
Бо умри ҷавониам
Аз сина гузар дорӣ,
Оё ту хабар дорӣ?

Гӯяд ғами лабҳоят,
Ҳузни таби шабҳоят,
К-аз сӯзи мани ошиқ
Пайваста хабар дорӣ,
Оё ту хабар дорӣ?

* * *

Хандаҳоят лаъли нобанд,
Ман Бадахшонам, Бадахшонам, Бадахшон.
Ишваҳоят атри субҳанд,
Ман гулистонам, гулистонам, гулистон.
Абрӯвонат байти Соиб,
Ман Сипоҳонам, Сипоҳонам, Сипоҳон.

Бо дилам мўят чиҳо кард?
Ман Зарафшонам, Зарафшонам, Зарафшон.
Бо алифи қомати ту
Ман дабистонам, дабистонам, дабистон.
Боли мижгонат раҳо кун,
Ман гаронҷонам, гаронҷонам, гаронҷон.
Бе таби рухсораҳоят
Ман зимистонам, зимистонам, зимистон.

* * *

Меравам, меравам, намедонам
Ба кучо мебарад муроди ман.
Пеши ту, эй саводи дидаи халқ,
Чӣ бувад, чӣ бувад саводи ман?!
Ман, ки тифли замони пуршўрам,
Шўра гирад замини ёди ман.
Беш набвад зи мушти хокистар
Хирмани ман ба роҳи боди ман.
Чун гунаҳгор парда мечўяд
Ин замон мисраъҳои шоди ман.
Ҳеч кас нест муждаам орад
Аз Фаредуну Кай-Қубоди ман.
Аз ту ҳаргиз намекунам афсӯс,
Ай ғами дил, ай устои ман!
Ғайри ман додрас ба олам нест,
Чун барои ман аст доди ман!

* * *

Бонги пои сабза меояд,
Марҳабои сабза меояд.
Бӯи сабзи навҷавониям
Аз қабои сабза меояд.

Осмон девони Мавлоност—
Саф ба саф байти парастухост.
Дар дилам оҳанги ҷовидон,
Дар сарам тазмини ин савдост.

Боду ғунча мераванд арғушт,
 Ғусса бар дил мезанад ангушт.
 Васли наврӯзӣ ҳумоюн бод,
 К-охирам ҳачри азизе кушт!

Лола механдад ба сӯи ман,
 Беҳабар аз лоларӯи ман.
 Фасли гулхезам накӯ омад,
 Ё чаро н-ояд ба кӯи ман?

Абри найсон – ҳамраҳи гирён –
 Дар ду чашмам мешавад пинҳон.
 Дар дилаш дарёи сад ҳасрат,
 Дар дилам саҳрои сад армон.

* * *

Забони ошиқӣ гум кардаам, бикшо забонатро,
 Нишони зиндагӣ бинҳодаам, бинмо нишонатро.
 Дили озурдаам овардгоҳи нангу номус аст,
 Ало «Шахнома»-и ман, тоза фармо достонатро!
 Гули парвардаи ман дар масири боди ҳарҷоист,
 Ба байти хоксорам деҳ ғурури абрувонатро.
 Чу қаддат мисрае хоҳам, ки бо ҳам ошно созад
 Шабони гесувонатро, сабоҳи бозувонатро.
 Надонам дар аёни барқи чашмонат чӣ пинҳон аст?
 Фидо гардам аёнатро, адо гардам ниҳонатро.
 Чу умре дар ҷаҳони худ ғами рӯи ту парвардам,
 Сазоворам, ки бином беғамиҳои ҷаҳонатро.
 Дар ин шаҳре, ки гардунаш ба ҷуз мушти ғуборе нест,
 Кушо аз синаи тангам шукӯҳи Каҳкашонатро!
 Дар ин умри парешон байни абёти парешонам
 Замоне бозҳои ёфт дунёи ҷавонатро...

* * *

Эй ки нози ту медахад бар ман
 Наҳвати шеърӣ Ҳофизи Шероз,
 Дар нигоҳат ҳумори сад чом аст,
 Дар гуноҳат – савоби сад эҷоз.

Дӯзахиям, валек меҳоҳам
Дар бихишти навозишат бошам.
Чун ба хокистарам бубояд сохт,
Мон, ки ҳолӣ дар оташат бошам!

Ман ба умри ҳазор ғаммозӣ
Аз тани ошноӣ ту дурам,
Ман аз узри ҳазор беморӣ
Аз давои вафоӣ ту дурам.

Метавон, метавон Бадахшон кард
Синаро дар баҳои лабҳоят.
Тифлаки субҳӣ ман шафақ гирияд
Дар дили беғамии шабҳоят!

Эй ки хичрони ту маро гӯяд
Қиссаи талхи дурӣ аз миҳан,
Зери ин осмони танҳокуш
Бе туам чанд метавон будан?

Дар ду чашмат дуои ҷони ман аст,
Мон, ки рӯзам ба ошиқӣ гузарад,
Аз дили ман гузар бикун, ки дигар
Ҳама сӯзам ба ошиқӣ гузарад.

Нози масти ту медиҳад бар ман
Накҳати шеърӣ Ҳофизи Шероз,
Дар нигоҳат хумори ин бодаст,
Дар гуноҳат – савоби ин эъҷоз.

* * *

Дар паранди абрҳои пора-пора
Розҳои пораи худро навиштам,
Балки рӯи сафҳаҳои ёвагарде
Ғуссаи овораи худро навиштам.

То нишони дури нозатро наёбам,
Ин ғами садсолаам унвон надорад.
Киштии ман меравад дарё ба дарё,
Лангаре чуз боди саргардон надорад.

Гар ба чое пораабре бар ту борад,
Дон, ки бо ту гуфтугӯ дорад дили ман.
Дар паноҳи чатри бепарво чӣ бошӣ?
Ҳамнишине ҷустуҷӯ дорад дили ман.

Мон, ки бўсад оташи рухсораатро
Суғдии ман – оби борони баҳорӣ.
Дасти пазмони хаёлам кокулатро
Хуш биорояд ба марҷони бухорӣ.

Қатраҳои ташнаро аз лаб маяндоз,
То гули ҳичрон нарӯяд аз заминат.
Мон, ки шӯяд ашки ман имрӯзу фардо
Нақши беинсофи тақдир аз ҷабинат.

Нӯш кун афсонаи ин қатраҳоро,
Гӯш кун исёни сабзи сабзаҳоро.
Зери бороне, ки яксар аз дилам борад,
Тар шаву як лаҳза ёдам кун, худоро!

Гар ҳама олам зи беобӣ бихушқад,
Дар дили ман фасли борон асту борон.
Сафҳаҳоям абрҳои пора-пора,
Чашми шеъраро бар ту гирён асту гирён...

* * *

Ман имшаб мекушоям дафтари нав,
Ки ҷӯям аз ҳичое кайфари нав.
Ба кафтархонаи боми баландам
Нишинад нағмаҳои кафтари нав.
Агарчи пур бувад домони гардун,
Худоро, ворасонам ахтари нав.

Аз ин хоки куҳан Сино нахезад,
Ду чаши ман ба роҳи модари нав.
Ҳама исёнғари нав фавҷ дар фавҷ.
Набинам дар миён инсонғари нав.
Бигуфтам хешро аз нав бисозам,
Кучо ёбам дилу чашму сари нав?
Ниғаҳбонат худо, эй мурғи озод,
Наҷӯяд шаҳпари ман кишвари нав.
Ба ҳар рӯзаш натонам кард табдил,
Ватан набвад кулоҳу афсари нав.
Ман аз сӯзи дарун охир бисӯзам,
Надорам эҳтиёчи ахғари нав.

* * *

Имшаб, ки чароғи хонаат хомӯш аст,
Чашмони ситорагон ҳама бенур аст,
Накши раҳи Қаҳқашон саросар кӯр аст,
Имшаб, ки чароғи хонаат хомӯш аст.

Дар марзи фалак хирмани маҳтоб кучост?
Дар хилвати боғ кирми шабтоб кучост?
Дар домани кӯҳ гулхани Варзоб кучост?
Имшаб, ки чароғи хонаат хомӯш аст.

Дар шаҳри бузурги равшану ораста
Пайроҳаи ман чу мисрае бишкаста,
Сарсону ҳазин нишастаам дилхаста,
Имшаб, ки чароғи хонаат хомӯш аст.

Чун маъдани Фон дарун-дарун месӯзам,
Бепарда наям, на аз бурун месӯзам,
Набвад хабарат, ки бе ту чун месӯзам,
Имшаб, ки чароғи хонаат хомӯш аст.

Хоҳам, ки сари ту аз хатар эман бод,
Он дарду ғаме, ки аз ту буд, аз ман бод,
Тирезаи ту чу субҳғаҳ равшан бод,
Имшаб, ки чароғи хонаат хомӯш аст.

* * *

Зане аз чодае роҳист,
Зи дунболаш қатори тифлакони ӯ.
Ту гӯй меравад дарёи саршоре,
Канораш пур зи мавчи беқарори ӯ.

Ва ё зан қуллаи кӯҳ аст
Ва чун кӯҳпора метобанд тифлонаш.
Зи такконе, ки дунё меравад арғушт,
Намеларзад дилу чонаш.

Диёрам, Тоҷикистонам!
Замини ту намесӯзад,
Ки ин сон рӯдҳои судмандат ҳаст,
Сари болот зери по намеояд,
Ки ин сон қуллаҳои бегазандат ҳаст!

* * *

Эй, ки мӯят бӯи чангал мекунад,
Орзуямро мусалсал мекунад.
Шӯълаи чашмони дардомӯзи ту
Кори охир рӯзи аввал мекунад.
Навбаҳороне, ки аз ман бигзарад,
Лолаи рӯи ту маътал мекунад.
Байти бетаҳрири абрӯвони ту
Бо дилам эъҷози Туғрал мекунад.
Гар нигоҳи ман дурушт афтодааст,
Соқи симини ту сайқал мекунад.
Санги бунёди маро чун Бесутун
Бӯсаҳои гарми ту ҳал мекунад.
Ишқ селоб асту чони ошиқам
Ё таҳаммул, ё таваккал мекунад.

* * *

Бибии дилфигори ман ба умед,
Модари интизори ман пазмон.
Бобии ман наомад аз Берлин,
Додари ман наомад аз Бағлон.

Пораи нон ба тоқи хона ҳанӯз,
Рӯи ҳавлӣ арӯси гулгардон.
Бобии ман наомад аз Берлин,
Додари ман наомад аз Бағлон.

Сурати кӯхнае назора кунад
Сурати тозаро ба сад армон.
Бобии ман наомад аз Берлин,
Додари ман наомад аз Бағлон.

Бишнав, эй хоки шоирони шаҳир,
Бишнав, эй тахти Рустами Дастон,
Бобии ман наомад аз Берлин,
Додари ман наомад аз Бағлон.

Ман зи бегонагон наменолом,
Шиква дорам зи ёру пайвандон:
Бобии ман наомад аз Берлин,
Додари ман наомад аз Бағлон.

Оби чашмам намекунад шодоб
Сабзаи хоки ғурбати ду ҷавон.
Бобии ман наомад аз Берлин,
Додари ман наомад аз Бағлон.

Зери айвони пасти бобой
Тифли навзоди беҳабар гирён:
Бобии ман наомад аз Берлин,
Падари вай наомад аз Бағлон.

Тоҷикистон, диёри ҷонсӯзам,
Оташи дил ҷӣ сон кунам пинҳон?
Дехқонат наомад аз Берлин,
Посбонат наомад аз Бағлон!

* * *

Эй нахли пурчавонаи умрам,
К-аз obu хоки ман нишон дорӣ,
Умри чавони ман сафар омӯхт,
Моно, ки ҳастии чавон дорӣ!

Мӯъцизае, ки қодираш будам,
Ин буд, ки парваридамат аз ҷон.
Чун заргари ба моли худ мафтун
Пеши ту мондаам кунун ҳайрон.

Ту аз замини меҳри ман рустӣ,
Гармии қалби ман туро бинвохт.
Рӯзу шабони ман фиребаш кард—
Дамсардии хазон туро нашнохт.

Бо дигарат чӣ сон кунам ҳамранг,
К-аз тоби ранги ман зухурат буд.
Реши тани ба ишқ тандода
Тахрешаи хаёли дурад буд.

Мавчи нигоҳи ман фуру мерехт,
Бар сар туро чу панҷаи борон.
Бар дӯши ту ҳанӯз наншаста
Гарди касифии ҳаваскорон.

Барғони сабзи иштиёқи ту
Ҳолӣ паи насими дерин аст.
Уммеди бори хуфта дар нутфа
Худ аз ҳазор мева ширин аст!

Эй нахли пурчавона, изнам деҳ,
Дар сояи ту давлате ёбам.
Ҳар он чӣ бохт умри безинҳор,
Аз юмни ту ба соате ёбам!

* * *

Эй оташи муқаддаси ишқам,
Эй ормони қудсии чонам,
Бе чашмаи сабоҳии рӯят
Ман тирарою тирапаймонам.

Чашмат барои покии рӯз аст,
Гӯшат паи навои табдор аст.
Он тан, ки аз қумоши маҳтоб аст,
Осудагии рӯҳи бемор аст.

Домони ту зи раҳти наврӯзист,
Гулпарвар асту нест бозораш.
Оинаи ҳаёли ту соф аст,
Занге нахӯрда тоби бедораш.

Миҷғони паҳрадори ту маст аст,
Ғайре равад ба хонаи чашмат,
Ҳуш дору аз таҷаллиаш парҳез,
К-ӯ мебарад хизонаи чашмат.

Дар парда дор пардаи гӯшат,
То неши ғайбатат наёзорад.
Моҳи танат ба чарҳи исмат каш,
Доғи хиёнатат наёзорад.

Хору ҳасе, ки лутфи ту донад,
Печад ба домани пурэхсонат.
Қадри ҳуду сафои ҳудро дон,
Афшон мисоли баҳр домонат.

Қуръон нахондаам мани ғофил,
Бишносамат вале чу Қуръонам,
Эй оташи муқаддаси ишқам
В-эй ормони қудсии чонам!

* * *

Падару модарам зи ман рафтанд,
Соябони сарам зи ман рафтанд.
То дами вопасин ба ҳам буданд,
Чорасози нишоту ғам буданд.
Раҳ кушоданду хорҳо чиданд,
То маро раҳ ба раҳ равон диданд.
Сарнавиштам – хати шиёри падар,
Бори чонам – гули баҳори падар.
Сӯзани модарам ҳунар омӯхт,
Баҳяи пораи чигар омӯхт.
Лолаҳое, ки буд ба боғи падар,
Ман нишондам ба дил чу доғи падар.
Шӯълаҳои баланди оташдон
Дар дилам зиндаанд рӯзу шабон,
Равшание, ки гавҳарам андӯхт,
Чашми камбини модарам омӯхт.
Саркашиё, ки аз ҳунар дорам,
Ман зи қадди ҳамаи падар дорам...
Падару модарам зи ман рафтанд,
Бахтбони сарам зи ман рафтанд.
Аз ҷудой набудашон пиндор,
Маргашон дод ҷоми безинҳор.
Дар деҳа монд ҳоки поки падар,
Дар Душанбе дафинаи модар.
Падар он ҷо ту гӯй деҳбон аст,
Модар ин ҷо маро ниғахбон аст.

* * *

Эй гули бодоми ман,
Хушгилу хушноми ман,
Бо ту дамад субҳи ман,
Бе ту расад шоми ман.

Рӯзи сафеди дилам,
Боли умеди дилам,
Нағмаи иди дилам,
Кафтараки боми ман.

Дафтари садбарги ман,
Хомакаши барқи ман,
Ҳастии бемарги ман,
Номаву пайғоми ман.

Чашмаи дарёи ман,
Маншаи савдои ман,
Аввали дунёи ман,
Раҳзани анҷоми ман.

Гавҳари пайдои ман,
Кони таманнои ман.
Оташи Мавлои ман,
Нашъаи Хайёми ман!

Эй зи ту бунёди ман,
Хиттаи ободи ман,
Пухта кун, устои ман,
Ин дилаки хоми ман!

* * *

Дар ин дунё, ки меҳраш камнишон аст,
Бувад шаҳре, ки бо ман чон ба чон аст.
Надорам бими гармояш, ки ӯ ҳаст,
Набинам дасти сармояш, ки ӯ ҳаст.
Агар қаҳт аст барфи нукрасонаш,
Маро бас рӯи софи духтаронаш.
Агар фасли баҳораш пуршироб аст,
Биҳишти синаи ёрон ба тоб аст.
Ғубори ӯ ғубори хотирам нест,
Ба сар балки ҳавои дигарам нест.
Мисоли мӯярағҳои дили ман
Раҳи ӯ бигзарад з-обу гили ман,
Ҳама мурғони хушгӯе, ки дорад,
Чу Ҷӯи Мулиён чӯе, ки дорад,
Суханафрӯзи деринанд бо ман,
Ғазаломӯзи ширинанд бо ман.

Дар ин чо ҳамзабону ҳамдиле ҳаст,
Суруди Рӯдакиву Бедиле ҳаст.
Дар ин чо ҳамчу тоҷикам шиносанд,
Чу тифли оли Сомонам навозанд.
Дилам хоҳад, ки бошам посдораш,
Чу дарёи Душанбе дар канораш.
Агар чун қатра дар хокаш равам ман,
Баҳорон сабзаи роҳаш шавам ман...

* * *

Мепарам, мепарам чу коғазбод
Дар фазои кушоди беохир.
Дар дилам доғҳои бедармон,
Бар сарам шӯри боди домангир.

Тори байни ману ту меларзад,
Гӯй аз дард мекунад фарёд.
То кучо медихӣ маро подош
Шавқи парвози беғаму озод?!

Ту маяндеш дар самои баланд
Ҳампари бод ман сабукборам.
Дар сириштам гаронии дунёст,
То ба дастат бувад сари торам.

Балки гармиву нур меояд,
Бо ҳамин ноқилам зи дуриҳо.
Ҳамчу лангар зи киштии чонам
Мерабой ту носабуриҳо.

Ин чӣ ҳол аст, к-аз ту мехоҳам
Даме озодиву наметонам.
Бози ромам, ки дар шикори ҳавас
Ғайри фармони ту намедонам.

Гар миёни ману ту пора шавад
Риштае, ки мисоли шарён аст,

Мепарам сӯи ахтарони ғариб,
Бо саре, ки ғарибу сарсон аст.

Ҳамчу абре бирез ашки фирок
Дар замин дур аз мани шайдо.
Бо саропои тар фурӯ афтам
Пеши пои ту аз баландиҳо.

* * *

Мисли он шоҳе, ки халқаш рондааст,
Дар диёри хеш ғайраш хондааст,
Кишваре гум кардаам,
То дилбаре гум кардаам.

Чун муначчим дар самои бекарон
Бо сари пурғафлату ҷони гарон
Ахтаре гум кардаам,
То дилбаре гум кардаам.

Ранги сармохӯрдаи бедасту по
Дар кафи хокистари сарди қазо
Ахтаре гум кардаам,
То дилбаре гум кардаам.

Ҳамчу мурғе, ки равад озурдачон
Сӯи иқлими мусоид бо фиғон,
Ҳампаре гум кардаам,
То дилбаре гум кардаам.

Мисли киштиё, ки дар баҳри кушод
Ҳар канорааш мебарад тӯфону бод,
Лангаре гум кардаам,
То дилбаре гум кардаам.

Ҳамнасиби Туғрали озодасар
Дар кашокашҳои чархи беҳабар
Дафтаре гум кардаам,
То дилбаре гум кардаам.

* * *

Ҳамчу таъбири хобҳои пареш,
Ки бaсе гуфтаам ба оби равон,
Ту зи дарё бурун шудӣ ногаҳ,
Мила гирёну чехраат хандон.

Бӯса мекард пои урёнат
Реги тасфони соҳили дарё.
Бо лаби ташна дуд мекардам
Чун гиёҳи хушидаи сахро.

Ҳамраҳи қатраҳои афшонат
Офтоби ҷавон мушавваш буд.
Нигаҳи ту, ки сояе мечуст,
Нигаҳи гарми ман пуроташ буд.

Атри мӯи ту гирд мегардид
Ҳамраҳи гармбоди саргардон.
Нақши пои туро зи ман мебурд
Офтоби баланди тобистон.

Набудам даст мисли дасти насим,
То кашам тори кокули тари ту.
Ҳамчу субҳе, ки бахт мезояд,
Монд дар сар сафои пайкари ту.

Меравад, меравад тамузи ҳаво,
Тафти дил монаду ғами сари ман.
Ҳамчу таъбири хобҳои пареш
Ту барой зи мавҷи хоҳири ман.

* * *

Аз паси тиреза духтар мегирист,
Навниҳоле ғунҷаи тар мегирист.
Заҳми носури муҳаббат дар дилаш,
Дам ба дам бо сӯзи дигар мегирист.

Ҳамраҳи боди саҳар барги чанор
Навҳа мекарду фузунтар мегирист.
Мурғаки белонае дар шоҳи бед
Пар кашида ҳамчу бепар мегирист.
Оби чӯ чун мисраи шеъри фирок
Дилгудозу сӯзпарвар мегирист.
Ёдам омад ошиқҳои сарам,
Бому девори ман аз сар мегирист.
Он саҳар, пеш аз тулӯи офтоб,
Хома менолиду дафтар мегирист.

* * *

Эй ёри аввал, эй меҳри охир,
Ман аз ту чӯям тадбири охир.
Ё дил физоям чун панди оқил,
Ё ҷон ситонам чун тири охир.

Донам, ки умрам бе ту хато буд,
Ин киштии ман бе ноҳудо буд,
Ҳар он чӣ бигзашт чун шеъри аввал,
Акнун муҳол аст таҳрири охир.

Аз сарнавиштам чандат нависам?
Узри гуноҳ аст шарҳи ҳадисам!
Аввал ғалат буд чун ғаслу бобаш,
Суде наорад тафсири охир.

Аз туст ёде дар хотири ман,
Аз туст байте дар дафтари ман,
Озодиам чист аз банди ҳичрон?
Ҳошо, ки резад занҷири охир!

Эй чашмаи соф, ту бо чӣ рудӣ?
Оё камидӣ? Оё фузудӣ?
Бо пой хуншор хоҳам расидан
То сарғаҳи ту охири охир!

* * *

Чу марде, ки хонад намози қазоро,
Бувад зикри номат илочи гуноҳам.
Агар масҷиди ишқи мову ту барҷост,
Намо роҳи имону бахшо паноҳам.

Гузаштам мани беҳуд аз беҳудой,
Ба меҳроби абрӯи ту рӯ кунад дил.
Маро дар муҳаббат каманде расо нест,
Ба тасбеҳи мӯи расо хӯ кунад дил.

Ба чилланишинӣ махонам шабу рӯз,
Ки чил соли умрам фидои ту бодо.
Лабам бе лаби ту агар рӯзае дошт,
Савоби тани ман барои ту бодо.

Маро аз манори баланди қади ту
Азонгӯи чашмат бихонад ба маҷлис.
Чӣ маҷлис, ки нуқлаш ҳама меҳру сидқ аст,
Чӣ маҷлис, ки доро шавад қалби муфлис.

Биосоядам дил таҳи мижжаҳоят,
Чунон чун кабӯтар таҳи боми масҷид.
Надорам ҳаросе зи рӯзи қиёмат,
Чу бемазҳаби хира аз номи масҷид.

Канорам нишину ба сеҳри нигоҳам
Гуноҳе ту кам кун, савобе ту зам кун.
Чу фирдавс пок аст оғӯши покат,
Ту фирдавсиам кун, ту фирдавсиам кун!

* * *

Дар ин субҳи сафопарвар, дили бечораам, чунӣ?
Ту хомӯшиву медонам, ки пурхуниву маҳзунӣ.
Ҳавои созгорат навбаҳори навниҳолон аст,
Ту ро боре намеорад ду шоҳи хушки Макдунӣ.

Лабони ташнаи соҳил таманнои дигар дорад,
Чӣ суд аз нолаҳои ту, агар Сайхуну Чайхунӣ?!
Маро бегонагии ошное мекушад рӯзе,
Дарунӣ мешавад оё Абӯрайҳони Берунӣ?!
Зи хоки кӯхнаи худ сар кашу нашвунамо омӯз,
Шикан ин кӯзаро, аз ту намеояд Фалотунӣ!
Дар ин хоки пуродам одами комил намебинам,
Нигаҳ дор, ай худо, хоки маро з-ин гуна афзунӣ!

* * *

Гар мукофотам бихишт аст, ин туй,
Гар бихиштамро фаришта-ст, ин туй.
Аз камоли орзуҳоям худо
Пайкареро гар сириштаст, ин туй.
Лобалои ин ҳама «саҳви қалам»,
Гар сарамро сарнавишт аст, ин туй.
Сабза хонад ояти сабзи умед,
Гар маро ҳам обу кишт аст, ин туй.
Дар замини пургунаҳ гар қудсие
Ҳар гуноҳамро бихиштаст, ин туй.
Дар ҷавоби ҳасми сангандози ман
Ҳар кучое мушти хишт аст, ин туй.
Мисраи барҷастае дар умри хеш
Гар ҳаёли ман навиштаст, ин туй.
Зери ин гардун, ки саргардон бувад,
Гар мукофотам бихишт аст, ин туй.

* * *

Ҳама дар кори дирӯзанду ман дилдори имрӯзам,
Ҳама махмури мозианду ман хушёри имрӯзам.
Намедонам кучоям мебарад ин чони ноором,
Паи Синои имрӯзам, паи Аттори имрӯзам.
Маро аз хоби ғафлатгири Сомонӣ сабақ ин аст,
Ки ман бедори имрӯзам, ки ман девори имрӯзам.
Дар ин роҳе, ки мебинӣ, ғуборе ҳамрикоби мост,
Ки ман асрори имрӯзам, ки ман осори имрӯзам.

Дили Балху Самарқанду Бухоро хун шудан дорад
 Ба паҳлӯи Хучанду Фалғару Фархори имрӯзам.
 Гарончоне зи ман қасди гузаштан мекунад осон,
 Фарозе метавон будан, агар ҳамвори имрӯзам.
 Диламро мекунад хун ранги парчамҳои пажмурда,
 Ки хоре дар чигар дорам, агар гулзори имрӯзам,
 Ҳазорон достон парварда нангу ори поринам,
 Касеро бор хоҳад дод нангу ори имрӯзам?
 Маро то беҳудо карданду аз фазли худо фориғ,
 Ба фарёдам расидан мекунад додори имрӯзам.

* * *

Нест тӯфоне, ки Чайхунам кунад,
 Нест Лайлие, ки Маҷнунам кунад.
 Шӯри Мавлоно бихоҳам, к-аз дилам
 Ҳамчунон ағёр берунам кунад.
 Ман сабӯҳӣ мекунам чоми шафак,
 Мӯ ба мӯ бошад, ки гулгунам кунад.
 Аз табори пунбаи сахро наям,
 Заҳри мардум аз чӣ афзунам кунад?
 Узр меҳоҳам зи Рустам оқибат,
 То ба кай афсона афсунам кунад?
 Орзуҳо ба зиндон мекашам,
 Ин сароб овори ҳомунам кунад.
 Шери ман дар сояи най хуфтааст,
 Нола кун, эй най, ки бечунам кунад!

* * *

Аз кокули ту атри суҳан резон буд,
 Дар мисраи ман бӯи чигар пинҳон буд.
 Он шеърӣ кадом бахтпарвар буд?
 Ин ҳаҷри кадом ринди бесар буд?

Бигашт замоне, ки яке дубайтӣ
 Ду чашми туро азизи ман мекард,
 Аз байни ҳазор ошиқи хушёр
 Танҳо туро аниси ман мекард.

Бигзашт замоне, ки қофилаи шеър
Зангӯлаи гӯшвори туро меҳост,
Чун ғоза узори тирамоҳии сухан
Гарди мижаи баҳори туро меҳост.

Бигзашт замоне, ки ту беёд
Аз тавфи ҳичо ҳочии дилҳо будӣ,
Як байт будӣ агар ба вазни абрӯят,
Ту соҳиби бениёзи дунё будӣ.

Бигзашт замонаву наметонам
Шабҳои ситоразор хомуш бошам.
Кӣ мулки ҳаёлии туро оташ зад?
Бигзор, ки ман ҳам фаромуш бошам!

Ин сабза чаро хори ҷудоист?
Ин об чаро мотам дорад?
Ин абри баланд месӯзаду гирён нест,
Аммо донам, ки мисли ман ғам дорад.

Имшаб маҳи хаста хастаам кард,
Ҳарфи даҳанам заъфаронист.
Эй ёри ҷавониам, бубахшой,
Имшаб Гулназар бе ҷавонист!

* * *

Бӯсаи ҷуфти кабӯтар гӯядам: «Ошиқ кучост?»
Рози танҳогарди духтар гӯядам: «Ошиқ кучост?»
Мечакад чун ашк аз ҷашми сияҳкори фалак,
Ахтари паррони бепар гӯядам: «Ошиқ кучост?»
Ишкро ман мениҳам чун шӯъла дар қалби сухан,
Мисраҳои рӯи дафтар гӯядам: «Ошиқ кучост?»
Он ки шабҳо аз ғамаш хоби маро бегона кард,
Бо дили бегонапарвар гӯядам: «Ошиқ кучост?»
Дар тани девори мактабхонаи тифлии ман
Номи он гулгунҷай тар гӯядам: «Ошиқ кучост?»

Навчавоние, ки монда дар хаёли дури ман,
 Аз ҳамон дунёи пурфар гӯядам: «Ошиқ кучост?»
 Дил маро хоҳад, ки бошам даркушои оламе,
 Хори домангири Дар-Дар гӯядам: «Ошиқ кучост?»

* * *

Дили тангам ба охи ту намеарзад,
 Сари сангам ба роҳи ту намеарзад.
 Шукӯҳи осмонгири кулаҳдорон
 Ба як гарди кулоҳи ту намеарзад.
 Ҳама асрори ту дар тӯи ин гардун
 Ба рози як нигоҳи ту намеарзад.
 Табассум кун даруни хонаи чашмам,
 Ғами олам ба охи ту намеарзад.
 Дусад дафтар агар шеърӣ сафедам ҳаст,
 Ба як холи сиёҳи ту намеарзад.
 Дар оғӯшат ҳаёламро баҳорон кун,
 Агарчи бар паноҳи ту намеарзад.
 Макун пинҳон гуноҳи чашми мастатро,
 Ки дунё бар гуноҳи ту намеарзад.

* * *

Наврӯзи ман порина шуд, бими ҳазонам баҳри кист?
 Умри ҷавонат даргузашт, ишқи ҷавонам баҳри кист?
 По мезанад андешаам дар роҳи ноҳамвори ҳеш,
 Ин осмонам баҳри чист? Ин остонам баҳри кист?
 Минбар талаб дорад дилам, сад гап ба лаб дорад дилам,
 Бо ин ҳама шӯри аён сӯзи ниҳонам баҳри кист?
 Савдо фурӯ мону даме андеш бар дунёи ҳеш,
 К-ин Ҳофизи ман аз кучо, Мавлои ҷонам баҳри кист?
 Гармии хунро дидаам танҳо ба шарёни шафак,
 Эй мурдахунҳо, баъд аз ин теги забонам баҳри кист?
 Аз бурҷи вайрони Ҳисор ояд ба гӯшам ин фиғон:
 «Эй номбардори Ватан, ному нишонам баҳри кист?!»

* * *

Гар ошиқам ба олами гардон,
Баҳри ту ошиқам мани сарсон.
Субҳе, ки медамад, зи рӯи туст,
Шоме, ки мерасад, зи мӯи туст.

Мурғе агар ба нағма пардозад,
Донам, ки бо лаби ту мехонад,
Гӯшам ба қавли чашмаи бедор,
Гӯям, ки лаҳчаи туро донад.

Домони навбаҳории бора
Наврӯзи доманат ба ёд орад,
Шохи шукуфабори арғуштӣ
Сабки чамиданат ба ёд орад.

Чашмам ба ранги панҷаи гулҳо,
Дасти ҳиноии туро ёбам,
Аз боди раҳгузори бепарво
Аҳди ҳавоии туро ёбам.

Бо ман вафо намекунад олам,
Ҳам ту вафо накардаӣ бо ман.
Ҳар ду суроғи ман намеоед—
Меҳри шумо намерасад то ман.

Чун мазҳабӣ, ки ошиқи кӯр аст,
Дилдодаи шумо саропоям,
Суде ба буди худ намехоҳам,
То бедареғ ранги дарёям!

Ҳампой умр нагзаред аз дил,
Ки бегузашта сафҳаам холист.
Оё кӣ қисмати маро хонад
Аз дафтаре, ки як ҳичояш нест!

* * *

Аз он қалам, ки мекунӣ сиёҳ абрувони хеш,
Сиёҳӣ деҳ,
Ки рӯи сафҳа оварам
Шаби дарози фурқати гарони хеш.

Зи ғозае, ки гарди гул буда ба барги гул,
Фишон ба дафтарам,
Ки ранги хастаи хазон фитад зи хотирам.
Ба шонае, ки мекашӣ ба мӯи рӯи шонаат,
Агар ҷамолаки ҳавас занам ба кокули сухан,
Чӣ ҷои марги ман!

Биё, ки номи ту диҳам ба ҳар хичо,
Ки мисли ту базебу дилрабо шаванд,
Ба дида ҷо шаванд.
Ба шеваи хироми ту
Бимон, ки вожаҳо қадам зананд,
Ҷаҳони ақлу дил ба ҳам зананд
Ва пушти по ба мулки Ҷам зананд!

Сухан бинех ту бар лаби сухан,
Ки гунгии умеди ман гузар кунад.
Ва бахти ман чу шеърӣ қудсиён
Бувад, ки рӯ ба Гулназар кунад.

* * *

Бо кӣ гул чидӣ, ки хораш мехалад дар синаам?
Бо кӣ хандидӣ, ки гирён аст ҷони хастаам?
Сад ҳазорон сол агар майли ҷудой кардаӣ,
Эй сипеҳри орзуҳо, бо ту ман пайвастаам!

Бонги ширини қадамҳои ту меояд ба гӯш,
Мерасад аз дури дур оҳанги гуфтори ту боз.
Рӯзи Наврӯз асту нав-нав ошиқиҳо мекунанд,
Дил маро дорад ҳавои сӯзи такрори ту боз.

Ман гунаҳгорам агар дар рӯзгори пургунаҳ,
Дар таҳи борони мӯят пок меҳоҳам шудан.
Ман агар хоҳам, ба юмни ахтари чашмони ту
Ҳамсару ҳампояи афлок меҳоҳам шудан.

То мисе андар бағал дорам, зи ту фориг наям,
Умрҳо мепарварам афсонаи савдои ту.
Меравад нақши раҳи абрешимини ишқи ту
Аз дили шайдои ман то ҷони бепарвои ту.

Доғи ту чун қалъаи Муғ гар харобам мекунад,
Номи ту чун номаи суғдӣ наҷотам медиҳад.
Ман аз он ҳаргиз намемирам, ки бар рағми аҷал
Ёди лабҳои тарат оби ҳаётим медиҳад.

Ҳар кучо бошӣ, дуоят мекунам, эй ҷони ман,
Дар ҳамаи ҷархи барин осори ман осори туст.
Ҳар касе дар зиндагӣ суде ба каф оварданист,
Суди субҳу шоми ман дарди туву озори туст.

* * *

Кокулони ту парешон шуд, Зарафшон гуфтамаш,
Ҷон гирифт аз он Бухорои дилам, ҷон гуфтамаш.
Сафҳаи рӯят маро панди нақӯй додааст,
Маъзарат меҳоҳам аз Саъдӣ, «Гулистон» гуфтамаш.
Шарми чашмони ту дорад гармии оташкада,
Ман, ки аслам, оташи қудсии имон гуфтамаш.
Аз сари зулфу баногӯши ту меҳоҳам ҷазо,
То сияҳгӯши тару барфи зимистон гуфтамаш.
Дидани рӯят гулӯи хушки ман тар мекунад,
З-он ки шахтути сиёҳи Боғизоғон гуфтамаш.
Вой аз он мичғони болоят, бадахшӣ хондамаш,
Дод аз он лабҳои камёбат, Бадахшон гуфтамаш.
Зарраи хоки ту дорад сад баҳои ҷони ман,
Ҳар чӣ мегӯям, кам асту Тоҷикистон гуфтамаш.

* * *

Холиам ман, холиам ман
Ҳамчу мактаб вақти таътил.
Фориғ аз ишқи ту будан
Кулфати дил, офати дил.

Бе саводи дидаи ту
Бесаводам, бесаводам.
Бе ҳавои милаи ту
Хоку бодам, хоку бодам.

То зи лабҳои ту дурам,
Шаҳди шеъри Хофизам нест,
Чуз сабақҳои нигоҳат
Дарси воло ҳаргизам нест.

Бе баёзи гардани ту
Аз сафо кардам фаромӯш,
Бе ҳисори оғӯши ту
Бо бало гаштам ҳамоғӯш.

То накардӣ имтиҳонам,
Чавҳари ман бебаҳо монд,
Домани меҳру вафоят
Аз кафи бахтам раҳо монд.

Занги даъватро раҳо кун,
То дилам занге нагирад,
Чун хати ботил рухамро
Хатти ожанге нагирад.

Холиам ман, холиам ман
Ҳамчу мактаб вақти таътил,
Фориғ аз ишқи ту будан
Кулфати дил, офати дил.

* * *

Узр агар оварам паи ғуфрон,
Пеши худ ораму равони худ,
Бо замини замон гуноҳам нест,
Ман гунаҳ кардаам ба чони худ.

Фориғи ташнагии соҳилҳо,
Ҳамчу рӯде, ки меравад саршор,
Бемаҳал сӯхт дар мани шодоб
Сабзаву лолаҳои нотақдор.

Нола мекард тифлаке дар ман,
Балки меҳост панҷаи имдод,
Қарнаи ғӯши ман лаболаб буд
Аз ғиғону шиори бодобод.

Аз сари дори сарнавишти ман
Ваҳ, ки Мансури ман сало меод,
Зиндагӣ раҳми посдори маро
Дар раҳи дӯст пешпо меод.

Шӯълаи субҳи равшани фардо
Ниғаҳамро ба дурӯ мебард,
Маъбади сабзи ман фуру мешуд,
Оташе дар ниҳоди ман мемурд.

Дар мани пуршитобу бефурсат
Ғамгусоре маро садо мекард,
Бо сиришки ғироқи беохир
Дарди чони маро даво мекард.

Рӯзу шаб ҳамчу марди пайкарасоз
Ў маро зарра-зарра ғун мекард.
Шавқи бебори ман чу боди хазон
Баргу бори маро нагун мекард.

Аз дарун асли ман маро меҳонд,
Балки мечуст аз дарун Ватанам,
Масти пайкору наҳзату ҷунбиш
Бурдам аз ёд, к-он ғариб манам.

Ў маро ёру гӯямаш ағёр,
Ки нишони варо намедонам,
Мисли ҳаммиллатони бетадбир
Ман забони варо намедонам.

Узр агар оварам пайи ғуфрон,
Пеши худ ораму равони худ,
Бо замини замон гуноҳам нест,
Ман гунаҳ кардам ба ҷони худ.

* * *

Хаста шуд чашмам зи ранги хастаи фасли хазон,
Сабзаи холи ту меҳоҳам, ки ҷон бахшад ба ҷон.
Лонае дар шохсоре ҳоли ман овоза кард,
Гиряҳои мурғаки танҳо ғамамро тоза кард.
Дил ғунуда дар ҳарири ёди шабҳои баҳор,
Бе танини гӯшвори ту намеояд ба кор.
Сад ҳазор афсонаи гул бенишон афтодааст,
Лаб кушо, ки дар лабони ту ниҳон афтодааст.
Кокули афсурдаи бедам гулафшон мешавад,
Чун ба ёдам милаҳои ту парешон мешавад.
Бӯи райхон мекунад ҳарфе, ки меғӯй маро,
Турнаҳоям мерасад, ҳар гаҳ ки меҷӯй маро.
Ман намоз орам ба нирӯе, ки борам додааст,
Як баҳорам бурдаву сад навбаҳорам додааст.
Гар набошӣ, мисраи ман мекашад сӯи хазон,
Мекунад умрам чу шоми тирамаҳ бӯи хазон.

* * *

Бори сангини ғамат
Бишканад охир миёни мисраамро...

Субҳидам,
Вақте ки туғён мекунад шавқи шукуфтан,
Хандаи ту дар лабони ту фусурда.
Лаззати шодиву бўи хуррамиро
Аз сиришти беғашат ташвишҳои зиндагӣ бурда.

Баски ҳамчун хонаат танг аст,
Бачагони ту намегунҷанд дар қофияҳои хастаи ман.
Мечакад чун боми ту
Боми пасти мисраи бишкатаи ман.
Ҳар суҳан, ки мекунам кашф,
Қафши пой тифлакони ту нахоҳад буд...

Гоҳи меҳмондорӣи ту,
Ҳамчунон ки мешавад хони ту аз анвои неъмат пур,
(Лек рӯзони дигар холист),
Аз саною офарини лолапӯши ман ба рӯзи ид
Рӯзгорат чуз ба ранги заъфаронӣ нест.

Аз Авастои бихишӣ
То Алифбое, ки бўи ту надорад,
Ту хамидӣ,
Боли ту дигар зи парвози баланд
Он қадар бегона гашта,
К-он ҳама эҷози бобой туро афсона гашта.

Ту гаронӣ,
Ҳамчу хобида гаронӣ.
То мадорат
Боли шеъри ман набардорад,
Эй ҳама мозии ту мағзи фасона,
Эй ҳама имрӯзи ту маҳзи фасона,
Эй ҳама фардои ту аини фасона!

Мекунам андешаи шеъре, ки дармонат натонад буд,
Рӯи хонат пораи нонат натонад буд,
Ҷомаи номуси урғанат натонат буд.

Ҳамчунон ту
Шеъри ман ҳам нотаваон аст,
Тифли зори Тоҷикистон аст!

Ё чу мӯре меҳазем аз кӯ ба кӯе аз паси дона,
Ё чу шаҳбозе ба гардун меғузореи ошӯна.

* * *

Он қаҳқашони гулфишон
Дар боғи ман намонд,
Чуз қоҳи ҳастаи ҳазон
Дар боғи ман намонд,
Хобам чу хоҳи аскарон
Дур аз фароғат аст,
Аз ҷонфишониам нишон
Дар боғи ман намонд,
Дасти кӣ латма мезанад
Шоҳи баландро?
Хун меҳӯрам, ки посбон
Дар боғи ман намонд,
Боди ҳазон, ки мебарад
Тобути ғунчаро,
Чое паи фитодагон
Дар боғи ман намонд,
Доғам кунун ба қавли он
Зоғе, ки доштам,
Гулбонги мурғи ломакон
Дар боғи ман намонд,
Чун лонаи тихӣ ҳама
Ман лол мондаам,
То ҳамнишину ҳамзабон
Дар боғи ман намонд,
Фарёди хеш мебарам,
Эй шеър, бар дарат,
Ғайри ту обаке равон
Дар боғи ман намонд.

* * *

Моҳи шабгардам бар гардиш мекашад,
Хонаи дилро ба оташ мекашад.
Ин чӣ ҳолест,
Кӯчаҳо аз ошиқон холист!
Ту биё,
Имшаб ба қасди паҳрадорон
Бӯсабору ғуссафшон бигзарем.

Мурғаке қонун шикастан мекунад,
Шаҳрро лабреси шеван мекунад,
Бодаке барги гуле пар медиҳад,
Зар ба каф меораду зар медиҳад.
Ту биё,
Имшаб ба қасди паҳрадорон
Нолаҳо дар чон,
Хурӯшон бигзарем.

Қӯи об оҳи чигар мепарварад,
Дар зулолаш шеърӣ тар мепарварад,
Хусравониаш равони гӯши кист?
Ҳамзабону ҳамравонаш нест, нест!
Ту биё,
Имшаб ба қасди паҳрадорон
Кӯ ба кӯ
Паҳну парешон бигзарем.

Шавқӣ саҳрогарди ошиқ хонагист,
Аз ҷунунаш то саҳар бегонагист.
Ҳамчу раҳпо, ки умеде мекунад,
Чашми равзанҳо сафедӣ мекунад.
Ту биё,
Имшаб ба қасди паҳрадорон
Аз раҳи мушкил
Ба осон бигзарем.

Хайфи шаҳри ишқи бедор!
Дар харири мохтобӣ хуфтааст,
Розҳо дар хобҳо бинхуфтааст.
Ту биё,
Имшаб ба қасди паҳрадорон
Бонги бедорӣ ба лаб,
Чун субҳи хандон бигзарем...

* * *

Ба қурбони гули рӯят, гули ман,
Ту наврӯзи маро дидӣ, надидӣ?
Қатори турнаҳои ман гузар кард,
Ту фарёди чудоиро шунидӣ?

Фидои чашми беҳобат, гули ман,
Ки беҳобӣ зи нав омад бари ман.
Мисоли навхатони дилсупурда
Пур аст аз сӯзи ишқат дафтари ман.

Адои кокулони майдабофат,
Ки сабрам мерабой майда-майда.
Даре, ки баста будам ман пушаймон,
Ту аз нав мекушой майда-майда.

Ман аз оташ фирор оварда будам,
Ба кӯи гулҳанам раҳ менамой.
Дилам дар зери хокистар ниҳон аст,
Далераш мекунӣ бо ошноӣ.

Нигоҳи меҳрубонатро бинозам,
Ки дарсам медихад аз меҳрубонӣ.
Маро бо ин дили фанхӯрдаи ман
Ба нозе мекашӣ сӯи ҷавонӣ.

Замоне аз алам нолида будам,
Ки домони муҳаббатро нагирам.
Чунинам қисмати пешонӣ буда,
Ки ошиқ зодаам, ошиқ бимирам.

ПАЙВАНД

Хандаҳоям чун суруди кӯдакон
Аз дили бедард меояд бурун.
Дар баҳои хандаҳои хештан,
Оҳ, ман чизе надодам то кунун!
Бо лаби пурханда тавлид гаштаам
Ҳамчу гул дар бўстони зиндагӣ,
Ман надидам чашми ашколудро,
Рангзардии хазони зиндагӣ.
Дар гумонам, офтоби босаҳо
Баҳри ман ҳар субҳ пайдо мешавад,
Зиндагӣ чун дилбари дилхоҳи ман
Дар назар ҳар рӯз зебо мешавад.
Ман надонидам, ки мӯҳи сиёҳ
Дар азобу ранҷ мегардад сафед.
Ман надонидам, ки қабри хомуш аст
Мадфани уммеди садҳо ноумед.
Ман надонидам, ки ишқи гарми ман
Ишқи ноқомии ҷавонмарги дигар,
Шоҳболи орзуҳои дилам
Аз пари бишкатаи қалби падар.
Ман надонидам, ки ҳар як хандаам
Нолаҳои вопасини мурдаест,
Ҳар шикасти ормонам дар ҳаёт
Ормони марди армонбурдаест.
Ман надонидам, ки ман ман нестам,
Умри ман-умри шаҳидони Ватан.
Гиряҳои кист дар ҳар хандаам?
Гавҳари чашми кӣ дар чашмони ман?!

ДАР САРИ ҚАБРИ САРБОЗИ ГУМНОМ

Даме ки дар дилат меҳри Ватан хуршед мепарвард,
Даме ки ҷони дар лаб олами ҷовид мепарвард,
Даме ки бори охир ёд қардӣ ёри ҷонатро,
Чаро бо хун нақардӣ сабот номатро ба рӯи санг,
Ки то сарлавҳаи шеърар кунам имрӯз номатро?

Тумани ғафс фурияд ба замин,
Лашкари сард барояд зи камин,
Ту наларзӣ қадаре лек аз ин,
Баски дар поси Ватан инҷой.

То сахар хуш шавӣ, гӯш шавӣ,
Мӯ ба мӯ ҳарфиву хомӯш шавӣ,
Баҳри худ боз фаромӯш шавӣ—
Бонии хоби хуши дунёӣ.

Ахтарон базми арӯсӣ доранд,
Ошиқон масти висоли ёранд,
Чашмҳои ту вале бедоранд
Ба раҳи субҳдами тиллоӣ.

Чашми ҳар деҳаи обод ба туст,
Чашми ҳар келину домод ба туст,
Чашми ҳар кӯдаки навзод ба туст,
Ту мапиндор, ки худ танҳой!

ГУЗАШТАГОН

Гузаштагон, гузаштагон,
Ки хоки пок гаштаед,
Ба он шаророзодагӣ
Чи тавр хок гаштаед?!
Замин гувоҳ бар шумост,
Ки номдорӣ кардаед,
Вале начустаед ном,
Чӣ хоксорӣ кардаед!
Агар замин ба сад забон
Зи коратон рақам кунад,
Кучост интиҳои роз—
Зи баҳр катра кам кунад.
Ба сеҳр не, ба зӯри худ
Зи санг ганҷ бурдаед,
Ба дашт бо сиришки худ

Ниҳол сабз кардаед.
Даме ки бар худой ҳам
Замон гаронӣ менамуд,
Дилу ниҳоди покатон
Сутуни кохи давр буд.
Зи нури чашмҳои чор
Ситора гашт барқзан,
Зи меҳри синаҳои пок
Шарора гашт барқзан.

Ҳар он чӣ ҳаст дар само,
Ҳар он чӣ ҳаст дар замин,
Зи ғайрати шумост он,
Зи қудрати шумост ин!
Гузаштагон, гузаштагон,
Ки хоки пок гаштаед,
Ба он шаророзодагӣ
Чӣ тавр хок гаштаед?!
Замин гувоҳ бар шумост,
Ки номдорӣ кардаед,
Вале наҷустаед ном,
Чӣ хоксорӣ кардаед!

ДАР РОҲИ ОХИРИН

Оҳ, модар!
Гарчи охи сард қалби гармро бегона буд,
Ин сафар бо оҳ кардам шеъри худро ибтидо.
Оҳ сард асту вале уммед дорам дар дилам
Меҳри ту бахшад ба шеърарам гармии хуршедро.
Вақти тифлиям чу дил рӯи кафат бардошта,
Зиндагонӣ додиям бо қатраи шири сафед.
Лек ин дам ман туро рӯи кафам бардошта,
Мебарам бо он раҳе, ки он надорад боздид.
Ман гуселат мекунам,
Аммо надорам боварӣ,

К-аз барам ту меравӣ,
 дигар намебинам туро.
Меравӣ чун нурҳои офтоби дар ғуруб,
Нест зӯре боздорам, дар дили худ ҷо кунам.
Дар адои қарзи фарзандӣ, аё модар, даме
Бахш зӯрам, то туро дар шеъри худ эҳё кунам.

БЕВАТАН

Замин дар зери по бегона мечунбад,
Ба ранги кирмаки шабтоб барқи чаши ахтарҳо
Ба рӯят сард метобад,
Нигоҳи офтоби ошиқи гулҳову одамҳо
Туро бегона меёбад.
Суруди обшорону сукути сарди ҷангалҳо,
Лаби пурхандаи гулҳо
Туро боре намехонанд,
Туро бегона медонанд.
Ба пой хонаҳои сарбаланд имрӯз
Ту сарпастӣ,
ба хоки роҳ яксонӣ.
Кучо ёбӣ ватан дур аз Ватан, фарзанди инсонӣ?!
Нигоҳе нест сӯи ту,
Ду дасте нест бардорад
Туро чун пораи ноне зи хоки роҳ.
Ҳарос афтад ба андомат,
Ки байни одамон имрӯз чун санги мазоре ту
Аҷаб сардӣ,
Аҷаб танҳо.

ШАБИ БАҲОР

Бо меҳр шона мекашад
бар зулфи бедҳо
Гулбоди навбаҳор,
Гулшан зи тоби қатраи болои сабзҳо
Гӯё ситоразор.

Дар чашмҳои шабнами гулранги ғунчаҳо
 Маҳ лона мекунад,
 Ҳусни навбаҳорро
 Афсона мекунад.
 Мурғон суруди ошиқӣ оғоз мекунанд
 Бо сози чашмасор...
 Ёдат чу ғунча дар дили ман зинда мешавад
 Аз ғайзи навбаҳор.
 Афтода ҳамчу шабнаме, аз рӯи сабзаҳо,
 Чӯям нишони ту.
 Пурсам зи боди ҳарза раҳи ошӯни ту:
 Хоҳам, ки сар чу лола кашам рӯи боми ту
 Имшаб ба номи ту!

ДЕҲҚОН

Замини сабзу дилҳои шукуфта,
 Навои мурғу сози обшорон,
 Қиёми бӯи хоку бӯи гулҳо,
 Ҳадиси кокули сабзи баҳорон.

Сари кӯҳу ҳаёли мӯсафедӣ,
 Дили рӯду суруди навҷавонӣ,
 Туву ёди ҷавонии гузашта,
 Туву андешаҳои зиндагонӣ.

Ба сони кафтарони осмонӣ
 Дилат як дам сари парвоз чӯяд.
 Замини сабзу гулпироҳани ман
 Туро чун ишқ беовоз чӯяд.

Мисоли қатраи поки ҷабинат
 Ҷавонӣ бо замин омехт, деҳқон.
 Ба ранги лолаву себаргаи тар
 Ҷавонӣ мекунад имрӯз ҷавлон!

Қиёми бўи хоку бўи гулхо,
Навои мурғу сози обшорон...
Ту амсоли замини бостонӣ
Чавон гардӣ зи файзи навбахорон.

ШОИРА

Барои Жола Бадеъ

Шоира шеър ба лаб ораду ман масти ваям,
Масти ҳар як суханаш,
Масти дар шеър чу дил сӯхтанаш.
Гоҳ чун қатраи шабнам бувад ў,
Ки ба сад ранг кунад чилвагарӣ,
Ки дар он акс шавад олами ишқу уммед.
Ҳусни олам, ки варо наштаи чоми бода-ст,
Аз сари ҳар суханаш мерезад.
Сӯзи дилҳои ба ҳичрону фироқ олуда
Аз бари ҳар суханаш меҳезад.
Шоира шеър ба лаб ораду дар фасли хазон
Навбахору ҳарами гул бинам.
Зи сафову зи навои суханаш
Сӯзу сози дили булбул бинам.
Шоира шеър ба лаб ораду гардад равшан
Пеши чашмам баду неки олам.
Дӯстон, ин ҳама эъҷоз, бигӯед ба ман,
Қудрати шеър бувад ё олам?!

НАВРӯЗӢ

Ба оҳанги насими навбахорон
Бирақсад ғунча андар шохсорон,
Ки сеҳри дилбари аттор кардам,
Баҳори ҳуснро бедор кардам.

Ба дилбозӣ миёни кӯҳсорон
Бинозад чашма ҳамчун дӯстдорон.
Ки имшаб сози худ такрор кардам,
Баҳори ҳуснро бедор кардам.

Омадам бо меҳр чун фарзанди ту,
Ташнаи як ҳарфи ту, як панди ту.
Ҳамчу модар гӯш кун овози ман,
Пурс аз сӯзи дили носози ман,
Бишканад то лаҳзае армони дил,
Гул кунад чун мӯи ту бӯстони дил.
Ист як дам, сер бинам рӯи ту,
Қомати ҳамгаштаи дилҷӯи ту.
Ин қадар ҳастӣ маро дилбанд ту!
Ин қадар бо модарам монанд ту!

ҲАДИСИ ИШҚ

Баҳорон буду дунёи куҳан майли чавонӣ дошт,
Гаҳе чун чашма меболид,
Гаҳе чун лола мерақсид.
Ба сони дил чанори пир ҳам дар худ
чаҳоне дошт,
Зи асрори ниҳони мо,
Зи оҳанги чаҳони мо.
Суруди ишқ будему фидои ишқбозиҳо
Дар он шабҳои беҳобӣ,
Дар он шабҳои маҳтобӣ.
Чанори пир меболид чун дил аз суруди мо,
Барои мо паноҳе буд,
Ба ишқи мо гувоҳе буд.
Вале дар имтиҳони зиндагӣ,
Гармиву сардиҳо
Надидам бурдборият,
Надидам пойдорият.
Чу дандонҳои тифлӣ бебақой кард ишқи мо,
Бирафтӣ аз канори ман,
Чу ишқи нобарори ман,
Намесозем ёди лаҳзаҳои рафтаре дигар
Ба сони хоби мудҳише.

Чанори пир пайваста вале бо селай ахтар
 Ҳадиси ишқ мегӯяд ба ҷои ту, ба ҷои ман,
 Ба ёди хандаҳои ту,
 Ба ёди бўсаҳои ман.

ТАНҲОӢ

Миёни хонаи худ чун сутунам,
 Хамӯшам,
 безабонам,
 бесадоям,
 На бар ман мерасад ҳоло навое,
 На бар кас мерасад ҳоло навоям.
 Ба танҳои ман имрӯз ханданд
 Дару девори сарди хонаи ман.
 Аҷаб наздик,
 аҷаб дуранд онҳо,
 Кучо донанд дарди синаи ман!
 Ба ногаҳ духтари ҳамсоии мо
 Фуриад аз пари андешаҳои мо.
 Чу торе рӯи каф чилтори мӯйш,
 Суруди тозае хонад бароям:
 – Азизам, шохи умрат тар намонад,
 Туро ин ганҷ то маҳшар намонад.
 Ҷавониро мисоли як гуле дон,
 Ки гул то ҳафтаи дигар намонад.
 Худоро, хоб ҳастам, ё ки бедор?
 Парешон карда мӯҳи чу шираш,
 Ба ногаҳ аз дарам модар дарояд,
 Ғами садсолаам аз дил барояд.
 Бигӯяд:
 – Мо надидему ту бинӣ
 Ҳаёти рангаи тирукамонӣ.
 Азиз астӣ ҷаҳонро,
 дор азизаш,
 Ки бо ӯ ҳусн дорад навҷавонӣ.
 Ҷавоне ногаҳ аз қабри шаҳидон

Бигӯяд:
– Мо ту будему ту мой.
Кушо худро,
дили парвозчӯро
Бидех парвоз чун мурғи ҳавой!
Бурун гардам чу тир аз хонаю боз
Ҷаҳони равшану поянда ёбам.
Миёни хубу зишти рӯзгорон
Зи нав худро ҷавони зинда ёбам!

АНДЕША

Нагирам домани садсолаҳоро,
Ман охир одамам,
рӯзе бимирам.
Гар имрӯзам ҷавони бистсола,
Вале фардо бубинӣ, марди пирам.

Манам имрӯзу фардои ҳаётам,
Дигар кӣ мешавад пешомади ман?
Зи дасти худ кучо ман мегурезам?
Зи ман бошад ҳама неку бади ман.

Ман имрӯзам ҷавони бистсола,
Саропо орзуям,
чустучӯям.
Вале чун қосиди фардои умрам
Сафедӣ медамад дар тори мӯям.

Дигар бо як нигоҳи кӯдакона
Нагӯям ин сиёҳу он сафед аст,
Маро навболии гунчишк бигзашт,
Кунун парвози шахбозам умед аст.

Мани хокӣ баландӣ чӯям акнун,
Ки пастӣ аз русуми зиндагон нест.

Баландиҳои хоки одамизод
Баландиҳои қабри мурдагон нест.

Чавонмаргон чавон рафтанд ҳарчанд,
Чавониро касе бо худ набурдаст,
Ба марги қаҳрамонон қаҳрамонӣ
Барои одамон ҳаргиз намурдаст.

Чавонам ман,
Чавони бистсола,
Маро чуз орзу болу паре нест.
Сафедӣ медамад дар тори мӯям,
Нишон аз пирӣ ё аз баркамолист?..

ШАРШАРА ВА МАЧНУНБЕД

Аз сари санге чу Лайло шаршара
Сунбули мӯро парешон кардааст.
Бо гиёҳу гул насимаш бехта,
Оламеро анбарафшон кардааст.
Беи Мачнунро кӣ ҷои ёр гуфт?
Ашкафшон оғаҳ аз Лайло шудааст,
Бо сари ҳам, як ҷаҳон рози ниҳон
Дар бари Лайлои худ пайдо шудааст.

ДАР ОСТОНИ ЁР

Қабулам кун, ки аз дур омадам ман,
Ба ёдат ҷоми мақсад ношикаста.
Ба даргоҳи чавонӣ омадам ман,
Зи банди тифливу хомӣ гусаста.
Қабулам кун на мисли қаҳри бечо,
Қабулам кун чу гулханди лабонат,
Ки дар пасту баланди зиндагонӣ
Бувад як умр пайванди лабонат.
Наям дар остонат дастхолоӣ,
Бароят ишқи пок овардаам ман.

Варо дар олами уммедворӣ
Ба оҳанги вафо парвардаам ман.
Бикун аз мижжаҳоям чангро пок,
Ба лутфи хеш бишкан орзӯям,
Нишин, то дар нишемангоҳи тақдир
Чавониро бубинам рӯ ба рӯям,
Равонӣ бахш шеърӣ норавонро,
К-аз ишқат пур кунам рӯи ҷаҳонро!
Қабулам кун, ки аз дур омадам ман,
Ба ёдат садди навмедӣ шикаста.
Ба даргоҳи ҷавонӣ омадам ман,
Зи ҳадди тифливу хомӣ гузашта.

ЁДИ МОЗӢ

Ишқбозӣ нест дунёи ҳавас,
Бар дарат як бор меҳмон мешавад,
Дар самои умр чун барқи баҳор
Баҳри кас як бор рахшон мешавад.

Беҳабар аз имтиҳони рӯзгор
Дар сари ҳар кори ту дил бохтам.
Беҳабар з-он ки ту ёре доштӣ,
Аз умедам олами нав сохтам.

Рӯзҳое, ки ба ёди оразат
Гаҳ аёну гаҳ ниҳон месӯхтам,
Рӯзҳое, к-аз нигоҳат қалбро
Як ҷаҳон уммед меандӯхтам,

Аз самои сина чун барқе нарафт,
Чун ситора сабт шуд, ҷовид шуд.
Ноумедихоӣ роҳи ишқи ту
Дар ҳаётам машғали уммед шуд...

Ин замон, ки меравӣ бо ёри худ
Баҳти комил меравад ҳамроҳи ту.

Дида рӯятро зи нав беихтиёр
Аз барам дил меравад ҳамроҳи ту.

Кабкро дар хона гар хуб аст ҳол,
Боз ёди кӯҳсорон мекунад,
Қалбро ҳарчанд меҳри оламест,
Боз ёди кӯҳнаёрон мекунад.

САРНАВИШТИ ТУ

Чаро сӯям намеой, ки мисли ҳалқаи мӯят
Биёвезам ба даври гардани ту ҳар ду дастамро?!
Чаро бо як нигоҳат зӯри парвозам намебахшӣ,
Ки то даргоҳи ахтарҳо барам ман ишқи одамро?

Дилат чун тифл мечӯяд навозишҳои ошиқро,
Вале дигар надорӣ боварӣ ту ишқи дилҳоро.
Чӣ сон охир кунӣ бовар?
Ту дил бар нокасе додӣ,
Ки ишқи аввалинатро ба сардӣ кард зери по.

Умедат буд бинӣ дар муҳаббат шахди оламро,
Вале дидӣ шикасти аввалини зиндагониро.
Кунун андешае дорӣ, ки аз бадкории тақдир
Намебинӣ дигар ишқу сурури навҷавониро.

Вале ман сурати ишқам,
парастии омадам наздат,
Ба хилватхонаи қалбат чу нури зиндагониям,
Наям нокас, ки озорам турою талх хандам боз,
Бурун кун шикваи дилро, ки ман сидқи ҷавониям!

Навозам торҳои розпарварди дилатро боз,
Даруни синаи ту зинда бинмоям муҳаббатро.
Мағӯ бадкор бошад сарнавишти ботилам имрӯз,
Ки бо дастони худ аз нав нависам сарнавиштатро.

ДЕР ШУД

Кори душвор набуд дилёбӣ
Пеши рӯю ниғаҳи сайёдат.
Бар ту з-ин рӯ дили ман қадр надошт,
Номи ман сабт нашуд дар ёдат.

Лек бо васвасаи сармастӣ
Байни дилҳо раҳи худ гум кардӣ,
Мурғи уммед надодӣ парвоз,
Бо ҳавас гарчӣ варо парвардӣ.

Ту кунун монда ба зону сарро
Роҳи гумкардаи худ мечӯӣ.
То шавӣ рӯй ба рӯ бо тақдир,
Дашти хотир ба алам мепӯӣ.

Ту ачаб не, ки маро ёд орӣ,
Он ки пеши ниғаҳат қадр надошт,
Он ки қалбаш ба ҳама ганҷи равон
Мисли як санги раҳат қадр надошт.

Аз паси пардаи хотир ногаҳ
Боз пеши назарам меой,
Ки сари роҳ ситода хомӯш,
Ба умеде раҳи ман мепой.

Задани қалби туро мешунавам,
Барқи чашмони туро мебинам.
Боз дар чанги насими гузарон
Мӯи афшони туро мебинам.

Шӯр афтад ба дилам, хоҳам ман
Хезаму зуд равам маскани ту,
Лек дил зор бинолад: – Бозист,
Дер шуд вақти ба пас гаштани ту!

ЁДИ КӢ ТӢШАИ ЯКУМРАИ ТУСТ?

Ту баҳорӣ магарам?
Чун гузарӣ,
Кӯчаи шаҳр гулобод шавад,
Сӯз афтад ба дили муштоқон,
Хирмани сабр тани бод шавад.

Бигзариву нафасе кам нашавад
Дар ниҳоди ману мо оташи ту.
Лек чашмат нашавад ахтари мо,
Нашавад ром дили саркаши ту.

Бигзарӣ аз бари мо ту хомӯш,
Шӯр дода ба дили ошиқи мо,
Ист боре зи сари лутфу вафо,
Гӯш кун ҳарфи дили содиқи мо.

Дар раҳат дидаи чорему вале
Мазҳаби нози туро лутфе нест.
Ёди кӣ тӯшаи якумраи туст?
Он дили нозуки ту хонаи кист?

ТИРАМОҲ

Моҳ дар фонуси абри симгун
Хира месӯзад ба тоқи осмон,
Барги тиллоранг мерезад кунун
Бар сари мо ҳамчу сели ахтарон.
Айни чӯши навчавонию умед
Ёди пирӣ мерасад моро ба сар.
Оҳ меҳезад ба тори осмон,
Мефитад андешаи дунё ба сар:
«Навчавонӣ меравад чун навбаҳор,
Барги сабзи мо шавад рӯзе хазон,
Мо намеафтем лек аз шохсор
Зери пой одаму ноодамон!»

Мевазад боди хазону рӯи ту
Чун баҳори гулбасар гул мекунад,
Дил миёни тирамоҳу навбаҳор
Хешро чун турна ҳар сӯ мезанад.
Бӯсаи гарму ҳаёи духтарӣ,
Мастии чашмону дилҳои чавон...
Хайр, эй боди хазони даргузар!
Марҳабо, эй навбаҳори ҷовидон!

* * *

Духтарон имшаб чу гул бишкуфтаанд
Ҳар яке бо ишваю нозу итоб.
Мисли шабнам шаддаи марҷонашон
Мекурашад дар шуои моҳтоб.

Хотирамро чун суруди чашмасор
Менавозад хандаи гулдухтарон,
Нози онҳо ёд меорад маро
Меҳрубониҳои ҷуфти кафтарон.

Зиндагӣ сахл аст дар чашмонашон,
Сода метобад саволи рӯзгор,
То сахар сад бор мегарданд арӯс,
Хонда бо шодӣ суруди «ёр-ёр!»

То сахар мастанд аз чоми ҳавас,
Вазни кокул нест бори зиндагӣ.
Бар гули рухсораҳои покашон
Ранг мерезад баҳори зиндагӣ...

Модарон биншаста дур аз духтарон,
Ёд меоранд умри рафтаре,
Сила месозанд бо сӯзи ниҳон
Мавҷҳои дар чабинҳо хуфтаре...

СУБҲИ БЕДОРӢ

Либретто иборат аз се парда ва шаш намоиш

*Ба 20-солагии Истиқлолияти
Тоҷикистон бахшида мешавад*

Иштироккунандагон:

Рохбар: – пешвои кишвари Нурхоҳон

Истиқлолиён: – сардори дастаи Нурхоҳон

Озодагул: – духтари нурхоҳ, сокини Маҳал

Саодат: – модари Озодагул

Равшан: – падари Озодагул

Некрӯз: – узви дастаи Нурхоҳон

Зулмонӣ: – пешвои Маҳал ва маҳалбозон

Маҳалзода: – пайрави Зулмонӣ

Кинаой: – маъшуқаи Зулмонӣ

Шабзод ва Табоҳӣ: – нӯкарони Зулмонӣ

Дастаи Нурхоҳон, нӯкарону пайравони Зулмонӣ,
издиҳом

*Воқеа дар ибтидои солҳои 90-уми асри гузашта
сурат мегирад.*

ПАРДАИ АВВАЛ

Намоиши якум

Охири тобистон. Боги хурраму шодоб. Шоҳаҳои дарахтони себу анору биҳй, току анҷир аз бори расида хамидаанд. Хониши мургакон ба гӯш мерасад. Озодагул бо ҳавас ба атроф назар меафканад.

Озодагул:

Номи ман Озодагул монданд бо садҳо умед,
То гуле озод бошам, бахти ман бошад сафед.
Чашмаи меҳру вафо сар мезанад аз синаам,
Маншаи нуру сафо бошад дили бекинаам.
Чун назар меафканам бар ҳар дарахти пурсамар,
Мерасад бар ёди ман нахли муродам гулбасар.
Ман агарчи навниҳолам, решаи ман меҳӯрад
Об аз дарёи нанги рафтагон шому сахар.
Оҳ, меҳоҳам, ки ҳамчун меваҳои шохсор
Меваи уммеди ман ҳам ранг гирад беғубор.
Оҳ, меҳоҳам ки бошад боғбони меҳрубон,
То панаҳ дорад маро аз панҷаи сарди хазон.
Вале афсӯс, ин сон мӯнисам нест,
Ки фаҳмад дарди ман...

Ногоҳ Маҳалзода бо либоси сиёҳ пайдо мешавад, роҳи Озодагулро мегирад.

Маҳалзода:

Озодагул?!

Озодагул:

Ҳа!

Ҳамеша мешавӣ новакт пайдо.

Маҳалзода:

Чаро новакт? Дар чонам туй чо.

Озодагул:

Аҷаб! Ман баҳру ту ҳастӣ пиёла,
Аз ин нукта бихон чандин рисола.

Маҳалзода аз ин суҳанон ҳудро гум намекунад. Дили Озодагулро ба худ моил кардан меҳаҳад.

Арияи Маҳалзода:

Аё Озодагул, эй чони ширин,
 Барои ман ту ҳастӣ ёри дерин.
 Туро ман дар дилу чон парваридам,
 Чунин зебову хандон парваридам.
 Маҳал ҷои дамидан, сар кашидан,
 Зи домони маҳу ахтар кашидан.
 Маҳал ҷои шукуфтан, ноз кардан,
 Зи як анҷом сад оғоз кардан.
 Маҳал дорад касу нокас ба дунё,
 Гулу хору гиёҳу хас ба дунё.
 Агар набвад маҳал, оғоз ҳам нест,
 Уқобонро сари парвоз ҳам нест.
 Маҳал дорӣ агар, озода ҳастӣ,
 Мисоли ғунчаи бикшода ҳастӣ.
 Маҳал бошад маро дурри ягона,
 Ба мисли он наёбӣ дар замона.
 Ту болотар бидонаш аз ҷаҳонҳо,
 Дигар машнав гизофи ину онҳо.
 Маҳалзода аз онам, ки ба дунё
 Набинам ҷуз маҳал ҷои дигарро.

Маҳалзода ба Озодагул наздиктар меояд.

Агар баҳрӣ, ба ҷоми ман фурӯ рез,
 Маҳалро дар бағал гиру даромез.
 Ба чашми кам мабин ҳаргиз Маҳалро,
 Бикун, эй чон, фаромӯш он масалро.
 Зи ҷанги ман нахоҳӣ гашт озод,
 Ҳамин ҳарфи маро медор дар ёд!

*Маҳалзодаи шоду болида хез зада-хез зада меравад.
 Озодагул гарқи андеша танҳо мемонад.*

Гуфтор ва арияи Озодагул:

Рафтӣ, эй банди Маҳал, вақти ту хуш, вақти ту хуш,
 Ман натонам будан ин лаҳза чу як мурда хамуш.

Буд вакте ки писанди дили зорам будӣ,
 Кӯдаке будаму қанди дили зорам будӣ.
 Ман, ки имрӯз ба тақдири Ватан месўзам,
 Бар маҳалбозиву тангии назар пирўзам.

Баъди каме таваққуф

Не, намехоҳам Маҳалзода бувад ҳамрози ман,
 Ҳамнишину ҳамдилу дар зиндагӣ анбози ман.
 Ёри ман бояд, ки бошад бо нигоҳи тозае,
 То маро бо худ барад бо шоҳроҳи тозае.
 Ман намехоҳам Маҳалзода ба тангии назар
 Вусъати рӯҳи маро бандад ба хангоми сафар.
 Ман, ки озодам, бубояд густарам болу парам,
 Гарм дар оғӯш гирам обу хоки кишварам.
 Ман гули озодаму дар хоки кишвар гул кунам,
 На барои як Маҳал, як бому як дар гул кунам.
 Эй Маҳалзода! Барои як Маҳал набвад гулам,
 Аз барои марди худхоҳу дағал набвад гулам.
 Оҳ! Мехоҳам, ки бошад боғбони меҳрубон,
 То маро аз ҳамлаи боди хазон дорад амон.

*Ду нафар намоён мешаванд ва ҳаёлҳои ширини Озода-
 гулро парешон мекунанд. Онҳо дар тарафи чапи сина-
 ҳояшон чароғакҳои фурӯзон доранд. Яке Истиқлолиён
 аст, ки сардори дастаи Нурхоҳон аст, дигаре пайрави ӯ –
 Некрӯз. Духтар бо ҳарос ба онҳо менигарад.*

Истиқлолиён:

Хоҳари чон!

Некрӯз:

Ту макун аз мо ҳарос,
 Мо наем аз зумраи худношинос.
 Гӯши мо бар гуфтаи бегона нест,
 Марди бегона ба мо ҳамхона нест.

Озодагул:

Не, бидонистам, шумо хели дигар,
 Аз шумо акнун надорам ман ҳазар.

Некрӯз:

Он ки аз зӯри Маҳал гап мезанад,
Дон, ки аз фикри касал гап мезанад.

Озодагул:

Оре, оре, ҳарфи онҳо аз Маҳал,
Ин ҳама фарёду ғавғо аз Маҳал.
Гар бурун оий ту аз марзи Маҳал,
Бар сарат резанд алфози дағал.
Сарваре доранд, Зулмонӣ насаб,
Марди худбин, бемуросо, беадаб.

Некрӯз:

Дидай Зулмониро дар ин Маҳал?

Истиқлолиён:

Дар ин Маҳал?
Дар ин Маҳал?!
Субҳ ояд, мебарояд офтоб,
Мешавад бунёди Зулмонӣ хароб.
Мегурезад аз сахар шои Маҳал,
Ҷам намонад дар миён номи Маҳал.

Некрӯз:

Мегурезад аз сахар шои Маҳал,
Ҷам наояд бар забон номи Маҳал.

Истиқлолиён:

Равему субҳро бедор созем,
Ки то бунёди Зулмонӣ бисӯзем.

Некрӯз:

Намонад аз назар Зулмонӣ пинҳон.

Озодагул:

Магар Зулмонӣ осон медиҳад ҷон?

Истиқлолиён:

Агар хурду калон бедор бошем,
Ба роҳи бахти худ подор бошем,

Агар баҳри Ватан фарзанд бошем,
 Варо ғамхораву дилбанд бошем,
 Куҷо Зулмониро дигар маҷолест?
 Ҳама уммеди ӯ хобу ҳаёлест!
 Маҳал Зулмониро ҷои нишот аст,
 Варо шавқи маҳалбозӣ ҳаёт аст.
 Варо андеша тор асту назар танг,
 Маҳал гӯяд аз ин рӯ ранг дар ранг.
 Варо бадҳоҷи мо ангеа бахшад,
 Чу бар хайли гадо нонреза бахшад.
 Тамаъ афсурдааст имони ӯро,
 Намак охир занад ёрони ӯро!

Гуруҳи сиёҳпӯш бо шиорҳои «Зинда бод Маҳал!», «Маҳал-дунёи мо!», «Маҳал дорем, амал дорем!» намоён мешавад.

Некрӯз:

Истиклолиён! Зудтар!
 Мо аз ин ҷо зудтар бояд равем.
 Хайли Зулмонӣ бувад бас бешумор.
 Ҳолиё гардем пинҳон дар канор.
 Вақташ ояд, боз бо ёрони ҳеш
 Мекунем урдуи Зулмонӣ пареш.

Истиклолиёну Некрӯз пинҳон мешаванд. Гуруҳи сиёҳпӯши Маҳал пеш меояд. Ба гуруҳ Шабзод ва ёвари ӯ Табоҳӣ роҳбарӣ мекунанд. Онҳо Озодагулро мебинанд.

Шабзод:

Эй гули шодоби наврӯзи Маҳал,
 Дидӣ оё ҳасми бадрӯзи Маҳал?
 Гӯй: ин ҷо кӣ буду гапаш чӣ буд?
 Нияту азми раҳи чапаш чӣ буд?

Озодагул:

Дидам, оре.

Шабзод:

Аз чӣ сӯҳбат доштанд?

Озодагул:

Ҳеҷ! Роҳи рӯшанӣ пурсон шуданд.

Шабзод:

Роҳ? Роҳи рӯшанӣ? Сӯи кадом?

Озодагул:

Аз кучо донам?

Шабзод:

Бикун андеша ту,
Дидай субҳи дурӯғин рӯ ба рӯ.
Аз ҷаҳон гап мезананду аз Ватан,
Мурдае ҳастанд, бе гӯру кафан.
Бе Маҳал оё касе обод ҳаст?
Аз ғамаш оё касе озод ҳаст?!

Озодагул:

Ман намедонам. Вале ин ду нафар
Рахт бастанд аз алам сӯи саҳар.
Хобро бедор кардан азмашон,
Мастро хушёр кардан азмашон.

Шабзод:

Раҳ гирифтанд аз алам сӯи саҳар?!

Озодагул:

Ман намедонам. Чунин буд ҳарфашон.

Шабзод:

Эй! Ба по шав хайли Зулмонӣ, ба по,
То шавад рӯи саҳар аз мо сиё!

*Гурӯҳи сиёҳпӯш меравад. Аз пинҳонгоҳ Истиқ-
лолиёну Некрӯз мебароянд. Ба назди Озодагул меоянд.*

Истиқлолиён:

Сад ташаккур, нури дил! Номи ту чист?

Озодагул:

Номи ман Озодагул. Номи ту чист?

Истиқлолиён:

Номам Истиқлолиён аст, эй азиз,
Боз хоҳем дид.

Истиқлолиёну Некрӯз шитобзада мераванд.

Озодагул:

Шабзоди палид
Шуд ба фанди ман аз ин ҷо нопадид.
Офтоби субҳу Зулмонӣ кучо?
Рӯшанию шои нодонӣ кучо?

*Каме ба андеша фуру меирад. Сар мебардорад,
чеҳрааш хандону равшан аст.*

Номаш Истиқлолиён! Номи ачиб,
Ваҳ! Чӣ номи дилфиреб асту начиб!

*Модари Озодагул Саодат ба суроги духтараи
меояд, парешону ошӯфта аст.*

Саодат:

Чаро, Озодагулчон, дер кардӣ?
Маро аз интизорӣ пир кардӣ!
Ҷаҳон аз дасти Зулмонӣ шаби тор,
Ҷама мардум ба торикӣ гирифта.
Намебинад касе рӯи раҳашро,
Намеёбад ғарибе дарғаҳашро.
Маҳал гуфтанду дар зулмот монданд,
Ба кори хеш мардум мот монданд.

*Озодагул ҳанӯз ба худ наомадааст. Хаёлаш ба
Истиқлолиён банд аст.*

Озодагул:

Номаш Истиқлолиён! Номи ачиб!
Ваҳ! Чӣ номи дилфиреб асту начиб.

Поёни намоиши аввал

Намоиши дуввум

Қароргоҳи Зулмонӣ. Зулмонӣ дар либоси сиёҳ рӯи кӯрпача, таъя ба болишт дода, нишастааст. Ҳозирин сияҳпӯшанд. Чароғҳо хира месӯзанд. Базм гарм асту айни фароғат. Бо ишораи Зулмонӣ базмгоҳ ҳолӣ мешавад. Маҳбубаи таннози ӯ Кинахон мемонаду бас. Зулмонӣ лоф мезанад.

Зулмонӣ:

Бо чунин ёрони якрӯю матин
 Ҷовидон монам ба паҳнои замин.
 Ҳар чӣ хоҳам, мекунам. Ҳастам чунин!
 Ман бақодорам, забардастам чунин!

Нӯкари вафодораи Шабзод медарояд.

Шабзод:

Агар хоҳед, раққос аст тайёр.

Зулмонӣ:

Бирав, набвад маро майле ба ин кор.

Ба Кинахон, ки он ҷост, ишорат мекунад.

Талаб дорад фароғат чисму ҷонам,
 Суруде хон ба ман, эй Кинахонам.

Кинахон бо нозу адову тамаллуқ ба сурудхонӣ сар мекунад.

Таронаи Кинахон:

Туй, ту ёри ман, Зулмонии ман,
 Азизу меҳрубони ҷонии ман.
 Ту ҳастиву ба олам Кинахон ҳаст,
 Бувад баҳри ту ҷонафшонии ман.
 Ба ҳар ҷое туро дидам музаффар,
 Надидам як дамат ночору музтар.
 Туро ҳамфикру ҳампаймон зиёданд,
 Бирезанд аз сари ту хирмани зар.

Ту ҳастиву шарафдори Маҳал ҳаст,
Дар атрофи умеди ту мағал ҳаст.
Наёбад раҳ ба комат талхии умр,
Ки пешат Кинахони чун асал ҳаст.

Зулмонӣ:

Зи лабҳоят асал борад.

Кинахон:

Ки шояд ҳазратамро лаҳзае форад.

Зулмонӣ:

Ба паҳлуям нишин, эй чон!

Кинахон:

Итоат!

*Ҳанӯз Кинахон нанишаста аз берун садои шӯру
қийём меояд. Зулмонӣ безобита мешавад.*

Зулмонӣ:

Чӣ ғавғо?

Шабзоди ошуфта давида медарояд.

Шабзод:

Омада халқи намаккӯр!

Агар амр аст, 3-ин чо мекунам дур!

Зулмонӣ:

Намон ин мардуми нодону манфур!

*Гуруҳи мардуми шӯрида бо роҳбариш падари Озода-
гул – Равшани мӯсафед ба қароргоҳи зада медарояд.
Нӯкарон роҳи онҳоро гирифта наметавонанд.*

Хор:

Зи дасти нӯкаронат доду фарёд,
Ба сармон аз кучо ин рӯз афтод?
Бикарданд ончунон моро ихота,
Ки набвад як дару роҳи кушода!
Зи торикӣ дилу чонҳо сиё шуд,
Маҳалбозӣ барои мо бало шуд.

Саҳар хоҳему дасти рӯшаной,
Вафо хоҳему фасли дилкушой.

Зулмонӣ:

Шумо аз рӯи кӯриву табоҳӣ
Бихонед оини моро сиёҳӣ.
Маҳал моро бувад боло зи дунё,
Маҳал моро кунад зӯру тавоно.
Надорад гар Маҳал эмин шуморо,
Кӣ мебахшад раҳо аз кин шуморо?!
Ҳама ранҷи Маҳал бояд кашидан,
Ба соҳибдавлатӣ бояд расидан.
Шумо аз рӯи кӯриву табоҳӣ
Бихонед оини моро сиёҳӣ!

Арияи Равшан:

Дод аз дасти шумову зи Маҳал,
Вой бар мову сари пур зи мағал!
Дил чу танг асту назар танг, аҷаб
Давлату сарварӣ доред талаб.
Он ки зар медиҳад аз баҳри шумо,
Домҳо мениҳад аз баҳри шумо.
Чашми худ боз кун, эй Зулмонӣ,
Орад андешаи ту вайронӣ.
Сару рӯи табаҳи мо бинигар,
Рӯзгори сияҳи мо бинигар.
Мо талабгори сафоему саҳар,
Дар дили мо набувад сабр дигар!

*Аз ғазаб дасту пой Зулмонӣ меларзад. Ба
нӯқаронаш фармон медиҳад.*

Зулмонӣ:

Баред ўрову зиндонӣ намоед!

*Нӯқарон ба Равшани мӯсафед дармеафтанд. Озо-
дагул бо ғизон зада медарояд.*

Озодагул:

Намемонам шуморо, эй падарҷон,
Ки Зулмонӣ фиристонад ба зиндон.

Зулмонӣ ба ҷамолу ҷасорати Озодагул мафтун мешавад.

Зулмонӣ:

Туро дидам, бишуд қаҳрам фаромӯш,
Ғазаб дар синаам гардид хомӯш.

Зулмонӣ ба Шабзоди нӯкараи муроҷиат мекунад.

Раҳо кун мӯсафеди беҳирадро,
Гузаштам аз гуноҳаш бо муросо.

Шабзод:

Ба чашм!

*Мӯсафеду ҳамроҳонашро аз қароргоҳ берун меку-
нанд. Озодагул ҳам рафтан меҳоҳад. Ҳамин вақт Ки-
нахон меояд, Озодагулро мебинаду раишк мекунад.*

Кинахон:

Чӣ меҳоҳӣ ту, эй таннози манфур,
Ба нохун мекунам чашми туро кӯр!

*Дар берун мағал меҳезад. Зулмонӣ боз ошуфта ме-
шавад. Кинахону Озодагул мераванд.*

Зулмонӣ:

Ин чӣ шӯр асту чӣ ғавғо?

*Маҳалзодаи гарқи обу арақ зада медарояд. Дар
китф як баста симхор дорад.*

Хор:

Бале, симхор бошад он!

Зулмонӣ:

Ачаб! Симхор?

Маҳалзода:

Бале, симхор овардам шуморо,
Вале дар раҳ бидидам сад балоро.
Зи хасмони Маҳал набвад раҳой,
Басо душвор будам раҳкушой.

Зулмонӣ:

Чаро симхор?

Маҳалзода:

Мебояд кашидан

Ба атрофи Маҳал симхор...

Зулмонӣ:

Аҳсан!

Худои меҳрубонат ком додаст,

Маҳалзода бароят ном додаст.

Туро ақли расо, аз ман мукофот,

Талаб акнун намо аз ман мукофот.

Арияи Маҳалзода:

Чу ту ман ҳам Маҳал мегӯяму бас,

Барояш ному шон мечӯяму бас.

Бихоҳам тахту тоҷи бемисолаш,

Бихоҳам эътибори безаволаш.

Фақат хоҳам Маҳал бошад ҷаҳонгир

Ва бошад мардумаш аҳлу батадбир.

Касе монанди мо доно набошад,

Касе як ҷав зи мо боло набошад.

Чаро бо ин ҳама ақлу фаросат

Намеояд маро икрому иззат?

Маро ҳам хуш бувад боре калонӣ,

Шукӯҳмандӣ, салобат, даврронӣ.

Зулмонӣ:

Ҳар чӣ мегӯӣ, барои ман хуш аст,

Меравад поят ба пои ман, хуш аст.

Маҳалзода:

Меравам пои ба поят, эй азиз,

Аз паси ҳар муддаоят, эй азиз.

Ту магардонам зи давлат бенасиб,

Аз салобат, аз фароғат бенасиб.

Зулмонӣ:

Марди майдонӣ, маро гардид аён,

Нест дигар ҷои тафсиру баён.

Хезу атрофи Маҳал симхор каш,
Дар раҳи бадҳоҳии агёр каш.

*Маҳалзода шоду қаноатманд бо бастаи симхораиш
меравад. Шабзод Озодагулро кашола карда, ба
қароргоҳи Зулмонӣ медарорад.*

Шабзод:

Чаноб! Ин духтари маҳрӯи симтан
Дил аз меҳри Маҳал хоҳад гусастан.

*Зулмонӣ Озодагул – духтари Равшани мӯсафедро
мешиносад. Бо ишора Шабзодро берун мекунад.*

Зулмонӣ:

Туй, духтар?! Бигӯ чӣ нақша дорӣ?
Чаро ту аз Маҳал ҳастӣ фирорӣ?

Озодагул:

Аз ин маҳбас ҳамеҳоҳам раҳой,
Ба сӯи субҳ, сӯи рӯшаной.

Зулмонӣ:

Ту ро ҳарфи падар гумроҳ кардаст,
Ту ро сарзинда зери чоҳ кардаст.

Озодагул:

Суханҳои падар шуд раҳнамунам,
Бичӯяд равшанӣ ҳар қатра хунам.
Намеҳоҳам нафасгардон бимирам,
Ба зери зулми номардон бимирам.

Зулмонӣ:

Чӣ гуфти ту? Киро номард гуфти?!

*Кинаҳони ошӯфтаву парешон зада медарояд. Зулмо-
ниро чунин рафтораиш ба қаҳр меорад. Фарёд мезанад.*

Барои омадан рухсат гирифти?!

Кинахон:

Лашкаре омад, пур аз нуру сафо,
Сарҳади поки Маҳал шуд зери по!
Зуд бошед!

Зулмонӣ:

Аблаҳони бичигар!
Кӣ диҳад акнун ҷавоби симу зар?!

*Шабзоди худро гумкарда ҳаросону парешон давида
медарояд.*

Шабзод:

Зуд бошед! Аз раҳи тори Маҳал
Як ба як гардем берун беҳалал.

Зулмонӣ:

Зудтар бинмо маро роҳи начот!

*Зулмонӣ саросема бо нӯкаронаш мегурезад. Озода-
гул пинҳон мешавад. Ба қароргоҳ Истиқлолиён, Некрӯз
ва Роҳбар медароянд. Дар тарафи чапи синаҳояшон
чарогакҳо фурузон аст.*

Истиқлолиён:

Мужда, эй Раҳбар, Маҳал озод шуд,
Мардум аз шӯру мағал озод шуд.

Некрӯз:

Аз Маҳал Зулмонии чоҳил гурехт,
Нури шодӣ бар сари мардум бирехт.

*Истиқлолиён бо шодӣ Роҳбарро ба оғӯш мегирад.
Некрӯз ҳам ба онҳо ҳамроҳ мешавад. Ногоҳ аз
паноҳгоҳ Озодагул мебарояд. Чашми Истиқлолиён ба ӯ
меафтад.*

Истиқлолиён:

Ин туй, Озодагул?!

Озодагул:

Оре, манам.

Истиқлолиён:

Ту дар ин чо?

Озодагул:

Оҳ, Зулмонии шум

Бо чадал мехост аз роҳам занад,

Дар Маҳал як умр зиндонам кунад.

Рохбар:

Гарчи Зулмонӣ бикард аз мо фирор,

Гардад охир сарнагуну торумор.

Ту дигар ободӣ, эй Озодагул,

Аз Маҳал озодӣ, эй Озодагуд.

Чоят оғӯши баҳори кишвар аст,

Дар раҳат чашмони чори кишвар аст.

Истиқлолиён:

Бори аввал дидаму мафтун шудам,

Хоки раҳ будам, яке гардун шудам.

Озодагул:

Бори аввал дидаму дил рафт, рафт,

Мавҷи пуршӯрам зи соҳил рафт, рафт.

Рохбар:

Розатон аз дидахотон ҷилвагар,

Ишқ равшан мерасад мисли сахар.

Истиқлолиён ва Некрӯз:

Гарчи Зулмонӣ бикард аз мо фирор,

Гардад охир сарнагуну торумор.

Поёни намоиши дуввум

ПАРДАИ ДУВВУМ

Намоиши саввум

Шаб. Ширмаҳтоб. Озодагул бо изтироб Истиқлолиёбро интизор аст.

Озодагул:

Аз ӯ ман пештар ин чо расидам,
 Зи дасти дил чунин шайдо расидам.
 Намедонам чӣ хоҳад буд гумонаш,
 Худоё, зудтар ин чо расонаш.

Ариозан Озодагул:

Мани озод хоҳам бахти озод,
 Дар оғӯши диёри сабзу обод.
 Ба Истиқлолиён гӯям, нагӯям,
 Тамоми ормону орзӯям?
 Набошад ҳочате, ӯ хуб донад,
 Ки асрори диламро нек хонад.
 Зи торикӣ раҳидам, аз Маҳал ҳам,
 Аз он Зулмонии зӯму дағал ҳам.
 Набинам, кошкӣ, рӯи варо боз,
 Шаби тӯлонии дарбастаро боз.
 Сипоси ман ба Истиқлолиён бод,
 Ки раҳамро ба сӯи нур бикшод.
 Сипоси ман ба номи Роҳбар бод,
 Талоши ӯ ҳамеша бозафар бод!
 Ба Истиқлолиён гӯям, нагӯям,
 Тамоми ормону орзӯям?!

*Аз дур шарфаи по мебарояд ва Озодагулро умедвор
 месозад.*

Хуморам гӯяд: омад бодаи ман!

*Истиқлолиён пайдо мешавад. Аммо ҳанӯз Озода-
 гулро надидааст.*

Истиқлолиён:

Кучо бошад гули озодаи ман?

Озодагул:

Ман ин чо!

Истиқлолиён:

Ох, тарсондӣ маро ту...

Озодагул:

Дар Истиклолиён оё ҳарос аст?
Маро ин шеваи ӯ ношинос аст!

Истиклолиён:

Бимирам пеши чашмони хуморат,
Дар оғӯши пур аз бўи баҳорат.
Чудой гарчи меояд паёпай,
Валекин ман ҳамеша интизорат.

Озодагул:

Чаро ту аз чудой гуфтиам боз?

Истиклолиён:

Бале, фардо равам бо дӯстонам
Пайи Зулмонии бадҳоҳи чонам.
Ба ҳар ҷо як Маҳал барпо намояд,
Мисоли каргасон ғавғо намояд.
Бихоҳад кишвари мо пора бошад,
Ғарибу муфлису бечора бошад.

Арияи Истиклолиён:

Чу дидам бори аввал чехраатро,
Дилам дарё шуду омад ба тугён.
Ба худ гуфтам: агар ёре бихоҳӣ,
Бичӯ васли варо пайдову пинҳон.
Қасам, Озодагул, бар ишқи покам,
Ки мисли ту надидам нозанине,
Далеру пурғуруру ростқавле,
Ба ёрон меҳрубону дилқарине.
Раҳи ту дар Маҳал пур аз мағал буд,
Сиёҳӣ буду торикиву зулмат.
Ба ёди нури поки бомдодон,
Ба Зулмонӣ накардӣ ту итоат.
Дилам хоҳад, ки паҳлуи ту бошам,
Дилам хоҳад, ки ёри ман ту бошӣ.
Чу роҳи зиндагӣ пастобаланд аст,
Ҳамеша ғамгусори ман ту бошӣ.

Озодагул:

Агарчи духтаронро пеши дилдор
Набошад дилкушой расму ойин,
Бигўям: зинда бошу дар барам бош,
Маро хушбахт кун, эй ёри ширин!

Бадеҳаи Истиқлолиён ва Озодагул:

Истиқлолиён:

Мўят шаби тору чехраат субҳи сафед,
Аз дидани ту дилам занад таблаки ид.
Қаддат, ки бувад ба чилва чун шоҳи бед
«Сад кас ба ту ошиқ асту ман ҳам ба умед».

Озодагул:

Сад ошики худ ба як нигоҳат надихам,
Кони зарашон ба хоки роҳат надихам.
Рўзе, ки туро дидаму дилдода шудам,
Гуфтам, ки ба чуз сина паноҳат надихам.

Истиқлолиён:

Дигар ману домани ту дар роҳи ҳаёт,

Озодагул:

Дигар туву бахти ман ба даргоҳи ҳаёт.

Истиқлолиён:

Ҳаргиз накунад чудо казо мову туро,

Озодагул:

Донам, ки ману туем дилхоҳи ҳаёт.

Истиқлолиён:

Озодагули шукуфтаи хуррами ман,

Озодагул:

Аз хандаи ту равад зи сина ғами ман.

Истиқлолиён:

Мо пой ба по ба сӯи фардо биравем,

Озодагул:

Ман ҳамдами ту ҳастаму ту ҳамдами ман.

Истиқлолиён:

То ишки ту ҳаст, ман зафар хоҳам кард,

Озодагул:

Бо номи накӯи ту сафар хоҳам кард.

Истиқлолиён:

Аз зулмати шаб, ки нафратам меояд,

Озодагул:

Ман рӯй ба чониби саҳар хоҳам кард.

Истиқлолиён:

Дар ишки ту бовафо манам, бовар кун,

Озодагул:

Як сина пур аз сафо манам, бовар кун.

Истиқлолиён:

Гар аҳду вафои хештанро шиканам,
Андар ғазаби Худо манам, бовар кун.

Истиқлолиён ва Озодагул:

Гар аҳду вафои хештанро шиканам,
Андар ғазаби Худо манам, бовар кун.

*Садои нақораи дастаи Нурхоҳои баланд мешавад.
Даста бояд ба роҳ барояд.*

Истиқлолиён:

Даъватам доранд ёрон, меравам.

Озодагул:

Боз як дам ист бо ман, чони ман.

*Ин манзараро Маҳалзода аз паси харсанге бо раш-
ку ғазаб наззора мекунад.*

Маҳалзода:

Бори охир ёри худро кун назар,
Эй гули озодаи болоназар.

*Дилдодагон ҷудоиро эҳсос мекунанд ва ба изтироб
меоянд.*

Озодагул:

Ту бигирам ҳамсафар дар ин сафар.

Истиқлолиён:

Не, азизам, ин сафар дорад хатар.

*Маҳалзода аз раишу ҳасад печутоб меҳӯрад ва аз
камараи ханҷарро берун мекашад.*

Маҳалзода:

Бори охир ёри худро кун назар.

*Ногоҳ дар паҳлуи Маҳалзода Шабзод пайдо меша-
вад. Вай дасти Маҳалзодаро нигаҳ медорад.*

Шабзод:

Сабр бинмо, лаҳзае манмо шитоб,
Мекунӣ ту нақшаи моро хароб.

Маҳалзода:

Баҳри чӣ ин ҷо ту, Шабзод, омадӣ?
Нақшаамро дода барбод, омадӣ.

Шабзод:

Кист ин марди ҷавон?

Маҳалзода:

Ўст Истиқлолиён!

Шабзод:

Супориш аз худи Зулмонӣ дорем,
Ки бояд зиндааш дар банд орем.

Маҳалзода:

Чй ҳосил аз чунин рафтору кирдор?

Шабзод:

Каме пурсиш кунемаш, баъд... куштор.

Маҳалзода:

Чй подош аст?

Шабзод:

Подош аст тайёр!

Маҳалзода:

Ризо ҳастам, ризо ҳастам ба ин кор!

Поёни намоиши саввум

Намоиши чаҳорум

Дараи кӯҳистон. Дастаи Нурхоҳон таҳти сарвариши Роҳбару Истиқлолиён барои аз хоки кишвар берун афкандани Зулмониву думравонаш равон аст. Маҳалзодаи хоин, ки худро хайрхоҳи Нурхоҳон вонамуд кардааст, роҳбалад аст. Роҳбар ба мавзеъе ишорат мекунад.

Роҳбар:

Андаке ин чо фароғат мекунем.

Хор:

Замоне ёд меояд ҳамин рӯз,
Набарди мо паи фардои фирӯз.

Маҳалзода:

Мисли ман раҳбалад дигар набвад,
Марди бебоку пурчигар набвад.

Равшан:

Пешакӣ худситой ойин нест.

Маҳалзода:

Ҳамраҳи мо чаро сафар кардӣ?

Мӯсафедӣ, ба худ зарар кардӣ.

Равшан:

То Маҳал ҳасту ҳаст Зулмонӣ,

Ту шиносам чу марди майдонӣ.

Некрӯз барои фароғати даста ба ҳазлу шӯҳӣ сар мекунад.

Гуфтор ва суруди Некрӯз:

Намонад то зи ранчи раҳ нишона,

Бигӯям бар шумо андак фасона.

Бигуфто Шох Афандиро замоне:

Хари ту зӯр ё ман? Ту надонӣ.

Афандӣ гуфт: Баҳри ин муаммо

Саворӣ карданам лозим шуморо.

Садои хандаву ҳушҳолӣ баланд мешавад. Роҳбару Истиқлолиён дар канорае нақшаи амалиётро муҳокима мекунанд.

Роҳбар:

Басо Зулмонӣ бошад марди маккор,

Ба ҳар ҷое равад, он ҷо шаби тор.

Битарсад аз саҳар, аз чашми бедор,

Аз ӯ мардум гирифтори шаби тор.

Ман аз ин сӯ бирезам ногаҳонӣ,

Ту аз он сӯй бо ёрон ниҳонӣ.

Чу раҳ ёбад ба он ҷо рӯшани боз,

На Зулмонӣ бимонад, на маҳалбоз.

Истиқлолиён:

Аҷаб як нақшаи пухта.

Роҳбар:

Амал кун!

Истиқлолиён ба назди дастааш меравад. Роҳбар танҳо мемонад.

Арияи Роҳбар:

Оҳ аз заҳри Маҳал, шӯри Маҳал,
Оҳ аз андешаи кӯри Маҳал.
Кишварам садпора аз дасти вай аст,
Пасти мо аз сари пасти вай аст.
Мекашад атрофи худ симхорҳо,
Мекушад дар худ ривочи корҳо.
Чун назар танг асту танг аст ормон,
Танг метобад варо рӯи ҷаҳон.
Ў набинад ҷуз худу дунёи худ,
Аз ҳама боло барад савдои худ.
Хасми мо аз ин самар орад ба каф,
Домани моро кашад бар ҳар тараф.

Истиқлолиён барои дилдорӣ ба назди Роҳбар меояд.

Истиқлолиён:

Оре, оре, вақти бедорӣ расид,
Вақти хушмандиву хушёрӣ расид.
Пора-пора мешавад симхорҳо,
Мефитад аз байни мо деворҳо.
Мо ҳама парвардаи як кишварем,
Хӯрда нон аз суфраи як модарем.
Вақти Зулмонӣ гузашту макри ӯ,
Мемурад чун душмани мо фикри ӯ.
Кишвари мо ягона,
Кишвари мо фасона.
Шодона мо сароем
Аз бахти худ тарона.

Рохбар:

Меравему муждаи субҳи музаффар мебарем,
Аз маҳалҳо дастагул баста, ба кишвар мебарем!

Некрӯз:

Рафиқ Рахбар! Ҳама омодабошем!

Истиқлолиён:

Роҳи сафед!

Рохбар:

Худо ниғаҳбон!

Дастаҳо ба ду ғуруҳ тақсим шуда, ба роҳ мебароянд. Чароғакҳои пеши барашон фурузон аст.

Суруди даста:

Дар бари мо офтоб,
Бар сари мо офтоб.
Ба мо расад бедорӣ,
Равшанию ҳушёрӣ.
Зулмат аз мо ғурезон,
Зулмонӣ ҳам ҳаросон.
Дар бари мо офтоб,
Бар сари мо офтоб!

Ногоҳ аз тарафе, ки дастаи Истиқлолиён ба он ҷо равон аст, шӯру мағал бармехезад.

Истиқлолиён:

Ин чӣ шӯр асту мағал?

Равшан:

Зулмониҳо!

Истиқлолиён:

Дӯстон! Моро кунун ор аст тарсидан!
Макру найранги Маҳалзода бишуд равшан.

*Дастаи сершумори сиёҳпӯши Зулмонӣ одамони
Истиқлолиёнро муҳосира мекунад. Чароғакҳо ба
хомӯшии моил мешаванд.*

Шабзод:

Зинда онҳоро ба банд оред!
Дастхошонро бубандед!

Истиқлолиён:

Машав наздик!
Нахоҳам шуд туро таслим.

Маҳалзода:

Аё дилдодаи Озодагул, таслим хоҳӣ шуд,
Вале ҳоли туро ёрат намедонад.

Истиқлолиён:

Агар донад, ба рӯят туф меандохт!

Шабзод:

Ба Маҳал душман чароед?
Ҷохиледу норасоед!
Аз Маҳал боло чӣ бошад?
Пеши ӯ дунё чӣ бошад!
Умратон як лаҳзаву бас,
Маргатон меояд аз пас.
Бех, ки пайвандед бо мо,
То Маҳал гардад тавоно.

*Одамони даста ба гуфтаҳои ӯ таваҷҷӯҳ намеку-
нанд. Шабзод ба ғазаб меояд.*

Дар миёнтон окиле нест!

Ба ёварони сияҳпӯшаш фармон медиҳад.

Баред он сӯй! Ғоре ҳаст.
Ҷои боб,
Ки ин бедорҳо доранд майли хоб.

*Маҳалзодаи хоин ба падари Озодагул Равшани
мӯсафед бо тамасхур назар мекунад ва ба Шабзод рӯ
меорад.*

Маҳалзода:

Ба ман биспор ин пири качалро!

Ба Равшан мегӯяд:

Кунун тақдири ту дар дасти ман. Ҳо!

Равшан:

Чӣ меҳохӣ?!

Маҳалзода:

Халосат мекунам ман,
Агар бар ваъдаат бошӣ вафодор.

Равшан:

Чӣ ваъда?

Маҳалзода:

Ваъдаи Озодагулро,
Ки бошад мӯниси ман рӯзу шабҳо.

Равшан:

Ба ту бахшам ягона духтарамро?
Ба ту, эй марди хоин!
Тоҷири сад расму ойин!

Маҳалзода:

Хамӯш, эй пири беимон!

Равшан:

Туй номарду беимон!
Ту зулмотӣ, ту шабрангӣ!
Аҷаб беору бенангӣ!
Саропо макру найрангӣ!

Маҳалзода:

Ачаб як пири нодониву аблах,
Бирав, маргат ситода дар сари раҳ!

Табоҳӣ:

Чӣ чойи гап? Бикун кӯтах!

Хор:

Мо фидои нафаси бедорем,
Мо адои сахари хушёрем.
Равшанӣ гуфтаву равшан мурдем,
Дар раҳи равшани меҳан мурдем.

Истиқлолиён:

Ман бо шумоям!

Хор:

Эй шумо, бори қачи Зулмонӣ,
То ба манзил нарасед аз хомӣ.
Субҳ дар роҳу шумо ларзонед,
Маргатон омада, худ медонед!

*Одамони Зулмонӣ Истиқлолиёнро аз дастааш ҷудо
карда, бурданӣ мешаванд.*

Истиқлолиён:

Дӯстон! Ман беҳи зулмат меқанам,
Нестам одам, агар сар ҳам кунам!
Рӯшанӣ охир музаффар мешавад,
Рӯзи иду ҷашни кишвар мешавад.

Шабзод:

Мезанӣ беҳуда лоф!

Шабзод ба Маҳалзода ҳамёнро дароз мекунад.

Гир инро!

Маҳалзода:

Чист ин?

Шабзод:

Гиру з-ин чо бенишон шав!

Маҳалзода:

Ин қадар ночиз подоши ман аст?

Шабзод:

Эй гадо! Инат кифоят мекунад,
Дафъ шав з-ин чо! Худоят мезанад!

Истиқлолиён:

Эй Маҳалзода! Бубин, гумраҳ шудӣ,
Молу пул гуфта, чунин аблаҳ шудӣ.

Маҳалзода:

Ваъда дигар буд – мукофоти калон,
Ҳарфи Зулмонӣ чӣ буд? Набвад нишон!

Шабзод:

Гуфт Зулмонӣ, ки ронедаш чу сағ!
Деҳ мукофоти ҳалолабро!
Ту сағ!

Шабзод:

Эй Табоҳӣ! Ин сағи бадхӯйро
Аз ҷарӣ партоб кун!

Табоҳӣ:

Аз ҷарӣ партоб хоҳад шуд,
Бар шағолон лукмаи сероб хоҳад шуд.

*Маҳалзода бо ханҷар ба Шабзод ҳуҷум мекунад.
Нӯкарони Зулмонӣ ўро боздошта, ба сӯи ҷарӣ меба-
ранд. Шабзод ба Истиқлолиён рӯ меорад.*

Шабзод:

Истиклолиён! Пеш гузар!

Нӯкарон Истиклолиёнро пеш андохта мебаранд.

Поёни намоиши чаҳорум**ПАРДАИ САВВУМ*****Намоиши панҷум***

Қароргоҳи нави Зулмонӣ. Вай рӯи кӯрпача, ба болиши такя дода нишастааст. Базм идома дорад. аммо ўро хуш намеояд. Бемор аст. Сари синаашро пайваста молиш медиҳад.

Зулмонӣ:

Рақсу бозитон намефорад ба ман,
Мехалад неши навоҳотон ба тан.

Шабзод медарояд. Чехрааш афрӯхта аст. Хабари хуше овардааст.

Шабзод:

Ҳазратам! Аз кишвари ҳамсоямон
Омада марде, табиби нуктадон.

Зулмонӣ:

Ку, биёраш, то бигӯяд, ки маро
Чист андар сина дарди бедаво.

Ҳамин дам маъшуқаи таннози Зулмонӣ Кинахон бо нозу адо медарояд.

Кинахон:

Ҳазратам!

Зулмонӣ:

Чӣ муддаоят ҳаст?

Кинахон:

Ту бемориву месӯзӣ дар оташ,
 Дилат аз дарду ҳасрат мекунад ғаш.
 Давои ту вафои Кинахон аст,
 Ҳамин нозу адои Кинахон аст.
 Агар гирам туро як дам дар оғӯш,
 Шавад сӯзи дилат якбора хомӯш.
 Чаро аз ман ту рӯ тобӣ? Надонам!
 Ту беҳ аз ман магар ёбӣ? Надонам!
 Бубин рӯю бубин чашми хуморам,
 Худоро шукр, ман нуксе надорам.
 Бувад нуқсам ҳамин ки номуродам,
 Ки дилро бар ту, эй бемехр, додам.

Зулмонӣ:

Зи ту, эй Кинахон, безор гаштам!

Кинахон:

Ба кӣ дил додай? Бикшо дилатро,
 Ки донам он нигори хушгилатро.

*Шабзод меравад. Кинахони ранҷида ҳам аз қарор-
 гоҳ мебарояд.*

Кинахон:

Маро таҳқир кард ин марди чоҳил,
 Ситонам интиқомашро ман охир!

*Шабзоду Табоҳӣ Истиқлолиёни зарбдида ва дасту-
 побастаро меоранд.*

Гуфтор ва арияи Зулмонӣ:

Омадӣ? Шабро чи сон кардӣ сахар?
 Ҳамраҳи мо роҳат аст, эй беҳабар!

Хешро окил шуморӣ, гӯш кун,
Ҳарфи хоми хешро хомӯш кун.
Бар Маҳал ғолиб наой ҳеч гоҳ,
Чунки дар ҳар кас Маҳал дорад паноҳ.
Сад ҳазорон кас Маҳал дорад ба худ,
Тоҷу аврангу амал дорад ба худ.
Кай туро раҳ медиҳад сӯи Маҳал?
Пайраҳи сӯи Маҳал дорад ачал.
Қимате дорад агар умри азиз,
Бар Маҳал дидода шав акнун ту низ.
Ту дар ин ҷо мешавӣ соҳибамал,
Соҳиби як зиндагии чун асал.
Ту бигӯӣ: равшанӣ орам ба халқ,
Нангу ори меҳанӣ орам ба халқ.
Бо чароғи хирасӯзе, ки турост,
Кай тавонӣ зулмати дилҳо бикост?!
Пуф кунам гар бар чароғат андаке,
Мешавад хомӯш он дам бешаке.
З-ин сабаб ёрони моро ёр шав,
Лаб кушову дар сари гуфтор шав.
Гӯ шумори пайравони хешро,
Қудрату зӯру тавони хешро.

Истиқлолиён:

Ту мазан лофи ба як пуф куштанам,
Ки намемирад чароғи равшанам.
Ин чароғи ормони мардум аст,
Равшании ҷисму ҷони мардум аст.
Офтоб аст ин чароғи шӯълавар,
Ту, ки хаффошӣ, битарс, эй бадгуҳар!

Зулмонӣ:

О, чӣ мегӯӣ?!

Ба Шабзод рӯ меорад.

Ту қамчини маро
Зудтар ору бубин кини маро!

Шабзод ба Табоҳӣ ишора мекунад. Табоҳӣ аз девор қамчини овезонро мегираду ба Зулмонӣ медиҳад. Зулмонӣ бо қаҳру ғазаб ба сару рӯи хушори Истиқлолиён қамчин мезанад.

Истиқлолиён:

Ман наметарсам зи ту, эй мири шаб!

Зулмонӣ:

Ту надидастӣ ҳанӯз авчи ғазаб!

Шабзод:

Бас, бас, эй ҳазрат, шумо танхастаед,

Чунки бемору ба таб биншастаед.

Ман кунам, ман ақли ўро ҷо ба ҷо!

Зулмонӣ:

Бар, ба зиндонаш биафкан хору зор,

Пас, калидашро барои ман биёр!

Шабзоду Табоҳӣ Истиқлолиёни хушорро кашола-кунон мебаранд. Зулмонӣ ҳанӯз дар ғазаб аст.

Ман чароғашро ба як пуф мекушам,

Пайравонашро ба зиндон мекашам!

Бепадар! Хаффош мегӯяд маро,

Мекунам акнун хамуш ҳатман варо!

Зулмонӣ беҳолона рӯи кӯрпача дароз мекашад. Шабзод бармегардад.

Шабзод:

Табоҳӣ бурд душманро ба зиндон.

Табиб истода пушти дар.

Чӣ фармон?

Зулмонӣ:

Бикун даъват, ки чонам мебарояд,
Шифо бахшад ба дарди сина шояд.

Шабзод табибро даъват мекунад. Ӯ ҳамроҳи наберааш мебарояд. Табиб дар асл Некрӯз асту наберааш Озодагул, ки тағйири либосу симо кардаанд. Зулмонӣ ба нолиш мебарояд. Кинахон ҳам он ҷост.

Мӯсафеди бозаковат менамоям,
Боядо банди диламро ту кушоям.
Синаамро медихад чизе фишор. Оҳ!
Дасту поям гашта беҳолу мадор. Оҳ!
Гар маро бахшӣ шифо, ганҷат бубахшам,
Музди лоиқ баҳри ҳар ранҷат бубахшам.

Табиб:

Ту рухсат деҳ, бубинам синаатро,
Шиносам иллати деринаатро.

Табиб сари синаи Зулмониро палмосида мебинад.

Туро хасми ту ҷоду карда будаст,
Ба қасди давлати ту карда будаст.

Зулмонӣ:

Ту мегӯӣ ҳақиқатро, ки душман
Бувад дар қасди ҷону давлати ман.

Табиб:

Даруни синаат муште сиёҳист,
Аз ин рӯ дар танат оромие нест.
Иҷозат деҳ, ки ҳамроҳи набера
Ба дарди ҷони ту ёбем чора.

Табиб сари синаи Зулмониро молидан мегирад ва набераашро ба ёрӣ даъват мекунад.

Гиёхоро ба ҳам омезу дар дех
Ва дудашро ба сақфи хона сар дех.

Хор:

Назар кунеду бинед!
Назар кунеду бинед!

*Табиб аз дасти наберааш лагани пур аз гиёҳи
сӯхтаистодаро мегирад.*

Табиб:

Ба ман дех, пуф кунам дуди шифокор
Ба чашму рӯю бар андоми бемор.

*Зулмонӣ аз ранҷи дуди гализи гиёҳҳо беқарорӣ ме-
кунад, ба сулфа меояд.*

Даме тоқат бикун, то синаи ту
Раҳояд аз шиканҷи сеҳру чоду.

Набера:

Бобарор афтад агар ин кори мо,
Чони Истиклолиён гардад раҳо.

Кинахон:

Аз ин чодугарии марди фозил
Муроди ман шавад, эй кош, ҳосил.

Шабзод:

Зи рафтораш нашуд маълум бар ман,
Табиб аст ӯ ва ё як марди пурфан.

Хор:

Назар кунеду бинед!
Назар кунеду бинед!

*Табиб аз халтачааш шишаҷаеро берун меорад. Дар
даруни шиша доруи обакии хоб аст.*

Табиб:

Давои ҳафтҷӯш омода кардам,
Барои ақлу ҳуш омода кардам.
Агар нӯшӣ, сахар гардӣ саломат,
Намонад дар танат як зарра иллат.

Зулмонӣ:

Сари доруи ту андеша бояд.
Табоҳӣ меояд. Дар дасташ калиди зиндон. Ба Зулмонӣ дароз мекунад. Табиб инро ба мушоҳида мегирад.

Табоҳӣ:

Калид овардам аз зиндони баста,
Ки Истиклолиён он ҷо нишаста.

Зулмонӣ:

Нафас гирам кунун орому озод,
Ки Истиклолиён дар банд афтод.
Сахар хурду калонро чамъ оред,
Варо бар дасти ҷаллодон супоред.
Ҳама бинад, ҳама донад, ки аз ман
Раҳо ҳаргиз нахоҳад гашт душман.

Табиб доруи хобро ба Зулмонӣ дароз мекунад.

Табиб:

Ризо ҳастӣ? Ризо ҳастӣ?

Зулмонӣ:

Ризоям,
Бимон, доруи ту бахшад давоям.

Табиб:

Худо хоҳад, шавӣ фардо саломат,
Равад аз синаи ту дарду иллат.
Вале шарт он бувад, ки то сахаргоҳ,
Бихобӣ фориғ аз ғавғои дунё.

Биё, рафтем акнун чои хобат,
Ки чисму чонат озоре наёбад.

Хор:

Аҷаб донишвар асту покгавҳар,
Табибе мисли ӯ набвад ба кишвар.
Шифо бахшад давои ӯ ба бемор,
Чаноби мо набинад ҳеч озор.

Табиб аз дасти бемор мегирад. Пеи аз он ки ба хобгоҳи Зулмонӣ равад, ба ҳозирин рӯ меорад.

Табиб:

Шумо моро дигар танҳо гузored,
Ба бемор ин қадар ташвиш н-ored.

*Набера (Озодагул) аз дунболи табибу бемор ме-
равад. Дар дасташ ҳанӯз ҳамон лагани пур аз гиёҳи
сӯхта. Дилаш парешони маҳбубаиш – Истиқлолиён аст.*

Озодагул:

Ман дар ин чову намедонам, ки ҳолат чун бувад,
Дил даруни синаам бо ёди ту пурхун бувад.
Номи Истиқлолиён то чун саҳар пур аз сафост,
Ҳоли бадхоҳони мо монанди шаб вожун бувад.
Лашкари мо нангу номус асту бедории ақл,
Рӯз то рӯзон сафи бедори мо афзун бувад.
Ҳар кӣ миллатро кунад ҷо дар дили танги Маҳал,
Бадниҳоду нокас асту аз Ватан берун бувад.
Роҳбар баҳри начоти ту равонам кардааст,
Аз барои чони ту пайкори ман акнун бувад!

*Некрӯз аз хобгоҳи Зулмонӣ саросема бармегардад,
дар дасташ калиди зиндон.*

Некрӯз:

Зудтар! Мо чустуҷӯ бояд равем.

Озодагул:

Баҳри озодии ӯ бояд равам!

Онҳо гурехтанӣ мешаванд. Кинахон меояду онҳоро мебинад.

Кинахон:

Ман чӣ мебинам дар ин ҷо? Ҳам табиб,

Ҳам набера. Ҳолати бисёр ачиб!

Аз чӣ байни хеш сӯҳбат доштед?

Ё маро девонае пиндоштед?

Ман шуморо як ба як бишнохтам,

Парда аз рӯтон вале н-андохтам.

Чунки Зулмонӣ маро дилхоҳ нест,

З-оташи пинҳони ман огоҳ нест.

Зишт метобад ба чашмам, зишт ӯ,

Дар дилам ин донаро худ кишт ӯ.

Чун шумо аз ӯ бигирам интиқом!

Кинахон ба Некрӯзу Озодагул роҳи махфии гурезро нишон медиҳад.

Бо ҳамин раҳ мераведу...

Вассалом!

Ҳамин ки Некрӯзу Озодагул бо роҳи махфӣ мегурезанд, Кинахон фарёд мезанад.

Посбонҳо! Зуд аз пушти табиб,

Бо набера дод ӯ моро фиреб!

Ёри Истиклолиён мебошад ӯ,

Бар начоташ ҷонфишон мебошад ӯ.

Кинахон аз ин найранги худ шодӣ мекунад, мерақсад.

Шуд табиби ҳиллагар дар доми ман,

Охири охир барояд коми ман.

Кам набошад аз барои ҳазратам

Ин шуҷоат, ин талош, ин хизматам.

Бояд ӯ аз нав шавад дилдори ман,
 Меҳрубону мӯнису ғамхори ман.
 Аз манӣ, Зулмонии ман, аз манӣ,
 Эй рафиқи ҷонии ман, аз манӣ!

Каме таваққуф мекунад. Гӯш ба садои берун медиҳад.

Посбонҳо! Зудтар! О зудтар,
 Даст гиред он табиби ҳиллагар!

Поёни намоиши панҷум

Намоиши шашум

*Зиндон. Дар гӯшае Истиқлолиён занҷирбанд ва хаста
 пушт ба девор нишастааст. Вай интизори ҳукми қатл
 аст ва рӯзгори кӯтоҳи худро бо алам ба ёд меорад.*

Гуфтор ва ручӯи Истиқлолиён:

Роҳи ман осон набуд дар зиндагӣ,
 Хирманам бедона буд дар зиндагӣ.
 Кишвари озод буд армони ман,
 Ба Ватан, бо халқ буд имони ман.
 Равшанӣ меҳостам дар синаҳо,
 То робоям тирагию кинаҳо.
 Орзуям буд ғитад деворҳо,
 Тора гардад пеши раҳ симхорҳо,
 То ки мардум аз Маҳал берун шаванд,
 Даст бо ҳам додаву афзун шаванд.
 Аз Маҳал хезад ҷудой баҳри мо,
 Худпарастӣ, худгирой баҳри мо.
 То маҳалбозист, мо садпораем,
 Пораему кӯ ба кӯ овораем.
 То маҳалбозист, душман ғолиб аст,
 Порагаштанҳои моро толиб аст.
 Мо ба тақдири Ватан бозӣ кунем,
 Зумраи бадҳохро розӣ кунем.

Аз Маҳал бояд бадар ояд ҳама,
Аз дили шаб бар сахар ояд ҳама,
Дар кучой, чони ман Озодагул?
Духтари поки Ватан, Озодагул!
Дар Маҳал банд аст озодии ту,
Хуррамӣ, боландагӣ, шодии ту,
Ҷаҳд кун, озод шав, парвоз кун,
Дигаронро бо худат анбоз кун.
Гарчи зиндон мешавад ториктар,
Бинамат ҳар лаҳза ман наздиктар.
Бо ту ҳастам, бо ту ҳастам то абад,
Эй Худо, дораш паноҳ аз қасди бад!

*Аз беруни дари зиндон шарфаи по мебарояд. Истиқ-
лолиён гумон мекунад, ки ҷаллодони Зулмонӣ меоянд.*

Ман наметарсам, биё, эй ҳасми ман!
Кист он ҷо?

Овози Некрӯз мебарояд.

Некрӯз:

Мо, рафиқони туем.

Истиқлолиён:

Некрӯз?!

Некрӯз:

Ин ҷо ману Озодагул.
Кулфи дарро мекушоям, зуд бош,
Ҳасм дорад ҳолати омодабош.
Тезтар!

Некрӯзу Озодагул ба пеши Истиқлолиён медароянд.

Истиқлолиён:

Озодагул? Ҷонам, туй?!
Бемуҳобо марди майдонам туй!

Некрӯз:

Дӯстон, душман ситода пушти дар,
Зудтар! Рафтем з-ин чо, зудтар!

Истиқлолиёну Озодагул ҳамдигарро ба оғӯи мегиранд.

Истиқлолиён ва Озодагул:

Ҳарчанд ки душманон чу девор
Печонда гирифтаанд моро,
Озодии мо зи по наафтад,
Беҳуда бувад талоши онҳо.

Некрӯз:

Дӯстон! Душман ситода пушти дар,
Зудтар рафтем з-ин чо, зудтар!

*Аммо дер шудааст. Шӯру қиёми нӯкарони Зулмонӣ
баланд мешавад. Дар остона Шабзод ва чанд нафар
посбон пайдо мешаванд.*

Шабзод:

Баред аз ёд уммеди раҳой,
Шуморо марг дорад роҳпой.

Ба назди Некрӯз меояд.

*Табиби ҳиллагар! Рӯзат сиёҳ аст,
Туро танҳо ба хоки гӯр роҳ аст.
Гумон кардӣ, ки Зулмонӣ ба хоб аст?
Агар хоб аст, урдуяш ба тоб аст!*

*Ба Озодагул наздик меояд, ба ӯ даст меёзонад.
Биё, санчем нармӣ танатро.*

Истиқлолиён:

Нарас ўро, разили ҳар ду дунё!

Шабзод:

Шуморо, ошиқони шоду фирӯз,
Ҷаҳаннам интизорӣ дорад имрӯз.

Аз берун нидои «Зинда бод озодӣ!», «Мо ҷонибдори саҳарем!», «Нест бод Маҳалу маҳалбозӣ!», «Зулмат барои Зулмонӣ!», «Ваҳдат зинда бод!» шунда мешаванд. Табоҳӣ ҳаросону парешон давида меояд.

Табоҳӣ:

Маҳалро сарҳаду девор бишкаст,
Сади Зулмонӣ аз анвор бишкаст.

Некрӯз:

Ачаб шуд, чоҳкан дар зери чаҳ шуд,
Ҳаёти хайли Зулмонӣ табаҳ шуд.

Шабзод:

Ту ҳоло мекуни новақт шодӣ.

Озодагул:

Нидо ояд, нидои халқи озод,
Шавад ин зулматистон нур-обод!

Дуртар, аз пушти дари зиндон садои Роҳбар меояд.

Роҳбар:

Дар ин ҷо зиндачоне ҳаст?

Овози Роҳбарро Истиқлолиён мешиносад, шодӣ мекунад.

Истиқлолиён:

Раҳбар!

Роҳбар бо дастааш ба зиндон медарояд. Шабзоду Табоҳию посбонҳо ларзидаву тарсида дар қунҷе менишинанд.

Раҳбар:

Ту Истиқлолиёнӣ?
Ҳастӣ зинда?
Хушам аз диданат, эй ёри ҷонӣ!

Ташаккур, Некрӯз, Озодагул ҳам,
Худо моро зи нав овард бо ҳам.

Аз дур садои пуришукӯҳи шодиву сурур мерасад.
Садои тантана, меояд аз дур,
Ба майдон, дӯстон, бар маҳфили нур!

АНЧОМ

*Майдони пуриздихом, чароғакҳои сари синаи
ҳозирин равшан, дар якҷоягӣ мисли офтоби субҳгоҳӣ
медурахшанд. Дар дасти мардум Парчаму Нишони
Тоҷикистон ҷилвагар аст. Роҳбар ҳамроҳи Озодагулу
Истиқлолиён ба минбар мебарояд.*

Роҳбар:

Дӯстон, шодӣ кунед, омад ба чони мо сахар,
Нест зулмат дар диёри нозанини мо дигар.
Аз сафои синаҳои мо Маҳал шуд бемаҳал,
Рафт тангии назар, худхоҳиву шӯру мағал.
Пора шуд аз ҷиммати якҷои мо симхорҳо,
Шуд ба хоки роҳ яксон ҳайбати деворҳо.
Душмани мо аз бари мо чун шаби ялдо гурехт,
Пайраве бо худ надиду бо сари танҳо гурехт.
Миллати шоистаи ман!
Субҳи бедорӣ расид,
Точдоро! Ҳушмандо! Айни ҳушёрӣ расид.
Мулки Истиқлолиёну кишвари Озодагул
Мекунад фардо ба азми мардуми озода гул.
Тоҷикистонро ба нури дил мунаввар мекунем,
Дар раҳи пурзаҳмати дунё музаффар мекунем!

Майдонро нидоҳои шодиву ифтихор фаро мегирад.
Суруди Миллӣ баланд мешавад. Ҳама якҷоя, даст ба
руи дил, месароянд.

Поёни намоиш

МУНДАРИЧА

Равам, аз ишқ пурсам манзилатро (шеърҳо).....	3
Лолаҳо дар ёлаҳо (шеъррезаҳо)	72
Бо дӯстон (меҳнома)	87
Тараннум кун, дило (таронаҳо)	100
Аз «Дафтари Хусравонӣ» (шеърҳои сафед)	127
Се тарчума	179
Аз сафарҳо, аз назарҳо (шеърҳои раҳовард).....	188
Ман зи хушбахтии худ метарсам (шеърҳо)	194
Субҳи бедорӣ (либретто).....	364

Гулназар

ТУВУ ХУБИВУ РАЪНОӢ

(Гулчини ашъор)

Муҳаррири ороиш *Ромиш Шералӣ*
Муҳаррири саҳифабандӣ *Меҳрӣ Саидова*
Хуруфчини компутерӣ *Раъно Атоева*

Ба матбаа 05.07.2010 супорида шуд. Чопаш 12.07.2010
ба имзо расид. Чопи офсет. Ҷузъи чопӣ 12,75. Андозаи
84x108 1/32. Адади нашр 1000 нусха.

Муассисаи нашриявии «Адиб»-и
Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон
734018, ш. Душанбе, кӯчаи Н.Қаробоев, 17а.

Дар матбааи ҶДММ «Эр-граф» ба табъ расидааст.
734036, ш. Душанбе, кӯчаи Р.Набиев, 218.